

ՆՈՐԱՅՐ Գ. ՏԵՇՈՎԼԵԹԵԱՆ
Տպարան Ասկերան.

NORAYR B. DEUVLETIAN
Vosguendar Press

Քահիրէ
CAIRO

74 14 81 (Գ.) (Off.)
75 75 84 (Բ.) (Res.)

ԳԻՒՐԻ

ԱՎԱՐԱՍԵՑ ԴԱՒԹՈՒ

ՏՊԵԳԻ ԲԼ.

Դ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Տ. Տ. ՄԱՍԹԱԿԱՄԻ
ԸՆԴՀԱՆԻՐ ԵՒ ՇԱՏԱՎԱՐԵԱԿԻ ԿԱՐԱՐԱԿԱՆ
ԱՐԵԱՆՅ ՀԱՅՈՑ

A/I
17337

ՀՐԱՄԱՆԵՔ

Տ. ԱՏԵՓԵԱՆԱՄ ԱՐԵՎԱՊԻՄԱԳՈՒ ՏԵՂԱՎԱՀ
ԳԱՏԻՄԱՐԱՆՆ ԾԹԱ-ԱՅ ԿԱՍՏԱԿԱՄ-ՊՈՒՋԱ

Դ ԴԱ. ԱԹ. Կ. ՊՈՒՋԱ

Դ ՏՊԵԳԻ ՑՈՎԱՐԱԿԻ ՄԻՖԱԿԱՆԱՐԱ

— 1862 —

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

לְמַעַן תִּשְׁאַל
בְּאֵת קָרְבָּן
בְּאֵת קָרְבָּן
בְּאֵת קָרְבָּן

Գ Ի Ւ Յ

ԱՐԴՅՈՒՆԱՑ ԴԱՒԹԻ

• • • • • • • •

ՍԱԳ.ՄԱՍ Ա.

Երանեալէ այր՝ որ ոչ գնաց ՚ի խորհուրդս
ամբարշտաց . ՚ի ճանապարհի մեղաւու-
րաց նա ոչ եկաց , և յախթուս ժանտից ոչ
նուռաւ .

Այլ յօրենս աեառնեն կամք նորա , և յօ-
րենս նորա խորհեացի նա ՚ի տուէ և ՚ի գի-
շերի . և եղիցի նա որպէս ծառ , որ անկեալ
է ՚ի գնացս ջուրց :

Այ զարուղ իւր ՚ի ժաման տացէ . և աերեւ-
նորա մի թափեացի . և զամենայն զոր ինչ
արտացէ , յաջողեացի նմա :

Աչ այսպէս են ամբարիշտը . և ոչ այնպէս
այլ որպէս զիտօշի , զոր հոտէ հողմ ՚ի վերաց
երեսաց երկրի :

Ա ասն այսորիկ ուշ յարիցեն ամբարիշտք 'ի
դաստիառան , և ուշ մեզաւորք 'ի խորհուրդու
արդարոց :

Քանիզի ճանաչէ տէր զՃանապարհու արդա-
րոց . ճանապարհու ամբարշտաց կորիցեն :

Տակ շ.

ՍԵՐԻԱՍ Բ.

Ե՞լլեռագիշ ՚ի Հեքը-յեշ-ոյ , Երիտին առա ընտ դ
համար ին :

Ե՞նդիր խռովեցան հեթանողք , և Ժողովուրդք
խորհեցան ՚ի մնատիս :

Ե՞սուղիման եղեն թագաւորք երկրի , և իշ
խանք ժողովեցան ՚ի միասին՝ վասն աետն
և վասն օծելոյ նորա :

Ե՞զեւցուք զկապանս նոցա , և ընկեւցուք ՚ի
մենջ զլուծ նոցա :

Ե՞սակեալն յերկինս ծիծազեւցի զնոքօք , և
տէր արհամարհեւցէ զնոսա :

Ե՞սյնմամ խռուցոցի ընդ նոսա բարկութեամբ
իւրով , և սրամնութեամբ իւրով խռովե-
ցուացէ զնոսա :

Ե՞ս կացի թագաւոր ՚ի նմանէ , ՚ի վերայ լե-
րին սիօնի սրբոյ նորա՝ ՚ի պատմել զհրամանս
աետն :

Տէր ասաց ցիս՝ որդի իմ ես դու , և ես այ-
սօք ձնայ զքեզ :

Խնդրեա յինէն , և տաց քեզ զհեթանսս 'ի
ժառանգութիւն , և իշխանութիւն քեզը ընդ
ամենայն ծագս երկրի :

Հավա եացես զնասա գաւաղանաւ երկա-
թեաւ , և որպէս զանօմբ բրոի բջրեսցես
զնասա :

Երդ թագաւորը՝ զայս 'ի միտ առեր . և խրա-
մեցարուք ամեներեան , ոյք դատեր զերկիիր :
Օշառայեցէր տեսան երկիւղիւ . և ցնծա-
ցէր առաջի նորա գազութեամբ :

Ընկալարուք զիսրատ նորա , զի մի բարկասցի
տէր , և կորնչիցիիր 'ի ճանապարհացն արդա-
րաւթեան :

Ի ժամանակի՝ յորժամ բորբոքեսցի բարկու-
թիւն նորա :

Ղրանի ամենեցուն՝ ոյք յուսացեալ են 'ի տէր :
Տունց ժդ :

Ա Յ Ա Մ Ա Ս Ա .

Ա-Հ-Հ- Դ-Ա-Բ-Ի- . 'Ի Հ-Հ-Ն-Ն-Ա-Ջ-Ի- Ա-
յ-Ե-Ր-Ե-Մ- Ա-Բ-Ի-Շ-Ի- Շ-Շ-Կ- Ի-Ր-Կ- :

Տէր՝ զի բազում եղեն նեղիւք իմ , և բա-
զումք յարեան 'ի վերաց իմ :

Հազումք առենին զանձնե իմմէ , թէ չիք
փրկութիւն սորա առ աստուած իւր :

Եւլ դու տէր՝ օգնական իմ ես . փառք իմ
և բարձրացուցիւ գլխոց իմոյ :

Չայնիւ իմով ես առ տէր կարդացի , և լը-
ւաւ ինձ ՚ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ :

Ես ննջեցի և ՚ի քուն եղէ . զարթեայ՝ և
տէր ընդունելի իմ է :

Ու երկեայց ես ՚ի բիւրաւոր զօրաց նոցա ,
աք շուրջանակի պատեալ պաշարեալ պա-
հեին զիս :

Վրի տէր՝ և փրկեա զիս աստուած իմ . զի
զու հարեր զամենեսեան , ոյք էին ընդ իս
թշնամութեամբ ՚ի տարապարտոց . և զա-
տամունս մեզաւորաց փշրեսցես :

Տեառնդ է փրկութիւն . ՚ի վերայ ժողովր-
դեան քո օրհնութիւն քո :

Տանգ է : Գործան իւ :

ՍԱԴՐԱՑՄԱՆ Դ.

Ե իսպարոծ օրհնութիւն . Սուլուկիրտութիւն դաս-ին :

Ի կարդալ իմում լուար ինձ աստուած ըստ
արդարութեան . ՚ի նեղութենէ ինձ անդորր
արարեր . ոզորմեա ինձ և լուր աղօթից իմոց :
Արդիք մարդկան՝ մինչև յերբ էք խատասիրագ .
ընդէ՞ր սիրեք զնանդութիւն , և ինդրէք ըզ
ստութիւն :

Օաներաւը՝ զի սքանչելիս արար տէր սրբոյ
իւրում . և տէր լուիցէ ինձ ՚ի կարդալ իւ-
մում առ նա :

Եարկանայք՝ և մի մեղանէք. զոր ինչ առէք
՚ի սիրու ձեր, յանկազինս ձեր զզացարուք:
Վասուցէք պատարագս արդարութեան, և
յուսացարուք ՚ի տէր:

Եազումք առէին՝ թէ ՞ ցուցեք մեզ զբարու-
թիւն աւառն. նշանեցու առ մեզ լոյս ե-
րեսաց քոց. և ետուր ուրախութիւն սրտից
մերոց:

Ի պաղս ցորենոց գինւոյ՝ և ձիթոց իւրեանց
լցուցեր զնոսա:

Խաղաղութեամք յայս և ՚ի սոյն նեֆեցուք
և զարթիցուք. զի դու տէր միայն առանձին
յօւսով քով բնակեցուցեր զմեզ:

ՏԱՐԱՆԴ

ՍԱՂԱՄՈՒ

Ի հանդած զնոս վէճակելոցն. Սովոր գումարին:
Եանից իմոց ունկն զիր տէր, և ՚ի միա առ
զաղաղակ իմ:

Եացեա ՚ի ձայն ազօթից իմոց, թագաւոր
իմ և աստուած իմ:

Աս զքեզ աղաչեմ տէր, ընդ առաւօսս լը-
ւիցես ձայնի իմում. ընդ առաւօսս պատ-
րաստ եղեց՝ յանդիման լինիլ առ քեզ:
Ոչ թէ դու՝ աստուած, կամիս զանօրէնու-
թիւն. և ոչ բնակին առ քեզ չարք. և անօ-
բենք մի բնակեցին առաջի աշաց քոց:

Վահցեր զայնոսիկ օյք գործեն դանօրէնութիւն . կորուսանեւս զամենեւեան օյք իսոսին զառւա :

Օսպր արխւնահեղ և զնենգաւոր պիղծ առնես զու տէր . սյլ եօ բատ բազում ողորմութեան քում մոխց ՚ի տուն քո , և երկիրապակից ՚ի տաճար սուրբ քո երկիր զիւ քո . Տէր՝ սուաջնարդեա ինձ յարդարութեան քում . վասն թշնամեաց յ մոց ու զիղ արա սուաջի իմ զՃանապարհու քո :

Օի ոչ զայ ՚ի բերանա նոցա ճշմարտութիւն , և սիրով նոցա նանրեալք են :

Առաջես գերեզմանիք բաց են կոկորդք նոցա . և լեզուօք իրեանց նենգաւորք եզեն : Դատեա զնոսա սասուած՝ զի անեցին ՚ի խորհրդաց սրտից խրեանց . բատ բազում տէր բարշտութեան նոցա մերժեա զնոսա , զի դառնացուցին զքեղ :

Ուրախ լիցին ամենեքեան՝ ոյք յուսացեալ են ՚ի քեղ . յաւիտեան յնծացցեն , և բնակեցիս դու ՚ի նոսա :

Պարծեսցին ՚ի քեզ սիրելիք անուան քո , զի օրհնենցես դու զարդարն . տէր սրպես զի նու հաճութեամբ քով պատկեցեր զնոսա :

Ի լուսական ընդ օրենսդիր վահան առաջարկություն ։
Ս պատճեն գումարի ։

Տէր, մի սրամառաթեամբ քով յանդիմաներ
զիս, և մի բարկութեամբ քով խրառաներ զիս
Աղօրման թիւն տէր, զի հիւանդ եմ ես, բը-
ժըշկեա զանձնիմ, զի խռավեցան ուկերք իմ։
Դնձն իմ յոյժ խռավեցան՝ և զու տէր միւն
չեւ յերք։

Դարձ տէր և փրկեա զանձն իմ, կեցո զիս
տէր՝ բառ աղօրմանթեան քում։

Օի ոչ է՝ որ 'ի մահու յիշէ զքեզ, կամ
'ի դժոխա խստավան առնիցի առ քեզ։
Ա աստակեցա ես 'ի հեծութեան իմում, լը-
ւացի զամենացն գիշեր զմահինա իմ, և ար-
տառաք իմավք զանկողինս իմ թացի։

Խռավեցան ։

R	ՀՎԱՐԴ
	№ 378

Ն թշնամուաց իմոց։
Երեան, ոյք դոր-
ւին։

Լ ընդուց իմոց, բառ տէր
աղօրման իմոց, և տէր զինդրուածու իմ
թեկադաւ։

Վ մաշեցեն և խռավեցան յոյժ առենացն
թշնամուաց իմ, դարձացն յետո և ամաշեցն
յոյժ վաղվազակի և խռավեցան։

Ա-Ն-Ն- Դ-Ա-Ն- Ա- Ա- Ա- Ա- Ա- Ա- Ա- Ա- Ա- Ա-

Գ-Ա- Ա- Ա-

Տէր ած իմ 'ի քեզ յուսացայ . փրկեց զիս .
և յատենայն հալածչաց իմոց ապրեցա զիս .
Դուցէ երբէք յափշտակիցէ որպէս առինձ
զանձն իմ . և ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ . և ոչ այն
որ ապրեցուցանիցէ :

Տէր ասսուած իմ թէ արարի զայս . և թէ
իցէն անօրէնութիւնը 'ի ձեռս իմ .
թէ հասուցի երբէք այնոցիկ՝ ոյք հասու-
ցին բնձ չար . անկեաց և ես 'ի թշնամեաց
իմոց ընդունայն :

Հալածեսցէ ապա թշնամին զանձն իմ . հաս-
ցէ և կոխեացէ յերկիր զիկեանս իմ . և դժուառ
իմ 'ի հազ ընտկեցուացէ :

Վարի տէր բարկութեամբ քով . և բարձր լեր
'ի սպառիլ թշնամեաց իմոց :

Օարթիր տէր ասսուած իմ 'ի հրամանս քո՝
զոր պատուիրեցեր . և ժողովք ժողովրդոց
շուրջ եղեցին զքեւ :

Ա ասն այսորիկ 'ի բարձունս զարձ տէր . և
տէր զատէ զժողովուրդս իւր :

Դաստ արա բնձ տէր՝ ըստ արդարութեան
իմում , և ըստ ամբծութեան իմում՝ որ յիս .
կաստարեցին շարիք 'ի վերաց մեզաւորաց . և
յաջաղեցէս դու արդարաց :

Արքնել զսիրոս և զերիկամունա աստուած
արդար . յիրաւի է ինձ օգնութիւն յաստու-
ծոյ՝ որ ապրեցաւ ցանէ զայնոսիկ . ոյք ուղիղ
են որտիւք .

Կատուած դաստիար արդար հզօր և երկայ-
նամիտ . որ ոչ ածէ զբարկութիւն իւր զօր-
հանապազ .

Եպա թէ ոչ դառնացք առ նա . զառք իւր
որեւալ է . և զավեցն իւր լարեւալ . և 'ի նմա
պատրաստեալ է զանօմն մահու . և զնեւոս
իւր այրեցելովք է գործեալ .

Վհաւ ասիկ երկնեց զանօրէնութիւն . յզա-
ցաւ զցաւո , և ծնաւ զանիրաւութիւն .
Գաւըն՝ զոր փորեց և պեղեաց , 'ի նոյն անկ-
ցի 'ի խորխորաս՝ զոր և գործեաց .

'Կարձցին ցաւք 'ի զլուխ նորա . և 'ի վերաց
զագամթանենորա անօրէնութիւնք իւր իջցեն .
Խստավիան եզէց տեսան բատ արդարութեան
նորա , և սազմա ասացից անուան տեսան
բարձրելոց .

Տաշոց մէ .

Ս Ա Ր Մ Ո Ս Ը .

Ի լուսած Դ ա շ ը ս ա յ ա ն ո ց ն . Ս ո վ ն ո ւ դ ա շ ։

Տէր տէր մեր , զԲ պանցելի է անոնք քո 'ի
վերաց ամենայն երկրի .

Համբարձաւ մեծվացելութիւն քո 'ի վերաց

քան զերկինս . ՚ի բերանց մանկանց տղայոց
և սոնդեալց հաստատեցեր զօրհնութիւն :
Ա ասն թշնամեաց քոց տէր , զի եղծցի թըշ-
նամին և հակառակօրդն :

Տեսից զերկինս զգործս մատանց քոց . զու-
սին և զատաւզա՝ զորս զու հաստատեցեր :
Ովէ մարդ , զի յիշես զու զնա . կամ որդի
մարդոց , թէ ալց ինչ արարեր զնա քան զհրեշ-
տակս քո . փառօք և պատուօք պատկեցեր
զնա , և կացուցեր զնա ՚ի վերաց ամենայն
ձեռակերտաց քոց :

Օ ամենայն ինչ հնազանդ արարեր ՚ի ներբռոյ
ուսից նորա , զխաշն և զարծառ՝ և զամենայն ինչ
լշւս և զերէ վայրի , զթռչունս երկնից , և ըդ
ձկունս ծովու՝ որք շրջին ընդ շաւիզս ծովու :
Տէր տէր մեր , զի՞ սքանչելի է անուն քո ՚ի
վերաց ամենայն երկրի :

Տանք թ . Գորդոց իւ :

Ս Ա Ր Ա Ս

Ի լուսած վան գուշնեցն որո՞ւ . Ս լուսադարի :

Ճ պահացաց զքէն տէր՝ բոլորով որտիւ խմով .
պատմեցից զամենայն սքանչելիս քո :
Ուրախ եղեց և ցնծացաց ՚ի բեզ . սազմոս
ասացից անուանդ տեառնդ բարձրելոց :

Ի դառնալ յետու թշնամեաց իմոց , տկարաւ
ցին և կորիցեն յերեսաց քոց :

Երարեր զգատասասանս իմ և զիրաւունա .
նասոար յաթոռ՝ դատաւոր արդարութեան :
Աստեցեր ՚ի հեթանոս , և կորեաւ ամբաւ
րիշտն . զանուանս նոցա ջնջեցեր յաւիտեանս
յաւիտենից , և թշնամւոյն զեն պակասեաց
մինչ խապառ :

Օքաղաքս աւերեցեր , և կորեաւ յիշատակ
նոցա աղաղակաւ :

Եստուած կայ՝ և մնայ յաւիտեան . պատրաստ
արար զաթոռ իւր ՚ի դատասասնի :

Ինքն դատէ զաշխարհու արդարութեամբ , և
զժողավուրդս իւր ուզութեամբ :

Եզրէւ տէր ապաւէն մնանկի , օգնական ՚ի
նեզութեան ՚ի գէպ ժամանակի :

Յուսասացին ՚ի քեզ ամենեքեան՝ ոյք գիտեն
զանուն քո . զի ոչ թողցես զայնոսիկ , ոյք
խնդրեն զքեզ տէր :

Այդմոս ասացէք տեսուն՝ որ բնակեալն է
՚ի սիօն . պատմեցէք ՚ի հեթանոսս զգործու
նորա :

Ի խնդրել զարիւն նոցա՝ յիշեաց . և ոչ մու-
ռացաւ տէր զազաղակս մնանկաց :

Ոզօրմեա ինձ տէր՝ և տես զիստնարհութիւն
իմ ՚ի թշնամեաց իմոց . ո՛քարձր արարեր զիս
՚ի զրանց մահու :

Արագէս պատմեցից զամենայն օրհնութիւնս

քո՞ ՚ի գրունս դատեր սիօնի, և ցնծացաց ՚ի
փրկութեան քռւմ:

Ենկլան հեթանոսք յապականութեան խւ-
րեանց՝ զոր արարին. և որոգայթ՝ զոր թա-
գուցին, առցէ զատ նոցա:

Դանաշի տէր յառնել զդատաստանս խր. և ՚ի
գործո ձեռաց խւրեանց կապեսցին մեզաւորք:

Դարձցին մեզաւորք անդրէն ՚ի դժոխա. և
ամենայն հեթանոսք որք մոռացան զատառածած:

Աչ խապառ մոռանաց տէր զաղքատն. համ-
բերութիւն անանեկաց մի կորիցէ խապառ:

Վըի տէր՝ և մի զօրասցի մարդ. դատեսցին
հեթանոսք առաջի քո:

Լացո տէր՝ օրէնսդիր ՚ի վերայ նոցա. և ծա-
նիցեն հեթանոսք՝ թէ մարդիկ են:

Ենդէր տէր՝ կացեր ՚ի հեռատաստնէ. անտես
արարեր ՚ի դէսպ նեզութեան ժամանակի:

Ըստմարտաւանիլ ամբարշամին, այրի աղ-
քասն. արդեցին ՚ի խորհուրդս խւրեանց՝
զոր և խորհեցան:

Օ ՚ի գովի մեզաւորն ՚ի ցանկութիւն անձին
խրոյ. որ զրկեն. և նա գովի:

Եսկ ընդէր բարկացաց մեզաւորն զած, ըստ
բազում բարկութեան խրում. թէ ոչ խնդրի:

Աչ է աստուած առաջի աչաց նորա. պիզծ
են ճանապարհը նորա յամենայն ժամ:

Դարձեալ են իրաւունք յերեսաց նորա. ՚ի
վերայ ամենայն թշնամեաց խրոց ամբեսցէ:

Վասց ՚ի սրտի խւրում, թէ ոչ սասանեցաց
ազգէ յազգ առանց չարի :

Վիթծիւք և դառնութեամբ և նենոգութեամբ
թէ բերտն նորա . և ՚ի ներքոյ լեզուի նորա
ցուք և վաստակք :

Կոտի դարանեալընդ մեծամեծս ՚ի դաշտ-
նիս՝ սպանանել զամբիծն :

Վ. Հ. Ք նորա ՚ի տնանկս հային . դարանի ՚ի
դաշտնիս, որպէս զառիւնձ ՚ի մօրւոջ խւրում :

Դարանի յափշտակէլ զազքատն . յափշտակէլ
զազքատն, և ձգել զնա :

Յորոգայթ խւր խանարհեցուացէ զնա . խո-
նարհեցի և անկցի ՚ի տիրել խւրում ՚ի վե-
րայ տնանկաց :

Օ. Ի ասաց ՚ի սրտի խւրում թէ մառացաւ
ասաւած . դարձոյց զերեսս խւր, զի մի տես-
ցէ խապառ :

Վ. Բ. Ի տէր ասուուած իմ. բարձր եղիցի ձեռն
քո . և մի մառանար զտնանկս :

Խակ ընդէր բարեկացաց ամբարիշտն զած, զի
ասաց ՚ի սրտի խւրում թէ ոչքնի :

Տեսանեռ դու զնա ՚ի ցաւս, և ՚ի սրտնու-
թիւնո հայիս . ՚ի քեզ թողիալ է աղքատն,
և օրբոյն գու ես օգնական :

Խորտակէւսցի բազուկ մեզաւորի և չարի .
խնդրեցին մեզը նորա, և նա մի գացի :

Տէր թագաւորյաւ խանանաց յաւ խենից . կո-
րիցեն հեթանոսք յերկրէ նորա :

Օ ցանելու թիւն անանկաց յուաւ տէր . ՚ի
պատրաստութիւն սրախ նոցա հայեցաւ
ակն քռ :

Դաստ առնել որբոյն և անանկի . զի մի եւս
յաւեցի մարդ ՚ի մեծարանել իւրում ՚ի վեց
բաց երեսաց երկրի :

Տանգ ի :

ԱՎԱՄՈՍ Ժ.

Ի լուսած . Ս-շնա Դ-մանի :

Ի տէր յուացայ . որպէս ասիցէր ցանձն իմ ,
փափոխեցաց ՚ի լերինս որպէս ձնձզուկ :

Օ ի ահա մեզաւ որք լարեցին զազեզունս
իւրեանց . պատրաստ սրարին զնեսոս ՚ի կա
պարձո , ձգել ընդ խաւար այնոցիկ ոք ու-
ղեղ են սրաիւք :

Օ ի զոր զու շինեցէր , նորա աւերեցին .
իսկ արդարն զի արար :

Տէր ՚ի սահար սուրբ իւրում . տէր յերկինս
յամոռ իւրում :

Վ ար նորա ՚ի տնանկս հային , և արաեւա-
նունք նորա քննենն զորդիս մարդկան :

Տէր քննել զարդարն և զամբարիչան . որ սիրէ
զմեզս , առեսայ զանձն իւր :

Տէղասցի ՚ի վերաց մեզաւորաց որոգայիք

Հաւը և ծծումք . այս մրցիկ բաժին բա
ժակի նոցա :

Վրդար է տէր՝ և զարդարութիւն սիրէ . և
զուզզութիւն տէսանեն Երեսը նորա :

Տաշք չ :

/233/

ԱՎԱՄԱՍ Ճ. Ա.

Ի իսուրած Դ վերայ մերրրին . Սույն Դ առնի :

Վարեցո զիս տէր , զի նու աղեաց սր . նու աղեացան ճշմարտութիւնք յարդաց ՚ի մարդկանէ :
Ի նանիր խօսեցաւ այս ընդ ընկերի իւրում .
շրմամքը նենզաւոր սրան . ՚ի սիրու խօսեցաւ :
Աստակէ տէր զամենայն շրմաւնս նենզաւորաւս :

Արս և զեւզուս մեծաբանս :

Ալլը ասացին . զիեզուս մեր մեծս արացուք ,
շրմաւնք մեր առ մեզ են , և արդ մեր ավէ ար :
Ու առն տառ ապանաց աղբատին և հեծութեան
անսանելին , այժմ յարեաց առէ տէր . եղից
զիրկութիւն իմ , և համարձակեցաց ՚ի նոսա :
Շանիր տէտոն են բանք սուրբ , սրբէս զար-
ծամք ընտրեալ և փարձեալ յերկրէ , սրբեալ
և պարզեալ եօմնապատիկ ՚ի հոգոյ :

Դու տէր պահեցեր զմեզ , և ասպեցուցեր
զմեզ յազգէ յայտնանէ մինչեւ յաւ խուան :
Ըուրբանակի ամբարիչառք շրմին . բաս բարձ
րութեան քում մեծս արացես զու զորդիս
մարդկան :

Տաշք չ :

2

Ի իւրաքանչ . Սաշմու դասին :

Ո՞նչ յերբ տէր՝ մոռանաս զիս խապառ . մինչ
չեւ յերբ դարձուցանես զերեսս քո յինէն .
Ո՞նչ յերբ դնեմ զլարհուրդս յանձն իմ .

և ցաւը սրտի իմոց զաւուրս :

Ո՞նչ յերբ բարձրանց թշնամին ՚ի վերաց
իմ . նայեա և լուր ինձ տէր աստուած իմ :

Եցս տուր տէր աչաց իմոց , զի մի երբէք
նեֆեցից ՚ի մահ :

Ո՞ ասասցէ թշնամին թէ յաղթեցինմա . կամ
նեզիչք իմ ցեծացեն , թէ ես սասանեցաց :
Ես յոզօրմութիւնս քո տէր յուսացաց , ցըն-
ծացաւ սիրտ իմ ՚ի փրկութեան քում . օրհ-
նեցից զտէր զբարերարդ իմ :

Տունք զ :

ԱՅՆԱՄ Ժ.

Ի իւրաքանչ . Սաշմու դասին :

Եսաց անզգամն ՚ի սրտի իւրում , թէ ոչ դո
աստուած :

Եզրականեցան և պղծեցան յանօրէնութեան
իւրեանց . և ոչ ոք է՝ որ առնէ զբաղցրութիւնն
Տէրյերկնից նայեցաւ յամենայն որդիս մարդ-
կան , տեսանել թէ իցէ ոք իմաստուն , որ
ինդրիցէ զաստուած :

Ամենեքեան խոտորեցան ՚ի միասին և անպի-
տանացան :

Ու որ է որ առնել զբարի . և չէ որ մինչեւ ՚ի մի :
Որպէս ոչ ծանիցեն ամենեքեան , ոյք գոր-
ծեն զանօրէնութիւն :

Ոյք ուտէին զժողովուրդ իմ որպէս կերա-
կուր հացի , և առ տէր ոչ կարդացին :
Եղի երկիցեն զերկիւղ՝ ուր ոչ իցէ երկիւղ .
զի տէր է յազգս արդարոց :

Օխորհուրդ աղքատին յամօթ արարին . զի
տէր է յոյս նօրա :

Ո տացէ ՚ի սիօնէ զիրկութիւն խրայէլի .
՚ի գարձուցանել տէառն զգերութիւն ժո-
ղովրդեան խրոյ , ցնծացէ յակոր՝ և ուրախ
եղիցի խրայէլ :

Տառը Ճ . Գործացո լո :

ՍԵՐՄԱՍ ՃԴ.

Ի ՀԵՊՈՂԱԾ . ՍԵՂՋԱ ԳԱՎԱՐԻ :

Տէր ովլ կացցէ ՚ի խորանի քում , կամ ովլ
ընակեացէ ՚ի լեառն սուրբ քո :

Որ գնայ աներիծ՝ գործէ զարդարութիւն ,
խօսի զջմարտութիւն ՚ի սրտի խրում :

Որ ոչ նենգաւորեաց լեզուաւ խրով , և շար
ընկերի խրում ոչ արար :

Նախատինս ՚ի մերձաւորաց նա ոչ առնու .

արհամօրհեալ է առաջի նորա չարագ ործն :
 Օ երկիւղածս տեառն վառաւ որ առնէ . որ
 երդնու ընդ ընկերի խրում , և ոչ ստէ :
 Օ արծաթ իւր ՚ի վարձու ոչ տայ , և կաշառս
 ՚ի վերայ իրաւանց ոչ առնու . որ զայս ա
 բասցէ , նա մի սասանեացի յաւիտեան :

Տառապ զ .

ՍԱԴ.ՄԱՍ ԺԵ .

ՅԱՐԵԱՆԳԻՐ . Ս-Ղ-Դ-Դ-Ղ-Ղ :

Պահեա զիս աստուած իմ զի ես ՚ի քեզ յու-
 սացայ . ասացի տեառն , տէր իմ ես դու ,
 և բարիք իմ ինձ ՚ի քէն են :

Արբոց քոց՝ որը են յերկրի քում . սրանչելի
 արարեր զամենայն կամս իմ ՚ի նոսա :

Յաճախեացին հիւանդութիւնք նոցա . յետ
 այսորիկ ապա վաղվազեացին :

Ու ժողովեցայց ՚ի ժողովս նոցայարեանց . և
 ոչ յիշեցից զանուանս նոցա ՚ի չըմունս իմ :
 Տէր բաժին ժառանգութեան իմոյ՝ և բա-
 ժակի իմոյ դու ես , որ այսրեն գարձուցա-
 նես զժառանգութիւն իմ յիս :

Ա իճակք ելին ինձ ընդ ընտիրս . և ժառան-
 գութիւն իմ հաճոյ եղե ինձ :

Օրհնեցից զոր՝ որ խմաստոն արար զիս , մինչ
 ՚ի դիշերի ևս խրատեցին զիս երիկամունք իմ :
 Յառաջագոյն տեսանեի զտէր առաջի իմ

յամենայն ժամ՝ զի է ընդ աջմել խմուշ, զի
մի սասանեցաց :

Ա ան այսորիկ ուրախ եղեւ սիրտ իմ, և
յնծացաւ լեզու իմ, ևս և մարմին իմ բնա-
կեցի յուսով :

Օի ոչ թողցես զանձն իմ 'ի գժոխս, և ոչ
տացես սրբոց քում տեսանել զապականու-
թիւն :

Հյոցեր ինձ զՃանապարհս քո կենաց, լու-
ցեր զիս ուրախութեամբ երեսաց քոց 'ի
քաղցրութենէ վայելութեան աջոց քո մինչ
խպառ :

Տանգ ժա :

ԱՎԱՄՈՍ ԺԶ.

Աշեն. Ս-Ղ-Դ-Դ-Ի- :

Ե ուր աէր արդարութեան, և նայեա 'ի
խնդրուածս իմ. ունկն դիր աղօմից իմոց,
զի ոչ շրթամբք նենքաւորօք :

Յերեսաց քոց իրաւունք ինձ եցեն, և աչք
իմ տեսցեն զուզզութիւն :

Փորձեցեր զսիրտ իմ, և քննեցեր 'ի գիշերի.
փորձեցեր զիս՝ և ոչ գտաւ յիս անիրաւու-
թիւն :

Ո՞ի խօսեացի բերան իմ զգործս որդւոց
մարդկան. վասն բանից շրթանց քոց ևս
պահեցից զՃանապարհս խիստս :

Հաստատեա զշաւիզս իմ ՚ի հանապարհի
քում, զի մի գայթակղեսցին գնացք իմ։
Ես առ քեզ տէր կարդացի՝ զի լուար ինձ
աստուած, խանարհեցու առ իս զունին քո
և լուր բանից իմոց։

Աքանչելի արարեր զազորմութիւնո քո . և
փրկես զայնոսիկ ոյք յուսացեալ են ՚ի քեզ,
յայնցանե ոյք հակառակ կան աջոց քո :
Պահեա զիս որպէս բիր ական . ընդ հովա
նեաւ թեւոց քոց ծածկեցես զիս յերեսոց
ամբարշտաց, ոյք տառապեցուցին զիս :
Թշնամիք զանձն իմ պաշարեցին, և ՚ի հարսկ
իւրեանց արգելին . և քերանք նոցա խօսե-
ցան զամբարտաւանութիւն :

Վերժեցին զիս, և սոճմ գարձեալ պատե-
ցան զինե . ուշեղին խանարհեցուցանել
զիս յերկիր .

Համարեցան ինձ որպէս առիւծ զի պատ-
րաստի յորս, և որպէս կօրիւն առիւծու զի
նատի գարանեալ .

Վրի տէր՝ ժամանեա նոցա և խափանեա զեռ-
սա . փրկեա զանձն իմ յամբարշտաց ՚ի սրոյ՝
և ՚ի ձեռաց թշնամոյն .

Տէր կօրս զնասա յերկրէ . բաժանեա և խո-
փանեա զնասա ՚ի կեանս իւրեանց :

Դազանեօք քովք լցան որովայնք նոցա . յա-
գեցան կերակրովք, և թողին զմացուածու
տղայոց իւրեանց :

լու արդարութեամբ երեւեցաց երեսաց
քոց . և յագեցաց յերեւիլ փառաց քոց :
Տանց ժէ . գործոց իր :

ՍԱՀ.ՄԱՍ ԺԷ :

Ի իշտրած Դ վերոյ զուտերը վահապահի ծառ-
յի ուղարկ զարդի . ուր իօւեցա ընդ ուղարկ վահա-
պահապահին . յարար յարար դրիեց ըն ուեր Դ յե-
տայ ամենայ թշնամուց . և Դ յետայ Սահապահ .
Լ ակ :

Ո իրեցից զքեզ տէր զօրութիւն իմ . տէր
հասասափիւ իմ . ապաւէն իմ և փրկիւ իմ .
Վ սուա ած օգնական իմ և ես յուսամ ՚ի նա .
ապաւէն իմ . և զջիւք փրկութեան իմոց ըն-
գունելի իմ է :

Օ րհնելով կարդացից առ տէր . և ՚ի թշնա-
մաց իմոց ապրեցաց :

Ը ուրջ եզեն զինե երկունք մահու . և
աղջար անօրէնութեամ խոռովցուցին զիս .
Ա իշտք զ ժոխոց պաշարեցին զիս . և ժամանե-
ցին ինձ որոգայթք մահու :

Ա նեղութեամ իմում ես առ տէր կարդա-
ցի . և առ աստուած իմ աղաղակեցի :

Ա ռւաւ ինձ ՚ի տաճարէ սրբոց իւրմէ ձայնի
աղօթից իմոց . և աղաղակ իմ առաջի նորա .
մացէ յականչն նորա :

իւռավեցաւ և գոզաց երկիր , և հիմունք լեռանց սասանեցան և խռավեցան , զի բարկացաւ . ՚ի վերայ նոցա սաստած :

Եշ ծուխ ՚ի բարկութենե նորա . և հուր յերեսաց նորա բորբոքեցաւ . և փայլատակունք հոսուն ՚ի նմանե :

Խոնարհեցոյց վերկինս և էջ . և մեդ ՚ի ներքոյ սախց նորա :

Եշ ՚ի քրովեւս և թեռեաւ . սպացաւ նա ՚ի թեռեա հողմոց :

Եղ զիստար ՚ի ծածկոյթ իւր , և շուրջ զնովաւ ևն յարկը իւր , և խաւարային ջուլլք մինչեւ յամպս օդոց :

Ի փայլատակել նորա առաջի նոցա , ամսլք անցուցին զկարկուտ . և զկայծակունա հուր : Որոտաց տէր յերկնից , և բարձրեազն ետ զձայն իւր ՚ի կարկուտ և ՚ի կայծակունա հուր : Շուաքեւաց զեւոտ իւր և ցրուեաց զնոսա . յաճախեաց զիայլատակունա իւր , և խռովեցոյց զնոսա :

Երեւեցան ազրերք ջուրց , և յայտնեցան հիմունք աշխարհի :

Ի սաստէ քումնէ տէր . և ՚ի շնչել հոգւոց բարկութեան քո :

Շուաքեւաց ՚ի բարձանց և ընկալաւ զիս . ընկալաւ զիս ՚ի ջուրց բազմաց :

Փրկեսցէ զիս տէր ՚ի թշնամեաց իմոց հզօրաց . և յատելեաց իմոց զի հզօրք և զենքան զիս :

վամանեցին ինձ աւուրը չարշարանաց իմաց-
եզի տէր հզօրիչ իմ, և եհան զիս յանդորր-
և փրկեցաց զիս տէր՝ զի կամեցաւ զիս :
Հասուացէ ինձ տէր ըստ արդարութեան
իմում, ըստ ամբծութեան իմում հասուա-
ցէ ինձ :

Ես պահեցից զջանապարհս աետո՞ն, և ոչ
ամբարշուցաց յաստուծոյ իմմէ :
Վմենայն իրաւունք նորա առաջի իմ են . և
զարդարութիւնիւրութիւրացեայ արարյինէն-
Եղէց և ես ամբիծ ընդ նմա . և զգուշացաց
յանօրէնութենէ իմմէ :

Հասուացէ ինձ տէր ըստ արդարութեան ի-
մում, ըստ արքութեան ձեռաց իմաց առա-
ջի աշաց իմաց :

Ենդ սրբոյն սուրը եղիցիս, ընդ առն ամբծի-
ամբիծ եղիցիս, ընդ ընտրեալսն ընտրեալ ե-
ղիցիս, և զթիւրսն կործանեացես :

Դու զժողովուրդս խոնարհս կեցուցանես .
և զայս ամբարտաւանից դու խոնարհեցու-
ցանես :

Դու ըւատուոր առնես զճրագ իմ տէր . ասու-
ուած իմ, ըստ արա ինձ ՚ի խաւարի :

Վեւ փրկեցաց ՚ի փորձութենէ . աստուծով
իմով անցից ընդ պարիսպս :

Վստուած իմ, ամբիծ են հանապարհք քո -
և բանք տեառն ընտրեալ են . և ապաւ էն
ամենեցուն որք յուսան ՚ի նա :

Ա ասն զի ովլէ աստուած բաց ՚ի տեսանէ ,
կամ ովլէ աստուած բաց յաստուծոյ մերմէ :
Շատուած , որ զգեցացեր ինձ զօրութիւն ,
և եղեր յամբծութեան զՃանապարհու իմ :
Հաստատեցեր զոտո իմ որպէս զեղջերուի .

և ՚ի վերայ բարձանց կացուցեր զիս :

Ուսուցեր զՃեռս իմ ՚ի պատերազմ , և արարեր
զբազուկ իմ որպէս զաղեղն հաստ . և ետուր
ինձ զպաշտանութիւն փրկութեան քոյ :
Վշքո ընկալսու զիս , և խրատ քո կանգնեաց
զիս խապատ , և խրատ քո ուսուցէ զիս :
Ռնդարձակեցեր զգնացս իմ ՚ի ստորեւ իմմէ .

և ոչ ակարացան շաւիդք իմ :

Հալածեցից զթշնամիս իմ և հասից նոցա .
և ոչ դարձայց ՚ի նոցանէ՝ մինչեւ սպառեցից
զնոսա :

Վեղեցից զնոսա , և այլ մի կարասցեն կեալ .
և անկցին ՚ի ներքոյ սախից իմոց :

Օցեցացեր ինձ զօրութիւն ՚ի պատերազ-
մի . և զյարուցեալսն ՚ի վերայ իմ՝ ներքոյ
իմ արարեր :

Օթշնամիս իմ հալածականս արարեր , և
զառելիս իմ սասակեցեր :

Եղաղակեցին , և ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա .
կարդացին առ տէր՝ և ոչ լուաւ նոցա :

Վանկեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հող-
մոյ . և որպէս կաւ գոեհաց կոխեցից զնոսա :
Փրկէոցէ զիս տէր ՚ի հակառակութենէ ժու-

զովորոց, և կացուացէ զիս գլուխ հեթանոսաց։
Ժաղավարդ՝ զօր ոչ գիտէի, ծառացեաց ինձ,
և ՚ի լուր ականջաց լուաւ ինձ։

Որդիք օտարաց օտեցին ինձ, որդիք օտարաց
մաշեցան, և կազացան ՚ի շառզաց իւրեանց։
Կենդանին է աւը և օրհնեալ է աստուած։ և
բարձր եղիցի աստուած փրկութեան իմոց։
Վասուած է որ ինդրէ զմբէժ իմ, և հնաւ
զանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինեւ։
Փրկիչ իմ ՚ի թշնամեաց իմոց բարկացողաց։
յայնցանէ որք յարուցեալ են ՚ի վերաց իմ։
բարձր արարեր զիս, և յանէ անիրաւէ
փրկեցեր զիս։

Ո ան պարիկ խոստովան եղէց քեզ ՚ի հե-
թանոս, և անուան քում սաղմոս ասացից։
Ո՞ւծ արարեր զիրկութիւն թագաւորի նորա-
առնել սղորմութիւն ընդ օծելոյ նորա դաւ-
թի, և ընդ զաւակի նորա ազգէ մինչեւ յազդ։

Տռնդք 3.

Կանոնա Գորդզայս է, Ապօմն ժէ։

Տռնդք 4.

ՕՐՀՆԱԹԹԻՒՆ ՄՈՎՄԵՍԻ ԵՒ ԱՐԴԻՈՑԻ ԽՄԲԱՑԵԼԻ
Եւիշ 5.

Օրհնեացուր զուր, զի փառօք է փառա-
ւորեալ։

Օ հեծեալս և զերիվարս ընկէց ՚ի ծով . օդ-
նական ընդունելի իմ տէր , և եղե ինձ ՚ի
փրկութիւն :

Այս է իմ աստուած , և փառաւոր առնեմ
զառ . ան հօր իմայ , և բարձր արարից զառ :
Տէր խորտակէ զպատերազմունս . և տէր է
անուն նորա :

Օ քնատիրս արանց և զքնատիրս սպառազինաց ,
զկառա և զերիվարս և զամենայն զօրութիւնս
փարաւոնի ընկէց ՚ի ծով :

Օ ով ծածկեաց զնոսա . ընկլան յանդունդս
խորոց իբրև զմէմս :

Վ ջ քո տէր՝ փառաւորեալ է զօրութեամբ
իւրավ . և աջ քո տէր՝ խորտակեաց զթշնա-
միս քո :

Եւ մեծութեամբ փառաց քոց մանրեցեր
զհակառակրորդս քո . առաքեցեր զքարկու-
թիւն սրամտութեան քո , և եկեր զնոսա
որպէս զեղէգն :

Հոգւով զօրութեան սրամտութեան քո պա-
տառեցան ջուրը . դիզան՝ կացին որպէս պա-
րիսպ քարեաց ջուրը ծովուն . և պազեցան
դիզան ալիք ջուրցն ՚ի մէջ ծովուն :

Եսաց թշնամին . ասէ , հաշածեցից՝ հասից՝
հարից . բաժանեցից զաւարն , և լցուցից
՚ի նոցանէ զանձն իմ :

Եսուր իմ արկից զնոսա . ափրեացէ և բարձ-
րացի ՚ի վերաց նոցա աջ իմ :

Վրաքեցեր զհողմն քո , և ծածկեաց զնոսա
ծոլ . ընկղմեցան , և իջին որպէս կապար ՚ի
ջուրա սաստիկա :

Ո՞ նմանի քեզ յաստածած տէր , կամ ով
նմանիցի քեզ՝ փառաւորեալդ ՚ի սուրբս :
Ոքանչելի փառաւորեալ՝ որ առնես զնշանս
և զարուեսաս . ձգեցեր զձեռն քո , և եկուլ
զնոսա երկիր :

Վրաչնորդեցեր արդարութեամբ ժողովը՝
գեան քո այսմ , զօր և փրկեցեր :

Վիսիթարեցեր զնոսա զօրութեամբ քոլ ՚ի
բանակետդ սրբութեան քո . լուան ազդք
և բարկացան , և երկունք կալան զբնակիչան
փղտացւոց :

Յայնժամ փութացան դատաւորք եղովմայ ,
և իշխանք մովաբացւոց :

Կալաւ զնոսա դաղումն . հալեցան ամենայն
բնակիչք քանանացւոց :

Վեկցի ՚ի վերայ նոցա ահ և դողումն . և ՚ի
զօրութենէ բազկի քո քարասցին :

Վինչե անցցէ ժողովուրդ քո տէր , մինչե
անցցէ ժողովուրդ քո այս՝ զօր ստացար :

Տարեալ տնկեացես զնոսա ՚ի լերին ժառան
դութեան քո , ՚ի պատրաստութիւն բնա
կութեան ժառանգութեան քո :

Օյոր ստացար ՚ի սկզբանէ տէր , ստացար սրբ-
բութեամբ՝ զօր պատրաստեցին ձեռքքո . տէր
թագաւոր յաւիտեանս յաւիտենից , և ևս :

Օի եմաւ տ փարաւոն կառ որ և երիվարօք և
ընտիր սպառազինօք ՚ի մէջ ծովուն .
Եւ Եած ՚ի վերաց նոցա տէր զիւրս ծովուն .
և որդիբն խորայէլի գնացին ընդ ցամաք ՚ի
մէջ ծովուն .
Փառք հօր և որդւոյ և .

ՄԱՅԻՍԻՆԻՔ.

Վրիստոս է իմ աստուած , և փառաւ որ առ
նեմ զսա . աստուած հօր իմոյ , և բարձր ա-
րարից զսա .

Վարդանէր տէր , վասն որբու հւոյ անուրա-
տի մօր քս և կուսի , և վասն խաչի քս պառ-
ուականի , ընկար զաղաշանս մեր , և կեցա
զմեղ :

Քարու և աշխատ Երանեալ և իբրև վանացն :

Ո ասն ՚ի վերուստ խազազութեան և փրկու-
թեան անձանց մերոց զտէր աղաւեսցուք :
Տէր ողորմէա :

Ո ասն ըսելի լինելոց տեսան աստուծոյ ձայնի
աղաւանց մերոց , զտէր աղա :

Ո ասն քաւիչ և ներող լինելոց աստուծոյ
՚ի վերաց մեղաց մերոց , զտէր աղա :

Ո ասն թողլոց մեզ զամենայն յանցանս մեր
զկամաց և զակամաց , զտէր աղա :

Ուսն զի մի ընդ խոսանան դասնիցիմք յաւ-
ռուրն պատասխանառուութեան . զուէր ա-
լ ասն հոգւոցն հանդուցելաց՝ որը հշմարիս
և ո զիզ հաւատավլ ՚ի քրիստոս նեթեցին . ըզ-
լու ևս՝ միաբան վասն հշմարիս և սուրբ
հաւատայս մերոյ զուէր ազա :

Օ անձինս մեր և զմիմեանս աետոն աստո-
ծոյ ամենանկային յանձն արտացուք .
Ոլորմեաց մեզ տէր աստուած մեր ըստ մեծի
ողորմութեան քում . աստացուք ամենեքն ան-
միաբանութեամբ :

Տէր ողորմեա . տէր ողորմեա . տէր ողորմեա :

Վ Ա Հ Ա Յ Ի Ւ :

Տէր առնջեան՝ և գոյացուցիւ գիշերոց . որ
արարեր զոիս . ՚ի զրօսանս բարեգործութեան
՚ի փրկութիւն անձանց մերաց . և զգիշեր ՚ի
հանգիստ քնոց տկարացեալ բնութեան մե-
րոց : Խոկ այժմ զարթուցեալ բացեր զբերանս
մեր յօրհնարանութիւն՝ ահաւոր և վաստա-
ւորեալ անուանդ քում սրբոց : Բնիալ և
այժմ զարաչանս մեր . և յաշազեալ մեզ ու զիզ
հաւատավլ և առարիսանէր վարուք ՚ի նոյն
պաշտօն քո կանխել միշտ , և նուինն կանոնիւս
անդադար վառաւորել զհայր և զորդի և
զուրբ հոգիդ . այժմ և միշտ և յաւիսնան
յաւիսնից . ամեն :

Խաղաղ-նիւն մինեցուն .
Վշտու-ծոյ էրիբ-գիւն-ս :

Օքեզ . որ յամենայնի գթած և մարդասէր
տէրդ ես . ազաքեմք հանապազ , զի դօրս
ցուոցես զմեզ օր ըստ օրէ կալ ՚ի կարգի կրօ
նաւորութեան մերում : Յութեթեւացո տէր՝
զքազզր լուծ քո՞ զօր եղեր ՚ի վերայ մեր .
զի կարասցուք կալ ՚ի պատուիրանի քում .
և զհաճցոն առնել առաջի քո յամենայն
ժամ ՚ի տուէ և ՚ի դիշերի : Նրեշտակային
երգակցութեամք զքեզ օրհնել , զքեզ զո
վել , և քեզ զոհութիւն և փառս մասու-
ցանել ամենազօր տէրութեանդ այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Ուղղունք :

Աազմոսխիք և օրհնութեամք և երգօր հո-
գեւորօք անդադար փառաւորեմք զհայր և
շրդի և զսուրբ հոգիդ այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Օրհնեալ տէր մեր յիսուս քրիստոս . ամէն :

Նայր մեր որ յերկինս :

Ի կուռքնծ . Սուշի Դաստի :

Կրկինք պատմեն զիտառ աստուծոյ , և
զարարածո ձեռաց նորա պատմե հաս-
տառութիւն :

Օր աւուր բղխէ զրան . և գիշեր գիշերի
ցուցանէ զժիտութիւն :

Աչ են բանք և ոչ են խօսք , որոց ոչ լին
ձայներ նոցա :

Ինդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա , և
մինչեւ ՚ի ծագս աշխարհի են խօսք նոցա :
Ըստեւու եհար զիտառն իւր . և բնիք որ
պես փեռաց՝ զի ելանէ յատագատն իւրնէ .
և ցնծայ նա որպէս հակայ յընմթանալ զջաւ
նապարհո իւր :

Ի ծագաց երկինից են ելք նորա , և հանգիստ
նորա մինչեւ ՚ի ծագս նորուն . և ոչ որ իցէ ,
որ թագիցէ ՚ի տապայ նորա :

Օրէնք ակտոն ամքիծ են . և դարձուա-
նեն զհաղիս . վկայութիւն տեսան հաւա-
տարիմէ , և խմանուն առնէ զազար :

Վազ արտիթիւն ակտոն ուզիգէ , և ուրախ

առնել զսիրտու . պատուիրանք տեառն ըցա
են , և լցու տան աչաց . երկիւղ տեառն սուրբ
է , և միայ յաւիտեան :

*Դաստանան տեառն ձշմորիտ է , և արդար
է ՚ի նոյն :

Ծանեկալի է նա քան զոսկի և քան զականա
պատուականս բազումն . քաղցր է նա քան
զմեղու խորիսի :

*Քանզի ծառայ քո պահեսցէ զայս . ՚ի որա
հելնմա զհատուցու մի բազում :

*Օ յանցուածս խոր ովլ կարէ առնուլ ՚ի միտ .
՚ի գաղտնեաց խմոյ սուրբ արտ դիս տէր , և
յօսարէն պահեա զծառայս քո :

Եպա թէ ոչ ամիրեսցեն ինձ , յայնժամ ան
բիծ եզէց , և սուրբ եզէց ՚ի մեղաց մեծաց :
Եզիցին քեզ հաճոյ բանք բերանոյ խմոյ , և
խորհուրդք սրտի խմոյ առաջի քո յամենայն
ժամ . տէր օգնական իմ և փրկիչ իմ :

Տունք ժդ :

Ա Ա Ն Մ Ա Ս Փ Բ .

՚ ՚ ՚ ՚ ՚ ՚ ՚ ՚ ՚ ՚ :

՚ տիցէ քեզ տէր յաւուր անձկութեան .
օվնական եզիցի քեզ անունն ոց յակորաց :

Եռաքեսցէ քեզ տէր օգնութիւն ՚ի որբու
թենէ խորմէ , և ՚ի սիօնէ ընկալցի զքեզ :

Յիշեցլէ տէր զամենայն պատարագս քո , և
զուխոս քո ընդունելի արասցէ :

Տայցէ քեզ տէր ըստ սրախ քում և զամենայն խարհութքս քո նա կատարեցցէ : Հնծասցուք մեք ՚ի փրկութեան քում յանուն աստուծոյ մերոյ մեք մեծք եղիցցուք : Լցուացէ տէր զամենայն խնդրուածո քո այժմ ծանեաք, զի կեցոյց տէր զօծեալ իւրի : Լուաւ սմա յերկնից ՚ի սրբութենել իւրմէ, ՚ի զօրութիւն փրկութեան աջոյ իւրոյ : Ասքա կառօք և սոքա երիվարօք այլ մեք զանուն տէառն աստուծոյ մերոյ կարդասցուք : Ասքա խափանեցան և անկան . մեք յարեաք և ուղիղք եղաք :

Տէր կեցո զմագաւորն, և լուր մեզ յաւուր յորում կարդասցուք առ քեզ :
Տաշիք Ճ :

ՍԱԿԱՑՈՒՅ Ի .

Ի ՇԵՎԵՐՆԸ . ՍԵՂՋԱ ԴԱՎԻԴ :

Տէր ՚ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն . ՚ի փրկութեան քում ցնծացէ յոյժ : Օցանեկութիւն սրտի նորա ետուր նմա, և զիամն շրմանց նորա ոչ արգելէր ՚ի նմանէ : Ժաման արարեք զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան քոյ . և եղեք ՚ի գլուխ նորա պլասկ ՚ի քարե պատուականէ :

Կեանս խնդրեաց ՚ի քէն, և ետուր նմա ընդ Երկայն աւուրս՝ յաւիտեանս յաւիտենից :

Վեծ են վառք նորա ՚ի փրկութեան քում.
զվառու մեծվայելըութեան քո դիցես ՚ի վե-
րաց նորա :

Տայես զնա յօրհնութիւն յաւ խեանա յա-
ւ խենից . և ուրախ արացես զնա յաւ րա-
խութիւն երեսաց քոց :

Թագաւոր յաւ սացաւ ՚ի տէր . յօղորմու-
թենէ բարձրելոյն նա մի սասանեացի :

Դացի ձեռնե քո ՚ի վերաց թշնամեաց քոց , և
աջ քո գացէ զամենայն առելիս քո :

Դիցես զնոսա պայէս հնոց ՚ի հուր՝ ՚ի ժա-
մանակի երեսաց քոց :

Տէր բարկութեամբ խրախ խռամբեցուացէ
զնոսա . և հուր կերիցէ զնոսա :

Պառող նոցա յերկրէ կորիցէ . և զռւակ նա-
ցա յորգւոց ՚ի մարդկանէ :

Խոսորեցան ՚ի քէն չարութեամբ . խօրհեցան
զխորհուրդ , զար ոչ կարասցեն հաստատել :
Երացես զնոսա հալածեալս . ՚ի մեացուածս
քո պատրաստեացես զերեսս նոցա :

Բարձր լեր տէր ՚ի զօրութեան քում . օրհ-
նեսցուք , և սազմոս ասացուք ՚ի զօրու-
թեան քում :

Ե լուսական . վահանական օգնական լինեց .
Ս պահ դառնի :

Վ աստած աստած իմ նայեաց առ իս -
բաղեր թօղեր զիս . հեռի եղէ ՚ի փրկութե -
նէ իմմէ վասն բանից յանցանց իմց :
Ե մ իմ , ՚ի առէ կարգացի առ քեզ , և ինձ
ոչ լուար . ՚ի գիշերի , և ինձ ոչ անացեր :
Դու ՚ի առըրս բնակեալ ես . և գովեարդ
խրայէլի :

Ի քեզ յուսացան հարքն մեր . յուսացան
՚ի քեզ , և փրկեցեր զեսա :

Վ ա քեզ աղաղակեցին , և կեցին . ՚ի քեզ
յուսացան , և ոչ ամաչեցին :

Վ այլ ես որդն եմ , և ոչ եմ մարդ . նախա -
տինք մարդկան , և արհամարհանք ժողովրդոց :
Վ մենեքեան որք տեսանեին զիս . արհամար -
հեին զինեն , խօսեին շրթամբք , և շարժեին
զգլուխա իւրեանց :

Յ օտսացաւ ՚ի տեր , և փրկեացէ զնա . կե -
ցուսցէ զնա , զի կամի զնա :

Դու ես՝ որ հաներ զիս յարգանդէ . յոյս
իմ ՚ի ստեանց մօր իմց :

Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ . յորովայնէ մօր
իմց զտ . ես աստուած իմ :

Ո ՞ի բացեայ առնիր յինեն՝ զի նեղութիւնը
մերձեալ են . և ոչ ոք է՝ որ օդնէ ինձ :

Ըուրջ և զե՞ն զինեւ զուարակք բազումք , և
ցուլք գէրք պաշարեցին զիս :

Եացին ՚ի վերայ իմ պերանա իւրեանց , որ
պէս առիւծ՝ զի մանչէ և յափշտակէ :

Ես որպէս զօնուր հեղաց , և ցրուեցան ամե-
նայն սոկերք իմ . և եղի սիրու իմ որպէս
մամ հայեալ ՚ի մէջ որովայնի իմոյ :

Չորսու որպէս խեցի զօրութիւն իմ . լւ-
զու իմ ՚ի քիմն իմ կցեցաւ . և ՚ի հող մա-
հու իջուցին զիս :

Ըուրջ և զե՞ն զինեւ շունք բազումք . և ժո-
ղովք չարաց պաշարեցին զիս :
Օսկեցին զձեռոս իմ և զոտա իմ . և թուե-
ցին զամենայն սոկերա իմ . նորա հայեցան և
տեսին զիս :

Եաժանեցին զհանդերձո իմ ՚ի մէջ իւր-
եանց , և ՚ի վերայ պատմուճանի իմոյ վի-
ճակս արկանէին :

Դու տէր՝ մի հեռի առներ զօդնութիւն քո
յինէն . և տէր յօդնել ինձ նայեաց :
Փրկեա ՚ի սրոյ զանձն իմ . և ՚ի ձեռաց շնոց
զմիամօրութիւն իմ :

Փրկեա զիս ՚ի բերանոյ առիւծու , յեղջերէ
միւղջերուի զիսնարհութիւն իմ :
Պատմեցից զանուն քս եղբարց իմոյ . և ՚ի
մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զընզ :

Երկիւղածք տեառն օրհնեցէք զտէր . և ամ
զաւակին յակորեան վառաւոր արասցեն զիս :

Աշրկիցէ ՚ի տեսառնէ ամենայն զառակն խորա
յէլի , զի ոչ արհամարհեաց և ոչ անարդեաց
տէր զազօմն տղքասի , և ոչ դարձոց զե-
րեսս իւր յինէն . այլ ՚ի կարդալ խմում առ
նա՝ լուսու ինձ :

Դքէն է զովութիւն իմ տէր . յեկեղեցիս
մեծս օրհնեցից դքեղ :

Օսւխոս իմ կաստարեցից առաջի ամենայն
երկիւղածաց նորա :

Վերիցեն անամեկը և յագեսցին . օրհնեցեն
զաէր՝ ոյք խնդրեն զնա :

Վեցցեն սիրաք նոցա յաւխուանս յաւխու-
նից . յիշեսցեն , և դարձցին առ տէր ամե-
նայն ծագք երկրի :

Աշրկիրապագցեն նմա ամենայն տոհմք ազանց .
զի տեսառն է արրացութիւն , և նա տիրէ ՚ի
վերաց ամենայն հեթանոսաց :

Վերին և երկիրապագին նմա ամենայն սպա-
րարաք երկրի . առաջի նորա անկցին ամենե-
քաան՝ որք իջանեն ՚ի հող :

Վնձն իմ նուխու կեայ . և զաւակ իմ ծառա-
յեսցէ նմա :

Պատմեսցի տէսառն ազգ՝ որ դարոցն է . սպա-
մեսցեն զարդարութիւն նորա ժողովրդեան .
որ ծնամնելոցն է՝ զոր արաք ամէր :

Ի յառաջուծ . Ա-շմա դ-մ-նի :

Տէր հովտեսցէ զիս , և ինձ ինչ ոչ պակասեսցի :
Ի վայրի գալրուո՞չ անդ բնակեցցց զիս , և
առ ջուրո հանգստեան սնոցց զիս :

Դարձոց զանձն իմ առ իս , և առաջնորդ-
եց ինձ ՚ի ճանապարհա արդարութեան
վասն անուան իւրոց :

Ուղարկու և զնացից ես ՚ի մեջ սոսուերոց մո-
հու , ոչ երկեցոց ՚ի չարէ , զի դու տէր բնողիս ետ
ջառոքքո և գաւազան՝ նորա մխիթարեացեն
զիս :

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զաւզան՝ ակն
շանդիման նեղացոց իմոց :

Օծեր իւզով զբլուի իմ . բաժակը քո որպէս
անսպակ արբեցոց զիս :

Ազորման միւն քո տէր զէկու իմ երկեցէ
զամենայն աւուրո կենաց իմոց . բնակել ինձ
՚ի առան տէառն ընդ երկայն աւուրու :

Տաշք ը :

Ա-շմա դ-մ-նի . Բ-շմբ-մ-նան :

Տեսանէ երկիր լիիւ իւրով . աշխարհ և ա-
մենայն բնակիչը նորս :

Եա ինքն ՚ի վերաց ծովու հիմունս էարկ
իմա . ՚ի վերաց գետոց պատրաստեցց զիս :

Ով ելցէ 'ի լեառն տեառն . կամ ով կացցէ
'ի տեղւով սրբութեան նարա :

Որ սուրբ է ձեռօք և ամբիծ սրբիւ . որ ոչ
էտ զնաներութիւն յանձն խը , և ոչ երդա-
ուաւ ընդ ընկերի իւրում նենդութեամբ :
Աս առցէ զօդնութիւն 'ի տեառնէ . զողոր-
մութիւն յասուծոյ փրկչէ իւրմէ :

Եյտ ազգ է՝ որ խնդրէ զակը . խնդրէ տե-
սանել զերեսս ստուծոյ յակորաց :
Համբարձէք իշխանիք զգրունս ձեր 'ի վեր ,
համբարձցին դրունիք յաւիտենից և մացէ
թագաւոր փառաց :

Ով է սա թագաւոր փառաց . տէր հզօր զօ-
րութեամբ խրով . տէր հզօր 'ի սրբաւրազմի :
Համբարձէք իշխանիք զգրունս ձեր 'ի վեր .
համբարձցին դրունիք յաւիտենից և մացէ
թագաւոր փառաց :

Ով է սա թագաւոր փառաց , տէր զօրու-
թեանց . սա ինքն է թագաւոր փառաց :

Տանիք ժ . Գորդոյն ծ :

Ա Ը Ն Մ Ա Ս Ի Դ .

Ի կառարծ . Առշն Դաւիթ :

Ա քեզ տէր համբարձի զանձն իմ . ստո-
ւած իմ 'ի քեզ յաւսացաց , մի ամսուցցից .
և մի ծիծաղեցցին զինե թշնամիք իմ :

Վմենեքւան որբ համբերեն քեզ, մի ամսավացեն . այլ ամսավացեն անօրէնք յաւնայնութեան իւրեանց :

Օհանապարհս քո տէր ցոց ինձ , և դշաւիզս քո ուստ ինձ :

Վռաջնորդեա ինձ ՚ի ճշմարտութեան քում և ուստ զիս , զի դու ես աստուած փրկիչ իմ . և ես քեզ համբերի զօրհանապար :

Ըիշեա տէր զգթութիւնս քո և զողորմութիւնս քո , որբ են յաւխտենից :

Օմեզս մանկութեան իմայ և զանգխտութեան իմայ մի յիշեր . այլ յիշեա զիս տէր ըստ ողորմութեան քում վասն քաղցրութեան քոյ . զի քաղցր և ու զիզ ես :

Վ ասն այսորիկ օրէնսգետառնես զմեղուորս ՚ի ճանապարհի . առաջնորդես հեզոց ՚ի դատաստանի . և ուստ ցանես հեզոց զՃանապարհս քո : Վմենայն ճանապարհ տեառն ողորմութեամբ և ճշմարտութեամբ են այնոցիկ , ոյք իննդրեն զուխտ և զիմայութիւնն նորա :

Վ ասն անուան քո տէր քաւեա զմեղս իմ , զի քաղում եղեն . ովէ մարդ որ երկնչի ՚ի տեառնե . օրէնսգետ առնե զնա ՚ի ճանապարհի՝ յոր և համեցաւ :

Վնձն նորա ՚ի բարութեան հանգիցէ . և զաւակ նորա ժառանգեցէ զերկիլիք :

Օօրութիւնն է տէր երկիխ զածաց իւրոց . և զկտակարանս իւր ուսուցանե նոցա :

Վաք իմ յանենայն ժամ առ տէր են . և ուս
հանե յարող այթէ զառա իմ :

Վայեա առիս և ողորմեա ինձ , զի միամօր և
աղքատ եմ ես :

Վեղութիւնը սրբի իմաց բազում եղեն յոյժ .
և ՚ի վշտաց իմաց հան զիս :

Տես զատնարհութիւն իմ և զվաստակ իմ , և
թող ինձ զամենայն զմեղս իմ :

Տես զթշնամիսն իմ , զի բազում եղեն , աւ
տելութեամբ՝ որբ ՚ի նանիր առեցին զիս :
Պահեա զանձն իմ և փրկեա զիս . և մի յա-
մօթ եղեց , զի յուսացայ ՚ի քեզ :

Վմբիծք և ուղիղք կցորդք եղեն ինձ . և ես
քեզ համբերի . փրկեա աստուած զիսրայել
յամենայն նեղութեանց նորա :

ՏԵՂԱՄՈՍ ԻԵ .

Ի Լ-Շ-Հ-Ն-Ե . Ս-Ն-Յ-Ն-Դ-Ն :

Դաստ արա ինձ տէր՝ զի ես յամբեծութեան
իմում զնացի , ՚ի տէր յուսացայ՝ զի մի եղեց
հիւանդ :

Փորձեա զիս տէր և քննեա զիս . փորձեա
զերիկամուն իմ և զսիրս իմ :

Ողորմութիւն քո տէր առաջի աշաց իմաց .
և հաճոյ եղեց ճշմարտութեան քում :

Ոչ նատաց ես յաթռուս նաներաց , և ընդ ա-
նօրէնս ես ոչ մտից :

Վանցի ես զժողովս շարաց , և ընդ ամբար
թշուս ես ոչ նստացց :

Լուսցից սրբութեամբ զձեռու իմ , և շորէ
եզեց զուզանալ քայլ տէր :

Լուլ ինձ զձայն օրհնեալ թեամբ քո և պատմել
զամենայն սրանցնելիս քո :

Տէր սիրեցի զվայելու թիւն տանեքո , և զոհ-
զի յարկի փառաց քո :

Ո՞յ կորուսաներ ընդ ամբարիշոս զանձնե իմ ,
և մի բնու ազա արխանահեզա զեկուսն իմ ,

Որոց ձեռոր խորեանց յանօրենութեամ են .
և աջ նոցա լի է կաշտոք :

Ես յամբեծութեան խմում զնացի . միրկեա
զիս տէր և ողորմեա ինձ :

Ոսն իմ կողցեւ յուզպութեան . յէկեզեցիս
մեծո օրհնեցից զքեզ :

Տանձք ժը :

Ա Ա Յ Ա Ր Ա Յ Ի Զ .

Խոշո գումար . մինչը օձեալ էր :

Տէր ըստ իմ և կեանք իմ՝ ես յում մեկ երեխաց .
տէր տպաւեն կենաց իմոց՝ ես յում մեկ զո-
րացաց :

Եմ բանալ առիս շարաց տաել զմարդին իմ .
նեղից իմ և թշնամիք իմ . նարա ամրարացան
և աներան :

Թէ պատրաստեացի ՚ի վերաց իմ պատերազմ .

աշ երդիցէ սիրո իմ. թէ յարիցէ 'ի վերաց իմ
Տակառանձառաւ , սակայն և պատիկ 'ի քեզ
աէր յա սացոց :

Օ մի խնդրեցի 'ի տեսանէ . և զայն ազու-
շամ. բնակիլ ինձ 'ի տան տեսուն զամենացի-
աւ աւ բա կենաց իմոց :

Տեսանէլ ինձ զվացելու թիւն տեսան , և
հրանձնու առու 'ի տաճարի նարա :

Օ ածեկեաց զիս 'ի խորանի խրամ յաւուր
չորի . ընդ յարկաւ արար զիս 'ի ծածկով
խորանի խրամ :

Ե պիմէ բարձր արարեր զիս . և ոչմ բարձր
այս գործի իմ 'ի վերաց թշնամեաց իմոց :
Ը ուրջ եղէց՝ և մասոցից 'ի խորանի նարա
պատարագ օրհնաւ թեան , օրհնեցից և ասո-
մաս սասցից տեսան :

Ե ուր աէր 'ձայնի իմում , զի կարդացի սա-
քեզ . ոզորմեա ինձ և լուր ինձ . զի քեզ ս-
աց սիրո իմ . և խնդրեցին երեսք իմ . զի-
րեսս քո աէր խնդրեցին :

Ո ի գարձացաներ զերեստ քո յիւնէն . և մի
խոսրիր բարկութեամբ 'ի ծառացէ քո մին .
Օ զնական իմ լեր աէր , մի անարդեր զիս , և
մի թողուր զիս տասուած փրկիչ իմ :
Հայր իմ և մայր իմ թողին զիս . և աէր իմ
ընկալու զիս :

Օ թնագետարա զիս աէր 'ի ձանապարհ քում
և առաջարդեա ինձ 'ի շատիզ քու ու զիզս :

Ա ասն թշնամեաց իմոց , մի մասներ զիս ՚ի
ձեռա նեղաց իմոց :

Յարեան ՚ի վերաց իմ վկացք մեզաց , և սու-
ցին ինձ յանօրէնութեան իւրեանց :

Հաւասացի տեսանել զրաբութիւն տեառն
յերկրին իենոգանեաց . համբեր տեառն և բա-
ջալերեաց . զօրասցի սիրո քո և համբեր ան .

Տունդր ժզ : Գորգոց խզ :

ՍԱՆԾՈՍ ԻԵ :

Ա աղջու Դաւիթ :

Վ ա քեզ տէր կարդացի ասառուած իմ , մի լը-
ռելը յինէն , մի երբէք լւեսցես յինէն . նը-
մանիցիմ այնոցիկ՝ ոչք իջանեն ՚ի գուք :

Լ ուր տէր ձայնի խնդրուածաց իմոց յաղա-
շել ինձ առ քեզ , ՚ի համբառնալ ձեռաց ի-
մոց ՚ի տաճար սուրբ քո :

Մի համարիր ընդ ամբարիշտ զանձն իմ . և
մի ընդ այնոսիկ՝ ոչք գործեն զանօրէնու-
թիւն , կորուատներ զիս :

Ո յ.ք խօսէին զիսաղաղութիւն ընդ ընկերու-
իւրեանց . և շարութիւն է ՚ի սիրաս նոցա .
Տուր նոցա տէր ըստ գործոց նոցա . և ըստ
անօրէնութեան գնացից նոցա հաստ նոցա .
Շատ գործոց ձեռաց նոցա հաստ նոցա՝ զհաւ
տուցումն նոցա նոցին :

Այս իմացան նորա զգործս տեսան . և ոչ ՚ի
զործս ձեռաց նորա հայեցան . կործանեացես
զնոսա , և այլ մի շնորհին :

(Օրհնեալ է աեր՝ զի լուսու ձայնի ազօմից
իմոց . աեր օգնական իմ և պաշտարան իմ :
Ենա յուսացաւ սիրու իմ . օդաեցաւ և
զաւարձացաւ մարմին իմ . և ես կամքը իմասք
խասավոն եղեց նմա :

Տեր զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ , ապա
ւէն փրկութեան օճելոց իւրոյ :
Փրկեա զժողովուրդս քո , և օրհնեա զժու
անդութիւնս քո . հայուեա և բարձրացա
զնոսա մինչեւ յաւիսական :

Տաշք մա :

ԱՅՆ ՄԱՍԻ ԻՇ.

Ուշա Դաւիթ . օրման թիւայն այս աշխարհուն :
Վասուցեր աեւառն՝ որդիք աստուծոյ , մաւ
տուցեր աեւառն զորդիս խոյոց :
Վասուցեր աեւառն զփառս և զպատիւ . մաւ
տուցեր աեւառն զփառս անուան նորա . և եր-
կիրագագեր աեւառն ՚ի որուհ որդութեան նորա :
Չայն աեւառն ՚ի վերաց ջուրոյ՝ և անձ փառաց
որուաց . և աեր ինքն ՚ի վերաց ջուրոյ բազմոց :
Չայն աեւառն զօրութեանց . և ձայն աեւառն
մեծ վայելս թեանց :

Չայն աեւառն փշրէ զմայրս , և մանքէ աեր
զմայրսն լիրանանու :

Վանքեսցէ զնոսա որպէս զմատազատունի
լիբանանու . որ սիրելին է որպէս զորդի
միեղջերուի :

Չայն տեառն հաստանե զբոց ՚ի հրոյ . ձայ
տեառն շարժէ զանապատն , և խոռվեցու
ցանէ տէր զանապատն կագէս :

Չայն տեառն հաստատէ զեղջերուս . և
յայտնի առնէ զանապատս :

Ի տաճարի նորա ամենեթեան ասացեն ըլ
փառս նորա :

Տէր զջրհեղեցս նասուցանէ և ցածուցանէ
թագաւորեսցէ տէր յաւիտեան :

Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ տացէ . և
օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր ՚ի խազազութիւն
Տանը ժա :

Ա Ը Ն Ա Մ Ա Ս Տ Բ Ա Տ Բ .

Ա պ շ ա մ ո ւ ն ի . ՚ի ն յ ն :

Եարձր առնեմ զքեզ տէր , զի ընկալար զիս ,
և ոչ ուրախ արարեր զմթշնամին իմ յիս :

Տէր ած իմ՝ կարգացի առ քեզ , և բժշկեցեր
զիս . տէր հաներ ՚ի գժոխոց զանձն իմ . և
փրկեցեր զիս յայնցանէ , որք իջանեն ՚ի գուբ :

Ա պ մ ո ւ ա ս ա ց է ք տ ե ա ռ ն ս ո ւ ր բ ք ն ո ր ա , և խոս
տովան ե շերուք յիշատակի որբութեան նորա :

Ա բ ա մ տ ո ւ թիւն է ՚ի բարկութեան նորա , և
կեանք են ՚ի կամաց նորա :

Ծնդ երեկօյս հանգիցն լողիք . առաւ օտառ
է զիցի ու բախտութիւն :

Ես ասացի ՚ի բարեկենդանութեան իմում .
թէ ոչ ստանեցաց յաւիտեան :

Տէր ՚ի կամն քո ետաք գեղաց իմոյ զօրու-
թիւն . գարձուցեր զերես քո յինէն . և ես
եղէ խռովի ալ :

Առ քեզ տէր կարդացի , և առ աստուած իմ
աշաղակեցի . զի՞նչ օգուտ է քեզ յարենէ
իմմ . թէ իջանեմ ես յարականութիւն :

Միթէ հող խռասավան առնիցի առ քեզ .
կամ պատմեսցէ զճշմարտութիւնս քո :

Եռաւ ինձ տէր և ողորմեցաւ , և տէր եղի
ինձ օգնական :

Դարձոյց զուտ իմ յուրախտութիւն . եղերծ
յինէն զբուրձ , և ինձ զգեցոց զուրախտութիւ-
նը ապէս սազմու ասացեն . քեզ փառք իմ ,
և այլ մի ես զզնցաց . տէր աստուած իմ
յաւիտեան խռասավան եղէց քեզ .

Տառը ժր . Գորդոյն լլ :

Ա Յ Ա Ր Ա Ս Ա Ս Լ .

Ի նորութ . նուրութ գուշական .
Սույն դասն :

Ի քեզ տէր յաւսացայ . մի ամսուցից յա-
ւիտեան . յարդարութեան քում փրկեա և
ապրեցո զիս :

խոնարհեցու առ իս զունելն քս , վաղվարդ և
կեցուցանել զիս :

Է եր իմ աստուած պաշտպան և առւն ապա-
հնի ասրեցուցանել զիս . զի հզօրիւ իմ և
ապաւեն իմ դու ես :

Ա ասն անուան քս տէր առաջնորդեցեր ինձ .
և սնուցեր զիս . և հանցես զիս յորոգայթէ
յայսմանէ , որ թագուցաւ ինձ :

Դու ես պաշտպան իմ տէր , և ՚ի ձեռաս քս
յանձն առնեմ զհոգի իմ :

Փրկեցեր զիս տէր աստուած ճշմարտու-
թեամբ քով . առեցեր զայնոաիկ՝ ոչք սրահնեն
զերկիւ զ ՚ի սնուախս :

Աս ՚ի տէր յուստցայ , ցնծացայց և ուրախ
եղէց ՚ի փրկութեան քում :

Օ ի հայեցար ՚ի խոնարհութիւն իմ , և փրո-
կեցեր ՚ի վշտաց զանձն իմ , և ոչ մասնեցեր
զիս ՚ի ձեռաս նեղաց իմոց . և կացուցեր
յանդորրու զռաս իմ :

Աշորմեա ինձ տէր , զի նեղեալ եմ ես . խը-
ռամիցաւ ՚ի սրամութենէ ակն իմ , անձն
իմ և փոր իմ :

Պակասեցան ՚ի ցաւոց կեանիք իմ , և ամբ
իմ յոգւոց ելանելոյ :

Վըրատացաւ ՚ի տկարութենէ զօրութիւն
իմ . և սոկերք իմ խռամիցան :

Քան զամ թշնամիս իմ եղէ ես նախաս դրա-
ցեաց իմոց , յոյժ ահ և երկիւ զ ծանօթից իմոց :

Վանեքեան ոյք տեսանելին զիս , արտարս
փախչէլին յինեւ :

Վոռացեալ եղէ ես որպէս մեռեալ ՚ի սրտէ .
և եղէ ես որպէս զանօթ կօրուաւալ :

Օյ լուայ ես զբամբասան բազմաց՝ որը
շուրջ էլին զինեւ . ՚ի ժողովիլ նոցա ՚ի միաօնն .
առնուլ զանձն իմ խորհեցան . այլ ես ՚ի
քեզ տէր յուսացայ :

Վասցի դու ես ասսուած իմ , և ՚ի ձեռաս քո
է ժառանգութիւն իմ :

Փրկեա զիս ՚ի ձեռաց թշնամեաց իմաց , և
՚ի հալածչաց իմաց :

Վրեւեցո զերեսս քո ՚ի ծառացք քո , ասլբեցո
զիս տէր ըստ ողորմութեան քում . տէր՝ մի
յամօթ եղէց . զի կարդացի առ քեզ :

Վմաշեսցեն ամբարիչոք , և իջցեն ՚ի դժոխա .
համբ եղիցին շրթունք նենգաւորք , ոյք խօ-
սէին զարդարաց զանիրաւութիւն յամբար-
տաւանիլ և յանգոսնել իւրեանց :

Որպէս զի բազում է ողորմութիւն քաղց-
րութեան քոյ տէր . զոր պահեցեր երկիւ-
զածաց քոյ :

Վքարեր զու այնոցիկ՝ ոյք յուսացեալ են
՚ի քեզ , առաջի որդւոց մարդկան :

Վմրացուցեր զնոսա ՚ի ծածկոյթ երեսաց քոյ
՚ի խռովութենէ մարդկան :

Օածկեցեր զնոսա ՚ի խորանի քում . ՚ի հա-
կառակութենէ լեզուաց :

Օրհնեալ է տէր , զի սքանչելիս արար , զը
զորմութիւն իւր 'ի քաղաք ամուր :
Ես ասացի 'ի զարմանալ իմում , թէ ընկեցաց
ուրեմն յերեսաց աշաց քոց :
Ա ան սպառիկ լուար ձայնի աղօթից իմաց
յազազակել իմում առ քեզ :
Աիրեցէր զտէր ամենայն սուրբք նորա , զի
սոսուգութիւն խնդրել տէր . և հաստցանէ
այնոցիկ , որք առաւել առնեն զամբարտա-
ւանութիւն :

Քաջալերացարտւք , և զօրասցին սիրտք ձեր ,
ամեներեան՝ ոք յուսացեալ էք 'ի տէր :

Տանգ էւ :

ՍԵՐՄՈՍ 1.Ա.

Խառընին . Ս-Ղ-Դ-Դ-Ղ-Ղ-Ղ-Ղ-

Երանի , ում թողութիւն եզե մեղաց . և
ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա :
Երանի առն՝ որում ոչ համարի տէր զմեղս
նորա . և ոչ գոյ նենգութիւն 'ի բերան նորա :
Ես եցի Ես՝ և մաշեցան ամենայն ուկերք իմ ,
առ ազազակել ինձ առ տէր զօրհանապաղ
'ի տուէ և 'ի գիշերի :

Օմանրացաւ ձեռն քո 'ի վերայ իմ . դարձաց
'ի թշուառութիւն , զի հարան յիս փուշք :
Օմեղս իմցուցից քեզ , և զանօրէնութիւնս
իմ ոչ ծածկեցից 'ի քէն :

Վասցի՝ թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ. և
դու թողցես զամենայն ամբարշտութիւնս
մեղաց իմոց :

Ո առն այսարիկ յաղսթս կացցեն առ քեզ ա-
մենացն սուրբք 'ի ժամ ընդունելի :

Վասց միայն 'ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց,
որը առ նոսա ինչ ոչ մերձեսցին :

Վու ևս ապաւէն իմ 'ի նեղութենէ յայտ-
մանէ, որ շուրջ եղեն զինեն :

Հնծութիւն իմ, փրկեա զիս յայնցանէ՝ ոյք
պաշարեցին զիս :

Խմաստուն արարից զքեզ՝ և ինը ամուս 'ի
ճանապարհ, յոր և զնացցես. և հաստա-
տեցից 'ի վերաց քս զաշս իմ:

Ոի լինիք որպէս զձիս և զֆորիս, զի ոչ գո
'ի նոսա խմաստութիւն. 'ի սանձս և 'ի գան-
դանտանգս ճմլեցցես զկզակս նոցա որը առ
քեզ ինչ ոչ մերձեսցին :

Հազում տաննանիք են մեղաւորաց. բայց ոյք
յուսան 'ի տեր, ողորմութիւն տեսան շուրջ
եղիցի զնորօք :

Երախ եղերուք և յնծացէք արդարք. 'ի
տէք պարծեցարուք ամենեքեան՝ ոյք ու զէդ
էք որտիւք :

Տանիք ժդ. Գոյզուց իր :

Ա-ՂԵՆ Դ-Ա-ՂԵՆ :

Յնծացեք արդարք ՚ի տէր , ուղղոց վայելէ
օրհնութիւն . խաստավան եղերուք տեառն
օրհնութեամբ . տասնազեաւ սաղմոսարա-
նու սաղմոս ասացէք նմա :

Օրհնեցէք զտէր յօրհնութիւն նոր , զի բա-
րի է . սազմոս ասացէք նմա օրհնութեամբ :
Աւզիշ են պատգամք տեառն , և ամենայն
զործը նորա հաւատովք են . և սիրէ զազոր-
մութիւն և զիրաւտնու տէր :

Աղորմութեամբ տեառնի եղե երկիր , և բա-
նիւ տեառն երկինք հաստատեցան , և հոգւով
բերանց նորա ամենայն զօրութիւնք նոցա-
մազովեաց որպէս ՚ի տիկ զջուրս ծովու . և
գնէ ՚ի խորս զգանձոս իւր :

Աշեցէ ՚ի տեառնէ ամենայն երկիր . և ՚ի
նմանէ դողասցին ամենայն բնակիչք աշխարհի :
Ոի նա ասաց՝ և եղեն . ինքն հրամացեաց՝
և հաստատեցան :

Տէր ցրուէ զիսորհուրդս հեթանոսաց . ա-
նարգէ տէր զիսորհուրդս ժողովոդոց . և ար-
համարհէ տէր զիսորհուրդս իշխանաց :

Խորհուրդ տեառն յաւխեան մնաց , և խոր-
հուրդ սրտի նորա ազգէ մինչեւ յազդ :

Աշանի ազգին որոյ տէր աճ օդնական է նմա . Ժո-
ղովուրդ զոր ընտրեաց ՚ի ժառանդութիւն իւր :

Հերկնից նայեցաւ տէք յամենայն որդիս
մարդկան ՚ի պատրաստ բնակութենէ իւրմէ-
հայեցաւ յամենայն բնակիչն աշխարհի :
Ո սուզը առանձին զոիրաս նոցա , ՚ի միտ առ-
նու զամենայն գործու նոցա :

Ու թէ ՚ի բաղում զօրս իւր ապրեսցի թու-
զաւոր , և ոչ հոկայ ՚ի բաղում զօրութեան
իւրում :

Առա է ձի ՚ի փրկութեան իւրում . ՚ի բա-
զում զօրութեան իւրում ոչ ապրեցոցանէ-
ղհեծեալն :

Վ չը տեսո՞ն ՚ի վերայ երկիւզածաց իւրոց .
և ոյք յուսան յոզորմութիւն նորա :
Փրկել ՚ի մահուանէ զանձինս նոցա . և կե-
րակրել զնոսա . ՚ի սովու :

Վ նձինք մեր համբերեցցեն տեսո՞ն , զի օդ-
նական և պաշտպան մեր է :
Վ նա ուրախ եղիցին սիրաք մեր , և յանուն
սուրբ նորա յուսացուք :

Վ զիսի ոզորմութիւն քո տէք ՚ի վերայ մեր .
որպէս յուսացաք ՚ի քեզ :
Տունք ճք :

ՍԱՐՄԱԾ 19.

Վ աշուշ գումարի . ՚ի ժամանակ զի ոյլունակուց չկրիմ
իւր զի լլուրի մէլքոյ . և ողու ոյլունակուց չկրիմ գիւղ :

Օրհնեցից զտէք յամենայն ժամ . յամենայն
ժամ օրհնութիւն նորա ՚ի բերան իմ :

Ետեր պարծեսցի անձն իմ. լուիցեն հեղք
և ուրախ եղիցին :

Ուժ արարէք զտէր ինե . և բարձր արար
ցուք զտնուն նորա ՚ի միասին :

Խնդրեցի ՚ի աեառնէ և լուաւ ինձ , յամ.
նայն նեղութենէ իմմէ փրկեաց զիս :

Մատիր առ տէր՝ և առէր զլցու . և երես
ձեր մի ամաչեսցեն :

Այս աղքատ կարգաց առ տէր , և տէր լուաւ
սմա . յամենայն նեղութենէ սորա փրկեաց
զսա :

Տանակը հրեշտակաց աեառն շուրջ են զեր
կիւզածովք իւրովք , և պահեն զնոսա .
Ճաշակեցէք և տեսէք , զի քաղցր է տէր .
երանեալ է այր՝ որ յուսայ ՚ի նա :

Երկերուք ՚ի աեառնէ ամենայն սուրբք նորա .
զի ոչինչ է պակասութիւն երկիւզածաց նորա :
Վեծամեծք աղքատացան և քաղցեան . բաց
օքք խնդրեն զտէր , մի պակասեսցի ՚ի նոցա
նէ ամենայն բարութիւն :

Եկայք որդեակը իմ լուարուք ինձ . և զեր
կիւզ աեառն սւսուցից ձեզ :

Ովկ է մարդ՝ որ կամի զկեանս , սիրէ զա-
ւուրս իւր տեսանել ՚ի բարութեան :

Աւեցո զեղու քո ՚ի չարութենէ . և շրթունք
քո մի խօսեսցի զնենդութիւն :

Խոտորեա ՚ի չարէ , և արա զբարի . խնդրեա
զխաղաղութիւն , և երթ զհետ նորա :

Ազք տեւարն ՚ի վերայ արդարոց , և ականչք
նորա ՚ի վերայ աղօմմից նոցա :
Երեսք տեւառն ՚ի վերայ շարագործաց , առ-
տակել յերկրէ զյիշատակս նոցա :
Լարդացին արդարքն առ տէր , և տէր լուաւ
նոցա . յամենայն նեղութենէ նոցա փրկեաց
զնոսա :

Վերձէ տէր առ այնոսիկ՝ որք մաշեալ են
սրտիւք . և զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ :
Բազում նեղութիւնք են արդարոց . յամե-
նայնէ փրկէ զնոսա տէր . և պահէ զամենայն
ուկերս նոցա . և մի ՚ի նոցանէ մի փշեսցի :
Վահ մեղաւորին չարէ . բայց որ ատէ զար-
դարն , զղջասցի :

Փրկէ տէր զանձինս ծառայից իւրոց , մի զըդ-
ջասցին ամենեքեան՝ որք յուսացեալ են ՚ինա :

Տառնիք իս . Գորդոյս իս .

ՍԱՆՄԱՍ ԼՂ .

Ի իշտարած . Սուշան Դամիլ :

Դատեա տէր զայնոսիկ ոյք դատեն զիս .
մարտիր ընդ այնոսիկ , որք մարտնչին ընդիս :
Ե՞ւ զզէն և զասպարքո , և արի յօդնել ինձ .
Հան զսուքքո ընդդէմ հալածաց իմոց . ար-
դել զնոսա , և ասա դու ցանձն իմ , թէ փրո-
կութիւնքո ես եմ :

Վմաշեսցեն և յամօթ լիցին՝ ոք խնդրէի
զանձն իմ. դարձցին յետո և ամաշեսցեն, ու
խորհեին ինձ չար :

Եղիցին նոքա որոգէս փոշի առաջի հաղմայ . և
-հրեշտակ տեսան նեղեսցէ զնոսա :

Եղիցին ճանապարհը նոցա ՚ի խաւար և ՚ի
գայթակղութիւն . և հրեշտակ տոտոծոց
հալածեսցէ զնոսա :

Ե նանիր թագուցին ինձ որոգայթ յապակա
նու թեան իւրեանց, և ՚ի նանիր նախատեցին
զանձն իմ :

Հասցէ ՚ի վերայ նոցա որոգայթ, զոր ոչ գի-
տացին . և որսն՝ զոր թագուցին, առցէ զոտ
նոցա . և յորոգայթ ՚ի նոյն անկցին :

Վ անձն իմ ցնծասցէ ՚ի տէր, ուրախ եղիցի
՚ի փրկութեան նորա . և ամենոյն ոսկերք իմ
ասասցեն, տէր ո՞նման է քեզ :

Օ ՚ի փրկեաց զադքասն ՚ի ձեռաց հզօրի, զադ-
քասն և զանանկն յայնոցանե՝ որբ յափշտա-
կեն զնա :

Ե արեան ՚ի վերայ իմ վկայք չարեաց . և զոր
ինչ ոչ գիտէին հարցանելին ցիս :

Հասուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարւայ .
անժառանգել զանձն իմ խորհեցան յորդւոց
՚ի մարդկանե :

Ե՛ս ՚ի նեղել նոցա քուրձ զգենուի, խոնարհ
առնեի պահօք զանձն իմ . և աղօթք իմ ՚ի
ծոց իմ դարձցին :

Արտէս զեզբայր և զբնելեր՝ աշխափէս հաճոց լեռէի . որդէս զսգաւոր և զտրառում, այնպէս խննարհ առնէի .

Եվ վերայ իմ ուրախ և զեն՝ և ժողովեցան . ժողովեցան յիս տանջանք, և Ես ոչ ծանեայ . ցրուեցան, և ոչ զընացան :

Ժործեցին զիօ՞ և արհամարհեցին արհամարհանօք . կրծուեցին ՚ի վերայ իմ զատամունա իւրեանց . տէր երբ տեսցես :

Երաց արա զանձն իմ ՚ի խորամանկութիւնէ նացա, և յառիւծուց զմիամօրութիւն իմ . խաստովան և զէց քեզ տէր՝ յեկեզեցիս մեծս ,

և ՚ի ժողովս բազմաց օրհնեցից զքեզ :

Ո՞ ուրախ եղիցին յիս Ծննամիք իմ . Ծք ատէին զիս ՚ի տարապարտուց . ակնարկի առնէին յիս աշօք իւրեանց :

Ենդ իս զիսազազութիւն խօսէին . և ինքեանք բարկութիւնամք զնենքութիւն խորհնէին :

Եացին ՚ի վերայ իմ զըներանս իւրեանց, և ասացին, այս այս տեսին աչք մեր :

Տեսնը տէր՝ և մի լոեր, տէր՝ մի ՚ի բացեայ առնիր յինէն :

Օ արթիր և հայեա տէր՝ յիրաւունս իմ . ած իմ և տէր իմ ՚ի դատաստանս իմ . և իրաւ արա ինձ ըստ արդարութիւնն ըստ, տէր ած իմ : Ո՞ ուրախ եղիցին յիս Ծննամիք իմ . և մի ասացեն ՚ի սիրաս իւրեանց, Եւեւ վաշ անձանց մերոց, զի ընկլուզաք զնս :

Վաշեսցեն և յամօթ լիցին՝ ոյք ինդան ընդ
չար իմ. զգեցցին զամօթ և զանարդան՝ ոյք
մեծաբանեն ՚ի վերայ իմ.

Հնձասցեն և ուրախ լիցին՝ ՚ի քեզամենեքեան,
ոյք կամին ընդ արդարութիւն իմ.

Կասացեն յամենայն ժամ, մեծ է աստուած.
և ոյք կամին զիսաղաղութիւն ծառայի քո:
Եզու իմ խօսեսցի զարդարութիւնա քո,
զօրհանապաղ զգովութիւնա քո:

Տաճար իւ:

Ա Ր Դ Ա Մ Ո Ս Լ Ե .

Ի ի-ր-ր-ծ . ծ-ս-ս-յի ո-ւ-ս-ն . Ս-լ-ս դ-ս-ն-ի :

Վակ անօրէնն ՚ի մեղանչել ընդ միսս իւր,
թէ չիք երկիւզա աստուծոյ առաջի աշաց նորա:
՚ի նդեաց առաջի նորա, գտանել զանօրէ-
նութիւն, և առել զնա:

Վերանք բերանոյ նորա անօրէնութիւն և
նենդութիւն են:

Ոչ կամեցաւ նա խմանալ զբարի . զանօրէնու-
թիւն խորհեցաւ յանկոզնի իւրում:

Եկաց նա յամենայն ձանապարհ, որ ոչ է
բարի . և ՚ի չարէ նա ոչ ձանձրացաւ:

Տեր՝ յերկինս է ողորմութիւն քո . ճշմարտու-
թիւն քո մինչեւ յամազ:

Վրդարութիւն քո որպէս լերինք աստուած .
իրաւունք քո որպէս խորք բաղաւմք . զմար-
դիկ և զանասուն կեցուցանես զու տէր:

Արակես զի բազում արարեր զողորմութիւն
քո աստուած . այլ որդիք մարդկան ՚ի հո-
վանի թիւոց բոց յուստօցին :

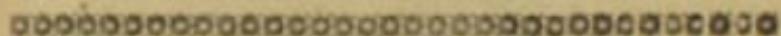
Վրեւոցին նոքա ՚ի զարարտութիւնէ տանքո . և
զու զիս փափիկութիւններ տացես ըմպել նոցա :
Եքէն է աէր աղքիւր կենաց . և լուսով երե-
սաց բոց տեսանեմք զլոյս :

(Սագեազողորմութիւնքո՝ ոյք ճանաչեն զքեզ .
զադ գարութիւնս քո՝ ոյք ուղիղ են սրախւք :
Ո՞ի եկեսցեն ՚ի վէր մեր ոտք ամերարտաւ անից .
և ձեռք մեղաւ որաց մի դողացուոցեն զմեզ :
Կող անկցին ամեներեան՝ ոյք գործեն զանո-
րէնութիւն . մերժեսցին՝ և այլ մի կարտա-
ցեն հաստատիլ :

Տունք ժզ . գորդոյս իւ :

Կանոն գորդոյս և . Անզմու ժը :

Տունք ժզ :

ՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ ՄԵՏԻՆ ՄՈՎՅԵՍԻ
ՀԱՏՈՒՅԱՆՑԵՍԵՍ ՄԱՐԴԱՐԻ

բ . ՕՇԽԱՇ . լբ .

Ա, այեցարուք երկիլիք , և խօսեցաց . լուիցէ-
երկիր զպատգամն ըերանոց իմոյ :
Կնդունելի լիցի որպէս անձրեւ բարբառ իմ .
և իջցեն որպէս ցօդ պատգամք իմ :
Արակես անձրեւ ՚ի վերայ սիզոյ , որպէս տու-
րափ ՚ի վերաց խոսաց . զի զանուն աեառն

կարգացուք . և սուք օրհնութիւն տեսա
աստուծոյ մերոյ :

Ե՞՞ որոյ ճշմարտութեամբ են գործք նորա , և
ամենայն ճանապարհը նորա իրաւամբք են .
Եռառուած հաւատարիմ է , և ոչ գոյ ինձ
անիրաւութիւն . արդար և ճշմարիս է ամբ .
Ուղան՝ և ոչ նմա՝ որդիքն արաւաց , ծնունդը
խոսորեալք և թիւրեալք :

Ո՞ւ այդ այն է՝ զոր տեսան հաստ ցանելի
գուք՝ ժողովուրդք յիմարք և ոչ իմաստուդ .
Ո՞ւ սա ինքնն է հայր քո , որ սասցաւ զքեզ
արար զքեզ , և սաեղծ զքեզ :

Յուշ լիցին քեզ սուուրքն յաւիտենից . իմա
ցարուք զամն ազդաց մինչև յազգս .
Հարցջիր դու ցհարս քո , և պատմեսցեն
քեզ . ցծերս քո , և սասցեն քեզ :

Ի ժամանակին՝ յորժամ բաժանեաց բարձ
րեալն զազդս ամենայն . որոյէս սիռեաց նա
զորդիմն աղամաց :

Լացոցց սահմանն հեթանուաց ըստ թուոյ
հրեշտակոց աստուծոյ :

Աչու բաժին տեառն ժողովուրդ իւրյակոր .
և պիճակ ժառ անոքութեան իւրոյ խրայէւ .
Բառ ական եղին նմա յանապատի . ՚ի ծարաւ
աօմքոյ յանեցրգւով սկաշապանեաց զնա :
Խրատեաց զնա , և պահեաց որոյէս բիր ական
որոյէս զարծուի . ՚ի թեւս իւր ընկարան զնա
և որոյէս ՚ի վերաց ձագուց իւրոց զթացաւ :

Տարածեաց զթեւս իւր , և ընկալու զնա . և
բարձեալ բերեր վնա ՚ի վի՛ միջնողաց իւրոց :
Տէր միայն ածեր վնոսա . և ոչ դպր ընդ նոսա
աստուած օտար :

Դած եհան վնոսա ՚ի դօրութիւնս Երկրի . և
կերակրեաց վնոսա արդեամբք անդ աստանաց :
՚Իիցցոց նոցա մեղք ՚ի վիմե՞ , և իւղ յապա-
ռաժ վիմե՞ :

Դազ կովուց և կոմքն մաքեաց , ճարպով համե-
գերձ խոյոց որթուց ցլուց և նոխազաց :
Օպարարտութիւն երիկամանց ցորենոյ . և
զարիւն խաղաղոյ եարք զինի :

Հիերա յակովը եւ յագեցու , և անգուշեաց
զսիրելին :

՚Իրացաւ ստուարացաւ լայնացաւ . Եթող
զուէր աստուած զարարիչ իւր , և յետս եկաց
յաստուծոյ փրկչէ իւրմէ :

Դարկացուցին զիս օսարոտիւք իւրեանց , և
կռավք իւրեանց դառնացուցին զիս :

Օքնեցին զիւաց՝ և ոչ ստուծոյ . զիցն՝
զորս ոչ զիսէին . նորք և առժամայիք , զորս
ընաւ ոչ ճանաչէին հարք նոցա :

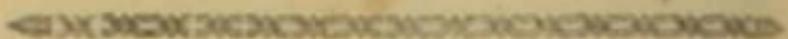
Թողին զուէր՝ որ ծնաւ վնոսա . մուացան
զաստուած՝ որ կերակրեաց վնոսա :

Հտես տէր և նախանձեցաւ . և որումնեցաւ ՚ի
վերաց ուստերաց և դստերաց նոցա , և առէ .
՚Կարձուցից զերեսս իմ ՚ի նոցանէ , և ցու-
ցից նոցա զինչ լինելոց իցէ յապա ժամանակի :

Օի ազգ մի թիւր են նորա՝ և որդիք ահ
հաւանք . նորա նախանձեցուցին զիս 'ի չոտ
ածս իւրեանց և և դառնացուցին զիս 'ի
կուռս իւրեանց :

Վոր և ես նախանձեցուցից զնոսայազգ ահ
պիտան . և անմիտ ազգաւ զկծեցուցից զնոսա

Փառք հօր և որդւոյ և :

ՄԱՆՅԱԿ

Տոք վառ ս աստուծոյ . տոք օրհնութիւն
մարդասիրին թաղասորին յաւիտենից .
փրկէ զծառայս խը և կեցուցանէ :

Վարդառէր տէր . վասն սրբահայու անար-
մի մօր քոյ և կուսի . և վասն խաչի քո որու-
ուականի , ընկրագ զազաշանս մեր և կեցո զմեն :

• Բ-Ռ-Շ-Ն-Հ-Ե-Ր- Երկինք պատմեն և Տէր
ապաւեն ի-նանայն :

Ո ասն 'ի գիշերի և 'ի տունքեան և յամենայ-
ժամու խօսիլ մեզ զբան տեառն . զտէր ազա-
շեցուք : Տէր ողորմեա :

Ո ասն շանկրանելոյ մեզ 'ի փորձութիւն . որու մէ
կուրեմք հանդուրժել , զտէր ազաշեցուք :

Ո ասն անբիծ և անդասապարտ կալ մեզ ա-
ռաջի ահեղ ատենին քրիստոսի . զտէր ազա-

- 1] ասն առաջնորդելոյ մեղ՝ ՚ի նաւած
կենաց անվախանից . զտէր ազաշեւ
1] ասն արժանի լինելոյ մեղ վերին կոչ
երինից արրայտ թեանն , զտէր ազաշեւ
1] ասն հոգւոցն հանգու : Եւ եւս միաբառ
Օանձինս մեր , Ազորմեաց :

ԱՀՅԻՆ :

Ե գիշերի և ՚ի տունդեան և յամենայն ժա-
ման զքեզ ազաշեմք . և ՚ի քեն խնդրեմք մար-
զանէր տէր : Ե ուր մեզ աստուած փրկիչ
մեր . խոնարհեցի ունեն քո ՚ի խնդրուածն
մեր . զի մի ունայն լիցին վաստակք ծառայից
քոց . ոյլ համարեա զաշխատութիւնս մեր
՚ի գործ արդարութեան և ՚ի սպառզ աստ-
ուածարշտութեան : Ծնկալ տէր՝ զազօմն
և զերերպարդութիւնս մեր , և հասու մեզ զօ-
զորման թիւն քո առասապէս . ծածկեա զմեզ
ընդ համանեաւ ամենազօր աջաքա . զօրացա
զմեզ տէր՝ զօրութեամբ սուրբ հոգւոց .
սպահեա զմեզ որոգէս ըիր ական , և արա առ
մեզ նշան բարի ՚ի գովինատ և ՚ի փառարա-
նութիւն անուանդ քում որրոց . Օի ՚ի քա
փառա կատարի ամենայն արարածոց մշտնի-
նուոր փառարանութիւն ՚ի բարձունա . հոր
և որդւոյ և հոգոյն որրոց . այժմ և միշտ և
յաւ խեանս յաւ խենից . ամէն :

Խաղաղ-թիւն ամենից-ուն :

Վարչ-ծոյ էր բարդ-գեղաց :

Հովիս քաջ՝ հովիս բարի և յաւ խոենական,
նայեաց և աց արա բանաւոր հօսի քո, զոր
ժաղաթեցեք տո քեզ զթութեամբ քով։ Օի
քո առաջի կամք տէր, և առ ՚իքէն ոզար
մութեանցդ և զթութեանցդ ակն ունիմք։
Օսմենեաւսան օրհնեա, զամենեաւսան իմաստա
նացո, զամենեսեան լուսաւորեա, և ամեն
նեցուն պարզեւեա զերենից արքայութիւնու։
Ա ան զի զու ևս տէր կենաց և աստուած
ովարմանթեանց, և քեզ վայելէ վատք իշխան
ութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւ ի
տեսնայաւ խոենից, ամէն։

Ո-ՂԲԱՆ :

Ի զիշերի և ՚ի տունջեան և յամենայն ժամու
անդադար փառաւորեմք զհայր և զօրդի և
զսուրբ հոգիու, այժմ և միշտ և յաւ խոեան
յաւ խոենից, ամէն։

Օրհնեալ տէր մեր յիսուս քրիստոս, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս :

Ճագեսի յաւուրա նորա արդարա թիւն . բա-
շում խացաշութիւն մինչեւ կառաքեսի լուսին :

Ա-Ն-Դ-Ա Դ-Ա-Բ-Ի-:

Ու նախանձիր ընդ չարս . և մի ընդ այնոսիկ՝ ոք գործեն զանօրէնութիւն .
Օի որպէս խոս վաղվաղակի ցամաքեացին .
որպէս զդալարի խոտոյ վաղվաղակի անցցեն .
Ծուռա ՚ի տէր , և արա զքաղցրութիւն .
ընակեա յերկրի , և հովուեացիս ՚ի մեծութեան նորա :

Ժառեա ՚ի տէառնէ , և նա տացէ քեզ զիազնդրուածս սրտի քո . յայտնեա տռաջի տէառն զճանապարհս քո , և յուսա ՚ի նա .
՚րա արասցէ և հանցէ որպէս զոյս զարդարութիւնս քո , և զիրաւունս քո որպէս զօր հասարակ :

Հնազանդ լեր տէառն , և ծառայեա նմա .
և մի նախանձիր ընդ այնոսիկ՝ որոց առակեալ իցեն ճանապարհք իւրեանց ընդ մարդոյ՝ որ գործէ զանօրէնութիւն :

Լուռա ՚ի բարկութենէ , և հանգիր ՚ի սըստ մտութենէ , և մի նախանձիր ընդ չարս .
Օի չարք վաղվաղակի սաստակեացիս . բայց

այք համբերելն աւետան , նորա ժառանգելու
ցեն զերկիլիր :

Փոքր մի և այլ ոչ եւս իցի ամբարիչան . խընդ-
րեցես զուեզի նորա , և ոչ զացես :

Վայլ որ հեղքն են՝ նորա ժառանգեցեն
զերկիլիր , և փափիրացին ՚ի բազում խազու-
զութեան խրեանց :

Սպասէ մեզաւորն արդարոյ , և կրծտէ ՚ի
վերայ նորա զատամանս խր . այլ տէր ծի-
ծացեցի զնովս :

Վանդի յառաջադոյն աւետանէ , զի հասեալէ
օր նորա :

Առար հանին մեզաւորք . և բարեցին զազեզունս
խրեանց՝ հարկանել զազքասն և զանանեն ,
սպանանել զայն՝ որ խոնարհն է սրախ :

Առարք նոցա մացեն ՚ի սիրաս նոցա , և ազե-
զունք նոցա փշրեցին :

Լու է սակաւիկ ինչ արդարոյ , քան զրա-
զում մեծութիւն մեզաւորաց . և բազուկը
սեբարշատաց խորտակեցին :

Հաստատէ տէր զարդարա , և ձանաչէ զա-
ւուրա սեբածից , ժառանգութիւն նոցա յա-
ւիտեան եղիցի :

Ոի ամաչեցին նորա ՚ի ժամանակս չարու-
թեան . այլ յաւուրա սովու յագեցին :

Վհա մեզաւորք կորիցին . այլ թշնամիր աւետան
՚ի փառաւորիլ և ՚ի բարձրանալ խրեանց
պակառեցին որպէս ծուխ , զի սպակասի :

Փօխ առնու մեզուորն , և ոչ հասուցանէ .

այլ որ արդարն է , ողորմի և տաց :

Ուք օրհնեն զակը , Ժառանգեսցեն զերկիր .

և ոյք անիծանեն , սպասեցին ՚ի նմանէ :

Ե աեստնէ ուզգին զնացք առն . զնանաւ

պարհո նորա նա կամի յոյժ :

Յօւպետ և դայթակղեսցի , նա մի կործաւ

նեցի , զի տէր ձեռներալու է նորա :

Վանուկ էի ես՝ և ծերացաց . և ոչ աեսի

զարդարն արհամարհեալ , և ոչ զաւակ նորա՝

թէ մարանայ հաց :

Օ օրհանապատկ ողորմի և տաց փօխ . զաւակ

նորա օրհնեալ եղիցի յաւ խուան :

Խոսորեւա ՚ի չարէ , և արա զբարի . և բնաւ

կեսցի յաւ խուան յաւ խունից ՚ի նման :

Տէրսիրէ զիրաւունո , և ոչ բնդ վացր հարեւանե-

զաւրբս խոր . այլ յաւ խուան պահնէ զնանաւ :

Ենօրէնի հաղածեսցին ՚ի միանին , և զաւակք

ամբարշտաց սպասեցին :

Ա յլ արդարք Ժառանգեսցեն զերկիր և բնաւ

կեսցին յաւ խուան յաւ խունից ՚ի նման :

Եւրան արդարոց խորհի զիմաստութիւն , և

թէզու նորա խօսեսցի զիրաւունո :

Օրէնք սպասուծոյ խորոց Են ՚ի սրտի խորում .

և մի դայթակղեսցին զնացք նորա :

Հ այի մեզուորն ընդ արդար , և խնդրէ սպանաւ

նել զնաւ . այլ տէրոչ թօզու զնաւ ՚ի ձեռնորաւ ,

և ոչ զաւապարտէ զնաւ յորժամ զաւէ զնաւ :

Համբեր տեսան և պահեա զհանապարհա
նարա . և բարձր արասցէ զքեզ ՚ի ժառ անգել
զերկիր , և զատաւերու մե մեզա որաց տեսցեա :
Տեսի զամբարիշան վերացեալ և բարձրա
ցեալ որպէս զմայրան լիրանանաւ :

Եղի , և ահա ոչ էր . խնդրեցի , և ոչ զառ
տեզի նարա :

Պահեա զամբան թիւն , և տես զա զգու-
թիւն . զի զան մեացու ածք առն խաղաղաբարի :
Ենօրէնք հարածեացին ՚ի միասին . և զաւակը
ամբարշաց կորիցեն :

Փրկութիւն արդարոց ՚ի տեսաննէ է . վերա-
կացու է նացա ՚ի ժամանակու նեզութեան :
Օգնեցէ նացա տեր , և փրկեցէ զնոսա .
ապրեցու ոցէ ՚ի մեզա որաց , և կեցու ոցէ
զնոսա , զի յուսացան ՚ի նա :

Տառեր լ.

Ա Ա Ն Ա Ր Ո Ս Լ Ե .

Ա-Ն-Յ-Ն- Դ-Ա-Յ-Ն- Ա-Ն-Յ-Ն- :

Տէր մի սրամառ թեամբ քով յանդիմաներ
զիս , և մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս .
Օի նեառք քո հարան յիս . և յիս հաստա-
տեցու ձեռն քո :

Աչ զց բժշկութիւն մարմնոց խնց յերեսաց
բարկութեան քո :

Աւ է խաղաղութիւն սովերաց իմաց յերեւ-
աց մեղմոց իմաց :

Վարքնութիւնը իմ բարձրացան քան զգլու իւ-
իմ. որպէս ուրեմն ծանր ծանրացան ՚ի վերաց իմ.
Վիխեցան և փակցան վերը իմ յերեւաց
անզգ տմութեան իմաց :

Տառ ապեցոց և խոնարհ եղէ յոյժ . զօրշա-
նապազ տրառում զնայի . զի անձն իմ լի եղի
չարչարանաօք . և ոչ ոչ բժշկութիւն մարմ-
նոյ իմաց :

Չարչարեցոց և խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ .
մանչէի առ հեծութեան սրտի իմաց :

Տէր առաջի քո է առենայն ցանեկութիւն իմ.
և հեծութիւն իմ ՚ի քեն ոչ ծածկեցաւ .
Ոիրա իմ խռավեցաւ յիս . և եթող զիս զ-
րութիւն իմ. լոյս աշաց իմաց , և այս ոչ ե-
ղիւ ընդ իս :

Վարեկամը իմ և մերձաւ որը իմ առաջի իմ
մերձեցան և կացին , և մերձաւ որը իմ հեռի
եղեն յինէն :

Վանադատէին զիս և խնդրէին զանձն իմ.
ոք խորհեին չար ՚ի վերաց իմ. խառեցան զա-
նօրէնութիւն , և զնենգութիւն զօրշանու-
պազ խորհեցան :

Վայ ևս որպէս խուլ զի ոչ լսէ . որպէս համբ՝
որ ոչ բանայ զբերան իւր :

Եղէ ևս որպէս մարդ՝ որ ոչ լսէ , և ոչ ոչ ու
խօսք ՚ի բերան նորա :

Ես ՚ի քեզ ամբ յուսպաց , և դու լուիցես
մնձ ամբ առողութեան իմ :

Վասցի՝ ԻՇէ մի ուրախ եղիցին յիս Թշնամիք
իմ . ՚ի սասանիկ սախց իմաց՝ ՚ի վերաց իմ մե-
ծամենքա խօսեցան :

Ես ՚ի տանջանս պատրաստ եմ , և ցաւը իմ
առաջի իմ են յամենացյն ժամ :

Օ անօրենտ թիւնն իմ որատեցից , և հոգա-
ցաց վասն մեզաց իմաց :

Իսկ արդ Թշնամիք իմ կենդանի են , և զա-
րացեալք են բան զիս . և բազումք էնն , ոչք
առելին զիս ՚ի տարտարաբառաց :

Ուշ հաստցին ինձ չար վոխանակ ընդ բար-
ւց . չարախառելին զինեն , զի ես երթայի ըզ
հետ արդարա թիւնն :

ԱՌ թողուր զիս ամբ առողութեան իմ , և մի
՚ի բացեաց առնիր յինեն . հայեաց յօդնել
ինձ ամբ փրկութեան իմաց :

Տաշուա :

Ս Ա Ն Ա Ր Ա Ս

Ե կ ս ո ւ շ ո ւ ծ . յ է ր կ է ր ա վ լ ո յ օ չ հ ե ս լ ի ւ ա ն .
Ո ւ շ մ ո ւ շ ո ւ շ ո ւ շ :

Վասցի՝ ԻՇէ պահեցից զհանոսպարհս իմ , զի
մի մեզաց լեզուա իմավ :

Եղի պահապան քերանեաց իմաց՝ ՚ի համբաւ-
կիւլ մեզաւորին առաջի իմ :

խուլ եղէ և խոնարհեցաց . լուեցի ՚ի բարձր-
թենէ , և ցուք իմ նարողեցան յիս :
Զեռաւ սիրու իմ ՚ի փարի իմում , և ՚ի խոր-
հարդու իմ վառեցաւ հուք :

Խօսեցաց լեզուաւ իմավ և ասացի . ցոյց ինձ
տէր զիստարած իմ , և զբժիւ աւուրց իմոց՝
քանին է , զի զիստացից թէ որշափ ինչ
պակասեազ է յինէն :

Վհա չափավ եղեր զառուրս իմ . և կար զա-
րութեան իմոց որպէս ոչինչ է առաջի իմ .
սակայն ամենեւ ին ընդունայն է ամենայն
մարդ մասեցի :

Վզպրէն որպէս ՚ի պակերի շրջի մարդ , սա-
կայն ՚ի զուք խոտին . զամանէ՛ և ոչ զիսէ՛
ու մ ժողովի :

Խսկ արդ ամ է համբերութիւն իմ , թէ ոչ
զու տէր . կամ կար զօրութեան իմոց , թէ
ոչ ՚ի քէն :

Համենայն անօրէնութենէ իմմէ վրեկցեր
զիս . նախատինս անզգամաց արարեր զիս .
Լուռ եղէ և ոչ բացի զրերան իմ , զի դո-
արարեր :

Երաց արա յինէն զանցանս իմ , զի ՚ի զո-
րութենէ ձեռան քո ևս պակասեցաց :

Եշտամբութեամբ վասն մեղաց խրստեցեր
զմարդ . մաշեցեր որպէս սարդիստայն զանձն
նարա . սակայն ընդունայն է ամենայն մարդ :
Լուր տէր ազօթից իմոց , ունկնդիր ինդըր

ու ածաց իմաց . արտասուաց իմաց մի լոեր ,
Պանդուխու եմ ես առաջի քո , նմդեհ և ան-
ցաւոր՝ որպէս ամենայն հարք իմ ,
Թացլ արա ինձ զի հանդեսաց մինչեւ երթ-
եալ իցեմ , և այլ ոչ եւս գտանիցիմ .
Տաշը ժե .

Ս Ա Ր Ա Մ Ա Ս Ա Լ Թ .

Ի ի ս տ ո ր ա ծ . Ս պ ն ա գ ա ն ի ն ի .

Համբերելով համբերի տեառն , և նայեցաւ
առ իս և լուս աղօթից իմաց .

Ե՛հան զիս ՚ի գրոյ տառ ապանաց , ՚ի կաւոյ
և ՚ի տղմոյ .

Հասանանեաց ՚ի վերայ վիմի զոսս իմ , և
ու զցեաց զգնացս իմ .

Հայրկ ՚ի բերան իմ օքհնութիւն նոր , զօրհ
նութիւն տեառն աստուծոյ մերոյ .

Տեսցեն բազումք և երկիցեն , և յուսացին
՚ի աէր . երանեալ է այր՝ որոյ անուն տեառն
յոյս է նորա .

Աչ հայեցաւ նա ՚ի նանրութիւն , և ոչ ՚ի
մոլութիւն ուուտ .

Եազում արարեր գու աէր սատուած իմ
զօրանչելիս քո , և խորհրդոց քոց՝ ոչ որ է որ
նմանիցի քեզ .

Պատամեցի և խօսեցայ , և բազումք եզեն քան
զիթիւս . ընդ զոհս և ընդ պատարադս ոչ

հաճեցար . լսելիս հաստատեցեր ինձ . զող-
ջակեցա և զվասն մեղացն ոչ խնդրեցեր :

Ծայնժամ ասացի՝ թէ ահաւասիկ գամենս .

՚ի գլուխս գրոց գրեալ է վասն իմ:

Վանել զիամա քո աստուած իմ կամեցայ , և
զօրենս քո ՚ի մեջ որովայնի իմոյ :

Վւետարանեցից զարդարութիւնս քո յեկե-
ղեցիս մեծս . ահա զշրժունս իմ ոչ արդե-
մեց ՚ի քեն :

Տէր դու գիտացեր՝ զի զարդարութիւնս քո
ոչ ծածկեցի ՚ի սրտի իմում , զՃշմարտու-
թիւնս քո և զփրկութիւնս քո :

Վրացի և ոչ թագուցի զողորմաւթիւնս քո ,
և զՃշմարտութիւնս քո ՚ի ժողովրդենէ մեծէ :

Վայ դու տէր մի հեռի առներ զգթու-
թիւնս քո յինեն . զի սղորմաւթիւն քո և
Ճշմարտութիւն քո յամենայն ժամ ընկալցի
զիս :

Ըուրջ եղեն զինեւ չարք՝ որոց ոչ դպր թիւ .
հասին ինձ անօրէնութիւնք իմ , և ես ոչ
կարացի տէսանել :

Վազում եղեն քան զհեր գլխոց իմոյ , և սիրու
իմ եթող զիս :

Կամեաց տէր՝ փրկել զիս , և տէր յօդնել ինչ
նայեաց :

Վմաշեցին և յամօթ լիցին՝ ոյք խնդրէին
զանձն իմ բառնալ զսա . զարձցին յետու և
ամաշեցին՝ ոյք խօրհեն ինձ չար :

Ապեսցեն զամօթ առ Ժամայն վագլաղակի, ոչ
առէն ինձ վաշ վաշ :

Հնծացեն և ուրախ լիցին ՚իքեղ ամեննէ
քեան, ոյք ինզրեն զքեղ տէր :

Վասցեն յամենայն Ժամ՝ մեծ է աստուած,
և ոյք սիրեն զփրկութիւնս քո :

Ես աղքատ և անանեկ եմ, աստուած խոր
հեա զիս. օգնական և պաշտպան իմ էս. և
դու աստուած իմ մի յամենապ :

Տանցը իբ: Գորզոցն Տը:

Ա Ա Դ Ր Ո Ս Խ .

Ի Հաբորած. Սաղմու Պատմեն :

Երանի որ խորհի զաղքասն և զանանելն, յա-
ւուր չարի միրկէ զնա տէր :

Տէր փրկէ զնա և կեցուցանել. երանելի տա-
նէ զնա ՚ի վերայ երկրի, և ոչ մասնէ զնա
՚ի ձեռս թշնամեաց խրաց :

Տէր օգնական է նմա ՚ի մահին ցաւոց խ-
րաց. զամենայն անկազմին նորա դարձուցա-
նէ ՚ի հիւանդաւթենէ նորա :

Ես ասացի տէր ոզօրմեա ինձ. բժշկեա
զանձն իմ, ևս մեզայ քեզ :

Աշնամիք իմ ասացին ինձ չար. Երբ իցէ զի
մեռցի, և կորիցէ անոն նորա :

Վասներ տեսանել զնանքաւթիւն. խօսէր ՚ի

պրի իւրում, և ժողովէր զանօթենու թիւն
յանձն իւր.

Վրտաքս երանելը և զեսյն խօսէր . զինէն շը-
շընթին ամենայն թշնամիք իմ:

Խորհեցան չար ՚ի վերաց իմ. բան անօրե-
նու թեսն եղին ՚ի վերաց իմ:

Ո՞ի թէ որ ննջիցէ . ոյլ ոչ եւս յաւ ելցի յառ-
նել. քանզի և ոյրն խաղաղութեան իմոց,
յոր և եսն յուսացաց :

Որ ուտէր զհաց իմ. յաճախեցաց առնել ինձ
խորեւութիւնն :

Եյլ գու տէր ողորմեա ինձ և կանդնեա
զիս , և ևս հասուցից նոցա :

Յայսմ ծանեայ՝ թէ հաճեցար ընդ իս . զի
մի ուրսիս եղիցին յիս թշնամիք իմ:

Եյլ զիս յամբնաթեան իմում ընկալար , և
հաստատեցեր զիս առ աջի քո յաւ խռեան :

Օրհնեալ տէր աստուած խրայէլի յաւ ի-
տեանս յաւ խռենից . եղիցի եղիցի :

Տառապ Ճ 7 :

ՍԱՐԱՄԱՍ Ի Ա.

Լ ի ս տ ո ւ ն ծ . ի մ ա ս տ ո ւ ն ի ւ ն ո ր ո ւ ն յ ն ե ր ա յ :
Ս ո լ մ ս դ ա ս ի ւ :

Ելութէս փափազի եղջերու յաղթերո ջուրց ,
այնպէս փափազի անձն իմ առ քեզ աստուած ,
Օ արաւի է անձն իմ առ քեզ ած , հզոր և

կենդանի. Երբ եկից եւեւ եցայց երեսացդ այ .
իզեն ինձ արտասուբ իմ կերակուր ՚ի առաջ
և ՚ի գիշերի . և այն զի առէին ցիս զօրհաւ
նասպաղ՝ թէ ո՞ր է աստուած քո .

Օսյո որպէս յիշէի . տառապէր յիս անձ
իմ. քաջալերէի . զի մայց ընդ յարկաւ որակ
չելքաց տանն աստուծոյ .

Ի ձայն ցնծութեան խոստովանութեան , և
՚ի ձայն բարեկենդանութեան .

Վրդ ընդէր տրտում ես անձն իմ. կամ ընդէր
խոտվես զիս . յուռառ առ աստուած , խոսք
վանեանմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց աստուածէ .
Վնձն իմ յոյժ խոտվեցաւ . վասն այսորի
յիշեցի զքեզ յերկրէն յորդանանու .
հերմանէ լեռնէ փորուէ .

Խորք խօրոց կարդացին առ քեզ , ՚ի ձայն սո
հանաց քոց .

Վմենայն զրօսանիք քո , և ալիք քո անցին |
վերաց իմ .

Ի առւէ պատուիրեաց աէր զոզորմութիւն
իւր , ՚ի գիշերի զօրհնութիւննոր . և աղօթէ
իմ առ աստուած վասն կենաց իմոց .

Վսացի աստուծոյ՝ ընդունող իմ ես . ընդէր
մերժեցեր զիս . ընդէր տրտում զնամ ես ՚
նե զել թշնամոյ իմոց :

Ի վշրիւ սկկերաց իմոց նախառեցին զիս թբւ
նամիք իմ . յասել ցիս զօրհանապաղ , թէ
ո՞ր է աստուած քո .

Երդ ընդէր տրտում ես անձնիմ, կամ ընդէր
խռավիս զիս . յուսա առ աստուած, խռատա
վանեա նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց աստուած է :
Տանը ժգ :

ՍԱՆԴՈՍ ԽԲ.

ԱՆԴԻՆ ԴՐԱՅԻՒՄ :

Դատ արա ինձ աստուած, և իրաւ արա ինձ
՚ի դատատանի իմում :

Հազգէ որ ոչ է սուրբ, ՚ի մարդոյ մեղաւորէ
նենդաւորէ փրկեա զիս :

Դա աստուած հզօրիչ իմ ես . ընդէր մոռա
ցար զիս, ընդէր տրտում զնամ ես ՚ի նեղել
թշնամոյ իմոյ :

Եռաքեա տէր զլոյս քո և զճշմարտութիւն
քո, զի առաջնորդեսցեն ինձ, և հանցեն
զիս ՚ի լետան սուրբ և ՚ի յարկս քո :

Ոտից առաջի մեղանոյ աստուծոյ առ աստ
ուած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:
Խռատվան եղեց քեզ օրհնութեամբ աստ
ուան աստուած իմ :

Երդ ընդէր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէր
խռավիս զիս . յուսա առ աստուած, խռատա
վանեա նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց աստուած է :

Տանը ն . ԴՐԱՅԻՒՄ ՀՅ :

Ի ի-ուրը-ծ . ի մասունք-նեան որդու-ցն կ-ըի-ոյ .
Ս-ղյու դ-ու-նի :

Վասուած՝ ականչօք մերովլք լուաք . զոր
հարքն մեր պատմեցին մեզ .

Օ գործն զոր գործեցեր յաւուրս նոցա , յա-
ւուրսն առաջինս :

Չեռն քո խլեաց զհեթանոս , և զնոսա
անկեցեր . չարշարեցեր զժողովուրդս քո , և
հաներ զնոսա :

Օ ի ոչ թէ սրով իւրեանց ժառանգեցին
զերկիր , և ոչ բազուկ նոցա փրկեաց զնոսա :
Վ.յլ աջ քո և բազուկ քո և լոյս երեսաց
քոց , զի հաճեցար դու ընդ նոսա :

Դու ինքն ես՝ թագաւոր իմ և աստուած իմ,
որ հրամայեցեր զփրկութիւնսն յակորայ :
Քեւ զթշնամիս մեր հարցուք . և անուամբ
քով արհամարհեսցուք զյարուցեալսն 'ի վե-
րայ մեր :

Ոչ թէ յազեղն իմ յուսացեալ եմ , և ոչ
սուր իմ կեցուցանէ զիս :

Վ.յլ գուր փրկեցեր զմեզ 'ի թշնամեաց մե-
րոց և զատելիս մեր յամօթ արարեր :

Վասուծով պարծեսցուք զօրհանապազ , և ա-
նուանն նորա խոստովան եղիցուք յաւիտեան :
Ըայց արդ մերժեցեր և անարդեցեր ըզ

մեր . և ոչ ելեր աստուած ընդ զօրս մեր .
Դարձուցեր զմեղ յետո քան զթշնամիս մեր .

և ստեղիք մեր յափշտակեցին զմեղ .
Ետուր զմեղ որպէս զովսար ՚ի զենումն , և
ընդ հեթանոսս յրուեցեր զմեղ .
Ո աճառեցեր զժողովուրդս քո առանց դնոյ ,
և ոչ դոյ թիւ ազաղակի մերոյ .
Արարեր զմեղ նախատինս դրացեաց մերոց .
ծաղր և այսին կատականաց այնոցիկ , որք
շուրջ էին զմեօք :

Արարեր զմեղ յառակս հեթանոսաց ՚ի շար
ժել զգլուխս ժողովրդոց :

Օօր ամենայն նախատինք իմ առաջի իմ են .
և ամօթ երեսաց իմոց ծածկեաց զիս :
Ի ձայնէ նախատորդին և շարախսոի , յերե
սաց թշնամոյն և հալածչի :

Այս ամենայն եկն ՚ի վերայ մեր , և մեք
զբեղ ոչ մոռացաք , և ոչ ստեցաք ուխտի
քում , և ոչ դարձաք յետո սրտիւք մերովք .
Դարձուցեր զշաւիղո մեր ՚ի ճանապարհաց
քոց , խոնարհ արարեր զմեղ ՚ի տեղի չարչա
րանաց . և ծածկեցին զմեղ ստուերք մահու :
Թէ մոռացեալ իցէ մեր զանուն աստուծոյ մերոյ , կամ ձգեալ իցէ զձեռս մեր յանձս օտարս :
Ասկայն աստուած ինդրէ զայս . զի նա քննէ
զգաղտնիս սրտից մերոց :

Ո ասն քո մեռանիմք զօրհանապազ . համա
րեցաք որպէս զովսար ՚ի զենումն :

Օ արթիր ընդէր նեցնու տէր . արի և մի մեր
մեր ղմնղ խսպառ :

Օ մէ դարձուցանես զէյեռաք ՚ի մէնջ . մոռաւ
նաս զազըատութիւնն և զնեղութիւնն մեր .
Խոնարհ եղեն մինչեւ ՚ի հող անձինք մեր .
և յերկիր կցեցան մէջը մեր .

Արի տէր օդնեա մէզ . և փրկեա զմերզ վասն
անուանք քո :

Տանը ին :

ՍԱԿԱՐԱ ԽԴ .

Ի ի-ո-ր-ն . շ-ո-ն-շ-է-լ-ց ժ-ա-մ-ն-ի-ց . ո-ր-ո-ց-ն կ-ր-
ի-յի-բ-ո-ր-ո-ր-ի-ն-ն . Ս-շ-ն-օ-ր-ն-ն-ի-ն-ն վ-ն-ն պ-ր-է-լ-յ-ն .

Եզնեսցէ սիրա իմ զպտոգամն քո բարի , և
ասացից զդործու իմ թագաւորի :

Ե զու իմ որպէս զրիչ արագագիր զպրի , գե-
ղեցիկ տեսլեամբ քան զնմ որդւոց մարգիան .
Ավուեցան չնորհք ՚ի շրթանց քոց . վասն այ-
սորիկ օրհնեաց զբեզ աստաւած յաւիտեան .
Եժ զսուր ընդ մէջ քո հզօր , վայելլութեան
և գեղոց քո :

Ե արեա ու զշեա և թագաւորեա վասն ճշմար-
տութեան հեզութեան և արդարութեան ,
և առաջնորդեացէ քեզ ոքանջէլսպէս աջ քո .
Եմոք քո օրեւոլք են հզօր . և ժողովուրդք
՚ի նելքոց քո անկցին . ՚ի սիրաս թշնամեաց
թագաւորի :

Վթոռ քո ասուած յաւ խոեանս յաւ խոենից
գաւաղան ուղղութեան՝ զաւաղան արքա-
յաւթեան քո :

Արեցեր զարդարութիւն, և ատեցեր զա-
նօրէնութիւն :

Վ ասն այսորիկ էօծ զքեղ ած ած քո խզով
ուրախութեան, առաւել քան զընկերս քո :
Օմուռս և ստաշին և կասիայ ՚ի զգեստէ-
քումմէ, ՚ի տաճարաց փղասկրէից, ուստի
ուրախ արարին զքեղ դստերք թագաւորաց
՚ի սպատիւ :

Կացցէ գշխայ ընդ աջմէ քումմէ՝ ՚ի հանդերձս
սիկեհաւոս զարդարեալ և պաճուճեալ,
Լուր զուստր և աես, խոնարհեցո զունկն
քո, մասա զժողովուրդ քո և զտուն հօր քո,
զի ցանկացաւ թագաւոր գեղց քո :

Սա ինքն է աէր քո՝ երկիրսպազցէ սմա, և
դուստր ծուրայ երկիրսպազցէ սմա, և սպա-
տարագօք զերեսս սորս սրաշաեսցեն մեծաւ
մեծք ՚ի ժողովրդոց :

Վմենայն փառք դստեր թագաւորի ՚ի ներ-
քոց, ՚ի վերջաւորս սիկեհաւոս զարդարեալ
և պաճուճեալ :

Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նորս,
և զընկերս նորս տարցին նմա :

Վծցին ցնծութեամբ և ուրախութեամբ, և
տարցին ՚ի տաճար թագաւորի, և փոխա-
նակ հարց քոց եղիցին որդիք քո :

Կացուսցես զնոտա իշխանս ընդ ամենայն երկիր . և յիշեսցի անուն քո ընդ ամենայն
ազգս ազգաց :

Ա ասն այսորիկ ժաղավուրդք խոստովան եղից
ցին առ քեզ յաւիտեան , և յաւիտեանս
յաւիտենից :

Տառապ մը :

ՍԱՐԱՄՈՒՄ ԽԵ.

Ե ի-ո-ր-ո-ծ . որո-յի կորիոյ Դ վլրայ գո-լոնեայ :

Ե՞՞ մեր ապաւէն և զօրութիւն . օգնական ՚ի
մերայ նեղութեանց , որք գտին զմեզ յոյժ :
Ա ասն այսորիկ ոչ երկիցուք մեք ՚ի խոռին
Երկրի , ՚ի փոփոխիլ լերանց ՚ի սիրաս ծավու :
Դուշեցին և խոռինցան ջուրը նոցա . խռո-
վեցան լերինք ՚ի զօրութենէ նորա :

Դնացք զետոց ուրախ առնեն զքաղաքն այ .
և սուրբ արար զյարկո իւր բարձրեալն .
Ըստուած ՚ի մեջ նոցա , և նորա մի սասա-
նեսցին . օգնեսցէ նոցա աստուած ՚ի վազոր-
դայնէ մինչեւ ՚ի վազորդայն :

Խռովիցան հեթանոսք , և խռնարհեցան թա-
գառորութիւնք . ետ զայն իւր բարձրեալն ,
և խոռինցան երկրի :

Տէր զօրութեանց ընդ մեզ ընդունելի է
մեր սաստուած յակորայ :

* Եկացք և տեսէք զգործս աստուծոյ , որ ա-
րար զնանս և զարուեսոս ՚ի մերայ երկրի :

ԵՇԱՐ զալատերազմ՝ ի ծագաց մինչեւ՝ ի ծագա
երկրի. զաղեղունս փշրեաց, զզէնս խորսա-
կեաց, և զասպարս այրեաց հրով.
Իրանիւցէք և ծաներուք, զի ես եմ աստ-
ռած. բարձր եղէց՝ ի հեթանոսս, և բարձ-
րացաց՝ ի վերաց երկրի:

Տէր զօրութեանց ընդ մեզ. ընդունելի է
մեր աստուած յակորաց:

Տանիք ժա. Կորպաց ձկ.

ԱՅՆ.ՄՊՍ Իշ.

Ի իշտած. Հան որդեացն կրիւց. Սուշան Դաւթի:

Օսափա հարեք ամենայն հեթանոսք, ազա-
զակեցէք առ աստուած՝ ի ձայն ցնծութեան:
Տէր բարձրեալ և ահարկու, թագաւոր մեծ
՝ ի վերաց ամենայն երկրի:

Հնազանդ արար զժողովուրդս ընդ մեզ, և
զհեթանոսս՝ ի ներքոց ոտից մերոց:

Ինորեաց զմեզ իւր՝ ի ժառանգութիւն,
զզեղեցկութիւն յակովրաց՝ զոր և սիրեաց:
Համբարձաւ աստուած օրհնութեամբ, և
տէր մեր ձայնիւ փողոյ:

Սաղմաս ասացէք այ մերում. սաղմաս ասացէք
թագաւորին մերում, սաղմաս ասացէք:
Թագաւոր մեծ՝ ի վերաց ամենայն երկրի ած-
է, սաղմաս ասացէք նմա իմաստութեամբ:

Թագաւորեաց աստուած ՚ի վերայ հեթանոսաց . ած նատաւ յամբու սրբութեան խւրայ . Իշխաններ ժողովուդոց ժողովը ցան առ աստուած արքահամու . զի աստուծոյ զօրութիւնք յերկրէ յոյժ համբարձան .

Տանիք թ .

ՍԱՀԱՄՈՍ ԽԵ .

Ուշլա օքնաւ-նեան ուշ-ոց կարիքայ . Երկրութ լ-բ-ի-ս-:

Ուծ է տէր և օրհնեալ է յոյժ ՚ի քաղաք աստուծոյ մերոյ , ՚ի լեառն սուրբ նորս . Հաստարմատ ցնծացէ ցնծութեամբ ամենայն երկիր . Երինք սիսլին , կողմանք հիւսիսոյ՝ քաղաք թագաւորին մեծի .

Վասուած ՚ի տաճարի խւրում յայսնի . ՚ի ժամանակի որպէս օգնական լիներ նոցա . Վհաւասիկ թագաւորութիւնք երկրի ժողովեցան , և անցին ՚ի միասին :

Վնդեանք տեսին այսպէս և զարմացան . Խռովեցան սասանեցան , և գողումն կալաւ զնոտա . Վնդ երկունք որպէս ՚ի ծննդեան , և հողմն սաստիկ փշուեցէ զնաւս ՚ի թարսիս :

Որպէս լուսք , սոյնապէս և տեսաք ՚ի քաղաք տեսան զօրութեանց՝ ՚ի քաղաք այ մերոյ . Վասուած հիմունա էտրկ նմա յաւիտեան . ընկալաք աստուած զողորմութիւն քս ՚ի մէջ ժողովուեան քայ :

Բառ անուան քում, սոյնպես և օրէնտթիւն
քո ընդ ամենայն ամեզչերու . և արդարու-
թեամբ լի է աջ քո :

Աւրախ եղիցի լեռան սիովին . և ցնծասցեն
զատեցք յուղաց վան իրաւանց քոց տէք .
Ը ընկարուք զսիօնիւ , պաշարեցէք զնա և
պատեցէք զաշտարակս նորա .
Դիք զսիրաս ձեր ՚ի մերայ զօրութեանց նո-
րա . բաժանեցէք զամուրս նորա , զի պատ-
մել կարանչիք յազդ յոյլ :

Այս է ած , ած մեր յաւիտեանս յաւիտենից .
և սա հալուեցէ զմէզ միուն . յաւիտեան .
Տառագ ճգ :

ՍԵՐԱՄՈՒ ԽԸ.

Ի իւրաքանչ ուրացն իւրիւյ . Սուշն օրէնքանիւն
Դաս-իւ :

Լ ուարուք զայս ամ աղդք , ունկնդիր լերուք
ամենեքեան , ուք բնակեալ էք յաշխարհի :
Շնուանգք երկրի և օրդիք մարդկան , ՚ի մի
ասին մեծամեծք և անանկք :

Դերան իմ խօսեացի զիմաստութիւն . և
խորհուրդք սրամի իմց զհանձար :
Խոնարհեցուցից յառակումն զունկն իմ . բա-
ցից առակաւ զբերան իմ , և խօսեցաց զա-
ռակս ՚ի սկզբանէ :

Բնշէր բնաւ երկնչիմ ես յաւուր չարի , զի ա-

Նօրէնութիւնք գնացից իմաց շուրջ եղեն զինեւ :
Հյուսացեալք 'ի զօրութիւնիւրեանց . 'ի բազ
մութիւն մեծութեան իւրեանց պարծեսցին :
Եղբայր ոչ փրկէ , և ոչ փրկէ մարդ , և ոչ
տայ աստուծոյ զիմրկանս իւր , և ոչ զգինս
փրկանաց անձին իւրոյ :

Ա աստակեայաւ իտեան , և կեցցես մինչ իս
պառ , և ոչ տեսցես զապականութիւն :
Հյորժամ տեսցես՝ թէ իմաստունք մեռանին
'ի միասին անզգամք և անմիտք կորիցեն , և
թռղցեն օտարաց զմեծութիւն իւրեանց :
Դերեզմանք նոցա տունք նոցա եղիցին յաւի
տեան , և յարկք նոցա ազգէ մինչեւ յազգ . և
կարդասցին անուանք նոցա 'ի հոզս իւրեանց :
Ուարդ 'ի պատուի էր և ոչ իմացաւ , հաւասա
րեցաւ անսանց անընաից և նմանեցաւ նոցա :
Ա յա ճանապարհ է գայթակղութեան նոցա
նոցին . յետ սյորիկ բերանօք իւրեանց հա
ճեցին :

Արակէս խաչն 'ի գժոխս մատնեսցին , և մահ
հօվուեսցէ զնոսա . և տիրեսցեն նոցա ու
զիզք ընդ առաւօտա :

Օգնութիւնք նոցա մաշեսցին 'ի գժոխս , և
'ի փառաց իւրեանց անկցին :

Եաց օակայն աստուած փրկեսցէ զանձն իմ
'ի ձեռաց գժոխոց յորժամ ընդունին զիս :

Վի երկնչիր յորժամ մեծանայ մարդ , և յոր
ժամ բազում լինին փառք տան նորա :

Օ ի ոչ թէ ՚ի մեռանիլն իւրում առցէ ընդ
իւր զամենայն . և ոչ թէ իջցեն փառք տան
նորա ընդ նմա :

Ա յլ անձն նորա ՚ի կեանս իւրում օրհնեսցի .
և խոստովան եղիցի քեզ յորժամ բարի ա-
րացես դու նմա :

Վացէ նա մինչեւ յազգ հարց իւրոց . մին-
չեւ յաւիտեան զբան մի տեսցէ :

Վարդ ՚ի պատուի էր և ոչ խմացաւ , հաւասա-
րեցաւ անասնոց անբանից և նմանեցաւ նոցա :

Տանք ի : Գորշոյն իր :

ՍԵՐՄՈՍ ԻԹ .

Ա-ղմա դա-թի :

Ա ծ աստուծոց տէր խօսեցաւ , և կոչեաց
զերկիր յարեւելից մինչեւ ՚ի մուտօ արեւու :
Եսիօնէ մեծվայելութիւն փրկութեան գե-
ղոյ նորա :

Ա սուած մեր յայտնապէս եկեսցէ , և առ-
տուած մեր մի դադարեսցէ :

Հ ուր առաջի նորա բորբոքեսցի , և շուրջ
զնովաւ մըրիկ յոյժ :

Երչեսցէ զերկինս ՚ի վերուստ՝ և զերկիր ՚ի
դատել զժողովուրդ իւր , ժողովել առ ներն
շուրբս իւր , և ոյք դնեն զպասարագու
ուիտից ՚ի վերայ սեղանոց նորա :

Պատմեսցեն երկինք զարդարութիւն նորա ,
զի աստուած դաստուոր է :

Եռք ժազավուրդ իմ և խօսեցաց ընդ քեզ, և
խօսյէլ քեզ վկայեցից . զի ած ած քու ես եմ .
Աչ թէ վասն պատարագաց քոց կշտամբեմ
զքեզ . զի ողջակէզք քու առաջի իմ են յա-
մենայն ժամ :

Աչ ընդունիմ 'ի ասենք քումմէ զուարակս ,
և ոչ 'ի հօտից քոց նոխազս :

Կմէ ամենայն գազան անտառի , երեւ լե-
րանց և ամենայն անասուն :

Դիմեմ ես զամենայն թռչունս երկնից . զե-
զեցկութիւն վայրի ընդիս է :

Թէ քաղցեաց , քեզ ինչ ոչ ասոցից . զի իմ
է աշխարհ լրիւ խրով :

Աչ ուռեմ ես զմիս զուարակաց քոց , և ոչ
զարիւն նոխազաց քոց ըմպեմ :

Վասն աստուածոց պատարագ օրհնութեան .
կատարեա բարձրելոյն զոխաս քու .
Կարդասցես առիս յաւուր նեղութեան քու .
ես փրկեցից զքեզ , և դու վառաւոր արաւ-
ցես զիս :

Ասկայն մեզաւորին ասէ աստուած . իսկ դու
ընդէր բնաւ պատմես զարգարութիւն իմ .
կամ առնաւս զոխաս իմ 'ի քերան քու .

Օի զու առեցեր զիսրաստ իմ . մերժեցեր և
յետս բնկեցեր զամենայն բանս քերանց իմց :
Թէ առանելիք զգացը ընթանացից ընդ նո-

տու, և ընդ շունս գնելիք զբաժին քո
Աերան քո յաճախէր զշարութիւնն, և լի
քո նիւթէր զնենգտութիւնն,
Կառեալ զեզօրէ քումմէ չարախոսէիք, և ՚ի
վերաց որդւոյ մօր քո գնելիք զդայթակղութիւնն.
Օայս ամենայն արարեր, և լուեցի քեզ.
կարծեցեր անօրէնդ ՚ի մասի քում, թէ և ես
քեզ նմանիցեմ:

Վրդ յանդ իմանեցից և կացուցից զայս ամենայն առաջի քո ։ իմացարուք ամենեքեան
որոց մսուցեալ իցէ զատուած,
Դուցէ երբէր յափշտակիցիք, և ոչ ոք իցէ
որ պրկիցէ :

Պատարագ օրհնութեան վառաւոր արասցէ
զիս . և անդ է ճանապարհ, աւր ցուցից նմա
զփրկութիւն աստուծոյ :

Տառը իգւ

ԱՆԴՐԱ Տ.

Հ-Ե-Ր-Ե-Ծ · Ս-Ղ-Ի-Ն- Դ-Ա-Ր-Ի-Ն- · ՚Ի Ճ-Ա-Յ-Ա-Ն-Ա-Հ-Ի-Ն- չ-է- ի-ն-
- ի- ՚Ա-Բ-Ա-Ն- Տ-Ր-Դ-Ա-Ր-Ե-Ն- · ի-Շ-Ի-Ն- չ-է- Տ-Ր-Ե-Ն- է-ր- շ-ա-
- ս- Բ-Շ-Ր-Ա-Ր-Ե-Ն- ·

Աղորմեա ինձ աստուծոծ քառ մեծի ողբրմու-
թեան քում. ըստ բազում գթութեան քում
քաւեա զանօրէնութիւնս իմ:

Վրաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմէն
և ՚ի մեզաց իմաց սուրբ արա զիս :

Օ անօրէնութիւնս իմ ես ինձէն զիտեմ. և
մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։
Վեզ միայն մեզայ տէր և չար առաջի քո
արարի։

Ալովէս արգար եղեցիս ՚ի բանս քո, և յաղ-
թող ՚ի դատել գտու։

Ենօրէնութեամբ յղացաւ, և ՚ի մեզս ծնաւ-
զիս մայր իմ։

Դու տէր զՃշմարտութիւն սիրեցեր զան-
յացաւ և զՃաճկեալս խմաստութեամբ քով
յայտնեցեր ինձ։

Հօղեայիս մշտկաւ, և սուրբ եղեց, լըւա,
և քան զձիւն սպիտակ եղեց։

Ե սելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախու-
թիւն, և ցնծացեն ոսկերք իմ տառ սպեալք։

Դարձո վերեսս քո ՚ի մեզայ իմոց, և զամե-
նայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն։

Աիրա սուրբ հաստատեա յիս աստուած, և
հոգի ուղիղ նորոգեա ՚ի փարի իմում։

Ո՞ի ընկենուր զիս տէր յերեսաց քոց և զհոգի
քո սուրբ մի հաներ յինէն։

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ, և
հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա զիս։

Ուսուցից անօրինաց զՃանապարհո քո . և
ամբարիշաբ առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ աստուած՝ աստուած
փրկութեան իմոց . ցնծացե լեզու իմ յար-
գարութեան քում։

Տեր, Եթէ զշրթունս իմբանաս, բերան իմ
երգեսցէ զօրհնութիւնս քու-
թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցու-
նեաք. բայց դու ընդ ողջակի զս խակ ոչ հա-
ճեցար:

Պատարագ աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրս
սուրբ և զհագի խոնարհ ած ոչ արհամարհէ: Ե-
արի արա տեր կամօք քավք սիօնի. և շե-
նեացին պարիսագքն երուսաղեմի:

Հայեմամ հաճեցիս ընդ պատարագս ար-
դարութեան. յորմամ ուխտից պատարագս
հանցենի ՚ի սեղան քու զուարակս:

Տառիք ի:

ՍԱԴՐԱՄՈՒ ՏԱՎ.

Ի իշտարած իմաստութեան. Սուշը դաստիք. ՚ի ժո-
հանուիլ չէ են դաշտի Երանեայ. պատմեաց Սահման-
իւն ահասասի դաստիք. ՚ի դան Աշխելէսոյ է:

Օ յի պարծի ՚ի չարութեան հզօր՝ զանօրե-
նութիւն. զօրհանսապաղ զանիրաւութիւն
խորհեցաւ. ՚ի լեզուի խւրում:

Որպէս զածելի սուր՝ սրեաց զնենգութիւն,
սիրեաց զսարութիւն քան զբարութիւն, զու-
նօրէնութիւն քան զխօսս արդարութեան:
Ոիրեաց նա զամենայն խօսս կործանման, և
զիեզուս նենգաւորս:

Ո ասն այսորիկ աստուած կործանեցէ զնա

Խապատ . խլեսցի . և հանցե զնու յարկաց իւրաց , և զարմաս նորա յերերէն կենդանեւց : Տեսցեն արդարք և երկիցեն . զնովաւ ծիւ ծաղեսցին և աստացեն :

Վ յա այր է . որ ոչ արար զնած իւր օդնական . այլ յուսացաւ սա ՚ի բաշտմ մի ծութիւն իւր , և զօրացաւ ՚ի նամերութեան իւրում : Վ յլ ես օրակը ձիմենի պաղպաղից ՚ի տան առառն ծոյ . յուսացաց յոզգոմանթիւն աստուծոյ յաւ խոեան՝ և յաւ խոեան յաւ խոենից : Խոսանվան եղեց քեզ տէր յաւ խոեան , զի արարեր . և համբերից անուան քում , զի քաղցր ես ասածի սրբոց քոյ :

Տանք ը , Գորգոյն ծը :

Ս Ե Վ Ա Մ Բ Ո Ս Ծ Բ :

Ի ի սպարած . Հ ա ն Ս ր ա լ լ ի ն ա յ . Ի մ ս ա ր ա լ ի ա ն կ ա ս ա լ ի ։ Վ ա ց անզգամին ՚ի օրտի իւրում թէ ոչ գոյ աստուծո . տպականեցան և պղծեցան յանօրէնութեան իւրեանց . և ոչ ոք է որ առնել զգաղցրութիւն :

Վ ա ս տ ա ծ յ ե ր ե ի ց ն ա ց ե ց աւ յ ո մ ե ն ա յ ն ո ր դ ի ս մ ա ր դ կ ա ն ։ տ ե ս ա ն ե լ թէ ի յ է որ ի մ ա ս ա ս ա ն ։ որ խնդրիցէ զատուծո :

Վ ի մ ն ե ր ե ս ա ն ի ս ա ս ո ր ե ց ա ն ՚ի մ ի ս ա ս ի ն ։ և ա ն ո ի ս ա ս ա ն ա ց ր ա ն ։

Ազ որէ որ առնել զբարի , և չէ որ մինչև ՚ի մի :
Արագէս ոչ ծանրցեն ամենիքեան . այս դոր-
ձին զանօթենութիւն :

Այս առաջին զժողովուրդ իմ որոգէս կէրտ-
կուր հացի . և առ աստուած ոչ կարդացին :
Ենդ երկիցն զերկիւղ՝ ուր ոչ իցէ երկիւղ .
զի ած ցրուեցէ զանկերս մարդահաճացից :
Եմաշեցեն և յամօթ լիցին , զի աստուած
անարգեաց զնոսա :

Ո տացէ ՚ի սիօնէ զփրկութիւն խրայէլի .
՚ի գարձաւցանել աւետան զգերութիւն ժողո-
վըրդեան իւրց , ցնծացէ յակոր , և ուրախ
Եզիցի խրայէլ :

Տանց թ :

ԱՐԴԱՐԱ ԾՂ .

Ի կուրուն . ընդ օրնեւութեան իմաստութեան դուրս .
՚ի ժամանակ չէ պատահուն , և ամեն շահապահ .
աւագան դուրս լուսաւուն առի առ կու :

Եսուած յանուան քում կեցո զիս , և ՚ի զո-
րութեան քում իրաւ արա ինձ :

Եսուած լուր աղօթից իմոց . ունկնդիր բա-
նից բերանց իմոց :

Օստորք յարեան ՚ի վերայ իմ , և հզօրք խրնդ-
բեցին զանձն իմ , և ոչ համարեցան զընդ
աստուած առաջի իւրեանց :

Ենտ աստուած օդնական իմ . և ակը ընդ ու-
նող հոգւոց իմոց :

Ի գարձուցանել զշարն ՚ի թշնամիս իմ. ճըշ
մարտութեամբ քով սպառակեա զնոսա :
Ես կամօք իմայք պատարազո մասոցից քեզ,
և խոստվան եղեց անուան քոմք տէր, զի
բարի է :

Ըստենայն նեղութեամբ իմմէ միրկեցեր զիս .
և ՚ի թշնամիս իմ եաւս ակն իմ :

Տաշուակ :

ԱՎԱՆԱՑՈՒՅ Տ.Դ.

Ի վարչոծ . ընդ օրհնութեան իմաստութեան .
Սաշուակ :

Խենէնդիր սպառ ած աղօմից իմաց, և մի ան-
տես սուներ զինոդրուածո իմ :

Եայէտ սոխու և լուր ինձ . զի արամեցցոց ևս
՚ի ձաւեձրանալ իմամք, և խոռոչեցցոց :

Ի ձայնէ թշնամույն և ՚ի նեղել մեզաւորին
խոտորեցան յիս անիրաւութեամբ, բարկու-
թեամբ ոփս պահելին ինձ :

Աիրու իմ խոռոչեցու յիս, և երկիւղ մահո-
անկառ ՚ի մերսոց իմ :

Ե՞ս և դողումն եկն ՚ի մերսոց իմ, և ծածկեաց
զիս խաւար :

Վասցի տայր որ ինձ զթեւս որպէս պարա-
նոց . զի թռաշեի մերանացի, և հեռացեալ
զաղարէի յանապատի :

Եկն ունեի սպառածոյ՝ որ միրկեր զիս ՚ի կարձ-

մըսութենէ , ՚ի զայրանարաց , և ՚ի մբրկեալ
նեզարտութենէ :

Ո՞վքը տէր և բաժանեած զեզուս նոցա . զի
տէսի զանօրենութիւնն և զշակառակութիւն
՚ի բազարի :

Ի տուէ և ՚ի գիշերի շուրջ եղեն զպարսողոց
նորա անօրենութիւնը . չարիք և մեղք են ՚ի
մեջ նոցա . և ոչ պակասեաց ՚ի հրապարակաց
նոցա վաշխ և նենդութիւն :

Օի թէ թշնամոյն նախառեալ էր , համբեա-
րեի արդեօք . կամ առելոյն մեծարանեալ
էր ՚ի վերաց իմ , թագչի արդեօք ՚ի նմանէ .
Իսկ զու մարդ հառասար իմ , առաջնորդ իմ
և ծանօթ իմ :

Վզպարէն ՚ի նոյն բազարացոցէր ինձ և քեզ
կերակուր . զի գնոցաք միարանութեամբ ՚ի
առն ասսուծոյ :

Լիեսոցէ մահ ՚ի վերաց նոցա , և կենդանոյն
իջցին ՚ի գմոխ . զի շարութիւնէ ՚ի բնակու-
թեան նոցա և ՚ի մեջ նոցա :

Լու առ ան կարդացի , և նաւ լուաւ ինձ յե-
րեկօյս , ՚ի վազորդայն և ՚ի հասարակ աւուր .
Պատուցի և ասացի , և լուիցէ ձայնի իմամ .
Վրկեսցէ խազազութեամբ զանձն իմ ՚ի մեր-
ձաւորաց իմոց , զի իսպեօք հասին ՚ի վերաց իմ :

Լուիցէ ասսուած և խնամքն արացէ զետ-
սա . որ յառաջն և քան զրաւ խուսան :

Օի ոչ գոյր նոցա վոխանակ , և ոչ երկեան յայ :

Զդեսց զձեռն իւր 'ի հաստցանել նոցա .
 և նորա որդեցին զօրէնս նորա :
 Բաժանեցան 'ի սրբանութենել երեսաց նո-
 րա . և եհաս 'ի սիրոս նոցա :
 Կակուղ են բանք նոցա քան զձեթ , և ին-
 քեանք որպէս սլաք :
 Ենկեա 'ի տէր զհոգս քո , և նա կերակըն-
 դընդ . և ոչ ասց յաւիտեան սասանութիւն
 արգարոյ :

Դու սասուած իջուցես զնոսա 'ի գուր ո-
 պականութեան . արք արիւնահեղը և նեն-
 դաւորք մի հասարակեցեն զաւուրս իւր
 եանց . այլ ես 'ի քեզ տէր յուսացայ :

Տունք իր . Գործոցս լը :

Կանոն Գործոցս և : Առաջն Ժթ :

Տունք յի :

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾԻՆ ՄՈՒՍԵՍԻ

ԵՍՏՈՒԾՃԾԵՍ ՄԱՐԴԱՐԵՒ

բ . ՕՇԽԵԴ . լը :

Օյ հուր բորբոքեցաւ 'ի բարկութենել իմմե .
 այրեցէ և իջցէ մինչ 'ի դժոխս ներքինս :
 Կերիցէ զերկիր և զամենայն բայս երկրի
 նոցա . վառեցցին հրով . և բորբոքեցին հի-
 մունք լերանց նոցա :

Կուտեցից զշարիս ամենայն ՚ի վերայ նոցա ,

և նետիւք իմավք սպառեցից զնոսա :

Վաշեռը և հիւծեալք ՚ի սովո , գաղանաքեկ գէ անիեւալ ամենայն թռչնոց երկնից :

Լարս առանց բժշկութեան արձակեցից ՚ի վերայ նոցա՝ զգաղանս անապատի , որը այսու

և անդր քարշեոցեն զնոսա ընդ երկիր :

Վրուարուաս մանկակուորս տրասցէ զնոսա սուք , և ՚ի ներքուաս շուեմարանաց նոցա անտի արհաւիրք ահից :

Օ երխուասարդս նոցա կուսանօք հանդերձ , և զաղաց հաստատելովք ծերովք հանդերձ : Վսացի թէ ցրեցից զնոսա . և գաղարեցու ցից զյիշաստակս նոցա յազգաց :

Ուէ ոչ վասն բարկութեան սրտմառ թեսն թշնամենյն . զի մի երկայնակեացք եղլցին . և մի բարձրացցին հպարտացեալ թշնամիքն , և ասացեն :

Ուէ ձեռն մեր բարձրէ , և բաղուկ մեր հըզօք . և ոչ տէք անձ արար զայս ամենայն :

Օ ի ազգ մի խորհրդակորացք են նորա . և ոչ գոյ ՚ի նոսա խմաստութիւն , և ոչ խորհեցան ՚ի միտ առնուլ զայս ամենայն , և տրդ ընկալացին զամօթ յանձինս իւրեանց :

Օ արմանք մի մեծ այս են , զիաղդ մին զհազարս հալածեցէ , կամ երկուք զբիւրս շարժեսցեն :

Ուէ ոչ տեառն ասուն ծոյ մասնեալ էք զնոս

ուր , և տուեալ իցէ զնոսա ՚ի ձեռս թշնամաց նոցա :

Օի ու են դիք նոցա որպէս զաստուած մեր .
այլ թշնամիք մեր վաստախորհուրդը :
Ըստուոյն սոգոմաց էր որի՛ նոցա , և տունկ
նոցա ՚ի գոմորայ :

Խաղող նոցա խաղաղ գտանութեան , և ող
կոյզ նոցա ՚ի գտանութեան լեզուոյ :

Արտմառութիւնն բարկութեան վիշտակաց գիւ
նի նոցա . սրտմառութիւնն իմից՝ անհնարին
առանց բժշկութեան :

Ու այս ամենայն ժողովեալ է առ իս . և կըն
քեալ պահի ՚ի գանձի իմում :

Ծառուր վրիժուց հաստոցման հաստցից
նոցա , ՚ի ժամանակի յորում հարցի դրարի
ոտն նոցա :

Ուրձ է օր կորստեան նոցա . հասեալ է պատ
րաստութեամբ տէր ՚ի վերաց նոցա :

Դաստէ տէր զժաղովուրդ իւր , և ՚ի ծառացո
իւր միսիթարի :

Ոյ , ետես զնոսա լքեալս , լուծեալս և մաս-
նեալս ՚ի գերութիւն :

Եւ ասիցէ տէր , մւր են դիբն ձեր՝ յորտյու-
սացեալ էիք դուք ՚ի նոսա . զրոց զՃարակո
ովանդիցն ուտէիք , և ըմպէիք զզինի զոհիցն :
Էմդ յարիցն օգնեսցեն , և եղիցին ձեզ թէ-
կունք :

ՆՈՐԻԿԱ ՄՈՎԱՀԱՏ

Օրաներուք և տեսէք՝ զի ես եմ, և ոչ դոյ
այլ աստուած բաց յինէն :

Ես սպանանեմ, և ես կեցուցանեմ. հարկա-
նեմ, և ես բժշկեմ. և ոչ ոք իցէ՝ որ հանի-
ցէ զձեզ ՚ի ձեռաց իմոց :

Համբարձի յերկինս զձեռս իմ. երդուայ
աջակ իմով և ասացի՝ թէ կենդանի եմ ևս
յու իտեան :

Արեցից որովէս փայրակն զսուսեր իմ, և ՚ե
խնդիր վրիժուց արձակեցից զաջ իմ :

Հաստոցից զհաստոցումն թշնամեաց իմոց.
և առելեաց իմոց հաստոցից զհաստոցումն
նոցա նոցին :

Երբեցուցից զնեսս իմ յարենէ նոցա. և
սուր իմ կերիցէ միս. յարենէ վիրաւորելոց
զերելոց գլխոց իշխանաց՝ թշնամեաց նոցա.
Խւրախ եղիցին երկինք նախա. և երկիր-
ուաղցեն նմա ամենայն որդիր ասպուծոյ :

Խւրախ եղերուք հեթանոսք ընդ ժողովը-
դեան նորա. և զօրացուսցեն զնա ամենայն
հրեշտակը աստուծոյ :

Խնդրելով խնդրեցաւ վրեժ արեան որդւոց
նոցա. և հաստոցումն թշնամեաց նոցա հա-
սուցաւ նոցա :

Հաստոցումն առելեաց նոցա հաստոցու-

նոցու . և սրբեացէ ամէր զերկիբ ժաղախաղեան
իւրօց :

Փառք հօր և որդւոյ և :

ԱՐԵՎԱԹԱՆԻ Ք

*Դա . ևս ամէր մեր . զու . ևս ըրբաստու փրկիչ
մեր . զրեզ օրհնեն սմահանոր մեր :

Վարդառէր ամէր . վասն սրբահուց ամառաւ
տի մօր քոյ և կասմի . և վասն խաչի քո սրբա
տականի . բներալ զաղապահու մեր և կեցո զինզ :

Վարդառ և աշընք՝ Սի նախանձնիք և խոստավան
իւնենացն :

Վասն ու զգելոյ զգնոցո մեր 'ի հանուպարհն
խաղաղութեան . զամէր ազատեցուոք : Տէր
սպառնեա :

Վասն ջրելոյ 'ի մ.նջ զամենոցն խորհուրդո
շարբն . զամէր ազա :

Վասն սպարեւելոյ մեզ առ ողջ խորհուրդու
և առարբնի վարս . զամէր ազա :

Վասն սրաներոյ զմեզ բնոկ համանեաւ ամեւ
նազօք աջօյն խրոց . զամէր ազա :

Վասն խորսակելոյ զհամբաւեկուցն վազիս
զամի բնոկ սպաք մերավք . զամէր ազա :

Վասն հագւոցն հան : Եւ եւս միարան :
Օսմենձիս : Ազորմեաց :

Առաջին :

Տեր երկնիք և երկրի պրարիչ ամենայն արա-
բածոց երեւելինց և աներեւան թիւց : Վա-
քեզ կարդամի յամենայն ժամ՝ զի ընդ ամե-
նայն տեղին է աւրու թիւն քառ և առքուր-
թիւն քառ ամենեցուն ամբու : Ըստ հետեւ մեզ
երկիւ զիւ՝ ՚ի պաշտօն քա կանխել Հայուսաց -
ոիրել զքեզ ՚ի բոլոր պատ և ՚ի բախտուակ
մասց , և յամենայն զօրու թիւն մերսէ պա-
հել զարդար իրան քո : Համբաւանդ առ քեզ
զձեռա մեր ՚ի պրու թիւն առ անց բարկու-
թիւնն և երկմաս թիւնն . և զամենել ՚ի քեզ
զիւորհս և զարդար թիւն , և զամ արթիւնն ը
զ ործացն յաջազու թիւն : Ա ամեն զի զու ես
աւր իեւոց և ասսա ամ պարմու թիւննց , և
քեզ փայելք փառք իշխանու թիւն և պատի-
սցմ և միշտ և յառ խաւան յառ խունից :
ամիւն :

Խաղաղանիւն և Բնիցուն :

Վարս-ծոյ Երիբուժեցուն :

Վարս ամենազօր և յազմէազ աւրու թիւննց
երկնիք ամենայն ծունք յերկրագազ ու թիւն , և
փառ առ որի յամենեցունց թմազ առ որու թիւն
քո : Կայեւա յերկրագազ ու թիւնն մեր , և ու-
ստ մեզ առ անել զարդար թիւն Համբաւան-

թեան : Ա ասն զի դու ես ասուած ած խաղուցութեան : որ բարձեր զմժշտում թիւն ՚ի միջոյ , և արարեր զխաղաղութիւն յերկինս և յերկիրի . հեռաւորոց և մերձաւորոց աւետարանեցեր զնոր ուրարտեւս քոյին բարեացդ : Արում և զմեզ մեծի շնորհացդ արժանաւոր արտացես՝ զաւելով ընդ ճշմարիս երկրագուստ քուս քո , աստուած մեր և աւեր մեր և փրկիչ յիշ յիսուս քրիստոս : Ար ևս օրհնեալ ընդհօր և ընդ սուրբ հոգւացդ այժմ և միշտ և յաւխանան յաւխանեից . ամեն :

Մ-Ղ-Ա-Ն :

Յերգս օրհնութեան և ՚ի ձայն սաղմատց անդադար վասաւորեմք զհայր և զօրդի և զտորբք հոգինդ այժմ և միշտ և յաւխանան յաւխանեից . ամեն :

Օրհնեալ աւեր մեր յիսուս քրիստոս . ամեն :

Հայր մեր որ յերկինս :

ի լուսած . վեռն ժամկետեան , ո՞ր ի ունի հե-
ջաբար ենի . ի ժամանելի չե խըլն չե ուշուիդին
ի գեն . յաւայանգիր . Ս-ՀՅԱ Պ-Ա-Ն-Ի :

Ոզորմեա ինձ աստաւած , զի կոխուցոց զիս
մարդ . զօրհանապաղ պատերազմունք
նե զեցին զիս :

Կոխուցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապաղ . բո-
զումք է ին՝ ոյք մարտնչե ին ընդիս ՚ի բարձանց .
Ե առե ես ոչ երկեաց , զի ՚ի տէր յուսացայ .
աստեծով գամեցից զբանս իմ . յանձ յաւսա-
ցայ . և ոչ երկեաց . զի արացե ինձ մարդ .
Զօրհանապաղ զբանս իմ անարդեցին . զինեւ
է ին խորհուրդը նոցա ՚ի չարու թէւան :

Պատու խորդ եղիցին , և թարթմարուրք չը-
ջնացին . նոքա պարշապարի իմում ազատեա-
ցեն , որպէս և սպանեին անձին իմոյ :

Որպէս առ ոշնչէ մերժեացես զնուա բարեր-
թեամբ զմոզալուրդս հնազանդ եցուացլ .
Ե սաւած զիւանս իմ պատմեցից քնզ , եզից
զարտառաւս իմ առաջի քո , որպէս խոսա-
ցար ուու ինձ :

Դարձցին թշնամիք իմ յետո իւրեանց , յա-
ւուր յորում կարդացից առ քեզ :
Ահա ծանեայ զի աստուած իմ ես դու . զառ-
տուած օրհնեցից 'ի բանս իմ , և զտէր գո-
վեցից 'ի խօսս իմ . յաստուած յուսացայ և
ոչ երկեաց , զի՞ արացէ ինձ մարդ :
Հինենեն ուխոք իմ , զոր տաց քեզ օրհնու-
թեամբ աստուած աստուած իմ :
Փրկեցեր զանձն իմ 'ի մահուանե . զայս իմ
յարտաստաց , և զտոս իմ 'ի գայթակղու-
թենե . հաճոյ եղէց առաջի տեառն յերկրին
կենդանեաց :

Տաշը ժա:

ՍԱՀ.ՄԱՍ Տ.2.

Ե կուրմեա ինձ աստուած՝ ողորմեա ինձ , զի
'ի քեզ յուսացաւ անձն իմ :
Ե հովանի թեւոց քաց յուսացաց , մինչեւ
անցցէ անօրէնութիւն :

Եղաղակեցի առ աստուած բարձրեալ , առ
աստուած բարերար իմ :

Եւաքեաց յերկնից , և կեցաց զիս . եդ 'ի
նախատինս , ոքք կոխէին զիս :

Եւաքեաց աստուած զնզորմութիւն և զջը-

մարտութիւն իւր . և փրկեաց զանձն իմ ՚ի
միջոց գաղանաց . զի ննջէի ես խռովեալ .
Որդւոց մարդկան աստմունք իւրեանց զի՞ն
և նետք են , և լեզուք նոցա որպէս զսուր
սուսերի :

Վարձրեալ ես դու յերկինս աստուած , և
յամենայն Երկրի են փառք քո :
Որոգայթ պատրաստեցին ոտից իմոց . խո-
նարհ արարին զանձն իմ . փորեցին առաջի
իմ խորխորաս , և անկան ինքեանք ՚ի նոյն :
Պատրաստ է սիրտ իմ աստուած , պատրաստ
է սիրտ իմ օրհնել և սաղմոս առել քեզ
փառք իմովք :

Օարթիք փառք իմ , զարթիք սաղմոսիւք և
օրհնութեամբ . և ես զարթեայց առաւօտուց
խոստովան եզէց քեզ ՚ի ժողովուրդս տէր ,
և սաղմոս ասացից քեզ յազինս :

Ուծ եզեւ մինչեւ յերկինս ողորմութիւն
քո , մինչեւ յամազ ճշմարտութիւն քո :

Վարձրեալ ես դու յերկինս աստուած , և
յամենայն Երկրի են փառք քո :

Տունք Ճ:

ՍԱՀ.ՄՈՍ Ճ Է .

Ի յուրած . Դ յ ո ւ ն ե ր . յ ո յ յ ո ւ գ ի լ . Ս ո լ ո ւ դ ո ւ լ ի :

Յէւ արդարեւ զարդարութիւն խօսէիք , և
ու զիզս գատէիք օրդիք մարդկան :

• Յանեցի և արդ իսկ ՚ի սրտի ձերում զանորէն
նութիւն գործէք յերկրի . զանիրաւութիւն
ձեռք ձեր նիւթեն :

Օտար եղեն մեղառորք ՚ի մօրէ . խորեցան
յարգանգէ , և խօսեցան զաւու :

Արտմութիւն նոցա ըստ նմանութեան օձի
որպէս իմի և քարբի , զի խցեալ է զականջու
իւր :

Օի մի լուիցէ նու զձայն թովչի ճարտարի ,
և մի առցէ զգեղ ՚ի գեղաստուէ խմասնոյ .
Վատուած փշրեցէ զատամունս նոցա ՚ի բեր
անս իւրեանց . և զմանիս առիւծուց խոր
առեկաց տէր :

Վհարգ եղիցին նորա որպէս ջուր՝ զի հեզա
նի . ՚ի լարել աղեղան նորա տեկարասցին որ
պէս մամ զի հայի , և սպառեցին :

Վիկաւ հուր՝ և ոչ տեսին զարեւ . միշեւ
միտ առեալ էր զժուշ իւրեանց . որպէս զը
նիկ բարկութեամբ կենդանոյն կիցցէ զնոս
լլուախ եղիցի արդ արն՝ յորժամ տեսցէ զհա
տուցումն . և զձեռս իւր լուացէ յարեւ
մեղառորի :

Եւ ասասցէ մարդ . թէ արդարեւ զուց
պտուղ արդարոյ , և է աստուած որ զան
զնոսա յերկրի :

Տռնոց ժ . Գորշոց Ը :

Ե լուրջած . Թ' աղախաներ . յուրյանագիր . Ա-զ-
դ-մ-ի-ր . Ի ձ-մ-ն-ս-ի-ր չ- ս-ս-տ-ո-յ Ս-ս-լ . և
դ-շ-ք-ե-ց շ-ա-ն ն-ր-ո , չ- ս-ո-ն-ց-է չ- ս-ո-

Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց իմոց աստուած ,
յայնցանէ ոյք յարուցեալ են 'ի վերաց իմ ,
ապրեցո զիս :

Փրկեա զիս յայնցանէ , ոյք գործեն զանօրէ-
նու թիւն . յարանց արիւնահեղաց ապրեցո
զիս :

Որսալ զանձն իմ կամեցան , և հասին 'ի վե-
րաց իմ հզօրը :

Ոչ մեղք իմ և ոչ յանցանք . առանց մեղաց
ընթացաց և ուղիղ եղէ :

Օ արթիր ընդ առաջ իմ , և առս դու տէր
զօրու թեանց աստուած խրայէլի :
Եայեաց և ոյց արա ամենայն հեթանոսաց .
մի ողօրմիր ամենեցուն , ոյք գործեն զան-
քէնու թիւն :

Դարձցին ընդ երեկոյս . սովորցին որպէս
շունք , և շրջեսցին զքաղաքաւ :

Երա զօգսնիւոցեն բերանօք իւրեանց , և
սուր է 'ի շրիմունս նոցա ,

Եսկ արդ ով լուաւ զայս . զի դու տէր ծի-
ծաղեսցիս զնօրօր , և արհամարհեսցես զամե-
նայն հեթանոսս :

Օզօրութիւն իմ առ քեզ պահեցից, զի
աստուած օգնական իմ է :

Ե՞ իմ, ոզորմութիւննորա կանխեսցէ առ իս.
և աստուած իմ ցուցցէ ինձ՝ ՚ի թշնամիա իմ:
Ո՞ սպանաներ զնոսա, զի մի մռաասցին ըդ
ժողովուրդս քո :

Հայութեա զնոսա զօրութեամբ քով, և ընկճառ
զնոսա, զի դու ես պաշտպան իմ տէր :

Ո՞ զք բերանոյ նոցա և բանք շրթանց նոցա,
ընկցին նորա յամբւարտաւանութեն իւրեանց:
Հանեծս և ՚ի ստութիւնս մատնեսցին, ՚ի կա
տարածի բարկութեան սպառեսցին . և մի
գտցին :

Վիստասցեն՝ զի աստուած տիրէ յակորայ և
ամենայն ծագաց երկրի :

Դարձցին ընդ երեկոյս . սովորութեանցին որպէս
շունք, և շրջեսցին զքաղաքաւ :

Ե՞ոքա սփռեսցին յուտել, ապա թէ ոչ յա
գեսցին, տրտնջեսցեն :

Հա օրհնեցից զօրհնութիւնս տեամսն, և ցըն-
ծացայց առաւօտուց յազորմութեան քում:
Օի եղեր իմ պաշտպան և տուն ապաւինի,

յաւուր նեղութեան իմաց օգնական իմ:

Քեզ սազմսս առացից՝ աստուած ապաւէն
իմ. տոտուած ոզորմութեան իմայ :

Ուշու դասին . որյան գիր . ՚ ի խառըն , շահան
ցելց ժամանիս առ մանե . ՚ ի ժամանի վէ
հրիտ որոր ն- լՄիջ-գիր . և լԱ-րի-դան Ս-ի-
ւո , և ՚ ի բ-րի հարիներ Յ-Հ-ի վ-յ-ր ա-լ-ի ա-լ-ի .
ի-դ-ա-ն հ-լ-ր .

Վասուած մերժեցեր և աւերեցեր զմեղ .

բարկացար . և զթասցիս ՚ի մեղ .

Ըարժեցեր զերկիր . և խոռվեցուցեր զաս .

բժշկեա զհարուածս սորս . զի սասանեցաւ .

Հյուցեր ժողովրդեան քում խատութիւն .

և ետուր ըմապել մեղ զինի յիմարութեան .

Ետուր երկիւ դանաց քոց նշան , զի ապրես .

ցին յերեսաց աղեղան :

Արայէս փրկեցան սիրելիք քո . կեցո աջով
քով , և լուր մեղ :

Վասուած խօսեցաւ ՚ի սրբութենէ իւրմէ .

ցեծոցայց բարձր եզէց , բաժանեցից զսիւ-

քէմ . և զհովիտսն յարկաց շափեցից :

Կմ է գաղայագ , և իմ է մանասէ . եփրեմ

հզօրիչ գլխոյ իմոյ :

Երադայ թագաւոր իմ . մովաք աւազան յու-

սոյ իմոյ :

Եւդոմմէ ու զղեցից զգնացս իմ . և ինձ այ-

լսղդիք հնապանդ եզէն .

Ու ապրցէ զիս ՚ի քաղաք ամուր , կամ ով ա-

ռաջնորդեացէ ինձ մինչև ցեղում :

Եթե ոչ դա աստուած որ մերժեցեր զմեզ,
 և ոչ երբ աստուած ընդ զօրս մեր:
 Տուր մեզ օգնութիւն ՚ի նեզութեան, զի
 ընդ ունայն է փրկութիւն մարդոց:
 Վաստանի արագուք զօրութիւն. և նա ար
 համարհեցէ զայտոսիկ՝ ոչք նեղեն զմեզ:
 Տանձ ժողով է:

Ա Ե Վ Ա Ր Ա Ս Ա Կ Ա Ն Ի :

Ե խառնոծ. ընդ օրհնութիւն. Առջև գլուխ:
 Ե ուր աստուած ազօթից խմոց, և նայեա
 առեր յազօթս խմ:
 Ե ծագաց երկրի կարդացի առ քեզ, մինչ ՚ի
 վաստակիլ որափ խմոց:
 Ե պիմե բարձր արարեր զիս. առաջնորդեցեր
 ինձ, և իմ եղեր յոյս, և աշտարակ հզօր
 եղեր ինձ յերեսաց թշնամոյն:
 Վասկեցաց ես ՚ի յարկս քո յաւիտեան, և
 ծածկեցաց ընդ հովանեաւ թեւոց քոց:
 Ե ու աստուած լուար ազօթից խմոց. և
 առուր ժառանդութիւն, ոչք երկնչին յա
 նուանէ քումմէ:
 Վ ա ր ս յաւ ու ր ս յաւ ելեր թագաւորի ամաց
 նորա, աւուրս ազգաց մինչեւ յազգս:
 Երայ և մեսյ յաւիտեան առաջի աստուածոց ո
 զորմութիւն և Տշմարտութիւն, ոչք խնդրեն
 ՚ի նմանէ:

Եւագեւո սաղման ասացից անուան քու յա խռեան յաւ խռենից , և տաց քեզ զա զօթո իմ օր ըստ օրէ :

Տանձը բա Գորդոյն խր :

ՍԱԴՐԱՅԻ ԿԱ.

Եւ վարչուն . Եւ վերայ Եւ վերավայ . Սաշմա Վահանի :

Վացց միայն աստուծոյ հնազանդ լեր անձն իմ , զի ՚ի նմանէ և բնձ փրկութիւն :

Եւ և աստուծո իմ և փրկին իմ . ապաւեն իմ , զի մի սասանեցաց առաւել :

Վինեն յերբ յառնեք ՚ի վերայ մարդոյ՝ սպա նմանել ամենեքան , որպես յորմայ թիւրելոյ և ՚ի ցանելոյ մերժելոյ :

Վացց միայն զպատիւ իմ խորհեցան մերժել յինէն , և բնեթացան ՚ի ծարուս խրեանց : Վերանօր խրեանց օրհնենին , և սրախը առ նիծանենին :

Վացց սակայն աստուծոյ հնազանդ լեր անձն իմ , զի ՚ի նմանէ և բնձ համբերութիւն : Եւ և աստուծո իմ և փրկին իմ . ապաւեն իմ զի մի սասանեցաց :

Եսաստուծոյ և զօրութիւն իմ և փառք իմ . ամ օգնութեան իմոյ , յայս իմ առ ամ և :

Ես սացարոք ՚ի նա ամենայն ժողովք ժողո քրոջոց . սիռեցեք առաջի նորա զսիրստ ձեր :

զի առաջ ած օգնութեան է մեր յաւ խոեան մամանակաց :

Ասկայն բնող տնայն են որդիք մարդկան . սու և են որդիք մարդկան . ՚ի կշիռ իւրեանց մեզանչեն , և բնութեանց յունացնութեան են ՚ի միասին :

Ո՞ւ յու ասցը յանիրաւութիւն , յափշտակութեան մի ցանեկացը . և մեծութիւն թէ առ իւ գացցէ . մի յօժարեացին սիրով ձեր : Ո՞ւստի ամ խուեցաւ առաջ ած , և երկու զայս լուսք :

Համար ծոյ է զօրութիւններ և քո տէր ոզօր մութիւն . և զու համացանես իւրաքանչիւր ըստ զօրծոց նոցա :

Տունք յգ :

Ա Ա Դ Ա Ս Ա Տ Ա Ր Ա Յ Ա Բ :

Ուշնա զաւութիւն . մինչդեռ նույն յանապահի անդ հրեաստանին :

Վասու ած առաջ ած իմ . ես առ քեզ առաւ առ առնեմ . ծարաւ եաց առ քեզ հոգի իմ . քահինդաստիկ եւս և մարմին իմ :

Արագէս երկիր անսարաս և անջուր . ուր ոչ զոյ ՚ի նմա ճանապարհ :

Վասպէս ՚ի առ ըրս երեւեցաց քեզ , առ առ նել ինձ զզօրութիւն քո և զփառ աք :

Վասն զի ըստ է ինձ ողարմանթիւն քո քահ

զիւանս իմ. և շրթունք իմ զ ովեսցեն զ քեզ ։
լուսպէս օրհնեցից զ քեզ ՚ի կեանս իմ. և
յանունք քո համբարձից զձեռս իմ։
Որպէս ՚ի ճարպոց պարաբռութենել լոցի անձն
իմ. շրթամբը ցնծութեան օրհնեցէ զ քեզ
բերանե իմ։

Ո ի թէ յիշէի զ քեզ յանեկողնի իմում. ընդ
առառ օսս կանխեալ խօսէի ընդ քեզ։
Ո ի եղեր իմ օգնական. ՚ի հովանի թմեւոց
քոց ցնծացաց։

Են զինի քո անձն իմ. և զիս ընկալաւ աջ
քո. և նորա ՚ի նանդիր խնդրեցին զանձն իմ։
Մացեն ՚ի ներքոյ անդնդոց երկրի. մասնեցին
՚ի ձեռս որոյ. և բաժինք աղուխուց եղիցին։
Ծագաւ օր յուտոցաւ. ՚ի անք. զ ովեսցին ա-
մեներեան՝ ոչք երդնուն նավաւ. խցցին բե-
րանք այնոցիկ՝ ոչք խօսէին զանիքաւութիւն։

Տ Ա Ն Դ Յ Ո Ւ Յ Ա Գ ։

Ե Հ Ա Պ Ա Ր Ա Ծ ։ Ս Ա Շ Հ Ա Պ Ա Ր Ա Ծ ։

Ե պ ած աղօթից իմոց յաղաւել ինձ առ քեզ.
յերկիւզէ թշնամոյն փրկեա զանձն իմ։
Օ ածկեցես զիս ՚ի ժաղովոց չարաց. ՚ի բազ-
մութենել. ոչք զ ործեն զանօթենութիւն։
Ո յ ք սրեցին օրսպէս սուսեր զիեզուս իւ-
րեանց. լարեցին զաղեզունս իւրեանց յիշա-
զառնութեան։

"Զգել ՚ի զ աղանիս այնոցիկ՝ ոք ուղիղ Են որը
ամուր . յանկարծակի ձգեցին ՚ի նաև , և յի
երկիցն .

Այս զօրոցոցին յանձնու խւրեանց զբան
չարտ թմեան . խօրհեցան թագուցանել ինձ
որոց այլժ , և ասացին ոչ անսանել զայտ տէր .
Վնեցին զանօրէնութիւն , պատրաստեցան
՚ի բնենել զքննութիւն :

Մատիցէ այր ՚ի խորսթիւն սրտի խրց , և
բարձր եղիցի ասառած :

Վեռք տղայոց եղեն վէրք նոցա . ակարացան
՚ի նոսա լեզուք նոցա , և խոռվեցան ամենն
քեան՝ ոք հայեցին բնդ նոսա .

Էշրեաւ ամենայն մարդ , ՚ի պատմել զգործա
ստառածոյ . և զարարածո նարա ՚ի միտ ասին .
Աւրախ եղիցի արդար ՚ի տէր , և յուսացի
՚ի նա . նովաւ գովեսցին ամեներեան , ոք
ուղիղ Են սրտիւք :

Տակ ժամանակ է :

Ա Ա Ր Ա Ս Ա Կ Դ .

Ա կ ա ր ա ծ . Ա շ մ ա զ ա լ ի . Օ հ ն ա լ ի ա ն ե ր է .
Ք ա յ ի ե ւ լ ի ի ե լ ւ ժ շ վ ր է ւ ն . յ ո ւ ժ ա յ ՚ի դ ա ն
Ե լ ի շ ա ր ա լ ի ն ե ն ի ս ե լ ի ն ե լ .

• Բ ե զ վ ա յ ե լ է օրհնութիւն ասառած ՚ի
սիսն . և քեզ ասացին աղօթք յերուազէմ :

|| ուր ազօթից խմաց . զի ուր քեզ ամենայն
մարմին եկեցէ :

Բանք անօրինաց զօրացան 'ի վերաց մեր . և
զամբարշտութիւնո մեր դու բաւեցէս :
Եղանի զոր ընապեցեր և ընկալոր , և բնա-
կեցին 'ի գաւիճո քո :

|| ցցուր մեր 'ի բարութենէ , առն քո . ուռը
է տաճար քո որակչելի արդարութեամբ :

|| ուր մեզ աստուած փրկիչ մեր , յայս ամե-
նայն ծագաց երկրի , և որ 'ի ծայ հեռի :

|| պատրաստէ զերինս զօրութեամբ խրով .
և զգեցեալ է զօրութիւն :

|| խռովից ցանէ , զմեծութիւն ծովու . և
զձայն ալեաց նորա ցածուցանէ :

Խռովիցին հեթանոս , և երկիցեն բնա-
կիչը երկրի 'ի նշանաց քոց :

Յեթ առաւօտու և բնոդ երեկոյս զուարձառ-
ցին . հայեցար յերկիր՝ արբեցուցեր զնու ,
և բազում արարեր զմեծութիւն նորա :

Դեռ աստուծոց լի և զի ջուրը . պատրաստ
արարեր զերատկաւր նորա , զի այսպես է
պատրաստութիւն :

Օտկու նորա արբեցուցեր , և բազում արա-
րեր զարմախս նորա :

Ի ցողեւ նորա զուարիթ և զիցի բոյս նորա . օրհ-
նեսցի պատկ տարւոյ քաղցրաւթեան քոց :

Դաշտը քո լացին պատրաստութեամբ . պա-
րարտացին զեղեցկութիւնք անսապատի :

Ելուրը զգնծութիւն դժեցցին . և զդեցցին
խոյք մաքեաց :

Հովհանք բազում արանցեն զցորեան , աղա-
զակեցցեն և օրհնեացէն :

Տառնը մզ :

ՍԱԴՄԱՍ ԿԵ :

Ե իսուրած . Սաշմա դաւիլ . յորութեան :

Վշաղտկեցէք առ ասսուած ամենայն երկիր .
սաղմաս ասացէք անուան նորա , և տոք
զփառա օրհնութեան նորա :

Վասցէք ասսուծոյ , որպես զի ահեղ են
դորձք քո . ՚ի բազում զօրութեան քում սը-
տեցին քեզ թշնամիք քո :

Վմենայն երկիր երկիրովագցեն քեզ . սաղմաս
ասացեն քեզ , և սաղմաս ասացեն անուան
քում :

Ե իրայք և տեսէք զգործս այ , որպես զի ահեղ են
խորհրդավլքան զամենայն որուաց մարդկան :
Ո դարձոց զծովն ՚ի ցամաք . և ընդ պետա
անցին ստանաւորք :

Վնդ ուրախ եղիցուք մեք ՚ի նա , որ ամբէն
զօրութեամբ իւրովլյաւ իսունից :

Վչք նորա ՚ի հեթանոս հային . ոյք դառ-
նացուցին զնա , մի բարձրասացին յանձին
իւրեանց :

Օրհնեցէք հեթանոք զաստուած մեք . լսե-
լի արարէք զձայն օրհնութեան նորա :

Վայ որ ետ զանձն իմ 'ի կեսանս , և ոչ ետ
դողութիւն ոտից իմոց :

Փորձեցեր զմեզ աստուած և քննեցեր , որ
պէս և քննեի արծաթ :

Խջուցեր զմեզ յորոգայթ , եղեր զեեզու-
թիւն 'ի թիկունա մեր . և անցուցեր զմար-
դիկ 'ի վերայ դլխոց մերաց :

Կնցաք մեք ընդ հուր և ընդ ջուր , և հաներ
զմեզ 'ի հանգիստ :

Մտից 'ի տուն քո պատարագօք . տաց քեզ
զուխտ իմ . զոր խոստացան քեզ շրթունք
իմ . զոր բերան իմ խօսեցաւ 'ի նեղութեան :
Օսղակեզա ու զղալիցս մատուցից քեզ իսո-
յովք և խնկովք . և քեզ մատուցից զուա-
րակս և նոխազ :

Եկացք լուարուք ինձ և պատմեցից ձեզ ա-
մենեքեան՝ ոյք երկնջիք յաստուծոյ , զոր ինչ
արար անձին իմոյ :

Վո՞նա բերանով իմով կարդացի . և բարձր
արարի զնա լեզւաւ իմով :

Օմեզս թեսանեի 'ի սրտի իմում , միթէ
լուք ինձ տէր :

Ասն այսորիկ լուաւ ինձ աստուած , և նաւ
յեցաւ 'ի ձայն խնդրուածաց իմոց :

(Կրհնեալէ աստուած՝ որ ոչ 'ի բացեայ ա-
րար զաղօթս իմ , և ոչ զողոմութիւն իւր
յինէն :

Տուշք ՃՅ .

Ի ի-ր-ը . ընդ օրհնութեան . Ս-լմա էրկոյ .

Վասուած ողորմեա մեզ և օրհնեա զմեզ
երեւեցո զերեսս քո ՚ի մեզ , և ողորմեա մեզ
Շահաչել յերկրի զնանապարհո քո , յազին
ամենայն զիրկութիւնս քո :

Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ած
Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ամ
Աւրախ եղիցին և յնձասցեն աղինք , զի դո
դատես զժողովուրդս ուղղութեամբ . և
ազգաց երկրի դու առաջնորդես :

Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք ած
զոհասցին զքէն ժողովուրդք ամենայն :
Երկիր եւս զպատշ իւր , և օրհնեաց զմեզ
ասուած ասուած մեր :

Վասուած մեր օրհնեաց զմեզ . և ՚ի նման
երկիցեն ամենայն ծազք երկրի :

Տունք է . Գորզայս իւր :

Ի ի-ր-ը . Ս-լմա Դ-ս-թ :

Յարիցէ ասուած՝ և ցրուացին ամենայ
Խշնամիք նորա , փախիցեն ատելիք նորայէ
թեսաց նորա :

Որպէս պակասի ծուխ՝ պակասեացին . որպէ-

հայի մամառաջի հրոյ , այնպէս կորիցեն մե-
զուորբ յերեսոց տառուծոյ :

Վրդարը ուրախ եղեցին՝ և ցնծացեն առա-
ջի նորա , և զուարձացցին յօւրախաւ թեաւ-
իւրեսոց :

(Օրհնեցէք զատուած մեր և տաղմաս տաացէք
անուան նորա . ճանապարհ արարէք այնմիկ որ
նասի ընդ արեւմուտո , և տէր է անուն նորա :
Հնծացեն առաջի նորա , և խռովեսցին յե-
րեսոց նորա :

Ու հացրն է որրոց և գատուոր այրեաց ,
աստուած ՚ի տեղւոջ սրբութեան իւրոյ :
Վասուած բնակեցուցանել զմիակրօնս ՚ի տան ,
և հանել զկապեալու քաջութեամբ իւրով .
այնպէս և զդառնացողը՝ որբ բնակեալ Են
՚ի գերեզմաննս :

Վասուած ընդ ելանելն քո առաջի ժողովր-
դեան քո , ընդ անցանելն քո ընդ անապատ՝
երկիր շարժեցաւ :

Վանզի և երկիրը ցօղեսցին յերեսոց աստո-
ծոյ ՚ի սինայէ առաջի տառուծոյ խորացէլի :
Վեծրեւ կամաց պատրաստեցէր աստուած
ժառանգութեան քում . թէպէտ և հիւան-
դացաւ , սակայն դու հաստառեցէր զնա , և
գազանք քո բնակեացին ՚ի նմա :

Պատրաստ արարեր քազզրութեամբ քով
ազքառի աստուած . տէր տացէ զբան , ոչք
աւետարանեն զօրութեամբ քազմաւ :

ի՞ւագաւոր զօրութեանց սիրելոց , գեղեցկութիւն տան քո բաժանեալ յաւարի . թէ սղետ և ննջեսցիք 'ի մեջ միճակաց :

ի՞ւագաւոր արծաթապատ , և թիկնամեջ նորա ՚ի դոյն ոսկւոյ :

ի գումարել երեխաւորին զբժագաւորս ՚ի վերայ նորա , ձիւնասցին ՚ի սազմոն :
ի եառն աստուծոյ լեառն պարարա , լեառն մածեալ , լեառն պարարտ . և զի՞նչ կարծէք
լերինք հազարտացեալք :

ի եառն , ընդ որ հաճեցաւ աստուած բնակիլ ՚ի նմա , քանիզի և տէր իսկ բնակեսցի ՚ի
նմա իսպառ :

իկառք աստուծոյ բիւրապատիկը , հազարը ու շղիւք , և տէր ՚ի նոսա ՚ի սինէ որբութեն իւրոյ :
իշ ՚ի բարձունս և գերեաց զգերութիւն .
էառ աւար՝ բաշխեաց պարզեւու և ետ որդւոց մարդկան . քանիզի թերեհառատից եւս
բնակեալ և զիցին ՚ի նմա :

Տէր աստուած օրհենեալ՝ օրհնեալ տէր զօրհանապազ . առաջնօրդեսցէ մեզ ած փրկիչ մեր :
Ըստուած մեր աստուած կենարար , և ՚ի
տեառնէ են ելք մահու ,

Շաց սակայն աստուած փշրեսցէ զգլուխաթշնամեաց մերոց . և զհերն կարճնովին , ոչք
գնան յանօրէնութեան իւրեանց :

Ըստ տէր՝ ՚ի խորոց անդնդոց դարձուցից , և
՚ի միջոյ ժանեաց զայն ՚ի դուրս կորզեցից :

Բրոգէս թացցի ուն քո յարեան, և լեզուր
շանց քոց յարենէ. թշնամնաց քոց :

Արեւեցան գնացք քո աստուած . գնացք
աստուծոյ թագաւորին մերոյ սրբոյ :
Կանխեցին իշխանք հանել զօրհնութիւն . ի
մէջ գուստնաց և գովչաց :

Ենիկեղեցիս օրհնեցէք զաստուած , և զուր
յաղըերացն խրայէլի :

Հնդ բենիամին ՚ի տղայութեան զարմանալի ,
իշխանք յուղայ առաջնորդք նորա՝ իշխանք
զարուզնի , և իշխանք նեփթաղիմոյ :

Հրանցեա աստուած զօրութեամբ քով .
զօրացո զայս , զօր հաստատեցեք ՚ի մեզ :
Ետաձարէ քումմէ յերուսաղեմէ քեզ մա-
տուցեն թագաւորոք զպասարագու :

Աստեա ՚ի գաղան եղեգան , ՚ի ժողովս զ-
ւարակաց և ՚ի գասու երեջոց :

Խոսեսցին այնորիկ օքք ընորեալ են արծո-
թով . ցրուեա զհեթանոս , օքք կամին ընդ
պատերազմ :

Եշեսցեն հրեշտակք յեզիապտասէ . հնդիկք
յառաջադոյն ձեռնոտու լիցին առ աստուած :
Թագաւորութիւնք երկրի օրհնեցէք զաս-
տուած , և ասզմաս ասացէք տեսուն :

Դանապարհ արարէք այնմիկ . որ նստի յեր-
իմնս երկնից ընդ արեւելս :

Եհա տացէ զձայն իւր ՚ի ձայն զօրութեան .
և տուք զփառս աստուծոյ :

Ե վերայ խօրացէլի մեծվայելը ու թիւն նորա ,
և զօրութիւն նորա մինչև յամագ երկնից :
Աքանչելի է աստուած ՚ի վերայ սրբոց իւ-
րաց , աստուած խօրացէլի :

Եա տացէ զօրութիւն հասաստութեան ժռ-
զովրդեան իւրաց . օրհնեալ է աստուած :

Տառիք լը .

ՍԱՀՄԱՍ ԿԸ .

Ե իւրած . Ս-ընս Դ-ու-նի . Վ-ան շ-անցէլցան :

Ա եցո զիս աստուած , զի հասին ջուրք յանձն
իմ . ընկլայ ես ՚ի խորս անդնդոց , ուր ու-
գոյ ինձ հանդիսա :

Ե կի ես ՚ի խորս ծովու , և շրջանք ընկլո-
մեցին զիս :

Ա աստակեցայ ես առ աղաղակել , և կերկե-
րեցաւ կոկորդ իմ :

Ե ու աղեցան աչք իմ առ յուաալ ինձ առ-
տէր աստուած իմ :

Ե ազումք եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ , ոչ
առելին զիս ՚ի տարապարտուց :

Օ օրացան յիս թշնամիք իմ և ատելիք իմ
՚ի նանիք . ինչ զոր ոչ յափշտակեալ էի ,
տուժէի նոցա :

Ա ոտուած դու ծանեար զանզգ ամութիւն
իմ , և յանցանիք իմ ՚ի քէն ու ծածկեցան :

Ո՞ւ ամաչեսցեն վասն իմ, ոյք համբերեն քեզ
տէր տէր գօրութեանց . մի պատկառեսցին
վասն իմ, ոյք խնդրեն զքեզ ած խօրայէլի :
Ետան քո համբերի նախատանաց . և ծած-
կեաց ամօթ զերեսս իմ :

(Կար եղէ ես յեղբարց իմոց, և հիւր որդ-
ւոց մօր իմոյ :

Նախանձ տան քո եկեր զիս . և նախատինք
նախատչաց քոց անկան ՚ի վերայ իմ :
Խոնարհեցուցի պահօք զանձն իմ, և եղեն
ինձ ացս նախատինք . արարի զհանդերձս իմ
քուրձ, և եղէ յառակ նոցա :

Օ ինէն խորհէին, ոյք նառէին առ զրունս .
զիս այսն առնէին, ոյք ըմպէին զգինի :
Ես յազօնժս կայի առ քեզ տէր ՚ի ժամանակ
ընդունելի :

Եսուուած ՚ի բազում ողորմութեան քում՝
լուր ինձ, ՚ի ճշմարտութիւն փրկութեան քո :
Եպեցո զիս ՚ի կաւոյ, զի մի ընկլաց . ապ-
րեցաց ես յատելեաց իմոց, և ՚ի խօրաց
ջուրց բազմաց :

Ո՞ւ ընկլցեն զիս պասարք ջուրց, և մի ընկլց-
մեսցեն զիս անդունդք խօրաց . և ջրհոր մի
կափուացէ զերան իւր ՚ի վերայ իմ :

Եռուր ինձ տէր, զի քաղցրէ ողորմութիւն քո .
ըստբազում զիթութեան քում հայեայիս, և
մի դարձուցաներ զերեսս քո ՚ի ծառայէ քում
մէ, զի նեղեալ եմ ես, վաղվաղակի լուր ինձ :

Հայեա յանձն իմ և քրկեա զիս և վասն
թշումեաց իմաց ապրեցո զիս ,

Օք զու զիտես զնախառամբն իմ , զամով
իմ և զպատկրա անս իմ ,

Վո ամի քո են ամենայն նե զիւք անձնն իմաց ,
Նոխառամբն համրեր սիրու իմ և թշում
ու ու թեռն ։

Վին ունեի թէ որ արամեացի ընդ իս , և ոչ
որ եր , և միմիմարիչ ինձ որ՝ ոչ զամու ,

Ետուն ՚ի կերակրու ր ինձ լեզի , և ՚ի ծարաւ
իմ արբուցին ինձ բացախ ,

Եղիցին սե զանց նոցա սու աջի նոցա յորոգ այլի
՚ի համաւ ցու մի և ՚ի զայթակզու թիւն ,

Խառարեացին աչք նոցա , զի մի տեսցին . և
զիմիկունու նոցա հանապազ կորացու ,

Վերցես ՚ի վերաց նոցա զբարկու թիւն քո ,
և սրամու թիւն բարկու թիւն ան քո հանցէ
՚ի վերաց նոցա ,

Եղիցին բնակու թիւն զր նոցա աւ երակ . և ՚ի
յարկո նոցա մի որ իցէ՝ որ բնակիցէ ,

Օք զոր զու համրեր՝ հազածեցին , և ՚ի վերաց
ցու ոց իմաց յաւ ելին ,

Եիր զմեզո ՚ի վերաց մեզաց նոցա , զի մի
մացեն յարդարու թիւն քո ,

Զ նմեացին նորա ՚ի դոպրու թիւն քո մմէ կե-
նոց , և ընդ արդարու քո մի զրեացին ,

Վերան և ցու ած եմ ես . մբրկու թիւն քո
ասուած ած ընկրացի զիս ,

(Օրնեցից զանուն տառածոյ խմոց օրէնու-
թեամբ . և բարձր արարից զնա դավա լմեամբ :
Հանց եղիցի տառածոյ քանի զորի մասագ,
որ բերէ զեզջ խրո և զեճզակ :

Տեսցեն ազքատը և ուրախ եղիցին . խնդրե-
ցէր զանուն ած , և կեցցեն անձինք ձեր .
Օի լուսւ տեր անանկաց , և զետաղեալս իւր
ոչ արհամարհեաց :

(Օրնեցեն զնա երկինք և երկիր , ծավ և ա-
մենայն որ զեռաց ՚ի նասա :

Վաստած փրկէ զախն . և շինեցին քարարք
էրէ աստանիր . շինեցին բնակեցին և ժա-
ռանկեցին ՚ի նմա :

Զաւակ ծառապից քոց հաստատեցի անզ . և
ոյք սիրեն զանուն քո . բնակեցին ՚ի նմա .
Տառեր 10 .

Ա Ա Դ Ա Ր Ա Յ Ի Թ .

Ե վագորած . Սազմա գաւաթիւ առ ՚ը յիշտով իլլ-
իլլոյ շնու սիստան :

Վաստած յազնել ինձ նացեաց . և ուր յիշ-
կերել ինձ վառ լժա :

Վինչեցին և յամօմ լիցին . ոյք խնդրեին
զանձն իմ . գարձցին յետս և անցեցին .
ոյք խորհեին ինձ չար .

Վարձցին առ ժամացն ամաչեցեալք . Շաք աւ-
սէին ինձ վառ վառ :

Յնծացեն և ուրախ լիզին ՚ի քեզ ամենէն
քեան, ոյք խնդրեն զքեզ տէր:
Վասացեն յամենայն ժամ՝ մեծ է աստուած,
և ոյք սիրեն զփրկութիւնո քո:
Ես աղքատ և անսակ եմ, աստուած օգնեա
ինձ. օգնական և փրկիչ իմ ես, և զու տէր
իմ՝ մի յամենաք:

Տաշու զ, Գորդոյն իդ.

ՍԱԿՄԱՍ

Ի լուր-ը-ծ. որդ-ոյն Յ-ն-ո-բ-ոյ. յեր ա-զ-ն-յ
գեր-ը-ն-ե-ա-ն. Ա-շ-ն զ-ս-ն-ի.

՚ քեզ տէր յուսացայ, մի ամաչեցից յար-
տեան. յարդարութեան քում փրկեա և
ապրեցո զիս:

Խոնարհեցո առխա զունկն քո, և կեցո զիս:
Եր իմ աստուած ապաւէն, և տեզի ամուր
կեցուցանել զիս. զի հաստատութիւն իմ և
ապաւէն իմ զու ես,

Վասուած իմ, փրկեա զիս ՚ի ձեռաց մեզա-
ւորի, ՚ի ձեռաց անօրինի և անիրաւի:
Դու ես համբերութիւն իմ տէր, տէր յոյս
իմ ՚ի մանկութենել իմմէ:

՚ քեզ հաստատեցայ ես յարդանդէ, յորու
վայնէ մօր իմոյ զու ես ապաւէն իմ, և առ
՚ի քէն է օգնութիւն իմ յամենայն ժամ:

Արակես զի՞նչուակ եղէ ես բազմաց . և դու
օգնական իմ և հզօրիչ իմ :

| ցցի քերան իմ գովութեամբ . որպէս օրհ
նեցից զիառա քո , զօրհանապաղ զմեծայել
շութիւնս քո :

Ո՞ի ընկենութ զիս տէր ՚ի ժամանակս ծերու-
թեան . ՚ի պակասիլ զօրութեան իմոյ մի
թողութ զիս :

Վասցին թշնամիք իմ ինձ , և որք պաշարեցին
զանձն իմ . խորհեցան ՚ի միտափին և ասացին :
Վասուած եթող զնա , հաղածեսցութ և հա-
ցուք նմա , զի ոչ ոք է որ փրկէ զնա :

Վասուած իմ . մի հեռի առնիր յինեն . և
ասուած յօդնել ինձ նացեաց :

Վմաշեսցեն և պակտսեսցին՝ ոյք չարախօս
իրացին զանձնել իմմէ . զգեցցին զամօթ և
զպատկառանս՝ ոյք խնդրէին ինձ չար :

| ու յամենայն ժամ յուսացայց , և յաւելից
յօրհնութիւնս քո :

Վերան իմ պատմեսցէ զարդարութիւնս քո ,
զօրհանապաղ զգովութիւնս քո :

Արակես ոչ թէ խարդախութիւն ինչ զիտէի
դպրութեան . այլ մտից ՚ի զօրութիւնս տն .
և տէր յիշեցի զարդարութիւնս քո միայն :

Վծ իմ . ուսուցեր զիս ՚ի մանկութենե իմմէ .
և շարդ և սպատմեցից զարդարութիւնս քո :

Ոինչեւ յալեւորիլ և ՚ի ծերանալ , ասուած
իմ մի թողութ զիս :

Վիճակ պատմեսցի բազուկ քո ազգի ամենայնի որ գալոցն է :

Օ զօրութիւնս քո և զարդարութիւնս քո մինչև ՚ի բարձունս զոր արարեր մեծամեծս, աստուած ո՞նման է քեզ :

Արշափ ցուցեր ինձ նեղութիւն բազում և չորչարանս, դարձեալ միսիթարեցեր զիս, և ՚ի խորոց անդնդոց երկրի հաներ զիս :

Հաճախեցեր զզօրութիւնս քո . դարձար և միսիթարեցեր զիս, և ՚ի խորոց երկրի միւս սամազամ հաներ զիս :

Վրդ և ես խոստովան եղեց քեզ ՚ի պատրաստութիւն սաղմասաց ձշմարիտդ ած . սաղմասասցից քեզ օրհնութեամբ սուրբդ խորայէլի: Հնծացեն շրմունք իմ յորժամ սաղմաս առիցեմ քեզ, և անձն իմ զոր փրկեցեր:

Եւս և լեզու իմ զօրհանապազ խօսեսցի զարդարութիւնս քո :

Ե ժամանակի որպէս յամօթ լիցին և ամաչեսցեն, ոյք ինզրէին ինձ չար Տուշը իզ:

Ս Ա Ն Ա Մ Ա Ս Հ Ա .

Ե Սուշման Սուշմա :

Դատուած զիրաւունս քո արքայի տուր, և զարդարութիւնս քո որդւոյ թագաւորի:

Դատել զմողավուրդս քո արդարութեամբ, և զաղքասս քո իրաւամբը :

Վացեն լերինք զխաղաղութիւն ժողովրդեան, և բլուրք զարդարութիւն :

Երաւ արասցէ աղքատաց ժողովրդեան և կեցուսցէ զօրդիս անանկաց, և խնարհեցուսցէ զամքարտաւանս :

Խայցէ և մեասցէ ընդ արեւու յառաջ քան զլուսին ազգէ մինչեւ յազգ :

Եցէ որպէս զանձրեւ ՚ի վերայ գեղման, որպէս ցող զի ցողէ յերկիր :

Օադեսցի յաւտ ըս նորա արդարութիւն, բազում խաղաղութիւն՝ մինչեւ կատարեսցին լուսին :

Տիրեսցէ նա ՚ի ծովէ մինչեւ ՚ի ծով, ՚ի գետաց մինչեւ ՚ի ծագս աշխարհի :

Վաֆի նորա նախ հնդիկք անկցին, և թշնամիք նորա հող կերիցեն :

Յագաւորք թարասի և կղզեաց պատարագ և մասուսցեն նմա . թագաւորք արարայ և սարայ պատարագ քերցեն նմա :

Երկիրագցեն նմա ամենայն թագաւորք երկրի, և ամենայն ազգք ծառայեսցեն նմա :

Օի փրկեաց զաղքատն ՚ի ձեռաց հզօրի . զաղքատն և զանանին, օրոյ ոչ է խորօդնական :

Վախայեսցէ նա յաղքան և ՚ի անանին և զանձին անանկաց կեցուսցէ . ՚ի վաշխից չարաց փրկեսցէ զանձին նոցա :

Պատուական է անուննորս առաջինոցա . կեցցէ, և տացի նմա յուկրոյն արարացւաց :

Յաղօմո կացեն առ նու յամենայն ժամ, և
զօրհանապաղ օրհնեցեն վնա :

Ազիցի հաստատութիւնընդ ամենայն Երկիր,
և ՚ի վերաց գլխոց լերանց :

Արձրացի քան զլիբանան պատղնարա՛ և
ձաղկեսցի ՚ի քազարի ան որպէս խոս Երկիրի :

Ազիցի անուն տեսառն օրհնեալ յաւ խոեան,
զի յառաջ քան զարեւ է անուն նորա :

Ենս օրհնեսցին ամենայն ազդք Երկիրի, և
ամենայն աղինք Երանիցեն նմա :

Օրհնեալ տէր աստուած խրայէլի որ առնէ
որանշելիս միայն . և օրհնեալ է անուն սուրբ
յառաց նորա յաւ խոեան . լցոցի վաս օր նորա
ամենայն Երկիր . Եղիցի Եղիցի :

Տանցի ի : Դպրոցաւ խզ :

Իրանա գործառն է . Ասզման ժէ :

Տանցի ճէ :

ԱՆՈՒՔ ՍՆՆԸՑԻ ՄՈՐՆ ՍԵՄՈՒԵԼԻ

ա թառ . յ :

Հաստատեցաւ սիրա իմ ՚ի տէր, և բարձ
րացաւ Եղիւր իմ յաստուած վրկիւ իմ:
Ենդարձակեցաւ բերան իմ ՚ի վերաց թշնա-
մեաց իմաց . ուրախ Եղէց ՚ի փրկութեանքում:
Չի ոչ գոյ սուրբ որպէս զաէր, և ոչ արդար
շոպէս զաստուած մեր, և չիք սուրբ բաց
յաստուծոյ մերմէ :

Ո՞ի պարծիք և մի խօսիք զամբարտաւանս , և
մի ելքէ ընդ բերանու ձեր բան հարարս մե-
ծարակութեան :

Վաստած գիտութեանց տեր տասուած պատ-
րաստէ խւրավ խմասութեամբ գլխութիւն
յարարածս իւր :

Հզօրաց հաստ աղեղունք թուրցան , և առ-
կարք վառեցան զօրութեամբ :
Ըստք և լիք հացիւ նուաղեցան , և բարցեալք
լցին զերկիք :

Վմաւլն ծնաւ եօմն . և բազմածինն նրւաղ-
եաց ՚ի ծննդոց :

Տեր մեռոցանէ և տեր կեցուցանէ , ի՞ւ-
ցանէ ՚ի գժոխս և հանէ :

Տեր աղքատացուցանէ և տեր մեծացուցա-
նէ . խոնարհ առնէ զամբարտաւանս մինչեւ
յերկիք , և բարձր առնէ զտառապեալս յաղ-
բեւաց :

Երտուցանէ զնոսա իշխանս ընդ իշխանս ժո-
զովոդեան , և զամբու վառաց ժառանգե-
ցուցանէ նոցա :

Կատարէ զուխոս ու խասուորաց , և օրհնեաց
զամս արդ արոց :

Օի ոչ թէ խւրավ զօրութեամբ զօրանաց հը-
զօր . այլ տեր տկար առնէ զհակառակորդու
իւր . տեր ստրբէ :

Ո՞ի պարծեսցի խորհրդականն ՚ի խորհուրդն
իւր . և մի պարծեսցի հզօրն ՚ի զօրութիւն

իւր . և մի պարծեսցի մեծն ՚ի մեծութեան
իւրում :

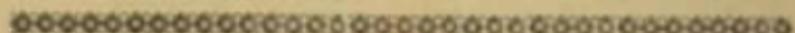
Վայլ որ պարծին , ՚ի տէր պարծեսցի . ՚ի խոր
հուրդս գիտութեան զտէր ճանաչել :

Վանել զիբաւունս և գործել զարդարութիւն
՚ի վերաց երեսաց երկրի :

Տէր ել յերկինս և որսաց , և ինքն զատէ
առանց բարբառելոյ :

Տայ գօրութիւնն թափանորաց մերաց . և
բարձր առնել զեզչիւր օծելոյ իւրաց :

Փառք հօր և որդւոյ և :

ՄԱՆՈՒԹ ԱՆ Ք

Եարձրացաւ եղջիւր իմ յաստած փրկիչ
իմ . հաստատեցաւ սիրու իմ ՚ի տէր տէրամբ
և հաւատով :

Ուարդասէր տէր , վասն սրբուհւոյ անարատի
մօր քոյ և կուսի , և վասն խաչի քո պատուա-
կանի , ընկալ զաղաչանս մեր , և կեցո զմեզ :

• Բ. Ռ. Հ. Լ. Հ. Յ. Ռ. Ա Պ Ո Ր Ո Ր Ա Վ Ա Խ Ա Կ Ա Ն
ի ն ե զ ո ւ թ ե ս ա ն :

Ե ասն զտանելոյ մեզ զշնորհս և զողորմու-
թիւն ՚ի բարերար տէառնել մերմէ , զտէր
աղաչեսցուք : Տէր ոզորմեա :

Ա ասն փրկելոց զմեղ՝ ի զբարսութենել մարդկան և յորոգայիմից ստուանայի, զտէր աղա :
Ա ասն ամենայն անձանց քրիստոնեից և տանց
հաւատացելոց, զտէր աղա :
Ա ասն ողը՝ ի լերինս յայրս և ՚ի փառարս բը-
նակեալ են սուրբ հարքն մեր, զտէր աղա :
Ա ասն որը սաղմասիք և օրհնութեամբ կա-
տարեն զամենայն ժամանակս կենաց իւ-
րեանց, զտէր աղա :

Ա ասն հոգւոցն հան : Եւ եւս միաբան :
Օ անձինս : Ողործեաց :

Եղբա:

Եսհանամբ զքէն տէր աստուած մեր, որ
զարթուցեր զմեղ՝ ի հանգստենել քնոյ շնոր-
հիւ ողորմութեան քո : Օ արթո զմիաս մեր
արդարութեամբ առ քեզ տէր աստուած
մեր, զի աւեսցեն աչք մեր զփրկութիւն քո :
Եկեսցէ և բնակեսցէ առ մեզ աստուածու-
թիւն քո, և ողորմութիւն քո հօվանի և պա-
հապան լիցի ՚ի վերայ պաշտօնեից քոց : Եւ
զմեղ զծառայքս քո արժանի արա ՚ի տուե և
՚ի զիշերի և յամենայն ժամու միշտ խորհիլ
՚ի սէր պատուիրանաց քոց : Եւ զոհանալով
փառաւորել զհայր և զորդի և զաւրբ հոգիդ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :

Խոշոշական ակնիյան :
Աշուծոյ էր բրդութեցու :

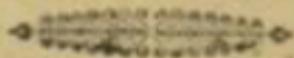
Կինդանարար զօրսւթիւն և աղքիւր անմահութեան, դու ես քրիստոս աստուած փրկիչ մեր : Որ շնորհեցեր մեզ ՚ի մեջ գիշերի յառնել և խաստվան լինիլ առ քեզ վասն իրաւանց և արդարութեան քո : Եւ այժմ աղաւեմք զքեզ տէր աստուած մեր, արա զմեզ արթունս և պատրաստս ՚ի ժամ առաջոտու ընդ սուրբս քո : Եւ ընդ նոսին գոհանալով վառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ հոգւցոյ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեան յաւիտենից . ամեն :

Ո՞շը :

Դոհութեամք և ճշմարիտ խոստովանութեամք անդադար վառաւորեմք զհայր և զորդի և զսուրբ հոգիոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամեն :

Օքհնեալ տէր մեր յիսուս քրիստոս . ամեն :

Հայր մեր որ յերկինս :

Ճակացին զնուռ իմ եւ զնուռ իմ . եւ Առաջին շա.
մեսայն ոսկերս իմ . Եսրա հայկական եւ տեսին շի :

Առաջ յԱշութ . օրհնութեան .

Արքեւ զի բարի է խորացելի աստու ած , և
ոյք ուղիղ են սրախոք :

Խայց զի իմ վարք մի ես սասանեալ էին ուոք .
սակաւիկ մի և գայթակղեալ էին դնացք իմ :
Նախանձեցայ ես ընդ անօրէնս . զիսաղաղու-
թիւն մեղաւորաց որպէս տեսանեի : զի ոչ
գոյր վրեալ մահու նոցա :

Հաստատուն են տանիջանք նոցա . ՚ի վաս-
տակս մարդկան չեն նորա . և ըստ մարդկան
ոչ տանիջեցին :

Վասն այսորիկ կալաւ զետսա ամբարտաւ ա-
նութիւն . արկին զիւրեամբք զամբարշտու-
թիւն և զանիրաւութիւն իւրեանց :

Եցքէ որպէս ՚ի ճարագոյ անիրաւութիւն նո-
ցա . զի դնացին նորա ըստ խորհրդոց սրախց
իւրեանց :

Խորհեցան և խօսեցան չարութեամբ , և զա-
սիրատութիւն ՚ի բարձունս խորհեցան :

Եղին յերկինս զբերանս իւրեանց , և զե-
զուս իւրեանց ածէին զերկլաւ :

Ա ասն այսորիկ ժողովու բդ իմ դարձցի սցսրէն։
և աւուրը իմ լի կտառքեալ գոցին ՚ի նոսա։
Վացին զիարդ գիտաց աստուած . կամ գուցէ
արդեօք գիտութիւն առ ՚ի բարձրելոյն։
Եհա մեղաւորք են և յաջողեալ է նոցա . կան
և ունին զմեծութիւն աշխարհի .

Վացին ՚ի զուր ուրեմն արդարացուցի զրիս
իմ, լուացից սրբութեամբ զձեռս իմ . և եղէ
և խոշանկեալ զօրհամապազ . և կշտամ
բանք իմ ընդ սուաւօսու .

Ուեւպէտ և ասէին թէ պատկ սուստեցից . ահա
ւասիկ յազդ որդւոց քայ որոց և ուխտեցից .
՚ի մոխ եղի . թէ սակայն և այս ջան է սուացի
իմ, միւշն մոխ ՚ի սրբութիւնն աստուծց
և ՚ի միս սոխոց զիտարած նոցա .

Ասկայն վասն նենդութեան նոցա տարագիր
արացես զնոսա, և կործանեցես զնոսա
յամբարառաւանութեանն խրեանց .

Խոկ զիարդ եղն յաւեր յանկարծակի . սու
ստիեցան պակասեցան կորեան վասն անօրեւ
նութեան խրեանց . և եղն որպէս երազք
զարթուցելոց :

Տէր ՚ի բազարի բում զպատկերս նոցա անար-
գեցես . զի հուր բորրոքեցաւ ՚ի սրտի իմում .
և երիկամունք իմ սոլագունցան :

Ես արհամարհեալ եղէ . և ոչ գիտացի . որ-
պէս զանազան համարեցոց առաջի քո . և
և յամենայն ժամ ընդ քեզ եմ .

կրալար զաջոյ ձեռասնէ իմբը , 'ի խօրհուրդս քո
առաջնորդեցեր ինձ , և վառօք ընկալար զիս .
Օքնչ կոյ իմ բնաւ յերկինս , կամ 'ի քէն
զի՞նչ եւս ինդրեցից յերկրի .

'Առաջեցաւ սիրուիմ և մարմին իմ աստուած
սրափի իմց . բաժին իմ աստուած յաւ խուան .
Վհաւ ասիկ այլ հեռի արարին զանձինս իւ-
րեանց 'ի քէն , կորիցեն . աստակեցես զա-
մենեւեան՝ այլ ապաստամբ եղեն 'ի քէն .
Ինձ մերձենալ առ աստուած բարի է . և
զնել առ ակր զյոյս իմ .

Պատմել զամենայն օրհնութիւնս քո , 'ի
դրունս դառեր սիօնի .

Տաճք իդ :

Ա Յ Ա Մ Ո Ս Հ Կ .

Ե Ր Ա Ր Ա Ր Ա Ր Ա Ր Ա Ր :

Ենդ Եր մերժեցեր մն խապառ . բարկացաւ
որումաւ թիւն քո 'ի վերայ խաշին արօսի քո :
Հիշեա զժառավուրդ քո , զոր ստացար 'ի սկզբա-
նէ - միրկեցեր զվիճակ ժառանգութեան քո :
Եսուն սիօն սյս՝ ուր բնակեցար դու 'ի
սիս . համբարձ զձեռն քո 'ի վերայ ամբար-
տաւ անութեան նոցա խապառ :

Որ ինչ անիրաւեցաւ թշնամին 'ի սրբութեան
քում . պարծեցաւ ատելիք քո 'ի մէջ բարե-
կենդանութեան իւրեանց :

Հաղին զնշանս խրեանց ՚ի նշանս , և ինքեանք
ու ծանեամն զեւ ՚ի վերռւսու :

Արագէս յանտառի փայտատօք կատորեցին ըդ
դրունս նորս , ՚ի միասին փայտատօք և մրճօք
կործանեցին զնս :

Այլքեցին ՚ի հուր զորբութիւն քո յերկրի .
աղջեցին զնորան անուան քո :

Արացին ՚ի սիրտու խրեանց ազդք նոցա ՚ի
միասին , և կայք լոեցուսուք զամննայն
տօնս աստուծոյ յերկրէ :

Աշանս մեք ինչ ոչ տեսաք , և ոչ ես գուցէ
մարդարէ . և զմեզ ինչ ոք ոչ ձանափցէ :

Աինչեւ յեր ած՝ նախատէ թշնամին . բարկա-
ցուցանէ հակառակորդն զաւուն սուրբ քո :
Ենդէր դարձուցանես զձեռն քո , և զաջ քո
՚ի միջոյ ծոցոյ քումմէ իսպառ :

Ե՞մադաւոր մեր յառաջքան դյաւիտեանս ,
որ արարեր զփրկութիւն ՚ի մէջ երկրի :

Դու հաստատեցեր զօրութիւն քով զծով , դու
խորհակեցեր զդլուխ վիշտապին ՚ի վերաց ջուրց :

Դու փշրեցեր զդլուխ վիշտապին , և ետուր
զնա կերակուք զօրացն հնդիաց :

Դու բզիսեցուցեր զազքիւրս և զվտակս . դու
ցամնարեցուցեր զդեռս ստուիկս :

• Բաէ ախւ և քոէ գիշեր . զբառ և զարեւ
դու արարեր . և դու հաստատեցեր զամե-
նայն սահմանս Երկրի . զդարուն և զամառն
դու ստեզծեր :

Ե՞ս յուշ լիցիք քեզ զի թշնամին նախառեաց
զուրդ . ժողովուրդ անդդամ բարկացոց զո-
նուն սուրբ քո :

Ո՞հ մատներ գաղանաց զանձն՝ որ խոստովան
առնի առ քեզ . և զանձինս անանկաց քոյ մի
մոռ անար խաղառ :

Հայեաց յուխտ քո , զի լուսն տունք ապշե-
րոց յերկրի անիրաւութեամբ :

Ո՞հ դարձցի տնանկին ամսուցեալ . այլ աղքատք
և տնանկք օրհնեացեն զանուն սուրբ քո :

Երի աստուած և դասեա զդապատահս քո՝
յիշեա զնախառինս՝ որ յանդդամեն զօրհաւ
նապազ :

Ո՞հ մոռ անար զնայն սրաշտօնէից քոց . ամբար
տուանութիւն ատելեաց քոց վերացի հա-
նապազ :

Տռանք իր . գորզաց խզ :

Ս Ե Կ Ա Ռ Ո Յ Ո Հ Դ :

Ե կուրուն . Ֆ' աղ-ի-աներ . ընտ օրհնեալին-նա .
Ս-շն յԱւ-ն-ի . եւդ ու սորինունի-յու :

Խաստովան եղիցուք առ քեզ աստուած .
Խաստովան եղիցուք և կարդացուք զանուն
սուրբ քո :

Պատմեցից զամնայն սրանչելիս քո . յարժամ
ժամ ասից , ես ու զիզ դատեցից ,

Վաշեցաւ. Երկիր և ամենայն բնակիչք նորս,
և հաստանեցի դժվանու նորս :

Վասյի անօրինաց. թէ. մի անօրինիք . և մեզա
սորաց . թէ. մի բարձրացացանեք զեղջիւրս
ձեր :

Մի համբառանացք ՚ի բարձունս զեղջիւրս
ձեր . և մի խօսիք զատուծոյ անիրաւութիւն :
Օի ոչ յարեւելից և ոչ յարեւմոից և ոչ
յանապատէ լերանց . այլ առառած դատա-
ւոր է :

Օսոյս խոնարհ առնել . և զսոյն բարձրացա-
ցանել . բաժակ ՚ի ձեռին տեառն զինի լի ա-
նապակ արկեալ . և խոնարհեցուցանել յայս
մանել յայս :

Ավելայն մրուր նորս ոչ սպառեսցի . և արր-
ցեն զնա ամենայն մեղաւորք Երկրի :

Եւ ցնծացացց յաւխուեան . սազմոս ասացից
ասուծոց յակորաց :

Օտամենայն Եղջիւրս մեղաւորաց փշրեացես .
և բարձր Եղիցի Եղջիւր արդարոց ,

Տառակաց :

ՍԱԴՐՈՍ ՀԵ.

Ի հ-ս-ր-ծ . ը-ն-ր օ-ր-ն-ն-ի-ն-ն . մ- ա-դ-ի-ն-ն-ը .
Ս-լ-ն- յ-Ա-ւ-ի . ե-ր-ի -- մ- ա-ր-ի-ս-ս-ն-ի-յ-ս :

Ըստանի է ՚ի հրեաստանի աստուած . և յիս-
րայէլ մեծ է անուն նորս :

Եղեւ 'ի խազալու թեան տեղի նորա . և բը
նակութիւն նորա 'ի սիօն :

Եղեւ խորսակեաց ակը զզօրութիւն ազեղան ,
զզէն զուուք և զՃակատամարտ :

Եռասատու ևս դու սքանչելսպէս լերանց
յութունից . խոռվեցին ամենեքեան որք
անմիաք են սրախւք . ննջեցին զքունս իւր
եանց . և ինչ ոչ գտին :

Վմենայն սրբ 'ի մեծութեան ձեռաց իւրեանց,
'ի սաստէ քումմէ աստուած յակոբայ ննջե-
ցին , և ոյք հեծեալ էին 'ի ձիս :

Դու ահաւոր ես , և ով կարէ կալ առաջի
քո . որպէս երեւեցար զու յերկնից . յայտնի
եղեւ բարկութիւն քո :

Երկիր երկեաւ և սարսեցաւ ընդ յառնեին
աստուծոյ 'ի գատաստան , ընդ ապրեցուցա-
նել զամենայն հեզս երկրի :

Խորհուրդ մարգկան խոստվան առնին առ-
քեզ . և ծածկեալք խմասութեամբ օրհ-
նեցեն զքեզ :

Ուխտս զիք՝ և կատարեցէք տեսուծոյ
մերոյ , ամենեքեան որք շուրջ էք զնովաւ :

Վաստոցէք պատարագս ահաւորին . ո քազէ
զհոգիս իշխանաց , ահաւոր է նա քան զամե-
նայն թագաւորս երկրի :

Ե ի ս ո ւ թ ե ծ . Հ ա ն կ տ ի լ ո վ ա յ . Ս ո վ ա յ ա ս յ լ ո ւ թ ե ծ .

Չայնիւ իմով ես առ աեր կարդացի . ձայնիւ իմով առ աստուած , և նայեցաւ առիս : Յաւուր նեղութեան իմոյ զաստուած իրնդրեցի ձեռքը իմովք . և ՚ի գիշերի առաջի նորա ոչ խարեցայ :

Աչ կամեր միսիթարել անձն իմ . յիշեցի զաստուած՝ և ուրախ եղէ . հաղացի , և նուաղիւր յիս հոգի իմ :

Ասմանեացին պահուց աչք իմ . խռավիցայ և ոչ խօսեցայ . խորհեցայ զաւուրսն զառացինս , և զաման յաւխենից յիշեցի :

Խօսեցայ ՚ի գիշերի ընդ սրտի իմում . հռագացի և տառապեր յիս հոգի իմ :

Վիթէ յաւխենից մերժեցէ զիս աեր . և ոչ եւս յաւելցի ՚ի հաճիլ և եւս :

Կրոմ խապառ արդելցէ զաղորմութիւն իւր յինէն . կամ կատարեսնց զբան իւր ապդէ մինչեւ յազգ :

Կրոմ մոռ ասցի գթալ աստուած իմ և եւս կամ արդ ելցէ զզ թութիւն իւր բարկութեամի իւրով :

Վասցի թէ այժմ սկսայ . այս է նորոգու աջան բարձրելոյ :

Յիշեցի զդ ործս աեւառն ՚ի սկզբանէ . յիշեց զորանելիս նորա :

իսրայեցայ յամենայն գործս քո , և ՚ի ձեռաւ
գործս քո խորհեցայ :

Եստուած , ՚ի սրբութեան են ճանապարհք
քո . ովէ աստուած մեծ՝ որպէս զատուած
մեր . դու ես ած , որ առնես զարանչելիս :
Ծացեր ժողովրդեան քու մ զզօրութիւն քո .
Գրկեցեր բազկաւ քով զժողովուրդս քո , զոր
դիսն յակօրսայ և յամաւ փու :

Տեսին զքեզ ջուրը աստուած , տեսին զքեզ
ջուրը՝ և երկեան . և խորը խոտիեցան ՚ի
ձայնէ ջուրց բազմաց :

Չայն ետուն ամեգք . քանզի և նետք քո զք
նան՝ ՚ի ձայնէ որոտարց քո անուի :

Երկեցան փայլատակունք քո տիեզերաց .
խոռիցաւ և զողաց երկիր :

Ե ծովու են ճանապարհք քո , և շաւիզք քո
՚ի ջուրս բազումն . և հետք քո ոչ երեւին :

Ե աջնորդեցեր որպէս խաշին ժողովրդեան
քո ՚ի ձեռն մամաւ իսի և ահարօնի :

Տանք ժը : Գորդոյս լը :

ԱՐԴԻՐՈՒ ՀԵ :

Ե վաստակի յաւակ :

Ե այեցարուք ժողովուրդք յօրենս իմ . խո
նարհեցացէք զունին ձեր ՚ի բանս բերանց
իմց :

Պացից առական դրերան իւր, և խռովցաց
զաւելս ՚ի սկզբանէ :

Արգես լուսք՝ և ծանեաց զայս, և հարքն
մեր պատմեցին մեզ,

Այս ծանձեցաւ յորդւոց նոցա յազդ յայլ,
պատմել զօրհնութիւնս աւետն, զզօրս
թիւն և զըրանչելիս իւր զոր արար :

Հաստատեաց զմիկոյութիւն իւր առ յակոր,
և օրէնս եղ ՚ի վերաց խրացէլի :

Ար ինչ միանդամ պատմիրեաց հարցն մե-
րոց, ցուցանել զայս սրդւոց խրեանց, զի
ծանիցն յազդ յայլ :

Արդիք որք ծնանին, յարիցեն և պատմեցեն
զայս որդւոց խրեանց, զի դիցեն առ առ
առած զայս խրեանց, և մի մառացին
զզործս աստուծոյ :

Օպատութրանս նորա խնդրելով խնդրեցեն.
և մի եզիցին օրգես և հարքն ՚իւրեանց:
Վզդ շար և զառնացող ազդ որ ոչ ուղղեաց
զփրտ իւր, և ոչ հաստատեաց առ աստուծ
զհոգի իւր :

Արդիք եփրեմի լիսաձիւք և սվեդաձիւք, յա-
ռուր պատերազմի կապարձն զարձուցին:

Աչ կացին նորա յուխտի աւետն, և ըս-
թրաւանց նորա ոչ կամեցան զնալ :

Վառացան զերախտիս նորա և զըրանչելիս
զօր եցուց նոցա :

Եւամի հարց նոցա զօր արար զըրանչելիս

յար յերկրին եղիսպացւոց՝ և ՚ի գաշտին
տայսնու .

Եներձ զծովին և անցոց զնոսա . և կացոց
զջուրն որպէս ՚ի ամիկս .

Եռաշնորդեաց շացա անզով ՚ի տուե , և
զամենայն զիշեր ՚ի լյու հրոյ .

Եներձ զիշեմն յանապատին . և ևս ըմակել
նոցա որպէս ՚ի խօրոց մեծէ .

Եհան զջուրն ՚ի զիմէն , և հուեաց որպէս
զդեսս զջուրն .

Ասկայն յաւելին ՚ի մեզանչել . և եւս բար
կացուցին զբարձրեալն յանջրդի .

Փորձեցին զաստուած ՚ի սիրստ խւրեանց . ՚ի
խնդրել զկերտկուր անձանց խւրեանց :

Տրանջրցին զաստուծոյ և առացին . միթէ կա
րուի իցէ ած պատրաստել սեղան յանապատի .

Քանզի հարկաներ զիշեմն և հուեին ջուրք .
և վասկը խաղացին ՚ի նմանէ .

Եցէ հոնց ևս կարսոցէ տալ նա մեզ . կամ
պատրաստեցէ սեղան ժաղափեան խւրոյ :

Ո ան սցարիկ լուսու զայս աէր , և յազա
շեաց . հուր բորբոքեցաւ ՚ի յակովք . և
բարկութիւն եւ ՚ի վերոց խաղայէլի .

Օ ի ոչ հուտապացին յաստուած , և ոչ յու-
տացան ՚ի միրկութիւն նարա :

Հրաման ետ ամոզոց ՚ի վերուստ , և զգրուն-
երկնից երաց . և աեղեաց ՚ի նոսա զմանա-
նայ ՚ի կերակուր :

Օհաց երկնից ետ նոցա , զհաց հրեշտակաց
կերան մարդիկ . և ինոյց ՚ի նոսա զիերակու-
՚ի լիութիւն :

Եհան զհողմն հարաւոյ , և էած զօրութեամբ
իւրով զհիւսիսիւ :

Տեղեաց ՚ի նոսա միս որպէս զհող . որպէ-
զաւազ ծովու զթռչունս թեւաւորս :
Հարկ ՚ի մեջ բանակի նոցա , և շուրջ դիր-
նօր նոցա :

Կերան և յագեցան յոյժ . և զցանկութիւ-
նոցա ետ նոցա . և ոչինչ կարօտ եղին ՝
ցանկութենէ իւրեանց :

Մինչդեռ կերակուրք ՚ի բերանս իւրեանց է-
ին , բարկութիւն յայ եւ ՚ի վերայ նոցա :
Ապան զբազումն ՚ի նոցանէ , և զընտիր ը-
աիրո խորայէլք սաստակեաց :

Հյայսմ ամենայնի մեջան և եւս . և ոչ հա-
ւասացին սքանչելքաց նորա :

Պակասեցան յունայնութեան աւուրք նոց-
և ամբ նոցա վութապէս անցին :

Յորժամ սպանանէր զնոսա , խնդրէին զն-
դառնային և առառ օտ առնէ ին առ աստուա-
Յիշեցին՝ զի աստուած օդնական էր նոց-
աստուած բարձրեալ փրկիչ էր նոցա :

Աիրեցին զնա բերանօր իւրեանց , և լեզու-
իւրեանց ստեցին նմա . և սիրոք նոցա ո-
էին ու զիզք ընդ նմա , և ոչ հաւասաց-
ուխտի նորա :

Նա ինքն զթած էր . քառ էր զմեզս նոցա , և ոչ ապականէր :

Յաճախէր դարձուցանել զբարկութիւնիւր . և ոչ բորբոքէր զամենայն սրտմտութիւնիւր : Եիւաց՝ թէ մարմին են նորա . հոգի որ եւ լանէ , այլ ոչ եւս դառնայ :

Դանիցս անգամ դառնացուցին զնա յանազատի . և բարկացուցին զբարձրեալնյանջրդի : Դարձան և փորձեցին զատառած , և ըզ սուրբն խրայէլի զայրացուցին :

Եւ յիշեցին զձեռն նորա , յաւուր յորում փրկեաց զնոսա 'ի ձեռաց նեղաց նոցա :

Արգէս արար զնշանս և զարուեստո իւր երկրին եպիպատցուոց և 'ի դաշտինքուայանու : Դարձոց յարիւն զգեստս նոցա . և զանձրես նոցա զի մը արրցեն :

Ապէաց 'ի նոսա շանաձանձ և եկէր զնոսա . և գորախւ ապականեաց զնոսա : Տանկոյ զպտուզս նոցա , և զվաստակս նոցա մարախոյ :

Հար կարկախւ զայգիս նոցա , և զթզենիս նոցա եղեմամբ :

Ատնեաց 'ի կարկուտ զանասունո նոցա . և զստացուածս նոցա հրով դատեաց :

Ապէաց 'ի նոսա զարտմտութիւն բարկու . և սին իւրոց , զարտմտութիւն զբարկութիւն . և զնեզութիւն :

Ապէաց 'ի նոսա տանջանս 'ի ձեռն հրեշ-

տակի չարի . և դիմեցոց ՚ի նոսա զարտմառ
թիւն բարկութեան իւրոյ :

Ոչ անխայեաց ՚ի մահուանէ զանձինս նոցա .
և զանասունս նոցա ՚ի մահ մատնեաց .
Եհար զամենայն անդ բանիկը եգիստացւոց ,
զսկիզրն ամենայն վաստակոց նոցա ՚ի յարկի
քամայ :

Հորդան ետ որպէս խուշին ժողովրդեան իւ-
րոյ . և եհան զնոսա որպէս դհօտ յանապառ .
Վոաշնորդեաց նոցայուալ , և ոչ երկեան .

և զմշնամին նոցա ծով ծածկեաց :
Եհան զնոսա ՚ի լետոն որբութեան իւրոյ .
՚ի լետոն այն զօր ստացու աջ նորա :
Աերժեաց յերեսաց նոցա զհեթանոս . և վի-
ճակեցոց ՚ի նոսա զիմնակ ժառանգութեան
իւրոյ , և բնակեցոց ՚ի յարկա նոցա զազը .
*իսրայէլի :

Գործեցին դառնացուցին զատուած բարձ-
րեալն . և դմիսյութիւն նորա ոչ պահեցին .
՚Իարձան խոտորեցան որպէս և հարրն իւ-
րեանց . գարձան և եղեն որպէս զազեզն թիւր .
՚Իարձեալ բարեկացուցին զնա . ՚ի բագինս իւ-
րեանց , և գրօշելով իւրեանց նականա ա-
լին նմա :

Դռաւ աստուած . և արհամարհեաց զնոս
և անարդեաց յոյժ զիսրայէլ .
Աերժեաց յիւրմէ զիսրանին ՚ի ուելով . զի-
քանն զօր բնակեցոց ՚ի մէջ մարդկան :

Վասնեաց ՚ի գերութիւն զզօրութիւնու նո-
ցա և զգեղս նոցա ՚ի ձեռոս թշնամնաց նոցա .
Երգել ՚ի սուր զժողովուրդ իւր . և զժա-
ռանդութիւն իւր անտես տրաբ :

Օերիտասարդս նոցա եկեր հուր . և վասն
կուսանաց նոցա ոչ ոք սդացաւ :
Քահանայք նոցա անկան ՚ի սուր . և զայրիս
նոցա ոչ ոք էր՝ ոք լսդր :

Օարթեաւ որպէս ՚ի ընոյ տէր , որպէս հը-
զօր զի թափէ զգինիք :

Եհար յետս զժշնամիս իւր , և նախատինս
յաւ խոենից արար զնուռա :

Ոերժեաց նա զիսրանն յալիւ մին , և զազգն
եփրեմի նա ոչ ընարեաց :

Եալ ընարեաց նա զազգն յաւդայ . զլեառն
սիօն , զար և սիրեաց :

Ընեւաց որպէս միեղջերուի զարբութիւն նո-
րա . յերկրի հաստատեաց լնա յաւ խոեան .
Շնարեաց զդաւիթ ծառայ իւր , և ընկազա-
զնա ՚ի հօտէ խաշանց . ՚ի վերջին ծնելոցն ըն-
եկարու զնա :

Համել զյուկոր ծառայ իւր , և զիսրայէլ
ժառանդութիւն իւր :

Երածէր զնոսա խմասութեամբ սրտի իւրոյ .
յանմեզութիւն ձեռայ իւրօց առաջնարդէր
նոցա :

ՍԱՆՄԱՍ Հ. Ը.

Ա-Հ-Յ- յԱ-Ե-Ւ- :

Վասուած մարին հեթանոսք 'ի ժառանգութիւն քո . ողջեցին զտաձար սուրբ քո .
Երարին զերուսաշլ.մ որպէս զհիւղս մրգապահաց . արկին զգիակունս ծառայից քոց գէշ թռչնոց երկնից , և զմարմինս սրբոց քոց դազնեաց երկրի :

Հեղին զարիւն նոցա որպէս ջուր շուրջ զերուսաղէմու . և ոչ ոք էր՝ որ թաղէր զնոսաւշաք մեք նախատինք դրացեաց մերոց . ծառը և այսին կատականաց այնոցիկ , որք շուրջ էին զմէօք :

Ոինչեւ յե՞րբ տէր՝ բարկանաս դու խապա .
բորբոքեացի որպէս հուր նախանձ քո :
Հեղ զբարկութիւն քո 'ի վերայ ազգաց՝ ոք
զքեզ ոչ ճանաշեցին . 'ի վերայ թագաւորաց՝
որք զանուն քո ոչ կարդացին . զի կերին զբա
կոր և զտեղի նորա աւերեցին :

ՈՒ յիշեր զմէզս մեր զառաջինս , վազվազ
եկեսցէ առ մեզ ոզորմութիւն քո տէր , զի
աղքատացաք յոյժ :

(Օգնեա մեզ աստուած փրկիչ մեր վասն վա .
ռաց անուան քոյ :

Տէր փրկեա զմէզ և քաւեա զմէզս մեր վասն
անուան քոյ :

Ո՞ւ երբէք ասացեն 'ի հեթանոսս , թէ որւ
է աստուած նոցա :

Այլ յոցտնի ինչ լիցի 'ի վերայ հեթանոսաց
առաջի աշաց մերոց , առ ՚ի խնդրել զվրէժ
արեւան ծառայից՝ որ և հեղաւ :

Մոցէ առաջի քո հեծութիւն կտպէլոց . ըստ
մեծութեան բազկի քո շահեա դու զորդիս
սպանելոց :

Հասո զրացեաց մերոց եօթնապատիկ ՚ի
նոց նոցա , զնախատինս խւրեանց զոր նախա-
տեցին զքեզ տէր :

Ո՞ւ ժողովուրդը և խաչն արօտի քոյ , խոս-
տովան եղիցուք առ քեզ յաւիտեան . ազգէ-
յազդ պատմեցուք զօրհնութիւնս քո :

ՏԱԿ.ՄԱՍ ՀՅ .

Ի իսուրծ . ՚ի վէրոյ շահանցէլոց վիյանիւնն .
Սունա Աստիոյ . ՚ի վէրոյ եթակացոցն :

Ո՞ւ հովուեսդ խրայէլի՝ նայեաց , որ առաջ-
նորդէս որպէս խաչին յովսէփու :

Ո՞ւ նատիս ՚ի քրովքէս՝ յայտնեաց առաջի եփ-
րեմի , բենիամինի և մանասէի :

Օ արթո զզօրութիւնս քո , և եկ ՚ի կեցու-
ցանել զմեզ :

Եստուած զօրութեանց , դարձո զմեզ . Երե-
ւեցո զերեսս քո ՚ի մեզ , և կեցաւք :

Տեր աստուած զօրութեանց , մինչեւ յէրբ
բարկանաս յաղօթո ծառայից քոց :
Յ ամբեցեր մեզ հաց արտասուաց , և արբու-
ցեր մեզ արտասուս շափով :

Արարեր զմեզ նախատինս դրացեաց մերոց ,
ոյսին կատականաց թշնամեաց մերոց :

Վատուած զօրութեանց , դարձո զմեզ , երե-
ւեցո զերեսո քո ՚ի մեզ , և կեցցուք :

Այգի յեգիպտոսէ փոխեցեր . հաներ զհե-
թանոսա՝ և զնոսա անկեցեր , և առաջնորդե-
ցեր նմա :

Հաստատեցեր զարմասո նորա՝ և ելից զեր-
կիր . ծածկեաց զերինս հավանի նորա , և
բարունակ նորա զմայրս աստուծոյ :

Զգեաց զորթ իւր մինչեւ ՚ի ծով . մինչեւ ՚
զետո Են շառաւիզք նորա :

Վոդէր քակեցեր զզանկ նորա , և կըմեն զի-
անցաւոք ճանապարհի :

Վագականեաց զնա խող անտառի , և երէ վա-
րի արածեցաւ ՚ի նմա :

Վատուած զօրութեանց , դարձ հայեաց յերե-
նից և աես . սցց արա այդւոյս սցամիկ . և
դարման տար օմա , զոր անկեաց աջ քո :

Ե վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զոր զօրացուցեր զնա
՚ի քեզ . այրեցեալ ՚ի հուր և աւերեալ . ՚ի
սաստէ քումմէ կարիցէ :

Ե զիցի ձեռն քո ՚ի վերայ առն , աջ քո ՚ի վերայ
որդւոյ մարդոյ , զոր զօրացուցեր զնա ՚ի քեզ :

Ա ևս 'ի բացեայ եղիցուք մեք 'ի քէն . կեցու ա-
ցես դու զմեզ , և զանունքու տէր կարդասուք
Վասուած զօրութեանց , դարձու զմեզ . երէ-
ւեցո զերեսսքո 'ի մեզ , և կեցցուք :

Տառնք ԺՀ :

ՍԵՐՄՈՍ 2.

Ի հոգուն . Հայունց . Սաղման . յԱշու .
Հանգերը ըսբանց :

Հինծայեք առ աստուած , օգնական է մեր :
աղաղտիեցեք առ աստուած յակորայ :
Վրէք տաղմատ , և տուք օրհնութիւն . աաղ-
մաս ասացեք նմա 'ի ձայն քաղցրութեան :
Փաղ հարէք 'ի գլուխս ամսոց , յաւուր նր-
շանտորի տարեկանաց մերոց :

Հրաման է այս խրոյելի , և իրաւունք են
աստուծոյ յակորաց :

Ա կացութիւնն յախէմու՝ զոր ևդ ընդ նմա .
որովէս ելաներ նաև յերերէն եգիստացւոց :
լեզու զոր ոչ պիսեր՝ լուսւ :

Ա բաց արար 'ի բեռանց զթիկունս նորա , և
զձեռոս նորա յարմէ և 'ի թի ծառայերոյ :
Ա նեղութեան կարդացեք առիս՝ և փրկեցի
զքեզ . լուսոյ քեզ 'ի գաղանութենէ մըրկին :
և փորձեցի զքեզ 'ի վնասոց ջուրցն հակասա-
կութեան :

Ա ուր Ժաղովուրդ խմ՝ և վկայեմ քեզ . և խ-
րայէ և թէ լուխես բնա :

Վի եւս եղիցին քեզ աստուածք առ ժամայիք .
և մի երկիրապատանիցես գու աստուծոյ օտարի,
իշ եմ տէր աստուած քո՝ որ հանի զբեզ
յերկըն եգիպտացւոց . բաց զբերան քո՝ և
լոից զդա :

Առզովուրդ իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում , և
խրայէլ յիս ինչ ոչ նայեցաւ :
Բարձի թողի զնոսա երթալ զհետ կամաց
որտից իւրեանց . զի գնացին նորա ըստ կամ
անձանց իւրեանց :

Օի թէ ժողովրդեան իմոյ լուեալ էր ինձ ,
կամ խրայէլի զձանապարհս իմ գնացեալ էր :
Որպէս զուցինչ խոնարհ արարեալ էր իմ ըզ
թշնամիս նորա , և 'ի վերայ նեղաց նորա ար
կեալ էր զձեռն իմ :

Թշնամիք տեառն ստեցին նմա , և եղիցին
ժամանակք նոցա յաշխարհի :
Կերտակրեաց զնոսա 'ի պարարտութենէ ցորե-
նոյ , և 'ի վիմէ մեղք յագեցոյց նոցա :
Տուշք ժշ .

ՑԱՆՄՈՍ ԶԱ .

Ա-Հ-Յ-Յ-Յ-Յ- :

Վաստուած եկաց 'ի ժողովս աստուծոց , և 'ի
միջի նոցա դատէր զնոսա :

Ոինչեւ յերբ դատէք անիրաւութեամք , և
ակն առնուք մեղաւորաց :

Դատ արարէք որբոյն և պյուջ . իրաւունս
արարէք անանկին և խանարհի :

Ազրեցուցէք զաղքատն և զտնանկն , ՚ի ձե-
ռաց մեղաւորի փրկեցեք զնոսա :

Ոչ խմացան և ոչ ՚ի միտ առին , ՚ի խաւարի
գնացին , և շարժեցան ամենայն հիմունք երկրին
Եւ ասացի՝ թէ աստուածք իցէք , կամ որ-
դիք բարձրելոյն ամենեքեան :

Դուք ահաւադիկ որպէս զմարդիկ մեռանիք ,
և որպէս զմի յիշխանաց անկանիք :

Արի աստուած , և դատեա զերկիր . զի դո-
ժառանգեցեց զամենայն հեթանոս :

Տառնիք ը : Գորդոյն ծր :

ՍԱԴՄԱՆ ԶԲ .

ՕՇԱՆՆԻՒՆ . ՍԵՂՆԱ յԱՀՅԵ :

Աստուած ո՞քեզ նմանիցի . մի լոեր և մի
դադարիր աստուած :

Օի ահա թշնամիք քո գոչեցին , և առելիք
քո համբարձին զգլուխս իւրեանց :

Ե վերայ ժողովրդեան քո խորամանկեցին զգի-
տութիւն . խորհեցան ՚ի վերայ սրբոց քօց և
ասացին :

Եկայք սատակեցուք զնոսա յազգաց . և մի
յիշեսցի անուն խօրայէլի և եւս :

Խորհեցան միաբանութեամբ ՚ի միասին . և
վասն քո ուխտ արարին :

Դանակը եղովմայեցւոց և խմայելացիք , մո
վար և հագարացիք :

Վերադ՝ ամօն՝ ամազէկ , և այլաղդիբն ամեն
նայն բնակչօրն հանդերձ ծուրաց .
Վաեւ ասուր եկեալ էր ընդ նոսա . ամենեւ
քին սորա զօրավիտն էին որդւոյն զովուայ :
Վրա զնոսա որպէս զմադիամ , որպէս զիտու
րաց , և որպէս զորին ՚ի ծործորան կիաօնի :
Աստակեցան նորա յականա զովրայ , և եղեն
որպէս զազք երկրի :

Վրա զիշխանս նոցա որպէս զօրէքն , զէքն ,
զզեքէէ , և զատզմանա , և զամենայն իշխանս
նացա :

Ոյք ասացին՝ ժառանդեսուր ՚ի մեզ զսր
բութիւն աստուծոյ :

Վստուած իմ՝ արա զնոսա որպէս զանիւ , և
որպէս զեզէզն առաջի հոգմոյ :

Որպէս հուր՝ զի այրէ զանտառոս , որպէս
բոց՝ զի կիզու զեքրինս :

Վյապէս հալածեսցես զնոսա մրկառ քավ ,
և բարկութեամբ քով խռամբեցուացես զնոսա :
Եց զեքրես նոցա անարդանօք . և խնդրես
ցեն զանուն քո տէր :

Վմաշեսցեն և խռամբեցին յաւխուանս յաւ
ւխունից , և ամօթալից կորիցեն :

Օանիցեն զի անուն քո տէր է , և դու միայն
բարձրեալ ես ՚ի վերայ ամենայն երկրի :

ի լուսած . վան հայությն , որուայն կորիւյ :
Առաջնու դաստիլի :

Որպես սիրելիք են յարկը քո տէր զօրու-
թեանց . ցանկայ և փափաքի անձն իմ 'ի
գաւիթս քո :

Որոտ իմ և մարմին իմ ցնծասցեն առ աստ-
ուած կենդանի :

Քանզի ձնձզուկ եղիս իւր տուն . և տառ-
բակ զրոյն՝ ուր դիցէ զձագո իւր :

Աղջան քո տէր զօրութեանց , թագաւոր իմ
և աստուած իմ :

Երանի ամենեցուն՝ որ բնակեալ են 'ի տան
տեառն , յաւխաւանս յաւխենից օրհնեա-
ցեն զքեզ :

Երանեալ է այր՝ որոյ օգնութիւն իւր 'ի քէն
է . Ելս եղ 'ի մաի իւրում 'ի հովտէս տրրա-
մութեան 'ի տեղւոջ՝ յորում ուխեաց :

Օօրհնութիւն ստասցի՝ որ զօրէնս դնէ . զը-
նասցէ նա 'ի զօրութենէ 'ի զօրութիւն , և
երեւեսցի աստուած հրեշտակաց 'ի սիօն :

Տէր աստուած զօրութեանց՝ լուր աղօթից
իմոց . ունկնդիր աստուած յակոբաց :

Ինդունող ես գու մեր . տես աստուած և
նայեաց յերեսս օծելոյ քոյ :

Ո ասն զի լաւ է ինձ մի օր 'ի գաւիթս քո ,
բան զհազար :

Ինորեցի ևս ընդ աղք գալ՝ ի տան այ աւ
ուտել, բան բնականալ՝ ի յարկս մեզաւորաց:
Օողորմութիւն և զՃշմարտութիւն սիրէ
տէր աստուած մեր, զնորհս և զփառս տացէ:
Տէր ոչ պակաս առնէ զողորմութիւն իւր
յայեցանէ, որ գնան յանքծութեան:
Տէր աստուած զօրութեանց, երանեւալ է
այր՝ որ յուսայ ՚ի քեզ:
Տաւոք ժդ:

ՍԱՆ.Մ ՈՍ ԶԴ.

Ե ի սուրբ ։ Ա շ ա յ ն կ ա լ ի ո յ ։ Ս ո վ ա ն դ ։
Հաճեցար տէր ընդ երկիր քո, և դարձու-
ցեր զգերութիւն յակորայ:
Խողեր զանիրաւութիւն ժողովրդեան քոյ.
և ծածկեցեր զամենայն մեզս նոցա:
Լուեցուցեր զամենայն սրտմտութիւնս քո. և
դարձար ՚ի բարկութենէ սրտմտութեան քո:
Դարձ առ մեզ աստուած փրկիչ մեր, և
դարձո զսրտմտութիւնս քո ՚ի մենջ:
Ո՞ի յաւիտեան բարկանար մեզ տէր, և մի
ձգեր զբարկութիւն քո ազգէ մինչեւ յազգ:
Վտուուած դու դարձեալ կեցուացես զմեզ.
և ժողովրդութ քո ուրախ եղիցի ՚ի քեզ:
Ըսց մեզ տէր զողորմութիւնս քո, և զփրւ-
կութիւնս քո տուր մեզ:
Լուաբ զինչ խօսի տէր աստուած մեր. խօ-

ս'սցի , զիսաղաղութիւն ժողովրդեա
առ սուրբս իւր , և առ այնոսիկ՝ ոյտ
եալ են առ նա սրտիւր :

Ասկայն մերձ է առ երկիւղածս իւր գ
թիւն նորա . բնակիլ փառաց նորա յերկրի
մերում :

Ոզօրմութիւն և ճշմարտութիւն պատահեա
ցին . արդարութիւն և խաղաղութիւն համը
բուրեսցին :

Ճշմարտութիւն յերկրէ բուռաւ . արդարու
թիւն յերկնից երեւեցաւ :

Տէր տացէ զքաղցրութիւն , և երկիր մեր
տացէ զպառուղ իւր . արդարութիւն առաջի
նորա գնացցէ . զիցէ ՚ի ճանապարհի զգնացց
իւր :

Տունք ժը : Գորզայս իւդ :

—————

ՍԵՐՄԱՍ ԶԵ .

Ս-Հ-Ղ-Ղ-Ղ-Ղ-Ղ . Ա-Հ-Ղ-Ղ-Ղ-Ղ-Ղ :

Խոնարհեցա տէր զունենքն քո և լուր ինձ , զի
աղքատ և անանեկ եմ ես :

Պահեա զանձն իմ սուրբ տէր . և փրկեա ըղ
ծառայս քո ած իմ , որ ՚ի քեզ յուսացայ :

Ոզօրմեա ինձ տէր , զի առ քեզ աղաղակեցի
զօրհանապաղ . ուրախ արա զանձն ծառայի
քո , զի առ քեզ տէր համբարձի զանձն իմ :

Օ ի դու տէր քաղցր և ուղիղ ես . բազմ ողորմ առ ամենեւսեան , որը կարդան առ քեզ : Աւելինդիր տէր աղօթմից իմոց , և նայեա ՚ի ձայն խնդրուածաց իմոց :

Յաւուր նեղութեան իմոց կարգացի առ քեզ , և լուար ինձ :

Աչ ոք է նման քեզ յաստուածս տէր , և ոչ ոք է որպէս զգործս քո :

Օ ամենայն ազգս զոր արարեր՝ եկեցեն և Երկիրապաղցեն առաջի քո , և վառաւոր արացցեն զանոն քո յաւխուեան :

Վեծ ես զու տէր , և առնես որանչելիս , և զու միոյն ես տաստուած :

Վռաջնորդեա ինձ ՚ի ճանապարհի քում , և գնացից ՚ի ճշմարտութեան քում , և ուրախ Եղիցի սիրո իմ յերկնչիլ յանուանէ քումմէ : Խոստովան Եղեց առ քեզ տէր ատոտւած իմ բոլորով սրտիւ իմով . վառաւոր արարից զանուն քո յաւխուեան :

Վեծ Եղե . ՚ի վերայ իմ ողորմութիւն քո տէր . և փրկեցեր զանձն իմ ՚ի գմոխոց ներքնոց :

Վատուած , սնօրենք յարեան ՚ի վերայ իմ , և ժողովք հզօրաց խնդրեցին զանձն իմ , և ոչ համարեցան զքեզ ատոտւած առաջի իւրեանց :

Վ. Այլ զու տէր ատոտւած իմ , զթած ես և ողորմած , երկայնամիտ բազումողորմ և ճըշմարիտ . նայեա առիս և ողորմեա ինձ :

Տուր զօրութիւն ծառայի քո . կեցո զորդի

աղախնոյ քո , և արա առիս նշան բարութեան :
Տեսեն առելիք իմ և ամաչեսցեն . զի դու
տէր օգնեցեր ինձ , և միսիթարեցեր զիս :

Տանգ ժպ :

ԱԾԱՄՈՍ 22.

Ս-ՆԻ օրնեստեան . ԴՐ-Ի ԿՐԻ-Յ :

Հիմունք նորա ՚ի լեառն սուրբ նորա . սիրե
տէր զզրունս սիօնի առաւելքան զամենայն
յարկսն յակորայ :

Փառաւորեալն խօսեցաւ վասն քո , ահաւա-
գիկ քաղաքդ աստուծոյ :

Ծիշեցի զոահար և զքարիլոն՝ ոյք ճանաչեն
զիս . ահա այլաղգիք և ծուր և ժողովուրդք
հնդկաց , սորա եղեն անդ :

Ոիօնի ասի մայր , և մարդ ծնաւ ՚ի նմա , և
ներն հիմունս էարկ ՚ի նմա բարձրեալն :

Տէր պատմեսցէ գրովք ժողովրդեան , իշխա-
նացս այսոցիկ ոյք եղեն անդ :

Որպէս զի ուրախ լիցին ՚ի քեզ ամենեքեան ,
որոց բնակութիւն ՚ի քէն է :

Տանգ զ:

ԱԾԱՄՈՍ 23.

՚ իսպարոն . վասն Ս-Ն-ՂԵՐ-Յ իմաստունքան . զի
եւ պատափանի Եման իմաստունքի Իսրայէլ :

Տէր աստուած փրկութեան իմոյ , ՚ի առե-
կարդացի և զիշերի առաջի քո :

Ճ Ճ

Ուոցեն ազօթք իմ առաջի քո աէր , խոնար
հետի ունկն քո 'ի խնդրուածս իմ :

Օի լցաւ չարչարանօք անձն իմ . և կեռնք իմ
'ի գժոխս մերձեցան . և համարեցայ ես ընդ
այնոսիկ , որք իջանեն 'ի գուք :

Եղէ ևս որպէս մարդ առանց օգնականի , և
'ի մեռեալս ազատ :

Արագէս զվիերաւորս , որք ննջեն 'ի գերեզմանս :

Օորս գու ոչ յիշեցեր , նորա 'ի ձեռանէ
քումմէ մերժեցան :

Եղին զիս 'ի գբի ներքնումն 'ի խաւարի և
'ի ստուերս մահու :

Յիս հաստատեցաւ սրամութիւն քո . զա
մենայն զրօսանս քո ածեր 'ի վերոյ իմ :

Նեռի արարեր յինեն զծանօթս իմ . և եղին
զիս նշաւակ իւրեանց :

Վասնեցայ և ոչ ելանեի . աչք իմ տկարա
ցան յաղքատութենէ :

Վշաղակեցի առ աէր զօրհանապազ , և համ
բարձի առ քեզ զձեռս իմ :

Ոի թէ մեռելոց առնիցենս զսրանչելիս քո
կամ բժիշկք յարուցեալ՝ խոստավան առնի
ցին առ քեզ :

Ոիթէ պատմեսցէ ոք երեկք 'ի գերեզմանի
զողովրմաւթիւնս քո կամ զծշմարտութիւնս քո
'ի կորստեան :

Ոիթէ ճանաշիցին 'ի խաւարի սրանչելիք քո .
կամ արդարութիւն քո յերկիր մոռացեալ :

Ես առ քեզ տէր ազաղակեցի . առաւ օտառ
ազօմք իմ ժամանեցեն առ քեզ .
Ի՞նդ էր տէր մերժես զանձն իմ , կամ դար
ձուցանես զերեսս քո յինէն :

Տնանկ և վաստակաւ որ եմ ևս 'ի մանկութե-
նէ իմուն . 'ի բարձրութենէ խոնարհեցայ և
ապշեցայ :

Եիս հաստատեցաւ բարկութիւն քո . արհա-
ւիրք քա խռովեցուցին զիս :

Ըստցան զինեւ որպէս ջուր , զօր ամենայն
պաշարեցին զիս 'ի միասին :

Հեռի արարեր յինէն զբարեկամն իմ և ըզ-
ծանօթս իմ վասն թշուառութեան իմոյ :
Տունք ի . գորդոյս իր :

* * * * *

ՍԱՆՄԱՍ ԶԵ.

Խմառութիւն Եմանց յշլոյելոցայ :

Օ ողորմութիւնս քո տէր յաւիտեան օրհ-
նեցից . ազգէ յազգ պատմեցից զՃշմարտու-
թիւնս քո բերանով իմով :

Եսացեր՝ թէ աշխարհս ողորմութեամբ չի-
նեցի . յերկինս պատրաստ եղիցի ճշմար-
տութիւն քո :

Եղի ուխտ ընտրելոց իմոց . երդուայ դա-
թի ծառայի իմոյ :

Յաւիտեան հաստատեցից զզաւակ քո , և
չինեցից ազգէ յազգ զաթոռ քո :

Խառնովան Եղիսյին երկինքը պահչելեաց քոց
տէր, և Ճշմարտութիւն քո յեկեղեցին պրոց:
Ով է յամաս որ հաւասարի քեզ, կամ ով
նմանիցի տեսառն յորդիս տառածոյ:

Եսուտ ած մասաւորեալ է ՚ի խորհուրդս որը
քոց իւրոց. մեծ և ահաւոր ՚ի մերայ այն
ցիկ որք շուրջ են զնովաւ:

Տէր ած զօրութեանց, ո՞նմանի քեզ, հզօր ևս
դու տէր, և Ճշմարտութիւն շուրջ է զքեւ:
՚Իու տիրես զօրութեանց ծավաւ, և զիսու
վութիւն աշեաց նորա դու ցածաւցանես:
՚Իու խանարհեցուցանես որպէս միրաւոր
զամբարտաւանս. ՚ի զօրութիւն բազկի քո
ցրուեցեր զթշնամիս քո:

՚Քո են երկինք և քո է երկիր. զաշխարհս լը
րիւ իւրով դու հաստատեցեր. զհիւսիս և
զհարտաւ դու սրարեր. թարօր և հերմօն յաւ
նուն քո ցնծացեն:

՚Քո է բազուկ և քո է զօրութիւն. զօրացի
աջ քո, և բարձր եղիցի ձեռն քո:

Հարդարութիւն և յիլաւունս հաստատեալ
է ամժու քո. ողորմութիւն և ճշմարտութիւն
զնացեն առաջի երեսաց քոց:

Երանի ժողովրդեան, որ գիտեն զօրհնու-
թիւնս քո տէր. ՚ի լոյս երեսաց քոց զնացեն,
և յանուն քո ցնծացեն զօրհանապազ, և
յարդարութեան քում բարձր Եղիցին:
Պարծանիք զօրութեանց մերոց դու ես տէր.

և 'ի կամս քո բարձր եղիցի եղջիւր մեր :
Ի անառնել է օգնութիւն սրբոյն խրայէլլի
թագաւորին մերոյ :

Եպինժամ խօսեցար տեսլեամբ ընդ որդիս
քո և ասացեր . եղից զօդնութիւնն իմ 'ի վե-
րայ հզօրին , և բարձր արարից զբնարեալն 'ի
ժողովրդենէ խմել :

Դափ զդաւիթ ծառայ իմ . և իւղով սրբով
իմով օծի զնա :

Չեռն իմ ընկարցի զնա , և բազուկ իմ զօ-
րացուոցէ զնա :

Ո՞ի մեղիցէ նմա թշնամի , և որդի անօրե-
նութեան մի չարշարեացէ զնա :

Հարից առաջի ճարաւ զիժշնամիս նորա , և զա-
տելիս նորա 'ի սրբուութիւն մատնեցից :

Աշմարաւութիւն իմ և ողօրմութիւն իմ ընդ
նմա , և յանուն իմ բարձր եղիցի եղջիւրնորա :

Եղից 'ի ծովու զձեռն նորա , և 'ի վերայ գե-
տոց զաջ նորա :

Ես կարդասցէ սոխա՝ հայր իմ ևս դու ,
աստուած ընօգունող փրկութեան իմոյ :

Ես անզրանիկ արարից զնա , և բարձր քան-
զամենայն թագաւորս երկրի :

Յաւիական պահեցից նմա զաղօրման թիւն
իմ . և ուխտ իմ հաւատարիմ ընդ նմա :

Հաստատեցից յաւիական յաւիակնից զզա-
մակ նորա , և զամթու նորա որպէս զաւուրս
երկնից :

թ.է թողցեն որդիք նորա զօրէնս իմ, և յի
բաւունս իմ ոչ կամեացին գնալ:

թ.է զարդարութիւնս իմ անարգեցցեն, և
զպատուիրանս իմ ոչ պահեցցեն:

Հարից գաւազանաւ զանօրէնութիւնս նո-
ցա, և տանջանօր զանիրաւութիւնս նոցա:
Ի՞աց զողորմութիւն իմ ոչ արգելից ՚ինոցանէ,
և ոչ նենդեցից ճշմարտութեան իմում, և ոչ
անարգեցից զուխու իմ. և ինչ որ ելանէ ընդ
շրթունս իմ, զայն ոչ արհամարհեցից:

Վիանդամ երգուաց ՚ի սրբութիւն իմ, թէ
դաւթի ևս ոչ առեցից:

Օտուակ նորա յաւիտեան կացցէ. և ամոռ
նորա որպէս զարեգակն առաջի իմ, և որպէս
զլուսին զի հաստատեալ է յաւիտեան վիայ
հաւատարիմ յերկինս:

Իսկ արդ դու մերժեցեր և անարգեցեր, և
ընդ վայր հարեր զօծեալ քո:

Դարձոցեր զուխու ՚ի ծառայէ քումմէ. սրբ
ծեցեր յերկրի զարբութիւն նորա:

Վակեցեր զամենայն պարիսպս նորա, և ե-
ղեր զամուրս նորա ՚ի դոզումն:

Յափշտակեցին զնա անցաւ որք ճանապարհի,
և եղեւ նա նախատ դրացեաց իւրոց:

Եարձր արարեր զաջ նեղաց նորա. և ուրախ
արարեր զամենայն թշնամիս նորա:

Եարձուցեր զօդնութիւն ՚ի սրոյնորա, և ոչ
ընկալար զնա ՚ի պատերազմի:

Ենարդեցեր զսրբութիւն նորա , և զաթոռ
նորա յերկիր կործանեցեր :

Վրաղ արարեր զաւուրա ժամանակաց նո-
րա , և հեղեր զնովխու զամօթ :

Ոինչեւ . յերբ դարձոցանես զերեսս քո իս-
պառ . բորբոքեցի որպէս հուրբարկութիւն
քո :

Խալ արդ յիշեա և աես՝ թէ ալէ իմ հան-
գիտա . միթէ ՚ի զուր ինչ սուեզծեր զամենայն
որդիս մարդկան :

Ովէ մարդ՝ որ կեցցէ և ոչ աեսցէ զմահ .
կամ փրկեցի զանձն իւր ՚ի ձեռաց դժոխոց .
Ուր են ողորմութիւննք քո աէր սուաջնոր .
զոր երգուարդաւթիւնմարտութեամբ քով :
Յիշեա զնախառնիս ծառացի քո , զոր ընկա-
լոյ ՚ի ծոց իմ յազդաց բազմաց :

Օսք նախառնցին թշնամիք քո աէր . նախա-
ռեցին փոխանակ օծելոյ քո :

Օրհնեալ աէր սոստուած յաւիտեանս յա-
ւիտենից . եղիցի եղիցի :

Տառնք Իւր :

Կանան գորգոյս և . Ատզմու ժշ :

Տառնք յիւր :

ՕՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՍԱՅԵԱՅ ԱՐԴԻԱՑ

ԱՄՊՎԱՅ

ԵՐԵՒԱՆ - ԻՉ.

1 զիշերաց կանխէ հոգի իմ առաւ օս առ
նել առ քեզ աստուած :

2 ասն զի լոյս են հրամանք քո ՚ի վերայ երկ
րի . աւսարուք զարդարութիւն բնակիչք
երկրի :

3 Կարկեսցի ամբարիշան , և այլ ոչ եւս ուս
ցի առնել յերկրի զարդարութիւն ճշմար
տութեան :

4 արձցի ամբարիշան յերկրէ , և մի առաջէ
զփառա աստուծոյ :

5 Եր բարձր ես և բազուկ քո հզօր , և նորա
ոչ զիտացցին :

6 Ծանիցեն՝ ամաչեսցեն . և նախանձ անեցի
անխրատ ժողովրդեան . և արդ հուր զմշնա
միս քո կերիցէ :

7 Եր աստուած մեր՝ տուր մեզ զիսազազու-
թիւն քո . զի ըստ ամենայն գործոց մերոց
հաստուցաւ մեզ :

8 Եր աստուած մեր՝ ստացիր զմեզ . զի բաց
՚ի քեն զայլ ոք ոչ զիտեմք , և զանուն քո
անուանեմք զօրհանապազ :

իսկ արդ մեռեալք զկենդանութիւն այլ ոչ
տեսանիցեն . և ոչ բժիշկք յարուցանիցեն .
Ա ասն այսօրիկ ածեր հարեր սատակեցեր և
շնչեցեր զամենայն արու մանուկ նոցա .
Յաւել տէր զչար ՚ի վերայ չարի նոցա . և ած
զչար ՚ի վերայ անօրինաց երկրի .

Տէր ՚ի նեղութեան յիշեցաք զքեզ . զի փոքը
մի նեղութիւն է խրատ քո ՚ի վերայ մեր .
Ոլոպէս երկունք յզւոյ՝ զի հասեալ իցէ ժա-
մանակ ծննդեան , և առ ցաւո իւր ճշիցէ .
Վայութէս եղաք սիրելոյ քում տէր . յա՞
և յերկիւզ քո յզացեալ երկնեցաք . և ծը-
նոք զհոգի փրկութեան քո .

Ա եւս կործանեսցուք մեք . այլ կործանես-
ցին անօրէնք երկրի .

Հարիցեն մեռեալք և կենդանացին ամենե-
քեան , ողք եղեալ են ՚ի գերեզմանս .
Օարթիցեն ցնծացեն , և ուրախ եղիցին
դադարեալք յերկրի .

Ա ասն զի ցօղդ որ ցօղէ ՚ի քէն . այդ բը-
ժըկութիւն է նոցա . բայց երկիրն ամբարձ-
տեալ սատակեսցի .

Խայտ տռւր ժողովուրդ իմ . գնա մռւտ ՚ի
շակմարանս քո . և փակեա զդրունս քո ու
ռաջի երեսաց քոց .

Փախիր և թագիր առ ժամանակ մի , մինչեւ
անցցէ բարկութիւն տեառն .
Փառք հօր և որդւոյ և .

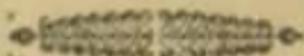
• •

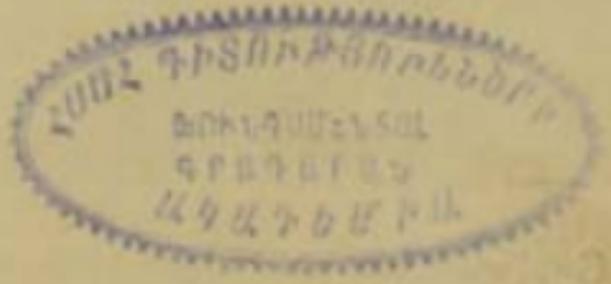
ՄԱՂԱԳՈՒՅԻՆԻ ՎՐԱ

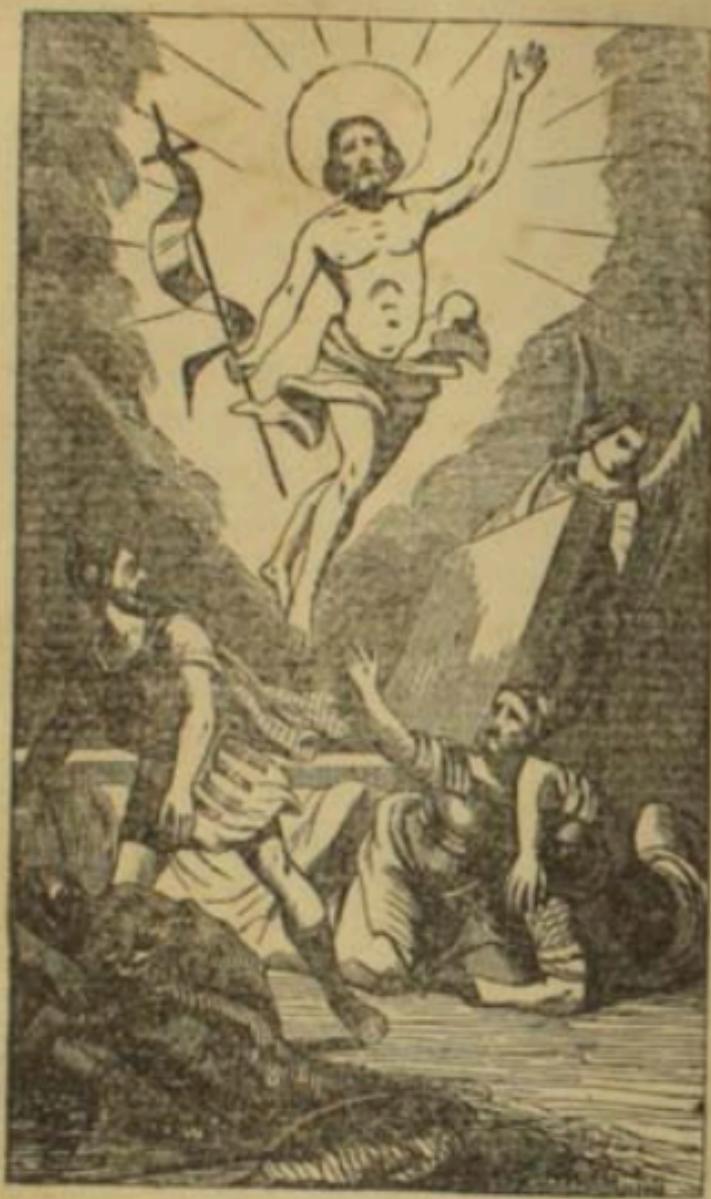
Խաղաղութեանց տուող քրիստոս . զիաղա-
ղութիւն և զերկինային ողորմութիւն քո
աղարդեւեա յարաբածս քո :

Եարդասէր տէր , վասն սրբուհւոյ անարա-
տի մօր քոյ և կուսի , և վասն խաչի քո
պատուականի , ընկալ զաղացանս մէր . և կէ-
ցո զմեզ :

Օ Հարուդ և Հայութ Դ Քէրշն Երանեալ ինձնի
գոյցիւ յ30 երեւ .

Յարեաւ Աստված եւ գուեցան ամենից
թշնամիք եղաւ :

Ե շ մ ի ւ Մ Հ ե ր ա ն և լ ո ւ ս ծ ո յ :

Sկը ապաւէն եղեր մեր ազգէ մինչեւ
յազդ . մինչեւ լերինք հաստատեալ է-
ին , և մինչեւ ստեղծեալ էիր զերկիր և զա-
մենայն տիեղերս .

Եսւ խռենից մինչեւ յաւ խռեանս դու ես .
Ֆի գարձուցաներ զմարդ ՚ի տառապանս . և
ասացեր , գարձարուք առիս որդիք մարդկան .
Հազար ամ յաւ տեառն որպէս օր երեկի՝
զի էանց . որպէս պահ մի գիշերոյ . և ամբ
նոցա անարդութեամբ եղիցին .

Բնդ առաւօտս որպէս դալարի բուսցին . ընդ
առաւօտս որպէս դալարի զուարձասցին և
ծաղկեսցին . ընդ երեկոյս թարշամեսցին՝ շո-
րասցին և անկցին :

Եռաղեցաք մեք ՚ի բարկութենէ քաւմմէ ,
և ՚ի օրամտութենէ քաւմմէ խումբեցաք .
Եղեր զմեզս մեր առաջի քո , և զկեանս մեր
՚ի լոյս երեսաց քոց :

Վմենայն աւուրք մեր նուաղեցան . և ՚ի բար-
կութենէ քաւմմէ խումբեցաք :

Ժամանակ ամաց մերոց անդադար որպէս
սարդի . և թիւ առարց ամաց մերոց ՚ի նոսա
եօթանստուն ամ :

Վայս թէ առաւել եւս՝ ութսուն ամ , և որ
ինչ առելի է քան զայն , ցաւօք և հեծութիւն ,
Եկե ՚ի վերաց մեր հեծութիւն . և խրատե-
ցաբ . խոկ արդ ո՞գիստացէ զզօրութիւնը բար-
կութեան քո , և կամ յահէ քումմէ զարսմը
առութիւն քո համարեսցի :

Վայպէս ցոյց ինձ զայն քո . և որ խոնարհ
են սրտինք , զիմաստութիւնս քո :
Դարձ աէր՝ մինչեւ յերբ . միսիթարեաց ՚ի
ծառայս քո :

Եցաք առաւօսու սղորմն թեամբ քով . ցըկ
ծացաք և ուրախ եզաք զամենայն առուն
կենաց մերոց :

Ուրախ եզաք փոխանակ առուրցն , յորս խռ
նարհ արարեր զմեզ , և ամացն՝ յորս տեսաք
զշարչարանս :

Հայեա աէր ՚ի ծառայս քո և ՚ի գործս ձե-
ռաց քոց , և առաջնորդեա որդւոց նոցա . և
զիցի լոյս տեսան աստուծոց ՚ի վերաց մեր :
Օգործս ձեռաց մերոց ու զիդ արա ՚ի մեզ
աէր . և զգործս ձեռաց մերոց յաջողեա մեզ
Տաղաք յզ :

ՕՐԻՆԱԿԵԱՅՆ ԳԱՀ-ՇԻՆԱՆ ԴԱՎ-ՌԻ :

ՈՐ բնակեայն է յօդնութիւն բարձրելոյն ,
ընդ հավանեաւ աստու ծայ յերկիցն հանգիցէ .
Կասոցէ աեառն ընդունող իմ ես , ապաւ էն
իմ տառուած , և ես յուսում ՚ի՞նս :

Եա փրկեացէ զիս յարուայթէ որսողին , և ՚ի
բանիցն ՚ի խոտիւթենէ :

Դ թիկնամեջո խոր ընկալցի զքեզ . ՚ի հավանի
թեւաց նորա յուսացիս :

Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքեւ համարսու-
թիւն նորա :

Ու երկիցես զու յերկիս զէ զիշերի , և ոչ ՚ի
նետէ որ թաշի ՚ի տուէ :

Եիրէ որ շոջի ՚ի խոտարի , ՚ի գոյթակզու-
թիւնէ զիսին ՚ի հասարակ աւուր :
Վեկցին ՚ի կողմանէ քաւմմէ հաղորդ , և բիւրը
ընդ աջմէ քաւմմէ . և առ քեզ ինչ ոչ մեր-
ձեսցին :

Վաց միայն աչօք քայք հացեացիս զու , և
շնառուցումն մեզուորաց տեսոցէս , զի զու
ակը յայս իմ ես :

Օքարձրեայն արարեք քեզ ապաւ էն . զի ոչ
հասցին առ քեզ չորք , և տանջանք մի մեր
ձեսցին ՚ի յարկու քո :

Հքեշտակաց խորաց ոլառուիրեալ է վասն քո

՚ի պահել զքեղ յամենայն ձանապարհս քո .
 Երազուկո իւրեանց ընկալցին դքեղ , զի մի
 երբէք հարցես զքարի զտոն քո :
 Եվերայ իմից և քարրից գնացես դու , և
 առ առն կոխեցես զառիւծն և զվիշապն :
 Քանզի յիս յաւսացաւ , և փրկեցից զնա .
 Հովանի եղէց նմա , զի ծանեաւ զանուն իմ :
 Կարգացէ առիս և ես լուաց նմա . և առ
 նմա եղէց 'ի նեզութեան :
 Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա , երկայ
 աւաւրբք լցուցից . և ցուցից նմա զփրկու-
 թիւն իմ :

ՏԱՇ.ՄԱՍ ԴՅ.

Ուշի օքնաւնիւն սաւու լուսուց 'ի Դաւիթ :
 Եարի է խոստովան լինիլ տեառն և սազմա
 ասել անուան քում բարձրեալ :
 Պատմել առաւօտու զողորմութիւնս քո , և
 զՃշմարտութիւնս քո 'ի գիշերի :
 Տասնազեաւ սաղմասարանաւ , 'ի ձայն օրն
 նութեան գովել :
 Ուրախ արարեր զիս տեր յարարածս քո , և
 'ի գործու ձեռաց քոց ցնծացայց :
 Վրակէս զի մեծ են գործք քո տէր , և յոց
 խոր են խորհուրդք քո :
 Եւլ անզգամ զայս ոչ ծանիցէ , և անմիտ
 զայս ոչ առնու 'ի միտ :

ի բու սանիթ մեղաւ որտաց որպէս խռու , 'ի ծագ
կիլ սյնոցիկ՝ ոք գործեն զանօրէնութիւն :
Աստակեսցին յաւ խռեանս յաւ խռենից . և

դու բարձրեալ ես յաւ խռեանս տէր :

Օի ահա թշնամիք քո տէր , զի ահա թշնա-
միք քո կորիցեն . ցրուեսցին ամենեքեան՝
ոք գործեն զանօրէնութիւն :

Վարձր եղիցի որպէս միեղջերուի եղիւր իմ .
և ծերութիւն իմ 'ի ձեթ պարարուութեան :
Խռես ակն իմ 'ի թշնամիս իմ , ոք յարու-
ցեալ են 'ի վերայ իմ չարութեամբ , 'ի նո-
սա լուիցէ ունկն իմ :

Վարձր որպէս զարմաւենիս ծաղկեսցին .
որպէս զմայրսն լիրանանու բազումք եղիցին :
Տնկեալք եղիցին 'ի տան տեառն , և 'ի գա-
ւիթս աստուծոյ մերոյ ծաղկեսցին :

Եւս և բազումք եղիցին 'ի ծերութիւն պա-
րարուութեան . զիրդք և փափուկք եղիցին
'ի պատմել . ուղիղ է տէր աստուած մեր .
և ոչ գոյ 'ի նմա անիրաւութիւն :

Տառապս իզ :

ՍԱՆՄԱՍ Դ.Բ.

Յառաջն ըստ շբան . յոր հաստատեցա-
ելին . օրհնուին գոլուին դու :

Տէր թագաւորեաց վայելլութիւն զգեցաւ .
զգեցաւ տէր զօրութիւն ընդ մեջ իւր էած :

Հաստատեաց զաշխարհ՝ զի մի տասանեցի,
պատրաստէ ամեռու քո, ՚ի սկզբանէ յաւէ
տեանս դու ես :

Եմբարձան գետք տէր, և ամբարձին գետք
զձայնս իւրեանց, և յարիցեն գետք ՚ի զը^ն
նացու իւրեանց :

Ի ձայնէ ջուրց բազմաց, որանչելի եղին
զրօսանլը ծավու :

Աքանչելի ես դու տէր ՚ի բարձունս, միա
յութեանց քոց մէք յոյժ հաւատացաք,
Տան քում վայելէ սրբութիւն տէր ընդ եր
կայն աւուրս :

Տանը զ :

ԱՅՆ ԱՅՆ Զ. Զ.

Սահման Ռազմիկ, Հարաբեկան :

Վատուած վրէմինդիր, տէր աստուած վրէմ
խրնդիր յայտնեցար :

Բարձր լեր որ զատես զերիիր, հասո զհա
առայտումն ամբարտուանից :

Մինչեւ յերբ մեզաւորք տէր, մինչեւ յերբ
մեզաւորք պարձեցին :

Բարբառեալ խօսէին զանիրաւութիւն. խո
սեցին ամենեքեան՝ ոյք դորձենն զանօրէ.
նութիւն :

Օժողովուրդու քո տէր խօնարհ արարին, և
զժառանեղութիւն քո չարշարեցին :

Օսպրին և զպանդուխան սպանին , զորբան
կառեցին և ասացին . ոչ տեսանէ զայս տէր ,

և ոչ ՚ի միտ առնու առառած յակորաց :

Խմացարուք անզգամք ժողովրդոց . և անմիտը

մինչեւ յերբ ոչ առնուք ՚ի միտ :

Որպէս զի թէ որ տնկեաց զունկն՝ ինքն ոչ
լուիցէ , կամ որ սաեզծ զակն՝ ինքն ոչ առ-
սահիցէ :

Որ խրատէ զազինս , որպէս թէ ոչ յանդի-
մանեցէ . որ ուսուցանէ մարդոյ զզիսու-
թիւն . տէր ճանաշէ զխորհուրդս մարդկան ,
զի են ընդունայնք :

Երանի մարդոյ՝ զոր խրատես դու տէր , և
յօրինաց քոց ուսուցանես դու նմա :

Յածուցանես դու նմա զուուրս չարութեան ,
մինչեւ փորեցի խորիսորաս մեղաւորի :

Ոչ մերժէ տէր զժողովուրդ իւր , և զժա-
ռանդութիւն իւր ոչ սանէ անանես :

Ոինչեւ դարձցին իրաւունք յարդարաւթիւն .
ընկալցին զնա ամենելքեան ոյք ու զիոլ են

որսուք :

Ով յարիցէ ընդ իս ՚ի վերաց չարաց . կամ
ով հաւասարեցի ինձ ՚ի վերայ այնցիկ ,

ոյք գործեն զահօրէնութիւն :

Ոթէ ոչ տեառն օգնեալ էր ինձ , փորք մի-
եւս բնակեալ էր անձն իմ ՚ի գմօխս :

Ոէ ասէի՝ թէ ահա սասանեցան ոոք իմ , ո-
զըրմաւթիւն քո տէր օգներ ինձ :

Դատ բազում ցաւոց սրտի իմոյ՝ միսիթա-
ըռութիւն քո ուրախ առներ զանձն իմ,
Ո՞հ հաւասարեցի քեզ աթոռ անօրէնու-
թեան, ո պատճառէ զվաստակս ընդդէմ
հրամանի :

Որսացին զանձն արդարոց, և զարիւն անրիծ
սպարտուոր առնելին :

Եղեւ տէր ասպաւէն իմ. աստուած օգնա-
կան յուսոյ իմոյ :

Հասուոցէ նոցա տէր ըստ անօրէնութեա-
նոցա. և ըստ չարութեան նոցա կործանեա-
ցէ զնոսա տէր աստուած մէր,

Տաճք իս :

ՍԱԴՄԱՍ ԴՐ.

(Օհնութեան գոշ-նեան դաս-նի :

Եկայք ցնծացուք ՚ի տէր. ազաղակեցու-
առ աստուած փրկիւ մեր :

Կանիւցուք առաջի նորա խոստովանութը.
և սաղմոսիւք տղաղակեցուք առ նա :

Վստած մեծ է, տէր թագաւոր մեծ ՚ի վե-
րաց ամենայն երկրի :

Ե ձեռս նորու են ամենայն տիեզերք երկրի
և բարձրաթիւնք լերանց նորա են :

Եօրաէ ծալ՝ և նա արար զեա, և զցան-
ձեռք նորա ստեղծին :

Եկայք երկիրսպադցուք նմա. անկցուք և լայ-

ցուք առաջի տեսառն արարչին մերոյ .
 Վա ինքն է տէր աստուած մեր , մեր ժողո
 վորդք ձեռնին նորա . և խաչն արօտի նորա :
 Վասօր եթէ ձայնի նորա լոիցէք , մի խատա
 ցուցանէք զսիրտս ձեր որպէս 'ի դառնութէ :
 Եշտաւրն փորձութեան յանապատին ուր
 փորձեցին զիս հարքն ձեր , քննեցին զիս , և
 տեսին զգործս իմ զքառասուն ամ .
 Պանացի ընդ աղդին ընդ այնմիկ և ասացի
 միշտ մոլորեալ են սրտիւր . և նորա ոչ ծան
 եան զճանապարհո իմ :

Որպէս երդուայ 'ի բարկութեան իմաւմ , թէ
 մոցեն 'ի հանգիստ իմ :

Տաշոց ժա : Դորզայն լո :

ՍԱՀՄԱՆ ՆԵ .

Ուշու Դասի . Դժունանուն զի ունեցու լինեցու :
 Օրհնեցէք զտէր յօրհնեալին նոր . օրհ
 նեցէք զտէր ամենայն երկիր :

Օրհնեցէք զտէր և օրհնեցէք զանան նորա .
 աւետարանեցէք օր ըստ օրէ զգրկութիւն
 նորա :

Պատմեցէք 'ի հեթանոսա զիստա նորա , յա
 մենայն ժողովաւրդս զորանչելիս նորա :
 Ուծ է տէր և օրհնեալ է յոյժ . ահարկու է
 նա 'ի վերաց ամենայն կռոց :

Վանայն կուռք հեթանոսաց գետք են . այլ
աեր զերինու արար :

Խաստավանութիւնն և վայելութիւնն է առաջի նորա . սրբութիւնն և մեծվայելութիւնն ի սրբութեան նորա :

Վաստցեք աեառն առհմբ աղանց . մասոցեք աեառն զիմառն և զարտախ . մասոցեք աեառն զիմառն անուան նորա :

Վաեք պատարագս և մաեք ՚ի սրահո նորա . երկիրագեք աեառն ՚ի դաւիժմու սրբութեան նորա , և խոտիւնի յերեսաց նորա ամենայն երկիր :

Վասցեք ՚ի հեթանոս՝ թե աեր թագաւորեաց . հաստատեաց զաշխարհ զի մի սասանեացի . և դատէ զմաղավուրդս իւր ուղղութեամբ :

Ուրախ եղիցին երկիրնք , և յնձացեք երկիր . զուարձասցի ծալ լրիւ իւրով . յնձացեն դաշոք , և ամենայն որ է ՚ի նսաս :

Քայնմամ յնձացեն ամենայն ծառք անուանի յերեսաց աեառն զի դայ , և դայ նա ՚ի դատել զերկիր :

Դատէ զտիւզերո իրաւամբք . և զմաղավուրդս ամենայն ճշմարտութեամբ իւրով :

Տանցք ժը :

ԱՅՆ.ՄՊՍ Դ.2.

Ուշնա Դահնիք . ՚ ՚ ժամանակի վե Երկիր Հաստից :

Տեր թաղաւորեաց՝ յնծասցէ Երկիր . ու
բախ եղիցցին կզցիք բաղաւմք :

Վմագ և մեղ շուրջ Են պնոմաւ . յիրաւուն
և յարդարութիւն ուզգեալ է ամռա նորաւ :
Հուր առաջի նորա գնացէ , և այրեցէ
շուրջ պմշնամիւ նորա :

Երեւեցան վայլատակունք նորա տիեզերաց .
Եռեա՝ և սասանեցաւ Երկիր :

Երինք որպէս մոմ հալեցցին յերեսաց
ուսաւն . յերեսաց ուսաւն ամենայն Երկիր :
Պատմեցէն Երկինք զարդարութիւն նորա .
և ուսցէն ամենայն ժողովուրդք դիսաւս նորաւ :
Վմաշեցէն ամեներեան ոյք Երկիլոպագանենն
կռոց , և ոյք սպարծին ՚ի դրօշեալս իւրեանց :
Երկիրապագցէն նման ամենայն հրեշտակը բնորաւ .
զի լուսւ և ուրախ եղեւ սիօն . և յնծասցէն
դասերք յուդայ վասն իրաւանց քոց տէր :
Օի դու բարձրեալ ես ՚ի վերաց ամենայն Երկիր .
յոյժ բարձրացար ՚ի վերաց ամենայն կռոց :
Այք սիրեք զտէր , ասեցէր զարութիւն .
պահէ տէր զանձինս սրբոց իւրաց , ՚ի ձեռաց
մեղմորի փրկեցէ զնոսաւ :

Ես ծաղեաց արդարաց . ուզգոց սրտից եւ
զեւ ուրախութիւն :

Աւրախ եղերուք արդարը ՚ի տէր . և խոսուց
վան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա .
Տունչք ժբ .

Ս Ա Ն Ա Ս Ո Ս Դ է .

Ս-Ղ-Հ- Դ-Ա- Ը-Մ-Ա- Շ-Ա- :

Օրհնեցէք զակէր յօրհնութիւնն նոր , զի ըս-
րանցելիս արար :

Փրկեաց վնաս աջ իւր , և բազուկ սուրը իւր :
Հցոց տէր զփրկութիւնն իւր , առաջի աղ-
գաց յայտնեաց զարդարութիւնն իւր :

Յիշեաց ողորմութեամբ իւրով զյակոր . ձը-
մարտութեամբ իւրով զառննն խրայէլի . և
տեսօնն ամենայն ծաղք երկրի զփրկութիւն-
ասուծոյ մերոյ :

Վշաղակեցէք առ տէր ամենայն երկիր . օրհ-
նեցէք յնծացէք և սաղմոս ասացէք :

Սաղմոս ասացէք ասուծոյ մերոյ օրհնու-
թեամբ , օրհնութեամբ և ՚ի ձայն սաղմոսաց :
՚ի ձայն օրհնութեան կոածոյ փողոյ , օրհնու-
թեամբ յնծութեամբ և ՚ի ձայն եղէք փողոյ ,
աղաղակեցէք առաջի թագաւորին տեառն :
Խոսվեացի ծով լրիւ իւրով . տիեզերք և ա-
մենայն բնակիչք նորա . և գետք ծափս հար-
ցեն ՚ի միասին ձեռամբ :

Երինք յնծացէն առաջի տեառն , զի գայ-
զի հասեալ է տէր ՚ի գատել զերկիք :

Դատէ զաշխարհու արդարութեամբ և զժռ.
զովուրդս իւր ու զզութեամբ :

Տաճար Ժ. Գորգոյն ԷՇ :

ԱՅՆ ՄԱՍ Դ.Վ.

Ա-Հ-Յ-Ն Դ-Ա-Բ :

Տէր թագաւորեաց, բարեկացան ժողովուրդը,
որ նսախս ՚ի քրովքէս, սասանեցաւ Երկիր :
Տէր ՚ի սիօն մեծէ, և բարձրէ ՚ի վերաց ա-
մենայն ժողովուրց :

Խաստովան եղիցուք անուան քում մեծի, զի
ահաւոր և սուրբէ, և պատխա թագաւորի
զիրաւունս սիրէ :

Դու պատրաստեցէր զուզզութիւն, զիրա-
ւունս և զարդարութիւն յակորաց դու ա-
բարէր :

Եարձր աբարէք զաէր սաստած մեր, Երկիր-
պագէք պատուանդանի սոխցնորս զիսուրքէ,
Ունիւէս և ահարօն Երիցունքնորս, սահնէլ-
ընդ այնուիկ, օյք կարդան զանուն նորս :
Կարգային առ աէր և նա լսէր նոցա, և ՚ի
սիւն ամազց խօսէր ընդ նոսա :

Պահէլին զմիրայութիւնո նորս և զհրամանո
զոր Լա նոցա :

Տէր սաստած մեր՝ զու լսէիր նոցա, սաս-
տած՝ զու քառ իշ լինէիր նոցա, և զրէժ-

խընդիր ՚ի վերաց ամենայն գործոց նացաւ :
Եսարձր ազարէք զաէր աստուած մեր . Եր
էիրապազէք ՚ի լւառն սուրբ նորա , զի սուրբ
է տէր աստուած մեր :

Տաղական :

ԱՎԱՐԱՍ Դ.Բ.

Ա-ՂՅՆ Խ-ԱՎԱ-Հ-Ա-Բ-Ա-Ն Դ-Ա-Ր-Ի :

Վզազակեցէք առ տէր ամենայն երկիր . ծառ
ռոյցեցէք տեսան ուրս խութեամբ :

Վահէք առաջի նորա ցնծութեամբ . ծանե-
րուք զի նա է տէր աստուած մեր :

Վաս արար զմեզ , և ոչ մեր Էար . մեր Ժողո-
վուրդը և խոչն արօնի նորա :

Վահէք ընդ զրունակութամբ թեամբ ,
և օրհնաւթեամբ ՚ի յարկս նորա :

Խստավան եղերուք տեսան , և օրհնեցէք
զանուն նորա :

Քաղզը է տէր , յաւ խոեան է սղորմութիւն
նորա . ազգ է մինչեւ յազգ է Համարդութիւն
նորա :

Տաղական :

ԱՎԱՐԱՍ Տ.

Ա-ՂՅՆ Դ-Ա-Ր-Ի :

Յաղորմաւթիւն և յիրաւունս օրհնեցից զքեզ
տէր . սազմոս ասացից , և ՚ի միտ առից :

Հանապարհ ամբիծ մինչեւ եկեղեց՝ առ իս .
զի գնացի ես յանքծութեան սրտի խմայ ՚ի
մէջ տան խմայ :

Ու եղի առաջի աշաց խմայ զիրս անիրաւու-
թեան . ոյք առնելին զանօրենութիւն , ա-
ռեցի :

Ու մերձեցու առ իս որ թիւրն էր սրտիւ .
խոսորեալ յինէն անզգ ամին , և ես ինչ ոչ
փոյթ առնելի :

Որ խօսէր դաշտ զբնկերէ խւրմէ , զնարացէ
՚ի բաց հալածէի :

Որ ամբարտաւան էր աչօք և ազահ սրտիւ ,
ընդ նմա և հաց ոչ տառէի :

Վար իմ ՚ի հաւատացեալս երկրի , զի նրան-
ցին նորս ընդխա :

Որ գնացը ՚ի ձանապարհ ամբիծ , նա պաշ-
տէր զիս :

Ու բնակեր ՚ի մէջ տան խմայ՝ որ առնելր զամ-
բարտաւանութիւն . որ խօսէր զանիրաւու-
թիւն , չէր յաջողեալ նմա առաջի աշաց խ-
մայ :

Ե՞ղ սաւուս սպանանէի զամենացն մեզա-
ւորս երկրի . զի սասակեցից ՚ի բազարի տեառն
զամենեսեան՝ ոյք գործեն զանօրենութիւն :
Տաճր և գործառ իր

Վաշն առ մի ։ Իբրև յանչըսոյի՝ առ այլ ու առ
ավելոց զնկութեած ի ը ։

Sէր՝ լուր աղօմից խնոց, աղաղակ իմ առ
քեզ եկեցի, և մի գարձուցաներ զերես
քո յինեն։

Ծաւուր նեղութեան խնոց խոնարհեցու առ
իս զունին քո. յարում աւուր կարդամ առ
քեզ, վաղվաղակի լուր ինձ։

Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ, և ու
կերք իմ որպէս խոխ չօրացան։

Հարաց ես որպէս խոտ՝ և ցամաքեցաւ սիրտ
իմ. մոռացաց ուտել զհաց իմ 'ի ձայնե հե-
ծութեան խնոց։

Եցեցաւ ոսկը իմ 'ի մարմին իմ. նմանեցաց ես
հաւալասան անապատի։

Եղեւ ես որպէս քու յաւերակի. արնեցաց և
եղէ ես որպէս ճնճղուկ միայն 'ի տանիս։
Կախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապաղ,
և դամիչը իմ ինեւ երդնուին։

Օժնիսիր որպէս զհաց կերի, և զբանկելին իմ
արտասուօք խառնեցի։

Քերեսաց բարկութեան սրամառութեն քո. զի
դու բարձրացուցեր, և խոնարհեցուցեր զիս.
Վուրք իմ որպէս հովանի անցին. և ես որ-
պէս խոտ ցամաքեցաց։

Դու տեր յառիտեան կաս , և յիշտտակ քոյ
ազգէ մինչեւ յազգ :

Դու յարուցեալ գթասցիս ՚ի վերաց սիօնի ,
Ժամանակ գթալց նորա հասեալ է ժամ :
Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինա նորա ,
և ՚ի հոգս նորա գթասցին :

Երկիցէն հեթանոր յանուանէ քումմէ , և
ամենայն թագաւորք երկրի ՚ի փառայ քոց :
Ընէ տեր զսիօն , և երեւեցի փառօք խ-
րովք ՚ի նմա :

Հայեցաւ նա յազօմս խռնարհաց , և ոչ ար-
համարհեաց զինզրուածս նոցա :

Դրեսցի այս յազգ յայլ . ժողովուրդ զոր բա-
տացեալ է , օրհնեացէ զտեր :

Հայեցաւ նա ՚ի բարձանց ՚ի սրբութիւննէ խր-
մէ . տեր յերկնից յերկիր հայեցաւ :

Վուլ զհեծութիւն կապելց . և արձակիւլ
զորդիս մահապարտաց :

Պատմել ՚ի սիօն զանուն տեառն , և զօրհ
նութիւնն նորա յերաւազգէմ :

Ժողովիլ ժողովրդոց ՚ի միասին , և թագաւո-
րց ծառայել տեսուն :

Պատասխանի ետ նմա ՚ի ձանարարհի զօրու-
թեան խրոյ . զնուազութիւն աւուրց իմօց
ասա ինձ , և մի հաներ զիս ՚ի կէս աւուրց
իմօց . զի ազգէ յազգ են ամք քո :

Եսկըրանէ տեր զհիմունս երկրի հաստատե-
ցեր . և զօրծք ձեռաց քոց երկինք են :

Եղբա անցանեն , և դու կաս և մնաս յաւի
տեան :

Վմենեքեան որպէս զձորձո մաշեսցին . և որ
պէս զվերարկուս փոխեսցես զնոսա և փո-
խեսցին :

Եաց դու նոյն ինքն ես , և ամք քո ոչ ան-
ցանեն . որդիք ծառայից քոց բնակեսցին ՚
Նմա . և զուակի նոցա յաւիտեան յաջողեսցի :
Տաշու իլ .

Ա Ա Ն Ա Ր Ա Ս Շ Բ .

Ա-Ղ Դ Ա Դ Ա Ր Ա Ր :

Օրհնեա անձն իմ զտեր , և ամենայն ուկերը
իմ զանուն սուրբ նորա :

Օրհնեա անձն իմ զտեր , և մի մառանար
զամենայն սուրբ նորա :

Ո քառէ զմեզս քո , բժշկէ զամենայն հիւան-
դութիւնս քո :

Ո փրկէ յապականութենէ զիւանս քո , պը-
սակէ զքեզ ողորմութեամբ և գթութեամբ :

Ո յնու ՚ի բարութենէ զցանկութիւն քո . նո-
րոգեսցի որպէս արծուոյ մանկութիւն քո :

Ենէ ողորմութիւնս տեր , և իրաւունս ա-
մենայն զրկելոց :

Եցոց տեր զճանապարհո իւր մոխէսի , և
որդւոցն խրայէլի զկամս իւր :

Եթած ողորմած է տեր , երկայնամիտ և բա-
զումազորմ :

Այսպատ բարեկանաց մեղ տէր , և ոչ քա-
ւիտեան պահել ոխա :

Ոչ ըստ մեղաց մերոց արար մեղ տէր , և
ոչ ըստ անօրէնութեան մերում հասոցց մեղ :
Այլ որպէս բարձր են երկինք յերկրէ , այն-
պէս զօրացոց տէր զողորմութիւն իւր 'ի վե-
րայ երկիւղածաց իւրոց :

Որդափ հեռի են արեւելք յարեւմախց . այն-
շափ հեռի արար 'ի մենջ զանօրէնութիւն մեր :
Որպէս գթաց հայր 'ի վերայ որդւոց իւրոց ,
այնպէս գթացի տէր յերկիւղածս իւր :
Օի նա գիտաց զատեղծուածս մեր , և յի-
շեաց թէ հող եմք :

Վարդոց որպէս խոսոց են աւուրբ իւր . որ-
պէս ծաղիկ վայրի այնպէս ծաղիկ :

Ենչ 'ի նմա հողմ , և ոչ է՝ և ոչ եւս երե-
ւի տեղի նորա :

Բայց ողորմութիւն տեառն մնայ յաւ խեանս
յաւ խտենից 'ի վերայ երկիւղածաց իւրոց , և
արդարութիւն նորա յորդւոց մինչև յորդիս :
Ոյք պահեն զուխոս նորա , յիշեն զալատ-
ուիրանս նորա և առնեն զնա :

Տէր յերկինս պատրաստեաց զաթու իւր .
արքայութիւն նորա ամենեցուն տիրէ :

(Օրհնեցէր զուէր ամենայն հրեշտակք նորա՝
հզօրք զօրութեամբ , ոյք առնէր զբան նորա
'ի լսել ձայնի պատզամաց նորա :

(Օրհնեցէր զուէր ամենայն զօրութիւնք նորա ,

պաշտօնեայք և արարողք կամաց նորա :
Օրհնեցէք զտեր ամենայն գործը նորա . զի
ընդ ամենայն տեղիս է տերութիւն նորա ,
օրհնեա անձն իմ զտեր :

Տաշք իր . Գործոյն իր :

Ա Ա Գ Մ Ա Ս Ա .

Ս-Ն-Յ-Դ-Ն-Ի . Դ Հ-Ե-Ր-Ա-Յ- Շ-Լ-Ե-Ր-Ի-Ւ-Դ-Ի-Յ- Ա-Ր-Ա-Ց-Ե-Ր- :

Օրհնեա անձն իմ զտեր . տեր ասսուած
իմ մեծ եղեր յոյժ :

Խոսսովանութիւն և մեծ զայելսութիւն զգե-
ցար , արկեալ զլոյս որպէս զօմոց . ձգեցեր
վերկինս որպէս զխորան , և արկեր ՚ի վերաց
ջուրց զվերնացարկս նորա :

Ո գնել յամսո զգնացս իւր , և շրջի նա ՚ի
վերաց թեւոց հաղմաց :

Ո արար զհրեշտակոխս հազիս , և զպաշտօն
եացս իւր ՚ի հաւր կիզելոց :

Հաստատեաց վերկիր ՚ի վերաց հաստատո-
թեան իւրաց . զի մի սասանեացի յաւիտեան
խորք որպէս զգետս վերարկու է նորա , ՚ի
վերաց լերանց կացցեն ջուրք :

Ե սաստէ քումմէ փախիցեն , և ՚ի ձայնէ ռ
բանալոց քումմէ սարսիցեն :

Լշանեն լեռնանան և իջանեն զաշտանան
՚ի տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա :

Ասհման եղեր՝ և ոչ անցանեն, և ոչ եւս
 զառնան ՚ի ծածկել զերկիր։
 Ապեցեր զազրիւրս ընդ ծործորս, ՚ի միջոց
 լերանց գնասցեն ջուբբ։
 Երեցոցանել զամենայն գաղանս վայրի,
 յագեսցին ցիօք ՚ի ծարաւս իւրեանց։
 Ենդ թռչունք երկեխց բոյնս զիցեն. և ՚ի
 միջոց միմաց տացեն զձայնս իւրեանց։
 Երեցոցանել զերինս ՚ի շտեմարանաց իւրոց.
 ՚ի պաղոց գործոց իւրոց լցոցի երկիր։
 Եռապեցեր զիստ ՚ի լերինս, զգալարի ՚ի ծա-
 ռայութիւն մարդկան։
 Հաներ զհաց յերկրէ. զինիուրախ առնել, իւղ
 զաւարթ, և հաց հաստատէ զսիրս մարդոց։
 Յագեսցին ծառքն անտառի, և մայրքն լի-
 բանանու՝ զորս դու տեղեցեր։
 Ենդ թռչունք երկեխց ձագս հանցեն, և բոյն
 արագլի ապաւէն է նոցա։
 Երինք բարձունք են եղջերուաց, և վեմք
 ապաւէնք նապաստակաց։
 Երարեր զլուսին վասն ժամանակի. արեգակն
 ծանեսու զժամ մնանելոց իւրոց։
 Երարեր զիստար՝ և եղեւ զիշեր. ՚ի նմա-
 գնան ամենայն գաղանք անտառի։
 Կարիւնք տոխնոց մանչեն և յափշտակեն,
 և ինողքեն յաստուծոց զկերակուրս իւրեանց։
 ՚ի ծագել արեւու ժողովին, և ՚ի մօրիս իւ-
 րեանց գաղարին։

Ելանե մարդ ՚ի գործս իւր, և ՚ի վաստակս
ձեռաց իւրոց մինչեւ յերեկոյ:

Ո՞րպէս զի մեծ են գործք քո տեր. զամեն
նոյն բնչ խմաստութեամբ արարեր. և լցաւ
երկիր ստեղծուածովք քովք:

Այս ծով մեծ և անդորր. ՚ի սմա են սովունք,
որոց ոչ գոյ թիւ. գազանք մեծամեծք և
մահունք. ՚ի սմա և նաւք գնան, վիշտակն
զոր ստեղծեր խաղալ նովու:

Վմենեքեան քեզ սպասեն, և դու տաս զկե-
րակուր նոցա ՚ի ժամու:

Տաս դու նոցա և կերակրին. բանաս զձեռն
քո, և կերակրես զամենեսեան կամօք քովք:
Դարձուցանես զերեսս քո ՚ի նոցանե՝ և խը-
ռովին, հանես զոդի ՚ի նոցանե, սպակրասին
և ՚ի հող դառնան:

Վոաքեա զոդի քո և ստանաս զնոսա, և նո-
րոգես զերեսս երկիր:

Եզիցին փառք տեառն յաւխոեան, և տեր
ուրախ եզիցի յարարածո իւր:

Ո հոյի յերկիր. և տայ դովալ սմա. մերձես
ցի ՚ի լերինս, և ծխեսցին:

Օրհնեցից զտեր ՚ի կեանս իմ. սազմոս ասա-
ցից աստուծոյ խմոյ մինչեւ եմ ես:
Վաղցը եզիցի նմա. օրհնութիւնն իմ. և ես
ուրախ եզից ՚ի տեր:

Պակասեսցին մեղաւորք յերկրեց, և ամբարիշոք
մի եւս գացցին ՚ի նմա. օրհնեա անձն իմ զտեր:

ՍԱՀ.ՄՈՍ ՁԴ.

ԵՒՀԵԼ-Ի- :

Խոստովան Եղերուք տեսո՞ւ և իարդացէք
զանուն նորա , և պատմեցէք 'ի հեթանոս
զգործս նորա :

(Օրհնեցէք և սաղմաս ասացէք նմա . ոբառ-
մեցէք զամենայն սրանչելիս նորա . և գօվե-
ցարուք յանուն սուրբ նորա :

Ուրախ Եղեցին սիրոք այնոցիկ՝ ոյք խնդրեն
զտէք . խնդրեցէք զտէք՝ և հզօրք Եղերուք .
և խնդրեցէք զերեսս նորա յամենայն ժամ .
Ընչեցէք զաքանչելիս նորա զորս արար , զար-
ուեսաս և զիրաւունս բերանոյ նորա :

Օտաակք արբահամեան ծառայք նորա , որ
դիք յակորաց ընտրեալք նորա :

Վա ինքն է տէք աստուած մեք . յամենայն
երկրի են իրաւունք նորա :

Ընչեաց յաւիտենից զուխտ իւր , և զբանն
զոր պատուիրեաց մինչ 'ի հազար ամ .

Օտիսան զոր եղ ընդ արբահամու . և զեր-
գումն իւր ընդ սահակայ :

Հաստատեաց առ յակոր զհրամանն իւր . և
առ խրացէլ զուխտ իւր յաւիտենից :

Վսէ . ձեղ առյ զերկիրն քանանու . զվիճակ
ժառանգութեան ձերոյ :

Օի էին նորա թուով սակառք նուազք և
պանդուխոք 'ի նմա :

Վեկցին նորա ազգէ յազգ . ՚ի Եսպաւորու-
թենէ ՚ի ժողովուրդ յայլ .

Ու եթող մարդկան մեղանչել նոցա . և կը-
տամբեաց զժագաւորս վան նոցա .

Ո՞ի մերձենացք առէ՝ յօծեալս իմ . և ՚ի մար-
դարես իմ մի մեղանչեք :

Կոչեաց սովլ յերկիր նոցա . և զամենայն զօ-
րութիւն հացի երեկ .

Վրաքեաց առաջի նոցա այր . ՚ի ծառայու-
թիւն վաճառեցաւ յովիշփ :

Խոնարհ արարին ՚ի կապանս զոսս նորա . և
եանց ընդ երկաթ անձն նորա .

Ո՞ինչեւ եկեցի բան նորա . և բան ամսոն
փորձեաց զնս :

Վրաքեաց թագաւորն և ելոյծ զնս . իշխան
ժողովրդեան եթող զնս :

Լացոց զնս ամեր տան իւրոց . իշխան ՚ի վե-
րաց ամենայն ստացուածոց իւրոց :

Խրառուլ զիշխանս նոցա որպէս զինքն . և բդ-
ծերս նոցա իմաստունս արացի :

Եմուտ խրացիլ յեղիստաս . և յակոր սոսն
դըխտեցաւ յերկիր քամոց :

Վճեցոց զժողովուրդ իւր յոյժ . և զօրացոց
զնսոսա քան զժժնամիս իւր :

Դարձոց զսիրսս նոցա առել զժողովուրդ
· իւր . և ՚ի նենցել զծառայս իւր :

Վրաքեաց զմավակս ծառայ իւր . և զահարօն
ընորեալ իւր :

լու նացա զբան նշանաց խրոց , և զարտեւ
 արտ խր յերկիր քամաց :
 Վայեաց զիւտուր և խռարեցոց զնուս .
 զի դառնացուցին զբան նորա :
 Դարձոց բարիւն զգեւտա նոցա , և սպան զա-
 մենայն ձկունս նոցա :
 Եռաց յերկիր նոցա գորտ . և ՚ի շանմարտնա
 թագաւորաց նոցա :
 Վասց և եկն շանաձանձ և մժեխ ընդ ամե-
 նայն սահմանս նոցա :
 Դարձոց զանձրես նոցա ՚ի կարկուտ . և Հուր
 յերկիր նոցա բորբոքեցու :
 Եհար զայգիս և զժդղենիս նոցա , և միջեաց
 զամենայն ծառա սահմանաց նոցա :
 Վասց և եկն մարտին , և խռոնիմ՝ զի ոչ գոյր
 նոցա թիւ :
 Եփեր զամենայն խոռ երկրի նոցա . և սպա-
 եաց զամենայն սպոտ զ անդոյ նոցա :
 Եհար զամենայն անդրանիկս եղիսպացւոց :
 զմիկըն ամենայն վաստակոց նոցա :
 Եհան զնոսա ոսկւով և արծաթավ . և ոչ գոյր
 յազդի նոցա հիւանդ :
 Արախ եղեւ եղիսպան ընդ ելանել նոցա .
 զի անձկաւ ահ տեսուն ՚ի մերաց նոցա :
 Ախուաց ամա՞ Հավանի առնել նոցա ՚ի տուէ .
 և հրով ըստ տայր նոցա ՚ի գիշերի :
 Խնդրեցին և եկն լորամարդի . և հացիւ երե-
 նից լոռոց զնոսա :

Եհար զմէմն՝ և բղխեցին ջուրը, և զնացին
 զետք ընդ անցրողիս :
 Յիշեաց զբան իւր ոռորը, որ ընդ արրահա-
 մու ծառայի իւրոյ :
 Եհան զժաղովուրդ իւր ցեծութեամբ, և
 զընտրեալս իւր ուրախութեամբ :
 Ետ նոցա զգաւառոս հեթանոսաց . ՚ի վաս-
 տակիս ժողովրդոց ժառանգեցոց զնոսա :
 Օի պահեսցեն զմիայութիւնս նորա, և զո-
 րենս նորա խնդրեսցեն :
 Տունք Խոր ։ Գոբզայս հը :

ՍԱՆՄԱՍ ՁԵ :

ԱՀԵ-Ի :

Մաստավան եղերուք տեսան՝ զի քաղցր է .
 զի յաւիտեան է ողորմութիւնս նորա :
 Ո խօսեսցի զզօրութիւնս տեսան . լսելիս ա-
 րացել զամենայն օրհնութիւնս նորա :
 Երանի ոյք պահեն զիրաւունս, և առնեն
 զարդարութիւն յամենայն ժամ :
 Յիշեա զմեզ տէր ընդ հաճոյս ժողովրդեան
 քոյ, և այց արա մեղ ՚ի փրկութեան քում :
 Տեսցուք մեք զբաղցրութիւնն ընտրելոց քոյ,
 Արախ եղիցուք մեք յուրախութիւնն աղդի
 քոյ . և գոմիսցուք մեք ՚ի ժառանգութեան
 քում :

Վեղաք մեք ընդ հարսն մեր, անօրինեցաք և
յանցեաք :

Հարբն մեր յեգիպտոս ոչ խմացան զաքանչելիս
քո, և ոչ յիշեցին զբազում ողորմութիւնս քո:
Իարկացուցին զքեղ յանցանելին խւրեանց
ընդ ծով կարմիր . փրկեաց զնոսա վասն ան-
ուան խւրոյ , զի ծանեցեն զզօրութիւնս նորա :
Աստեաց ՚ի ծով կարմիր՝ և ցամաքեցաւ .
առաջնորդեաց նոցա ընդ անդունդս որպէս
ընդ անսապտոս :

Կեցոյց զնոսա ՚ի ձեռաց ատելեաց նոցա , և
փրկեաց զնոսա ՚ի ձեռաց թշնամեաց նոցա :
Օածկեաց ծով զնեղիս նոցա . և մի ՚ի նո-
ցանե ոչ ապրեցաւ :

Հաւատացին բանի նորա , և օրհնեցին զօրհ-
նութիւնս նորա :

Վաղիսաղեցին և մոռացան զգործս նորա , և
ոչ անսապտոս խորհրդոց նորա :

Ջանելացան զցանկութիւն յանսապտոսի , և
փորձեցին զատառուած յանջրդի :

Ես նոցա զիսնդրուածս նոցա . առաքեաց ըշ-
լիս թիւն յանձինս նոցա :

Իարկացուցին զմավէս ՚ի բանակի , և զահա-
րօն սուբր տեառն :

Իացաւ երկիր և եկուլ զդադան , և ծած-
կեաց զբանակին զարիբօնի :

Հուր վառեցաւ ՚ի ժողովս նոցա , և բոց
մաշնոց զմեզաւորս :

Արարին զորթն ՚ի քորեր . և Երկիրապատին
պատկերի , և փոխեցին զմառու իւրեանց ՚ի
նմանութիւն որթու խոտակերի :

Վոռացան զաստուած կենարարն իւրեանց,
որ արար զմեծամեծու իւր յեղիպառու , և
զբանչելիս իւր յերկիր քամայ . և զահ իւր
՚ի վերայ կարմիր ծովաւն :

Վասց սատակել զնոսա , եթէ ոչ մովաչու
ընարեւայն կայր առաջի նոցա :

Դարձաւ առ տէր և անցոց զբարկութիւն
նորա , զի մի սատակեսցին նոքա :

Վնարդեցին զերկիրն ցանկալի , և ոչ հաւա
տացին բանի նորա :

Տրտնջեցին ՚ի բանակո իւրեանց , և ոչ լուան
ձայնի տեսառն :

Համբարձ զձեռն իւր ՚ի վերայ նոցա , հար
կանել զնոսա յանապատի :

Ծրուեսցի զաւակ նոցա ընդ հեթանոսա ,
ցրուեսցի զաւակ նոցա ընդ գաւառու :

Պղձեցան նորա ՚ի բէլինգով , զի կերին ըլ
զոհեալ և զմոռելոտի :

Դարկացուցին զնա ՚ի գործու իւրեանց . և
յաճախեաց ՚ի վերայ նոցա բեկումին :

Վպա Եկաց ՚ի մեջ միւնեհետ , քաւեաց և
արդերաւ մահ . համարեցաւ նմա յարդարու-
թիւն ազգէ յազգ մինչեւ յաւխեան :

Դարկացուցին զնա ՚ի վերայ ջուրցն հակա-
ռակութեան , շարձարեցաւ մովսէս վասն

նոցա . զի դառնացուցին զհողի նորա :
Հրամացեաց շրմամբք իւրովք , և ոչ սատա-
կեցին զազգն՝ զըր ասաց նոցա տէր :

Խառնակեցան ընդ հեթանոսա , և ուսանըզ
գործո նոցա . ծառայեցին կոոց նոցա , և ե-
ղեւ նոցա ՚ի գայթակղութիւն :

Օսհեցին զուտերս և զդատերս իւրեանց
զիւաց , և հեղին զարիւն ամբիծ :

Վրիւն ուստերաց և զստերաց իւրեանց՝ զըր
զոհեցին կոոցին քանանու :

Ըաղախեցաւ երկիր յարենէ նոցա , և սլրդ-
ժեցաւ ՚ի գործոց նոցա , զի պոռնկեցան ՚ի
գնացու իւրեանց :

Վարկացաւ սրտմառ թնամբ տէր ՚ի վերաց
ժաղափութեան իւրայ , և գարշեցոց զժառան-
զութիւն իւր յոյժ :

Վասնեաց զնոսա ՚ի ձեռս հեթանոսաց . տի-
րեցին նոցա ասելիք իւրեանց , և թշնամիք
իւրեանց նեղեցին զնոսա . և խոնարհ եղեն
՚ի ներքոց ձեռաց նոցա :

Վազում անգամ վրկեաց զնոսա , և նորա
զառնացուցին զնա ՚ի խորհուրդս իւրեանց .
և կորացան յանօրենութեան իւրեանց :

Հայեցաւ տէր ՚ի նեղութիւնա նոցա , ՚ի լո-
սել ձայնի աղօթից նոցա :

Ծիչեաց զուխու իւր , և զդջացաւ ըստ բա-
զում ողարմանթեան իւրամ . և ետ զնոսա
՚ի գթութիւնա առ աջի ամենայն գերսաց նոցա :

Փրկեա զմեզ տէր աստուած մեր . և յողու
վեա զմեզ ՚ի հեթանոսոց :
Խոստվան եղիցուք անուան քում սրբոց , և
պարծեսցուք յօրհնութիւնս քո :
Օրհնեալ տէր աստուած խօսյէլի յառի
տեանս յաւխունից :
Եւ ասացէ առենայն ժողովուրդն . եղիցի
եղիցի :

Տունգ իոգ :

Կանոն գորզոյս և : Սազման ժէ :

Տունգ յոց :

ԱՅօթք ԵԶԵԿԻՒԾԻ ԱՐՔԱՅԻ ՀՐԵՎԱՆԱՅԻ ,
Ի ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՇՈՐՈՒՄ ՀՏԻՇՆԴԱՑԵԼԻ , ԵՒ
ՏԵՄԵԸ Ի ՀՏԻՇՆԴԱՑԵԼԻ ԻՒՐԱԵ

Եպահոյ լը :

Եւ ասացի ՚ի վերանալ յինէն աւոց իմոց .
թէ զնացի ես ՚ի գրունս դժոխոց :
Թողի զամենայն յետին իմ , և ասացի՝ թէ
այլ ոչ եւս տեսից զիրկութիւն տեառն
յերկրին կենդանեաց , և ոչ եւս տեսից ըդ
մարդ բնակչօք իւրավոք հանդերձ :
Պակասեցաց ես յաղգատոհմէ իմմէ այս-

Հետեւ թողի լքի զամենայն զեկանո իմ։
Այ գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի խմ, որ
պէս զայն՝ որ քակէ զտազաւար. և եղէ ես
որպէս զտատայն սատարաց մերձ ՚ի հատանիլ։
Յաւուր յայնմիլ մատնեցաց ես յառաւօնէ
որպէս ՚ի ձեռս առիւծիւ. ոյնպէս խորաս-
կեց մանրեաց զտակերս իմ, զի յառաւօնէ
մինչ ՚ի գիշեր մատնեցաց։

Որպէս ծիծառն՝ այնպէս ճշեցի, որպէս զա-
զանի՝ այնպէս մինչեցի, զի նուաղեցան աչք
իմ ՚ի տեսանելցու։

Հայեցաց ՚ի բարձունս առ տէր ասոտած
իմ՝ որ փրկեաց զիս, և փարատեցոց յինէն
զցաւս անձին իմոյ։

Տէր, վասն այսորիկ պատմեցաւ քեզ. զար-
թուցեր զանձն իմ, դարձուցեր զհոգի իմ.
միսիթարեցայ և կեցի։

Եհա ՚ի խազաղութիւնն զարձաւ դառնու-
թիւն իմ. փրկեցեր զանձն իմ. զի մի կո-
րեաց, և ընկեցեր յետոյ զամենայն զմեզս իմ։
Օի ոչ թէ որք ՚ի դժոխս են, խոստովան առ-
նին առ քեզ, և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն ըզ
քեզ, և ոչ յուսասցին ՚ի ձշմարտութիւնս
քո ամենեքեան, ջլը իջանեն ՚ի դժոխս։

Ե. Այ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տէր.
որպէս և ես այսուհետեւ մանկունս ծնոցց,
որք պատմեցեն զարդարութիւնս քո՝ տէր
փրկութեան իմոյ։

Ես ոչ եւս գտղարեցից օրհնել զքեղ յօրհ
նութիւն նոր զամենոյ աւուրս կենոց խմաց
յանդիման տաճարիդ աստեծոց :

Փառք հօր և որդւոյ և :

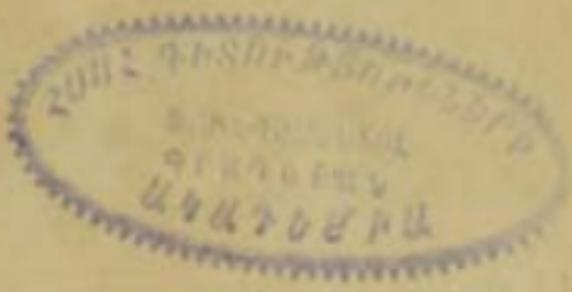
ՄԱՅԻՍԻ Ք

Յօյս կենդանութեան , յոյս և ապաէն փրկ
կութեան տէր յիսուս փրկիչ . փրկեա և փա
րատեցա զցուս անձին խմաց :

Վարդանէր տէր , վասն սրբուհւոյ անարա
տի մօր քայ և կուսի . և վասն խաչի քո պատ
ուականի , ընկալ զաղաշանս մեր , և կեցո ըզ
մեր :

Օ ՀԱՐՈՒՆ Ե ՀԱՅՈՒ ՚Ի ՀԱՅՈՒ ԵՐԿՐՈՒ պատմեն
իւնանին գոյցե - ՚Ի 66 երես :

Եւ ի բրոյքի եւ թռեաւ պշտու առ ի թէւ
նոցնօք :

Վ.ՀԵՂ-Ի-:

Վաստովան եղերուք տեսան զի քաղցր է ,
զի յաւխուան է ողօրմութեան նորա :
Վասցեն փրկեալք տեսան , զորս փրկեաց ՚ի
ձեռաց թշնամոյն :

Յամենայն գաւառաց ժողովեաց զնոսա , յա-
րեւելից և յարեւմտից , ՚ի հիւսիսոյ և ՚ի ծովի :
Ուղրեցան նորա յանապատի յանջրդի ճա-
նապարհի , և քաղաք բնակութեան ոչ գաբն :
Քաղցեան և ծարաւեցան , և անձինք նոցա
՚ի նոսին նուազեցան :

Վաղակեցին տո տէր ՚ի նեղութեան իւ-
րեանց . և ՚ի վշտաց նոցա փրկեաց զնոսա :
Վ.աջնորդեաց նոցա ՚ի ճանապարհ ուղիղ ,
զի Երթիցեն ՚ի քաղաք բնակութե իւրեանց :
Խաստովան եղիցին տեսան ողօրմութեանց
նորա , ՚եւ ոքանչելեաց նորա որդիք մարդկան :
Օի յաղեցոց զանձինս քաղցեալս . և զան-
ձինս կարօտեալս լի արար բարութեամբ :
Ոյ նստեին ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու >

Երազեալ է ին յաղքասութեա որպէս յերկաթու :
 Օ ի դառնացուցին գրանն տասուծոյ , և ըլ
 խորհուրդս բարձրելոյն բարկացուցին :
 Խոնարհ եղեն ՚ի ցաւոց սիրոք նոցա . ակա
 բացան , և ոչ ոք էր՝ որ օգներ նոցա :
 Վզազակեցին առ տէր ՚ի նեղութեան իւ-
 րեանց . ՚ի վշտաց նոցա եհան զնոսա :
 Փրկեաց զնոսա ՚ի խաւարէ և ՚ի ստուերաց
 մահու , և խզեաց զկազանս նոցա :
 Խոստովան եղիցին տեառն ողորմութեանց
 նորա , և որանչելեաց նորա որդիք մարդկան :
 Օ ի փշտեաց զդրունս պղնձիս , և զեխզ եր-
 կաթիս խորտակեաց :

Օգնեաց նոցա ՚ի ճանապարհի անօրէնու-
 թեան խրեանց . զի վասն մեղաց խրեանց
 խոնարհ եղեն յոյժ :

Յամնայն կերակրոց գարշէին սիրոք նոցա .
 մերձեցան մինչեւ ՚ի զրունս մահու :

Վզազակեցին առ տէր ՚ի նեղութեան իւ-
 րեանց , ՚ի վշտաց նոցա ասպեցոյց զնոսա :
 Վրաքեաց զըսն իւր և ըժշկեաց զնոսա , և
 փրկեաց զնոսա յազականութենէ խրեանց :
 Խոստովան եղիցին տեառն ողորմութեանց
 նորա , և որանչելեաց նորա որդիք մարդկան :
 Վաստուցեն նմա պատարագ օրհնութեան ,
 և որամենցոցեն զգործս նորա ցնծութեամբ :
 Ոյք իջանեին ՚ի ծով նստք , և առնեին
 զգործս ՚ի ջուրս բազում :

Վարս տեսմն զգործս տեառն և զաքանչելիս
Նորս ՚ի խորս անդնդոց :

Վասց՝ և յարեւու հոգմ և մըրիկ, և բարձ-
րադան ալիք նորս :

Եշանելին յերկինս և իջանելին յանդաւնդս . և
անձնիք նոցա յանձնինս խւրեանց մաշեցան :
Խոռովոցան տասանեցան որպէս արրեալք, և
ամենայն խմաստութիւն նոցա ընկլաւ :

Վղաղակեցին առ տէր ՚ի նեղութեան խւ-
րեանց . ՚ի վշտաց նոցա կեցոց զնոսա :

Վարձոց զմրրիկն յօդս՝ և դադարեցան ալիք
նորս . ուրախ եղեն զի դադարեցան . և
առաջնորդեաց նոցա ՚ի նուահամդխատ կա-
մոց խւրեանց :

Խոստովան եղիցին տեառն սղորմութեանց նո-
րս, և սրանչելեաց նորս որդիք մարդկան :
Վարձք արասցեն զնա ՚ի ժողովս ժողովրդոց,
և յամռառ ծերոց օրհնեացեն զնա :

Օի դարձոց զգեան ՚ի ցամաք, և զգնացո
ջուրց յերկիք ծարաւուա :

Վրար զերկիքին պաղաքեր՝ յաղտաղտուկս
վասն չարտութեան ընակչաց նոցա :

Վրար զանապասն ՚ի ճահիճս ջուրց, և զեր-
կիքին ծարաւուա ՚ի զնացու ջուրց :

Վնակեցոց ՚ի նմա քաղցեալս . և շինեցին
քաղաք ընակութեան խւրեանց :

Վ արեցին արսու և անկեցին այդիս, և արս-
ըին սրուազ արմանեաց խւրեանց :

Օրհնեաց զնոսա՝ և բաղմացան յոյժ . և ա
նասունք նոցա ոչ նուազեցան :
Եռաղեցան նոքա և չարչարեցան ՚ի նեղու-
թենէ չարեսց և ՚ի վշտաց :
Եկն անարդութիւն ՚ի վերաց իշխանաց նոցա,
մոլորեցոյց զնոսա յանապատի և ոչ ՚ի ճանա-
պարհի :

Օդնեաց տնանկին յաղքատութեսն . և ո
ռաջնորդեաց օրպէս խաշին ազգի նոցա :
Տեսութեն ուղիղք և ուրախ եղիցին . և ամե-
նայն անօրէն խցցէ զրերան խըր .
Ովէ իմաստուն՝ որ պահեսցէ զայս . և ՚ի
միտ առցէ զողորմութիւնս տեառն :

Տաշտու ձե .

ՍԱԿԱՐԱՄ

Օրհնութիւն Սաշմաց Դասթիւ :

Պատրաստ է սիրտ իմ աստուած , պատրաստ
է սիրտ իմ օրհնել և սաղմաս ասել քեզ
փառօք իմավք :

Զարթիք փառք իմ , զարթիք սաղմոսիւք և
օրհնութեամբ , և ես զարթեացց առաւ օտուց :
Խոստվան եղեց քեզ ՚ի ժողովուրդս տէր , և
սաղմաս ասացից քեզ յաղինս :

Ո՞ւծ եղեւ մինչեւ յերկինս ողորմութիւն
քո , մինչեւ յամսոս ճշմարտութիւն քո :

Յարձրեալ ես գու յերկինս աստուած , և
յամենայն երկրի են փառք քո :

Որպէս փրկեցան սիրելիք քո . կեցո աջով
քով և լուր մեզ :

Աստուած խօսեցաւ 'ի սրբութենէ իւրմէ ,
բարձր եղէց՝ բաժանեցից զմիւքէմ , և դհու-
վասն յարկաց չափեցից :

Իմ է դաղայադ և իմ է մանասէ . Եփրեմ
հզօրիչ գլխոյ իմոյ :

Յուղոյ թագաւոր իմ՝ մոխք աւաղան յու-
սոյ իմոյ :

Եկղավմէ ուղղեցից զգնացս իմ . և ինձ այ-
լազգիք հնաղանդ եղեն :

Ու տարցէ զիս 'ի քաղաք ամուր , կամ ո՞ւ ա-
ռաջնորդեսցէ ինձ մինչեւ յեղավմէ :

Եթէ ոչ դու աստուած , որ մերժեցեր ըզ
մեզ . և ոչ ելեր աստուած ընդ զօրս մեր :
Տուր մեզ օգնութիւն 'ի նեղութեան , զի
սուտ է փրկութիւն մարդոյ :

Աստուծով արասցուք զօրութիւն . և նայա-
մօթ արասցէ զթշնամիս մեր :

Տ Ա Ն Ա Ր Ա Ծ

Ի Հ Ա Ր Ա Ծ . Ս Ա Ղ Վ Ա Դ Կ Ա Ր Ա Ծ :

Աստուած օրհնութեան իմոյ մի լոեր . զի
բերան մեղաւորի բերան նենդաւորի բացաւ
'ի վերայ իմ :

Խօսեցան զինեն լեզուու նենդաւորու , և
բանիւ տանը լութեան պաշարեցին զիս ,
Մարտեան ընդիս ՚ի տարածարտոց . փոխա-
նակ սիրոյ խմոյ մասնեին զիս , այլ ևս յա-
զօվմս կայի :

Հասուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարոց ,
առելութիւն փոխանակ սիրոյ խմոյ :

Եսցո ՚ի վերայ նորա մեզուոր . սասանց
կացցէ ընդ աջմենորա :

Ե գաստաստանէ խրմէ ելցէ դաստավարուալ ,
և աղօմք նորա ՚ի մեզո դարձցին :

Եղիցին առուրք նորա նուազ , և զայցելու-
թիւն նորա զայն այլ տարցէ :

Եղիցին որդիք նորա որք , և կին նորա այրի .
սահեսցին փոխինս սցին . որդիք նորա մուրզը
եղիցին , և ելցէն ՚ի բնակութենէ խրեաց :
Վճեսցէ փոխաստ զամենայն ինչս նորա .
և յափշտակեսցին օտարք զվաստակո նորա :
Այ դացի օդնական նմա . և մի ոք ողորմես-
ցի ՚ի վերայ որքոց նորա :

Եղիցին որդիք նորա ՚ի սատակումն , և յաղ-
գէ ջնջեսցի անուն նորա :

Եիշեսցին մեզք հօր նորա ասացի տեսան .
և մեզք մօր նորա մի ջնջեսցին , և եղիցին ա-
ռաջի տեսան յամենայն մամ :

Սատակեսցի յերկրէ յիշտակ նորա . փոխա-
նակ զի ու յիշեաց առնել զողորմն թիւն :
Հալածեաց զայր աղբաստ և զանանի . որա

նանել զայն , որ խոնարհ է սրտիւ :
Այսկաց զանեծս՝ և եղբէ նմա , ոչ կամեցաւ
զօրհնութիւն , հեռի եղիցի ՚ի նմանէ :
Օգեցաւ զանեծս որպէս հանդերձ . մոցէ
որպէս ջուր ՚ի փոր նարա . և որպէս ձեթ ընդ
ուկերս նորա :

Եղիցի նմա որպէս հանդերձ զի ադանի , որ
պէս գօտի՝ որ ածի հանապազ ընդ մէջ :
Այս գործ է այնացիկ , ոյք շարախօս կային զինեն
առ տէր , և ոյք խօսեին չար զանձնէ խմի :
Այլ դու աէր աէր՝ արա ընդ խըստ անուան
քում , զի քաղցր է սղօրմութիւն քո . և փրր
կա զիս , զի ազքաս և անանկ եմ ես :
Աիրու իմ խռովեցաւ ՚ի փորի իմում . և ես
որպէս ստուեր ՚ի խուսափիլ իմում սպակա
սեցայ , և թօթափեցայ որպէս մարտիս :
Օտնկը իմ ակարացան ՚ի պահոց , և մար
մին իմ այլազ ունեցաւ յիւ զոյ :
Եղէ ես նախառ նացա . տեսին զիս . և շար
ժեցին զդլուխս խըստաց :

Օգնեա ինձ տէր աստուած իմ , և փրկեա
զիս բատ սղօրմութեան քում :
Օանիցեն զի ձեռն քո այս է , և դու տէր
արարեր զայս :

Առա անիծանեն , և դու օրհնեացիս . ոյք
յարացեալ են ՚ի վերայ իմ , զամօթ կրես
ցեն . այլ ծառաց քո տրախ եղիցի ՚ի քեզ :
Օգեցցին զամօթ՝ ոյք շարախօս կային զանձ

Նէ իմմէ . և արկցեն որպէս կրիւնց զամով
իւրեանց զիւրեամբ :

Վայ ես խոստովան Եղեց առ աէր յոյժ բերա.
նով իմով . և ՚ի մէջ բազմաց օրհնեցից զքել .
Օի եկաց նա ընդ աջմէ անանկին , ՚ի փրկել
զիս յայնցանէ՝ ուր հալածեն զանձն իմ .
Տաշտ իւ :

Ա Ա Ն Մ Ա Ս Հ Յ Ա :

Ի Խ ա բ ա ն ծ . Ս շ շ ա ն Դ ի :

Վաց աէր ցաւէր իմ , նիստ ընդ աջմէ իմմէ .
մինչեւ եղից զթշնամիս քո պատուանդան
ոտից քոց :

Դաւ աղան զօրութեան առաքեցցէ քեզ աէր
՚ի սիօնէ , և ափրեցնս դու ՚ի մէջ թշնա
մեաց քոց :

Ենդ քեզ է սկիզբն աւուր զօրութեան ՚ի
վայելսութիւն սրբոց քոց յարգանդէ յա-
ռաջ քան զարուսեակ ծնայ զքեզ :

Երդուաւ աէր և ոչ եւս զղնացի , թէ դու
ես քահանց յաւխտեան ըստ կարգին մեւ
քիսեղեկի , և աէր ընդ աջմէ քումմէ :
Խորտակեցցէ յաւուր բարկութեան զթա-
գաւորս . դատէ զհեթանոս , և բազում
առնէ զհարուածս , և խորտակեցցէ զդլուխս
բազմաց յերկրի :

Օ աղջան ՚ի ճանապարհի արրուցէ . վասն
այսորիկ և բարձր արտացէ զգլուխա :
Տանք գ : Դորգայու իշ :

Ս Ա Ր Ա Մ Ա Ս . Տ Ժ .

Ա Հ Ե Լ - Ի :

Խոստովան եղեց քեզ տէր բոլորով օրսիւ-
իմով . ՚ի խորհուրդս ու զզոց ՚ի ժողովուրդս
մեծ են գործք տեսան , և քննեալ են յամե-
նայնի կամք նորա :

Խոստովանութիւնն և վայելութիւնն են գործք
նորա . արդարութիւննորա մնաց յաւ խանան
յաւ խանենից :

Յիշատակ արար սրանչելեաց իւրոց ու զբոց .
ոզորմած գթած է տէր , կերակուր առաջ եր-
կիւ զածաց իւրոց :

Յիշեաց յաւ խանենից զուխտ իւր . զզօրու-
թիւն գործոց իւրոց պատուիրեաց ժողովը
գեան իւրում :

Տալ նոցա զժառանգութիւնն հեթանոսաց .
և գործք ձեռաց նորա արդարութիւնն և ի-
րաւունք են :

Հաւ աստարիմ են յամենայնի պատուիրանք
նորա . հաստատեալ են յաւ խանան յաւ ի-
տենից . արարեալ են ճշմարտութեամք և
ու զզութեամք :

Փրկութիւն առ աքեաց տէր ժազավողեան իւ-
րում. պատռեիրեաց յաւիտենից զաւխու իւր.
սուրբ և ահեղ է անուն նորա :

Վիլիցն զգօնութեան երկիւղ տէառն. խման
տութիւն բարի ամենեցուն՝ ոյք առնեն զնա. և
օրհնութիւն նորա մնայ յաւիտեանա յաւիտենից :

Տաշուր ը :

ԱՅՆԱՌՈՍ ՃԺ. Ա.:

ԱՀԵԼ-Ի- . ՚ վէրայ աղավար-նեան Անդեայ
և օստարիայ :

Երանեալ է այր՝ որ երկենչի ՚ի տէառնե, ըլ
պատռեիրանա նորա նա կամի յոյժ :
Հզօր եղիցի յերկիրի զաւակ նորա, և ազգ
ուղղոց օրհնեացի :

Փառք և մեծութիւննեն ՚ի տան նորա, արդա-
րութիւննորա մնայ յաւիտեանա յաւիտենից :
Օսպեաց ՚ի խաւարի լոյս ուղղոց . ոզորման
գթած և արդար է տէր :

Քաղցր այր սղորմի և տայ փոխ . յօրինե ըլ
բան իւր ՚ի գաստասասանի, զի յաւիտեան նա
մի սասանեացի :

Եկատակ յաւիտենից եղիցի արդարն, ՚ի
համբաւէ չարէ նա մի երկիցէ :

Պատրաստ է սիրտնորա յուտալառ աստուած,
Հաստատեալ է սիրտ նորա . և նա մի երկի-
ցէ մինչեւ տեսցէ ՚ի թշնամիս իւր :

Ավանեսց՝ և ետ աղքատաց . արդարու
նորա մնաց յաւիտեանս յաւիտենից .

Ժիւր նորա բարձր եղիցի փառօք
Ուզաւորն տեսցէ . և բարկասցի , զատամունս
իւր կրծտեսցէ . և հալեսցի . և ցանկութիւն
մեղաւորաց կորիցէ :

Տառապ Ճ :

ՍԵՎԱՐԱՑ Ճ Ճ :

Ա.Է.Հ-Ի-:

(Օրհնեցէք մանկունք զտէք . և օրհնեցէք
զանուն տեառն :

Եղիցի անուն տեառն օրհնեալ յայսմ հե-
տէ մինչեւ յաւիտեան :

Յարեւելից մինչեւ 'ի մուտս արեւու օրհ-
նեալ է անուն տեառն :

Բարձր է 'ի վերաց ամենայն աղքաց տէք , և
յերկինս են փառք նորա :

Ով է որպէս տէք ած մեր 'ի բարձունս բնա-
կեալ , և զիսնարհս տեսանէ յերկինս և յերկըրին
Յարաւցանէ զաղքասս յերկըրէ , և բարձր
առնել զատաւապեալս յազրեւաց :

Երսուցանէ զետաս իշխանս ընդ իշխանս Ճո-
զալբեան իւրայ :

Յասկեցուցանէ զամուշն 'ի տան ու բախտմիտ
որպէս մայր որդւովք բերկըրեալ :

Տառապ Ը

ՎՀԵԼ-Ի-:

Յնկանելն խրացէլի յեղիստուեւ . տանն յա-
կորաց ՚ի ժողովութենէ այլազգեաց :

Եղեւ հրեաստան սրբութիւն նորա . և խ-
րացէլ իշխանութիւն նորա :

Ռոմէաւեւ և փախուեաւ , և յորդանան անդ-
րէն դարձաւ :

Երինք՝ ցնծասցեն որպէս խոյք , և բլուրք
որպէս գառինք մաքեաց :

Օյ է քեզ ծով , զո՞տէսկը և փախուար .
կամ դու յորդանան՝ զի՞ գարձար անդրէն :

Երինք ցնծացէք սրպէս խոյք , և բլուրք
որպէս գառինք մաքեաց :

Յերեսաց տեսան սասանեցաւ երկիր , յե-
րեսաց աստուծոյ յակօբաց :

Ո դարձոց զմէմն ՚ի վտակս ջուրց , և զա-
յգառամն յազբերակունս :

Ո՞ի մեզ տէր՝ մի մեզ , այլ անուան քում
առոր դիմաւս վասն ողորմութեան և ճշմար-
տութեան քոյ :

Ո՞ի երրէք ասացեն ՚ի հեթանոսա , թէ ուր
է աստուած նոցա :

Վստուած մեր յերկինս և յերկրի , զամենայն
զոր ինչ կամեցաւ՝ և արար :

Կուռք հեթանոսաց ուկի և արծաթ են , ձե-
սադործ են որդւոց մարդկան :

լեռան ունին, և ոչ խօսին. աշո ունին, և
ոչ տեսանեն:

Դանջո ունին, և ոչ ըսեն. ունջո ունին, և
ոչ հոտոտեն:

Հեռուունին, և ոչ շօշափեն. ուսո ունին, և ոչ
զնան. և ոչ դոյ բարբառ. ՚ի կոկորդո նոցա.
Դման նոցա եղիցին՝ ցըք արարին զնոսա, ա-
մենելքեան ցըք յուսացեալ են ՚ի նսաա.
Տունն խրայէլի յուսացաւ ՚ի տէր. օդնա-
կան և ընդունող է նոցա:

Տունն ահարօնի յուսացաւ ՚ի տէր. օդնա-
կան և ընկերող է նոցա:

Շրկիւ զածք տեառն յուսացան ՚ի տէր, օդ-
նական և փրկիչ է նոցա:

(Օխւեաց զմեզ տէր և օրհնեաց զմեզ, օրհ-
նեաց տէր զտունն խրայէլի. օրհնեաց տէր
զտունն ահարօնի:

(Օրհնեաց տէր զերկիւ զածոիւր, զփոքրկունս
և զմեծամեծս:

(Յաւելցէ ՚ի ձեզ տէր, ՚ի ձեզ և յորդիս ձեր:

(Օրհնեալ էք դուք ՚ի տեառնէ, որ արար
զերկիւս և զերկիիր:

Երկինք երկնից տեառն են. և զերկիր ետ
որդւոց մարդկան:

Ոչ թէ մեռեալք օրհնեացեն զքեզ տէր, և
ոչ ամենելքեան՝ ցըք իջանեն ՚ի դժոխս:

Այլ կենդանիքս օրհնեացուք զքեզ տէր
յայսմ հետեւ մինչեւ յաւ խեան:
Տունդ իլ, գորգաց ծր:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՃԺԴ.

ՎԵԼ-Հ-

Ոիրեցի զի լուիցէ տէր զձայն աղօթից իւ
մոց . զի խոնարհեցոց զունելն իւր առ խո ,
և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա :

Ըստեցան զինեւ երկունք մահու , և վիշտ
դժոխոց գամին զիս :

Օչեղութիւն և զանձկութիւն գամի , և զա
նուն տեառն կարդացի :

Ո տէր փրկեա զանձն իմ . ողորմած աստուած
մեր ողորմի և պահե զաղաց տէր :

Ես խոնարհ եղէ և տէր կեցոց զիս . դարձ
անձն իմ 'ի հանդիսաքո , զի տէր օդնեաց քեզ .
Փրկեաց զանձն իմ 'ի մահուանե , զաշ իմ
յարտաստաց , և զաս իմ 'ի գայթակղու-
թենէ , հաճոյ եղէց առաջի տեառն յերկրին
կենդանեաց :

Տառապ Ղ:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՃԺԴ.

ՎԵԼ-Հ-

Հաւասացի զոր և խօսեցայ , և Ես խոնարհ
եղէ յոյժ :

Ես ասացի 'ի զարմանալ իմում , թէ առե-
նայն մարդ սուտ է :

Օյնչ տաց տրիստուք տեառն ընդ ամենաց
նի զօր և ետ ինձ :

Օքաժակ փրկութեան ընկալաց , և զանուն
տեառն կարդացից :

Օ աղօթս իմ տեառն տաց առաջի ամենայն
ժողովրդեան նորա :

Պատուական է առաջի տեառն մահ սրբոց
իւրոց . ո տեր ես ծառայ քո եմ , ծառայ և
որդի ազաննոյ քո :

Հասեր զիազանս իմ . քեզ մատուցից պա-
տարագ օրհնութեան , և զանուն տեառն
կարդացից :

Օ աղօթս իմ տեառն տաց առաջի ամենայն
ժողովրդեան նորա , ՚ի գաւիթս տան տեառն ,
և ՚ի մեջ քո երուսաղեմ :

Տաշուք ը :

ՍԱԿԱՎՈՍ ՃԺ. Զ.

Ե.Է.Հ-Ի :

Օրհնեցէք զաեր ամենայն ազինք . գոմիցէք
զնա ամենայն ժողովուրդը :

Օ օրացի սղորմութիւն նորա ՚ի վերայ մեր .
և ճշմարտութիւն տեառն մնացէ յաւիսեւին
Տաշուք ը :

ՍԵՐ.ՄՊՍ ՃԺԿ.

ԵԼԵՅԻ-

Խոստովան եղերուք տեառն, զի բարի է, զի
յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :

Եսասցէ տունն խօրայէլի՛ զի յաւիտեան է
ողորմութիւն նորա :

Եսասցէ տունն ահարօնի՛ զի յաւիտեան է
ողորմութիւն նորա :

Եսասցեն երկիւզածք տեառն՝ զի յաւիտեան
է ողորմութիւն նորա :

Ե նեղութեան իմում ես առ տէր կարդացի,
և լուաւ ինձ յանդորր :

Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեաց, զի
արասցէ ինձ մարդ :

Տէր է իմ օգնական, և ես տեսից 'ի թշնա
միս իմ :

Եարի է յուսալ 'ի տէր՝ քան յուսալ 'ի մար
զիկ. բարի է յուսալ 'ի տէր՝ քան յուսալ
յիշխանս :

Եմնայն ազինք շրջեցան զինեւ, և անուամբ
տեառն յազմեցի նոցա :

Երջելով շրջեցան զինեւ, և պաշարեցին զիս
'ի միասին. և անուամբ տեառն վանեցի զնոսա :

Ետք եղեն զինեւ որպէս մեղուք, վառեց
ցան բորբոքեցան որպէս փուշք 'ի հուր. և
անուամբ տեառն մերժեցի զնոսա :

ի մերժելն զրդուեցայ . և եղէ մերձ ՚ի գլո-
րիլ . և տէր ընկալաւ զիս :

Օօրութիւն իմ և օդնութիւն իմ տէր , և
եղեւ ինձ ՚ի փրկութիւն :

Չայն ցնծութեան փրկութեան ՚ի յարկս
արդարոց :

Աջ տեառն արար զօրութիւն , աջ տեառն
բարձր արար զիս , և աջ տեառն արար զօ-
րութիւն :

Ոչ մեռաց , այլ կեցից և պատմցից զգործս
տեառն :

Խրատելով խրատեաց զիս տէր , և ՚ի մահ ոչ
մասնեաց :

Դացէք ինձ զդրունս արդարութեան , զի մը-
տից ընդ այն , և խոստովան եղէց տեառն :
Այս գուռն տեառնէ , և արդարք մոտնեն
ընդ սա :

Խոստովան եղէց քեզ տէր , զի լուար ինձ ,
և եղեր ինձ ՚ի փրկութիւն :

Ո էմն զոր անարգեցին շինողքն , նա եղեւ
դլուիս անկեսն :

Ի տեառնէ եղեւ այս , և է սքանչելի առա-
ջի աջաց մերոց :

Այսօր է զոր արար տէր . եկայք ցնծացուք
և ուրախ եղիցուք ՚ի սմա :

Ո՞ւ տէր փրկեա , ո՞ւ տէր առաջնորդեա . օրհ-
նեալ որ գալոց ես յանուն տեառն , և օրհ-
նեցաք զբեզ ՚ի տանէ տեառն :

Տեր աստուած մեր երեւեցաւ մեղ . արարէք
ամեն ուրախութեան կանխաւ , մինչեւ յան
կիւնս սեղանսց :

Եստուած իմ ես դու՝ և խաստվան եղէց
քեզ . ած իմ ես դու՝ և բարձր արարից դքեզ :
Խաստվան եղէց քեզ տէր՝ զի լուար ինձ ,
և եղեր ինձ ՚ի փրկութիւն :

Խաստվան եղերուք տեառն զի բարի է , զի
յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :

ՏԵՂ.ՄԱՍ Ճ.Բ.

ԵՒՂԵԴ-Ի- :

Երանեալ են անրիծք ՚ի ճանապարհի , և ոյք
գնան յօրենս տեառն :

Երանի ոյք քննեն զվիզայութիւնս նորա , բռ
լորով սրտիւ իւրեանց խնդրեսցեն զնա :
Աշ թէ ոյք գործեն զանօրէնութիւն , ՚ի ճա
նապարհս նորա գնացցեն :

Դու պատուիրեցեր զարստուիրանս քո ՚ի
պահել ինձ յոյժ :

Երանի թէ յաջողեալ է ինձ ճանապարհք
իմ ՚ի պահել ինձ զարդարութիւնս քո :

Յայինժամ ես ոչ ամաչէի ՚ի զգուշանալ ինձ
՚ի պատուիրանս քո :

Խաստվան եղէց քեզ տէր յուղղութիւն
սրտի իմոց , սրտես ուսայց զիրաւունս արդա
րութեանքո :

Օիրաւունս քո սպահեցի, մի թաղուր զիս
մինչ խաղառ :

Իւ ուղեցոյէ երխասապարհու
իւր, այլ ՚ի սպահել զբանս քո :

Ռոլրով սրտիւ խմավ խնդրեցի զքեղ, մի
մերժեր զիս ՚ի սպասուիրանաց քո :

Ի սրտի խմում թագուցի զբանս քո, որպէս
զի մի մեղաց քեղ :

Օրհնեալ ես զու տէր, ուստ ինձ զարդա-
րութիւնս քո :

Երժամիք խմովը սպասուցից զամենայն իրա-
ւունս բերանց քո :

Ի ճանապարհու վիսոյութեանց քոց զուարձա-
ցայ, որպէս յամենայն ՚ի մեծութեան :

Ի սպասուիրանս քո հոգացայ, և զգուշացայ
՚ի ճանապարհու քո :

Օիրաւունս քո խօսեցայ, և ոչ մոռացայ
զբանս քո :

Հասո ծառայի քում, զի կեցից և սպահե-
ցից զբանս քո :

Օարթո զաշս իմ, և նացեցաց ՚ի սրանչելիս
օրինաց քոց :

Պանդուխտ եմ ես յերկրի, մի թագուցա-
ներ յինեն զալասուիրանս քո :

Փափաքեցաց անձն իմ ՚ի ցանկալ ինձ յիրա-
ւունս քո յամենայն ժամ :

Աստեցեր ամբարտաւանից . անիծեալ՝ ոյք
խոտոքեցան ՚ի սպասուիրանաց քոց :

Ե բաց արա յինէն զնախատինս և զարհամար-
 հանս . զի զվեայութիւնո քո խնդրեցի :
 Քանդի նստան իշխանը և չարախօսէին զինէն .
 այլ ծառայ քո խարհէր յիրաւունո քո :
 Օ ի վկայութիւնը քո խօսք իմ էին , և խոր-
 հաւրդը իմ արդարութիւն քո :
 Մերձեցաւ անձն իմ 'ի հող , տէր կեցո զիս
 բատ բանի քում :
 Օ ձանապարհս քո պատմեցի քեզ և լուար
 ինձ , ուստ ինձ զարդարութիւնո քո :
 Ե ձանապարհս արդարութեանց քոց իմա-
 տուն արա զիս , և քննեցից զօրանչելիս քո :
 Տքնեցաւ անձն իմ առ 'ի ձանձրանալ . հաս-
 տատեւա զիս 'ի բանս քո :
 Օ ձանապարհս մեզաց 'ի բաց արա յինէն ,
 և յօրէնո քո ողորմեւա ինձ :
 Օ ձանապարհս ձմարտութեան քո ընտրեցի ,
 և զիրաւունո քո ես ոչ մոռացայ :
 Մերձեցայ ես 'ի վկայութիւնո քո , տէր մի
 յամօթ առներ զիս :
 Ե ձանապարհս պատուիրանաց քոց ընթա-
 ցայ , զի անդորր արարեր սրախի իմայ :
 Օրէնսգէտ արա զիս տէր 'ի ձանապարհս իրա-
 ւանց քոց , և խնդրեցից զնա յամենայն ժամ :
 Իմաստուն արա զիս . և քննեցից զօրէնս քո ,
 և պահեցից զնա բոլորով սրախւ իմով :
 Առաջնորդեա ինձ 'ի շաւիլս պատուիրանաց
 քոց , զի ընդ նոսա հաճեցայ :

Խոնարհեցո զսիրտ իմ՝ ՚ի վիրայութիւնս քո,
և մի յաղահութիւն :

Դարձո զտչո իմ, զի մի տեսից զնանբութիւն.
՚ի ճանապարհս քո կեցո զիս :

Հաստատեա ծառայի քում զբան քո յեր-
կիւղ քո :

Հան յինեն զնախատաինս, զոր և կարծեցի .
զի դաստատանք քո քաղցր են :

Վհա ցանկացայ պատուիրանաց քաց . յար-
դարութեան քում կեցո զիս :

Եկեսցէ ՚ի վերայ իմ ողորմութիւն քո տէր,
և փրկութիւն քո ըստ բանի քում :

Տաց պատասխանի ոյք նախատեն զիս ըս-
տիւք . զի ես ՚ի բանս քո յուսացայ :

Ոի ՚ի բացեայ առներ ՚ի բերանայ իմմէ զբան
հմարտութեան մինչեւ յոյժ, զի յիրաւունս
քո յուսացայ :

Պահեցի զօրենս քո յամենայն ժամ, յաւի-
տեան և յաւիտեան յաւիտենից :

Վնացի ես յանդորրու, զի զպատուիրանս քո
խնդրեցի :

Խօսէի զվիրայութիւնս քո առաջի թագաւո-
րաց, և ոչ ամաշէի :

Խորհեի ՚ի պատուիրանս քո, զոր սիրեցի :

Համբարձի զձեռս իմ ՚ի պատուիրանս քո
զոր սիրեցի, և խորհեի յարդարութե քում :

Եփշեա զբան ծառայի քո, յոր և յուսա-
ցուցեր զիս :

Աս միսիթարեցէ զիս 'ի խոնարհութեան ի-
մում. զի բան քո կեցոյց զիս :

Վարտաւանեաք անիրաւեցան յիս յոյժ . այլ
յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ :

Յիշեցի զիրաւունս քո յաւխունից տէր , և
միսիթարեցայ :

Տրումութիւն կալաւ զիս 'ի մեղաւորաց , և
ոյք թողին զօրենս քո :

Գովելի են ինձ իրաւունեաք քո 'ի տեղւոջ
պանդխոտութեան խոյ :

Յիշեցի 'ի գիշերի զանուն քո տէր , և պա-
հեցի զօրենս քո :

Աս եղեւ ինձ ձանապարհ 'ի կեանս , զի զար-
գարութիւնս քո խնդրեցի :

Տունք ծզ:

Ելեւիւ :

Բաժին իմ ես դու տէր , առացի պահել
ինձ զօրենս քո :

Եղանեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ ի-
մով . ողորմեա ինձ ըստ բանի քում :

Խորհեցայ 'ի ձանապարհս իմ , և դարձուցի
զասս իմ 'ի մկայութիւնս քո :

Պատրաստեցայ և ոչ խոռովեցայ , զի պահեցի
զպատուիրանս քո :

Տուունք մեղաց պատեցան զինեւ , այլ զօ-
րենս քո ես ոչ մտացայ :

ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լինիլ առ
քեզ վասն իրաւանց և արդարութեան քո :
Հաղորդ էի ևս ամենայն երկիր զածաց քոց :

որոց պահեալ էին զպատուիրանս քո :
Ողորմաւթեամբ տեառն լի եղեւ Երկիր :

զարդարութիւնս քո ուստ ինձ :
Քաղցրութիւն արարեր ընդ ծառայի քում
տէր բատ բանի քում :

Օքաղցրութիւն , զիօրաստ և զգիտութիւն
ուստ ինձ , զի ՚ի պատուիրանս քո ևս հաւա-
տացի :

Ո՞նչեւ խոնարհեալ էի ևս մեղայ . վասն
այսորիմկ զբանս քո պահեցի յոյժ :

Քաղցր ևս գու տէր , և քաղցրութեամբ քով
ուստ ինձ զարդութիւնս քո :

Կազմացան յիս անիրաւ ու թիւնիք ամբարտա-
ւանից . այլ ևս բոլորով սրտիւ իմով քննե-
ցի զպատուիրանս քո :

Մածան որպէս կամքն սիրով նոցա . այլ ևս
զօրէնս քո խօսեցայ :

Եարի է ինձ զի խոնարհ արարեր զիս , որպէս
ուսայց զարդարութիւնս քո :

Եարի էն ինձ օրէնիք բերանց քո , քան զհա-
զարս ոսկեց և արծամոյ :

Չեռք քո արարին և ստեղծին զիս . իմաս-
տուն արա զիս , և ուսայց զպատուիրանս քո :

Երկիր զածք քո տեսցեն զիս և ուրախ եղէ-
ցին , զի ես ՚ի բանս քո յուսացայ :

Օսմեաց տէր զի արդարութեամբ Են դա
 տաստաներ քո . յիրաւի խանարհեցուցեր զիս .
 Ազիցի ողորմութիւն քո 'ի միմիթարել զիս .
 ըստ բանի քում զծառաց քո :
 Ակեցեն յիս զթութիւնը քու և կեցից , զի
 օրէնք քո խօօք իմ է ին :
 Վճաշեցեն ամբարձուանկը՝ որբ 'ի տարապար-
 տուց անիրաւեցան յիս . այլ ես հոգացաց 'ի
 պատուիրանս քո :
 Խրառեցեն զիս երկիւզածք քո , և ոյք հա-
 նաւեն զվլացութիւնս քո :
 Ազիցի սիրու իմ անկիծ յարդարութեան
 քում , զի մի ամաչեցից :
 Կարօսացաւ անձն իմ 'ի փրկութիւնս քո ,
 զի ես 'ի բարք քո յաւացաց :
 Ազատեցին աչք իմ բանի քում . առաջի երբ
 միմիթաղեցից զիս :
 Ազէ ես որպէս տիկ 'ի պարզի , զի զարդա-
 րութիւնս քո ես ոչ մոռացաց :
 Վանի ինչ են ուռուք ծառայի քո . երբ ա-
 րացես ինձ իրաւանս 'ի հալածաց իմոց :
 Պատմեցին ինձ անօրէնք զիսորհուրդս , այլ
 ոչ որպէս զօտենս քո :
 Վենայն պատուիրանք քո ճշմարիս են . 'ի
 նաևիր հալածեցին զիս օգնեա ինձ :
 Փոքր մի եւս և կորուսանձին զիս յերկրի .
 այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո :
 Բայս ողորմութեան քում կեցու զիս , և

պահեցից զվլայութիւնս բերանայ քո :
 Յատիտեան տէր բան քո կայ յերկինս . աղ
  գէ մինչեւ յազգ է Հշմարտութիւն քո :
 Հաստատեցեր զերկիր՝ և կայ :
 Համամենի քում մնայ տիւ . զի ամենեքան
  ծառայք քո են :

Աթէ ոչ օրէնքը քո խօռք իմ էին . կանխաւ
  եւս արդեօք կորուսեալ էի ՚ի խոնարհու-
  թեան իմում :

Յատիտեան ոչ մառացաց զարդարութիւնս
  քո , զի նորօք կեցուցեր զիս :

Վա եմ ես և կեցու զիս , զի զարդարութիւնս
  քո խնդրեցի :

Ինձ սպասեցին մեզուորք ՚ի կորուսանել , զի
  զվլայութիւնս քո ես ՚ի միտ առի :

Համենայն կատարածի տեսի զվախճան . յոյժ
  անդորր էին ինձ սպասուիրանք քո :

Որպէս սիրեցի զօրենս քո , զօրհանապաշ-
  խօռք իմ էին :

Վան զվահենայն ուստցիս իմ իմաստուն ե-
  ղէ , զի վկայութիւնք քո խօռք իմ էին :

Վան զծերան իմաստուն եղէ , զի զպասուի-
  բանս քո քննեցի :

Համենայն ճանապարհաց շարաց արդելի զամ
  իմ , որպէս զի պահեցից զբանս քո :

Յիրաւանց քոց ես ոչ խոսորեցայ , զի դու
օրէնսգէտ արարեր զիս :

Արագէս զի քաղցր են ՚ի քիմս իմ բանք քո՝
քան զմեղը բերանոյ իմոյ :

Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ առեցի զա
մենայն ճանապարհո չարաց , զի դու օրէնըս
գէտ արարեր զիս :

Դրագ են բանք քո ոսից իմոյ , և լոյս տան
շաւ զաց իմոյ :

Երդուայ և հաստատեցի , զի պահեցից զա
մենայն իրաւունս արդարութեան քո :

Խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ . տէր կեցո զիս
բան բանի քու : մ

Ենդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեա տէր , և զի-
րաւունս քո ուսս ինձ :

Ենձն իմ ՚ի ձեռոս քո է յամենայն ժամ , և
զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ :

Եզին ինձ մեղաւորք որովայթ . ՚ի պատուի-
րանաց քոց ես ոչ մոլորեցայ :

Ժաւանգեցի զվիսյութիւնս քո յաւիտեան ,
զի յնծութիւն է սրտի իմոյ :

Խոնարհեցուցի զսիրոս իմ առնել զարդա-
րութիւնս քո յաւիտեան վասն հաստոցման :

Օանօրէնս առեցի , և զօրէնս քո սիրեցի .
Օգնական և փրկիչ իմ ես դու , և ես ՚ի

բանս քո յուսացայ :

Ի բաց եղերուք յինձն չարք , և քննեցից ըլ
պատուիրանս աստուծոյ իմոյ :

( ) գնեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո զիս ,
և մի յարօթ առներ զիս ՚ի յուսոյ իմմէ :

( ) գնեա ինձ և ապրեցո զիս , և խորհեցաց

յիրաւունս քո յամենայն ժամ :

Անարդեցեր զամենեսեան՝ որբ ապատամբք
եղեն յարդարութեանց քոց . զի անիրաւու-
թեամբ էին խորհուրդք նոցա :

Յանցաւորս համարեցաց զամենայն մեզա-
ւորս երկրի . վասն այսորիկ սիրեցի զպատուի-
րանս քո :

Վեւոեա ընդ երկիւղ քո գմարմին իմ , զի
՚ի գատատանաց քոց երկեայց յօյժ :
Տանք կը .

Ա Հ Ա - Ի - :

Վրարի իրաւունս և արդարութիւն . մի
մատներ զիս ՚ի ձեռս նեղաց իմոց :

Վնկալ զծառայս քո ՚ի բարի . զի մի ամրար-
տաւանք զզուեցեն զիս :

Խպասեցին աշք իմ փրկութեան քում տէր ,
և բանից արդարութեան քո :

Վրա ընդ ծառայի քում տէր ըստ ոզորմաւ-
թեան քում . զարդարութիւնս քո ու առ
ինձ :

Օտոայ քո եմ ես , իմաստան արա զիս , և
ծանեայց զմլցոյութիւնս քո :

վասմէ պաշտել զտէր . խափանեցին դո-
րէնս քո :

Վ ասն այսորիիկ սիրեցի զպատռ իրանս քո բան
զամենայն ուսկի և զտպազիօն :

Վ մենայն պատռ իրանք քո յաջողեցան ինձ ,
զի ատեցի ես զՃանապարհու չարաց :

Ա քանչելի են վկայութիւնք քո , վասն այսո-
րիկ սիրեաց զնոսա անձն իմ :

Յ այտնութիւն բանից քոց լուսաւոր և ի-
մաստուն առնէ զտղաց :

Օ քերան իմ բացի , և առի զհոգի . ՚ի պատ-
ռ սիրանս քո վափաքեաց անձն իմ :

Կ այեւա առիս և ողորմեան ինձ ըստ իրաւունս
սիրողաց անուան քո :

Օ Ճանապարհու իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բա-
նի քում , և մի տիրեսցեն ինձ ամենայն մեզ :

Փրկեա զիս ՚ի զրպարտութենէ մարդկան ,
և պահեցից զպատռ իրանս քո :

Ե ցրեւեցո զերեսս քո ՚ի ծառայս քո , և ուս
ինձ զարդարութիւնս քո :

Վ ասէք ջուրց իջին յաշաց իմոց , զի ու պա-
հեցին զօրէնս քո :

Վ քդար ես դու տէր , և ուղիղ են դաստա-
տանք քո :

Պատռ իրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց
քոյ , և ճշմարիս են յոյժ :

Մ աշեաց զիս նախանձ քո , զի մոռացան ըզ
բանս քո թշնամիք իմ :

Ծնարեալ է բան քո յոյժ, և ծառայ քո
սիրեաց զաւ:

Ունուկ եմ ես և արհամարհեալ, և զար-
գարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ:

Արդարութիւն քո արդարութիւն յաւիտե-
նից, և օրէնք քո ճշմարիտ էն:

Եղութիւնք և վիշտք գտին զիս, և պատ-
ռիրանք քո խօսք իմ էին:

Արդարութեամբ են վիայութիւնք քո յա-
ւիտեան. իմաստուն արա և կեցո զիս:

Կարգացի առ քեզ բոլորով սրախ իմով.
Ըստ ինձ տէր, զի զարգարութիւն քո խնդրեցի:

Վշաղակեցի առ քեզ և փրկեա զիս, և պա-
հեցից զվիայութիւնս քո:

Կանխեցի տարաժամու, ազաղակեցի, և ես
'ի բանս քո յուսացայ:

Կանխեցին աչք իմ առաւ օտու 'ի խօսիլ ինձ
զբանս քո:

Չայնի իմում լուր տէր ըստ ողբրմութեան
քում. և յիրաւունս քո կեցո զիս:

Ուրձեցուցին յիս հալածիչք իմ զանօրէնու-
թիւն, զի յօրինաց քոց հեռի եղին:

Ուրծ ես դու տէր, և ամենայն պատուի
բանք քո ճշմարիտ են:

Կ սկզբանէ ծանեաց 'ի վիայութեանց քոց,
զի յաւիտեան հաստատեցեր զնոսա:

Տես զիսնարհութիւն իմ և փրկեա զիս, զի
զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ:

Դատեա զդատաստանս իմ և փրկեա զիս , և
 ըստ բանիք քում կեցո զիս :
 Հեռի է 'ի մեզաւորաց փրկութիւն , զի զի-
 րաւունս քո ոչ պահեցին :
 Եթութիւնք քո բազում են տէր , և ըստ
 իրաւանց քոց կեցո զիս :
 Խազում են , որք հալածեն և նեղեն զիս .
 'ի վիայութեանց քոց ես ոչ խոտորեցաց :
 Հոյե՛ի յանագորոյնս և մաշե՛ի , զի զպաւ
 ու իրանս քո ոչ պահեցին :
 Տես՝ զի զպաւուիրանս քո սիրեցի . տէր՝ ո-
 ղորմութեամբ քո կեցո զիս :
 Ակիզի՞ն բանից քոց ձշմարտութիւն . յաւ խոեան
 են ամենայն իրաւունք արդարութեան քո :
 Եշտոնք հալածեցին զիս 'ի նանիր , և 'ի բա-
 նից քոց երկեաւ սիրտ իմ :
 Ծնծացայ ես 'ի բանս քո որպէս այն՝ որ գը-
 տանէ աւար բազում :
 Թմեզս ատեցի և անարդեցի , և զօրէնս քո
 սիրեցի :
 Եօթն անզամ յաւուր օրհնեցից զքեղ վասն
 իրաւանց և արդարութեան քո :
 Խազաղութիւն բազում է այնոցիկ ոյք սիրեն
 զօրէնս քո , և ոչ գոյ 'ի նոսա գայթակղութիւ :
 Ապասեցի փրկութեան քում տէր , և զպաւ
 ու իրանս քո սիրեցի :
 Պահեաց անձն իմ զվիայութիւնս քո , և
 սիրեաց զնոսա յոյժ :

Պահեցից զպատուիրանս և զմիայութիւնս
քո, զի ամենայն ճանապարհը իմ առաջի
քո են :

Վերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր,
ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս :
Վոցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր, և բա-
նիւ քով փրկեա զիս :

Դպիսեսցեն շրմունք իմ զօրհնութիւնս քո,
յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիւն քո :
Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո, զի ամենայն
պատուիրանք քո արդարութեամբ են :
Եզեցի ձեռն քո 'ի կեցուցանել զիս, զի ըդ
պատուիրանս քո ընտրեցի :

Հյանկացայ փրկութեան քում տէր, և օրէնք
քո խօսք իմ էին :
Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ զբեզ . և իրա-
ւունք քո օգնեսցեն ինձ :
Վալորեցայ ես որպէս զովսար կորուսեալ .
խնդրեա զծառացա քո, զի զպատուիրանս քո
ես ոչ մոռացայ :

Տառնք ՃՂ.

Կանան Գորգոյս և : Աաշճան ՃՂ :

Տառնք ՃՂ :

ՕՐԴՆԱՌԻԹՈՒՆ ԵՍԱՅԵԱԾ

ԿԱՅՏԱՎԿԱՍՄԱՔԻՐ ՍՊԻՐԻ ՄԱՐԴԱՄԷԽ

Եպիկուս · իր :

Օրհնեցէք զատուած յօրհնութիւն նոր,
զի իշխանութիւն նորա ՚ի բարձունս փառաւ
ոռի :

Եւ անուն նորա փառաւ որեալ է ՚ի ծագաց
մինչեւ ՚ի ծագս երկրի :

Այդ իջանելին ՚ի ծով նաւուք, կղզիք և ա
մենայն բնակիչը նոցա ընդ նոսա :

Աւրախ եղիցի անապատն և ամենայն բնակիչը
իւր, ուրախ եղիցին բանակը և բակը կե-
ղարու, և աւրախ եղիցին բնակիչը վիճին.
Ի գլուց լեռանց գոշեցեն, տացեն զիառա
աստուծոյ . և զքաջութիւն նորա կղզիք
պատմեցեն :

Տէր աստուած զօրութեանց զիմեալ դաց
զարթուցանել զպատերազմ, յարուցանել
զնախանձ, փող հարկանել և զոշել ՚ի վե-
րայ թշնամեաց իւրոց զօրութեամբ քազմու :

Աւրախ եղիցին երկինց ՚ի վերուատ, և ամսզք
ցողեցեն զարդարութիւն :

Ի զիսեսցէ երկիր զողորմութիւն և զարդա
րութիւն առ հասարակ բղիսեցէ :

ԱՆՈՒՄԱՆ ԾԱՐԴԱՐԵՒՆ

Դ նեղութեան իմում ես առ աէր կարդացի . և լուսու աստուած յանշնդոց դժոխոց աղաղակի իմում .

Դ ար աէր ձայնի իմում , զի ընկեցեր զիս 'ի խորս ծովու , և շրջանդ գետոց պաշարեցին զիս :

Վ ժենայն զրօսանք քո և ալիք քո անցին 'ի վերայ իմ . և ասացի , թէ մերժեցաց ուրեմն յերեսաց աշաց քոց :

Վ բար իցէ թէ յաւելից հայիլ 'ի տաճար սուրբ քո . զի հեղան զինեւ ջուրք մինչեւ յանձն իմ . և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս . Ե մուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց . Է ջի ես 'ի խորս երկրի , և տեսի զնիզս նորս . զի էին որպէս աղիք յաւխոնից . և ելցեն յապականութենէ կեանք իմ .

Վ ո քեզ աէր աստուած իմ 'ի նուաղիլ անձին իմոց կարդացի , և զքեզ աէր յիշեցի . և մացեն աղօթք իմ 'ի տաճար սուրբ քո :

Օ ի ոյք պահէին զունայնութիւնն և զատութիւնն . յաղօրմութենէ իւրեանց մերժեցան :

Վ ոյլ ես 'ի ձայն օրհնութեան խոստովան Եզեզ քեզ , մատուցից պատարագս տեսան . և կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութեան :

Փառք հօր և որդւոց և :

ՄԱՆՈՒՅԻ

Եկեսցեն աղօմք մեր ՚ի տաճար սուրբ քո,
խոնարհեացի ունեն քո ՚ի խնդրուածս մեր:
Վարդատէր տէր, վասն սրբուհւոյ անարա-
տի մօր քոյ և կուսի, և վասն խաչի քո պատ-
ռականի, ընկալ զազաշանս մեր, և կեցո ըզ
մեզ:

Օ Հարուն և Հայթն ՚ի վեցն Մի՛ նախանձիր
իւնանին Գոյշեն ՚ի 140 երես:

Ասոքեա զոդի բն եւ պատեաս զեռամ եւ նորա
զես շերես երկը :

(ՕՌՀԱ-ԲԻ-ՆՏ ԱՎԵԼԱՆԻԿ :

■ Ա նեղութեան իմաստ ես առ աեր կարդացի , և լուսու ինձ աեր . վրիեաց զանձնի իմ ՚ի շրթանց նենոց աւորաց և ՚ի ըեղուէ շարէ : Օ՞ք ասցի քեզ՝ կամ զի՞նչ յառելցի , լեզու նենոց աւոր :

Որպէս նետք հզօրի , զի մինեալ են կայծաւ կամքք կազդեաց :

Վ այ ինձ զի ընդ երկար և զեւ պանդխառն թիւն իմ . և բնակեցաց ես ՚ի վրանս կեդարու . Դազում անգամ բնակեցաւ անձն իմ ընդ այնոսիկ . ոյք առելին զորջոյն :

Ես էի խազազարար . յարժամ խօսեի , մար աբեշէ ինը ընդ իս :

Տ Հ Ա Յ Ա Յ Ա Յ .

(ՕՌՀԱ-ԲԻ-ՆՏ ԱՎԵԼԱՆԻԿ :

Հ ամքարձի զաշս իմ ՚ի ընդինա , ուստի եկեցէ ինձ ոչ առ վճիւն :

Օգնութիւն ինձ ՚ի տեսառնէ եկեցէ , որ
 աբար զերկինս և զերկիք :

 Ո՞ւ տար ՚ի սասանութիւն զոտն քո , և մի
 ննջեցէ պահուպանն քո :

 Արագէս ոչ ննջէ և ոչ ՚ի քուն երթայ պա-
 հապանն խրայէլի :

 Տէր պահեցէ զքեզ , և տէր ընկալցի աջոյ
 ձեռամբն իւրով :

 Վքեդակն ՚ի տուէ քեզ մի մեղեցէ , և մի
 լուսին ՚ի գիշերի :

 Տէր պահեցէ զքեզ յամենայն չարէ , պա-
 հեցէ տէր զանձն քո :

 Տէր պահեցէ զմուտ և զել քո յայսմենու-
 մինչեւ յաւիտեամի :

ՏԱՅՔ Ը *

Ա Ա Ն Մ Ա Ս Հ Տ Ա .

ՕՇԱՆ-ԲԻ-ՆԻ ասովնանց :

Խւրախ Եղէ Ես՝ ոյք ասէին ցիս . ՚ի տուն
 տեսան երթիցուք մեք :

 Հասեալ կային ոսք մեք առ զրունս քո՝ Ե-
 րուսաղէմ :

 ՕԵրուսաղէմ շինեալ որոգէս քաղաք , և րը-
 նակութիւն իւր շուրջ զնովու :

 Վեդ ելանեին ազգք ազգք տեսան . ՚ի պիտ
 յութիւն խրայէլի խոստովան լինիլ անուան
 տեսան :

Վեզ արկեալ են աթոռք դաստիանի , ա-
թոռս արկեալ են ՚ի տան դաւթի .
Հարցէք զաղղունէ երուազէմի , և զշինու-
թենէ՝ ոյք սիրէք զտէր :

Եզիցի խաղաղութիւն ՚ի զօրութեան քում ,
և շինութիւն յաշտաբակս յամսւրս քո :
Ո ասն Եղարց և ընկերաց խոնց խոնեցայ ըդ
խաղաղութիւն . վասն բոյ և վասն տան
տեառն աստուծոյ մերոյ խնդրեցաք զբարու-
թիւն ՚ի քէն :

Տանգ ը .

ԱՎԱՐԱՄԱՍ ՃԻՒ .

(ԸՆՆԱՐԴԻՆՏ ԱՎԱՐԱՄԱՆՅ :

Առ քեզ տէր համբարձի զաչս իմ , որ բնա-
կեարդ ես ՚ի յերկինս :

Որպէս աչք ծառայի ՚ի ձեռն տեառն իւրոյ ,
և որպէս աչք ազախնոյ ՚ի ձեռն տիկինոյ իւրոյ :

Այնպէս են աչք մեր առ քեզ տէր աստուծօ
մեր , մինչեւ ողորմեցիս ՚ի վերայ մեր :

Ողորմեա մեզ տէր ողորմեա մեզ , զի բազում
լցաք արհամարհանօք :

Եւս առաւել լցան անձինք մեր նախառա-
նօք , որք նախառնին զմեզ , և արհամարհա-
նօք ամբարտաւանից :

Տանգ ե :

ՍԱԴՐԱՑ

(ՕՇՆՆ-ՌԻ-Ն, Ա-ՎԻ-Ճ-Ն-Ե.)

Եթէ ոչ տեր էր առ մեզ, ասասցէ խրա
յել, Եթէ ոչ տեր էր առ մեզ,

Ենդ յառնել մարդկան ՚ի վերաց մեր, կեն
դանւոյն կամեցան կրանել զմեզ,

Ե բարկանաց սրամառ թևամա նացա ՚ի վերաց
մեր, ապա և ջուրը ուրեմն բնիղմեցին զմեզ,
Ենդ ուղիս անցին անձինք մեր, անցին ան
ձինք մեր ընդ ուղիս անդադարս :

(ՕՇՆՆ-Ե-Ն, որ ոչ ետ զմեզ յորս ա
տամանց նոցա :

Ենձինք մեր ասքեցան որպես ՃՆՃՂՄԿՐ՝ յո
րոգայթէ որսոզաց :

Արոգայք նոցա վշրեցան, և մեք ասքեցաք :

(ՕՇՆՆ-ԹԻ-Ն, մեզ յանուանէ տեսան, որ
արար զերիինս և զերիիր :

Տ-Հ-Ը

ՍԱԴՐԱՑ

(ՕՇՆՆ-ՌԻ-Ն, Ա-ՎԻ-Ճ-Ն-Ե.)

Ո յուսաց ՚ի տեր, որպէս լեառն սիօն, մի
սասանեցի յաւիտեան՝ որ բնակեալն է յե-
րու սաղէ մ:

Ո հրինք շուրջ են զնովաւ, տեր շուրջ է ըզ

Ժողովրդեամբ իւրով յայսմ հետեւ մինչեւ
յաւիտեան :

Ու թողու տէր զգաւազան մեղաւորաց ՚ի
միմակս արդարաց . և արդարք մի ձգեսցեն
զձեռու իւրեանց յանօրենութիւն :

Դարի առնել տէր բարեաց , և այնոցիկ ոք
ուղիղ են սրտիւք :

Իսկ զիթիւրեալան ՚ի յափշտակութիւն , տանի
զնաւա տէր ընդ այնուիկ ոք գործեն զանօրե-
նութիւն . խաղաղութիւն ՚ի վերաց խրայէլի :

Տանց և . գորդոց իւ :

Ա Հ Ա Մ Ա Ս Տ Ե :

Օ հ ն ո ւ ի ւ ն ։ ա ս դ մ ն ա յ ։

Ի գարձուցանել տեառն զգերութիւն սիօ-
նի , և եղաք մեք միսիթարեալք :

Յայնժամ լցան քերանք մեր խնդութեամբ
և լեզուք մեր ցնծութեամբ :

Յայնժամ ասասցեն ՚ի հեթանոս , մեծ արար
տէր զառնելն իւր ընդ նոսա . մեծ արար տէր
զառնելն իւր ընդ մեզ . և մեք եղաք բերկրեալք
Դարձու տէր զգերութիւնս մեր որպէս զուդ
խըս ՚ի հարաւայ . ոք վարեին արտասուօք ,
ցնծութեամբ հնձեսցեն :

Լըթալով երթացին և լային , ոք բարձեալ
տանելին զսերմանիս իւրեանց :

Վալով եկեսցեն և ցնծացեն , ոյք առեալ
բերիցեն զորայս իւրեանց :

Տաղակ գ.

ՍԱԴՄԱՍ ՁՒՀ.

(ՕՇՆԱ-ՌԻ-Ն- Ա-Դ-Հ-Ա-Ն-Ե-Յ-)

Եթէ ոչ տէր շինէ զտունն , ՚ի նանիր վաս-
տակին շինողք նորա :

Եթէ ոչ տէր պահէ դքաղաքն , ընդունայն
տրնին պահապանք նորա :

Ի նանիր է ձեզ յառնելն իանիստ . արդ արիք
մինչեւ էք ննջեցեալք , ոյք ու տէր զհաց
ցաւոց :

Ի ժամանակի որովէօ տացի քունսիրելեաց իւ-
րոց . ժառանգութիւն առն որդիք են , որոյ
վարձք իւր են , այն է պտուղ որովայնի իւրոց :
Որովէս նետք ՚ի ձեռասհզօրի , այնովէս են և
որդիքն թօթափելոց :

Երանի որ ելից զցանկութիւն իւր ՚ի նոցա-
նէ . մի ամաչեցեն յորժամ խօսեսցին թը-
նամիք նոցա ընդ նոսա առ գրանն :

Տաղակ գ.

ՍԱԴՄԱՍ ՁՒԵ.

(ՕՇՆԱ-ՌԻ-Ն- Ա-Դ-Հ-Ա-Ն-Ե-Յ-)

Եղանի ամենեցուն՝ ոյք երկնչին ՚ի տեսոնէ ,
և զնան ՚ի ճանապարհս նորա :

Օվաստակիս ձեռաց քոց կերիցէս . Երանի է
քեզ , և բարի եղիցի :

Ավն քո որպէս այդի վայելու չանկիւնս տան
քո . որդիք քո որպէս նորատոնկ ձիմենւոյ
շուրջ զսեղանով քով :

Վասպէս օրհնեացի ամենայն մարդ , որ երկեցի
՚ի տեառնէ . օրհնեացէ զքեզ տէր ՚ի սիօնէ :
Եւ տեսցէս դու զբարութիւն երտսաղէմի
զամենայն աւարս կենաց քոց :

Տեսցէս դու զորդիս որդւոց քոց , խազա-
զութիւնն ՚ի վերաց խրացէմի :

ՏԱՅԱՐՈՒՄ
ՏԻՐ.

(Օ) ՀԱՆՆԻ ԲԻՆԱ ԱՆԴԻ ՀԱՆԱԿ :

Վազում անգամ մարտեան ընդ իս ՚ի ման-
կութենէ խմմէ , ասացէ խրացէլ :

Վազում անգամ մարտեան ընդ իս ՚ի ման-
կութենէ խմմէ , և ինձ ոչ յաղթեցին :

Օթիկունս իմ հարին մեղսուոք . ընդ երկար
արարին զանօրէնութիւնս իւրեանց :

Տեր արդարէ , և խորոակէ զուլն մեղաւորաց :

Վազեցէն և յետս դարձցին ամենեքանն
ոյք ատեն զսիօն :

Եղիցին նորա որպէս խատ տանեաց , որ մինչ-
շեւ ՚ի բուռն եկեալ շորացաւ :

Խառը ոչ ելից զբուռն իւր հեծողն . և ոչ
զգիրկս իւր՝ որ զբացն ժողովէր :

Ուստացին ամենեքեան՝ ոք անցանելին առ
նորօք, թէ օրհնութիւն տեսոն ընդ ձեզ,
և օրհնեցաք զձեզ յանուանել տեսոն :

Տաղբ շ.

ՍԱԿ.ՄՊՍ ՑՏԹ.

(Օրհնութիւն ասովճանաց :

Ե խորոց կարդացի առ քեզ տէր, տէր՝ լուր
ձայնի խմում:

Եզդիցին ականջք քո ՚ի լուր զձայն աղօթից
խմուց :

Ֆէ զանօրենութիւնն իմ քննես տէր տէր,
իսկ ո՞ կարէ իսպ առաջի քո . զի ՚ի քեն է
քառամթիւն :

Ե առն անուան քո համբերի տէր, համբեր
անձն իմ բանի քում. յուսացաւ անձն իմ
՚ի տէր :

Ե պահէ առառառ մինչեւ յերեկոյ, ՚ի պա-
հէ առառառ յուսացաւ խրացէլ ՚ի տէր :

Ե տեսոնէ է ողորմութիւն բաղում, ՚ի նշ-
մանէ է փրկութիւն . և նա փրկեաց զիսրա-
յէլ յամենայն նեղութեանց նորս :

Տաղբ շ.

ՍԱԿ.ՄՊՍ ՑԼ.

(Օրհնութիւն ասովճանաց :

Տէր ու բարձրացաւ սիրո իմ, և ու պառան
աչք իմ :

Այս գնացի եռ ընդ մեծամեծու , և ոչ ընդ
այնոսիկ ոյք սրանչելի եղեն քան զիս :
Վայց թէ խոնարհեցոց եռ որպես մանուկ
արտառցեալ ՚ի սունե մօր խրոյ , և դարձ
նորա անդրեն ՚ի նոյն :

Վ. Ա. թէ հապարտացուցի արդեօք զանձնիմ .
այսպէս եղիցի հասուցու մն անձին խմոյ . յու-
սոցաւ խրայէլ ՚ի տէր յայսմ հետէ մինչեւ
յու խոեան :

Տանց գ : Գորդոյս խո :

* * * * *

ՍԵՐԱՄՈՍ ՃԵԱ.

ԵՐԻ ՀԵՂ :

Յիշեա տէր զդաւիմք , և զամենայն հեղու-
թիւնն նորա :

Որպէս երդուառ տեառն , և ոխոս եղ առ-
տուծոյ յակորաց :

Թէ ոչ մտից ՚ի յարկս տան խմոյ , թէ ելից
յանկաղինո մահձոց խմոյ :

Թէ տաց քուն աշաց խմոյ , կամ նինջ ար-
տեւանաց խմոյ . կամ հանգիստ իրանաց խ-
մոյ . մինչեւ զահից զաւզի յարկի տեառն առ-
տուծոյ յակորաց :

Վհա լուսք զեմանեւ յեփրամժայ , և դասք ըզ
նու ՚ի զաշտո մայրեաց :

Վացուք ՚ի յարկս նորա , երկիբրապազցուք ՚ի
տեղոնց ուր կացեալ են ուր նորա :

Վարի տէր ՚ի հանգիստ քո . դու և տապա-
նակ կառակի սրբութեան քո :

Վահանացք քո զգեցցին զարդարութիւն , և
սուրբք քո յնծալով յնծասցեն :

Ա ասն դաւթի սիրելոց քո , մի դարձուցա-
ներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ :

Երդուաւ տէր դաւթի ճշմարտութեամբ՝ և
ոչ սաեց նմա . ՚ի պալոց որովացյնի նորա նըս-
տուցանել յախոռ նորա :

Յէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ , և բգ-
վիայութիւնս իմ զօր ուսուցից նոցա :

Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւիտե-
նից յախոռ քո :

Հաճեցաւ տէր ընդ սիօն , և ընարեաց ընա-
կիլ ՚ի նմա . ասէ՝ այսէ հանգիստ իմ յաւի-
տեանս յաւիտենից , ՚ի սմա ընակեցաց՝ զի
հաճեցայ ընդ սա :

Օ այրիս սորա օրհնելով օրհնեցից , և զաղ-
քաստ սորա լցուցից հացիւ :

Երիցանց սորա զգեցուցից զիրկութիւն , և
սուրբք սորա յնծալով յնծասցեն :

Վնդ ծագեցից զեղջիւր ՚ի դաւիմմէ . պատ-
րաստ արարից զՃրագ օծելոյ իմոյ :

Թշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ . այլ ՚ի
վերաց նորա ծաղկեսցի սրբութիւն իմ :

ՍԱՆ.ՄՈՒ ՁԼ.Բ.

ԵՐԻ Հ-Դ :

Օ Բ բարի կամ զի՞ վայելու չ, զի՞ բնակին եղը
բարք ՚ի միասին :

Որպէս իւղ զի իջանէ ՚ի գլուխ և ՚ի մօրուսն
ահարօնի . և ՚ի մօրուացն իջանէ ՚ի գրասպանո
զգեստու նորա :

Որպէս ցօղ զի ցօղէ ՚ի հերմննէ ՚ի վերայ
լերին սիօնի :

Տէր անդ պատրաստեաց զօրհնութիւն և ըդ
կեանս յաւիտենից :

ՏԱԿ Պ :

ՍԱՆ.ՄՈՒ ՁԼ.Գ.

ԵՐԻ Հ-Դ :

Վատ օրհնեցէք ամենայն ծառայք տեառն ըդ
տէք, ո կայք ՚ի տուն տեառն և ՚ի գաւիթու
աստուծոյ մերայ :

Ի դիշերի համբարձէք զձեռոս ձեր ՚ի սրբու-
թիւն, և օրհնեցէք զակէք :

(Օրհնեցէ զմեղ տէք ՚ի սիօնէ, որ արար
զերկինս և զերկիր :

ՏԱԿ Պ :

ՎԵԼԵՒՔ:

Օրհնեցէք զանուն տեսոն . օրհնեցէք ծառայք տեսոն զտէք , և կայլք ՚ի տուն տեսոն , և ՚ի գառիթս աստուծոյ մերոյ :

Օրհնեցէք զտէք , զի բարի է . սազմոս ասացէք անուան նորս , զի քաղցր է :

Օյակոր ընտրեաց իւր տէք , և զիարացէլ ժառանգութիւն իւր :

Ես ծանեայ՝ զի մեծ է տէք , և տէք մեծ է քան զամենայն կուռս :

Զամենայն զոր ինչ կամեցաւ և արար տէք , յերկինս և յերկրի , ՚ի ծով և յամենայն խորս : Հանե զամսկս ՚ի ծաղաց երկրի . զիայլատակունս իւր յանձրեւս արար . և հանե զհողմ ՚ի շուշմարանաց իւրոց :

Եհար զամենայն անդրանիկս եղիպատացւոց , ՚ի մարդոյ մինչեւ ցանասուն :

Վարեաց զեշանս և զարուեսս իւր ՚ի մէջ քո եղիպատաս , ՚ի փարաւօն և յամենայն զօրս իւր :

Եհար զազգս բազումն , և սպան զթազաւորս հզօրս :

Օսեհօն՝ թազաւոր ամուրհացւոց , զովք թազաւոր բասանու , և զամենայն թազարութիւնս քանիանացւոց :

Ետ զերկիր նոցա ՚ի ժառանգութիւն , ժա-

ունկութիւն խրայէլի ժողովրդեան իւրոց :
Տէր անուն քո յաւիտեան , տէր յիշտտակ
քո ազգէ մինչեւ յազդ :

Դատէ տէր զժողովուրդս իւր . և 'ի ծառայս
իւր միմիթարի :

Կուռք հեթանոսաց ուկի և արծաթ են , ձեւ
ուագործ են որդւոց մարդկան :
Տերան զոյ և ոչ խօսին . աչք են՝ և ոչ ան-
տանեն :

Վկանջք են՝ և ոչ լսեն , և ոչ զոյ շունչ 'ի
բերանս նոցա :

'Աման նոցա եզիցին ոյք արարին զնասա . ա-
մեներեան ոյք յուսացեալ են 'ի նոսա :
Տուն խրայէլի օրհնեցէք զտէր . տուն ահա-
րօնի օրհնեցէք զտէր :

Տուն զեւեայ օրհնեցէք զտէր . երկիւզածք
տեսուն օրհնեցէք զտէր :

Օրհնեալ տէր 'ի սիօնէ , որ բնակեալն է
յերաւոազէմ :

Տանիքի : Գորդոյս իդ :

Ս Ա Ր Ա Մ Ո Ս Հ Ա Ե .

Վ Ճ Ե Լ Ե Ւ Ւ :

Խոստովան եղերուք տեառն , զի բարիէ զի
յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :
Խոստովան եղերուք աստուծոյն աստուծոց .
զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :

Խոստովան եղերտք տեսան տերանց . զի յաւ և խռեան է ողորմութիւն նորա :

Վրար սքանչելիս մեծամեծս միայն . զի յաւ և խռեան է ողոր :

Օ երկիրս արար իմաստութեամբ իւրով . զի յաւ խռեան է ողոր :

Հաստատեաց զերկիր ՚ի վերաց ջաւրց . զի յաւ խռեան է ողոր :

Վրար զլուսաւորս մեծամեծս միայն . զի յաւ և խռեան է ողոր :

Օ արեգակն արար իշխանական տունջեան . զի յաւ խռեան է ողոր :

Օ լուսին և զատեղս իշխանական գիշերց . զի յաւ խռեան է ողոր :

Եհար զերկիրն եզիպտացւոց անդրանկօք իւրովք հանդերձ . զի յաւ խռեան է ողոր :

Եւ եհան զիսրացէլ ՚ի միջոց նորա . զի յաւ իտեան է ողոր :

Ե ձեռն բարձր և ՚ի բազուկ հզօր . զի յաւ իտեան է ողոր :

Եհերձ զծովին մեծ , և բաժանեաց յերկուս մասունա . զի յաւ խռեան է ողոր :

Եւ սիցոցց զիսրացէլ ընդ մեջ նորա . զի յաւ և խռեան է ողոր :

Ենկղմեաց զիսրաւոն և զզօրս իւր ՚ի ծավ կարմիր . զի յաւ խռեան է ողոր :

Եւ եհան զժողովուրդ իւր յանապատ . զի յաւ խռեան է ողոր :

Ե՛հար զազդս մեծամեծս միայն, զի յաւիւ
 տեսնէ ողօր:
 Եւ սպան զթագաւորս հզօրս. զի յաւիտեսն
 է ողօր:
 Օսկհօն թագաւոր ամուրհացւոց. զի յաւ
 ւիտեսն է ողօր:
 Օովդ թագաւոր բասանու. զի յաւիտեսն
 է ողօր:
 Ետ զերկիր նոցա ՚ի ժառանգութիւն. զի
 յաւիտեսն է ողօր:
 Ժառանգութիւն խրայելի ծառայի իւրոյ.
 զի յաւիտեսն է ողօր:
 Յիշեաց զմեղ տէր ՚ի խոնարհութեսն մե-
 րում. զի յաւիտեսն է ողօր:
 Եւ փրկեաց զմեղ ՚ի ձեռաց թշնամեաց մե-
 րոց. զի յաւիտեսն է ողօր:
 Ու տայ կերակուր ամենայն կենդանեաց. զի
 յաւիտեսն է ողօր:
 Խոստովան եղերաւք աստուծոյն երկինաւորի.
 զի յաւիտեսն է ողօր:
 Տանց իւ.

ԱՐԴ.ՄԱՍ Ճ.2.

Ա-շ- գ- ի- ի- . ՚ի յ- ա- ւ- Ե- լ- դ- յ- ի- . ա- ն- լ- ա-
 յ- ի- բ- ր- յ- ե- յ- յ- ի- :

Վո զեսս բարելացւոց, անդ նատեաք և լու
 յաք. որպէս յիշեցաք մեք անդ զսիօն:

Ի մէջ ուռեաց նոցա կախեցաք զկտակարանս
մեր :

Ենդ հարցանեին գերիչը մեր զբանս օրհնուել .
գերեվարք մեր ստիպեին զմեղ և ասեին :
Օրհնեցէք մեզ յօրհնութենեն սիօնի . իսկ
զիա՞րդ օրհնեցուք զօրհնութիւնս տեառն
յերկիր օտար :

Թէ մոռացաց զքեղ երուսաղէմ, մոռացի
զիս աջ իմ :

Կցեսցի լեզու իմ ՚ի քիմս իմ, թէ ոչ յի-
շեցից զքեղ, թէ ոչ նախ նուազեցից զքեղ
երուսաղէմ, սկիզբն ուրախութեան իմայ :
Յիշեա տէր զորդիսն եղովմայ յաւուրսն ե-
րուսաղէմի :

Ոյք ասեին, քակեցէք քակեցէք, մինչեւ ՚ի
հիմն հասուցէք :

Դուստր բարելացւոց թշուառական, երա-
նի օր հասոց զհասուցումն քո, զօր զու-
մեզ հասուցէք :

Երանի օր կարս զմանելունս քո, և եհար ըզ-
քարի :
Տունք ժ :

ՍԱՀ.ՄՈՒ ՀԱՅ :

Ա-շնա դասի :

Խաստավան եղեցքեղ տէր բոլըրով սրտիւ իմավ.
առաջի հրեշտակաց սաղմաս ասացից քեղ :
Օի լուար զբանս բերանոց իմայ . երկիրսաւ-

զից ՚ի տաճար սուրբ քո , և խոստովան եղեց
անուան քում վասն ողորմութեան և ճրչ-
մարտութեան քո :

Ո՞ւծ արարեր յամենացի զանուն սուրբ քո ,
յորում առուր կարդամ առ քեզ , վաղվազա-
լի լուր լինձ , և բազում արացես դօրու-
թիւնս յանձն իմ :

Խոստովան եղիցին առ քեզ ամենայն թագ ա-
սորբ երկրի . զի լուսն զբանս բերանոց քո .
և օրհնենացեն զՃանապարհս քո :

Ո՞ւծ են փառք տեսան . բարձր է տէր , բզ-
խնարհս աեսանէ , և զբարձունս ՚ի հեռաս-
տանէ ճանաչէ :

Ո՞ւէ զնացից ես ՚ի մէջ նեղութեանց . կե-
ցուսցես զիս ՚ի բարկութենէ թշնամեոյն :
Զգեցեր զձեռն քո , և փրկեաց զիս աջ քո .
և տէր հասուսցէ ընդ իմ :

Տէր ողորմութիւն քո յաւիտեան . զգործու-
ձեռաց քոց մի անտես առներ :

Տաշք ը . Գործոց իշ :

***

ՍԱՆ.ՄԱՍ ՀԼ.Ը.

Ե Հ-Պ-Ր-Ծ . Ս-Վ-Հ-Ա Դ-Ա-Ծ :

Տէր փորձեցեր զիս և ծանեար զիս . զու-
ծանեար զնատել իմ և զյառնել իմ :
Եմու առեր զխորհուրդս իմ ՚ի հեռասանէ .
զաւիլս իմ և զվիճակս իմ զու քննեցեր , և

զամենայն ճանապարհու իմ յառաջադոյն աեւ
աեր, զի ոչ զ ոյ նենգութիւն ՚ի լեզուի իմում:
Եհա դու աեր՝ ծանեար զըետին իմ և զա-
ռաջին իմ. դու ստեղծեր զիս, և եգեր զձեռն
քո ՚ի վերաց իմ:

Աքանչելի եզեւ զիտութիւն քո յինէն, զօ-
րացաւ, և ոչ հանգարակեմ սմա:
Յա երթաց ես յոգւոյ քումմէ, կամ յերե-
սաց քոց ես յոյ փախեցցի:
Թէ ելանեմ յերկինս, դու անդ ես. և թէ
իջանեմ ՚ի դժոխա, և անդ մօտ ես:
Թէ առից զթեւս իմ ընդ առաւոտ, և ըլ-
նակեցաց յեզերս ծովու:

Այսիցն և անդ ձեռն քո առաջնորդեցէ
ինձ, և աջ քո ընկալցի զիս:

Եսացի՝ խառար ուրեմն արդեօք ծանձկեաց զիս,
կամ զիշեր փոխանակ լուսոյ փափկութեն իմոյ:
Խառարն ՚ի քեզ ոչ խառարեցի, և զիշերն
որպէս ախ լուսուոր եղիցի. և խառար նո-
րա որպէս զւցո նորու:

Դու ստացար զերիկամանս իմ, և ընկալոր
զիս յօրովայնէ մօք իմոյ:

Խոռութան եղեց քեզ աեր, զի ահեզ և ըս-
տանչելի ես՝ որանչելի են զորձք քո, և անձն
իմ սիրեաց յոյժ:

Աւ թագեաւ սակր իմ ՚ի քէն զօք արարեր ՚ի
ծածուկ, և կար զօրութեան իմոյ ընդ ստո-
րինս երկրի:

Օ անգործս իմ տեսին աշք քռ , և 'ի զիրս
քռ ամենեքեան զբեցան :
Ի տաւէ մալորեցան , և ոչ ոքէր որ առաջնոր-
դէր նոցա :

Ինձ յոյժ մեծարու եղեն բարեկամք քռ ասո-
ւած , և յոյժ զօրացան իշխաննք նոցա :
Թուեցի զնոսա , և քան զաւազ բազմացան .
զարթեայ , և արդ ընդ քեզ եմ :
Քէ սպանանես զմեզաւորս ասուուած , արք
արեան 'ի բաց եղերաք յինէն :
Ի հակառակութիւն և 'ի նախանձ , առցեն
'ի նանիք զբազարս քռ :

Օ առելիս քռ տեր ատեցի , և 'ի վերայ թըն-
նամեաց քռց մաշեցայ :

Յառելութիւն կատարեալ ատեցի զնոսա ,
և եղեն ինձ թշնամիք ,
Փորձեա զիս ասուուած և ծանիք զսիրս իմ ,
քննեա զիս և ծանիք զշաւիզս իմ . և տես թէ
իցէ՞ն անօրէնութիւնք 'ի ճանապարհս իմ , և
առաջնորդեա ինձ 'ի ճանապարհս քռ յառի-
տենից :

Տանք իր :

Ա Ա Ն Ա Ր Ա Ս Ա Տ Ա Բ :

Ե յ ա բ ա ր ա ծ ։ Ա շ շ ա ն գ ա ս մ ի ։

Եղբեցս զիս տեր 'ի մարդոց շարէ , յառնէ
անիզաւէ վրեկեա զիս :

Խորհեցան զանօրէնութիւն ՚ի սիրոս խորեանց .
 զօր ամենայն պատրաստէցան ՚ի պատերազմ .
 Արեցին զլեզուս խորեանց որպէս զօձի , և
 թոյնք իժից ՚ի ներքոց շրթանց նոցա :
 Պահեա զիս տէր ՚ի ձեռաց մեղաւորի , և ՚ի
 մարդոց չարէ փրկեա զիս :
 Խորհեցան խոփանեւ զգնացս իմ . թագու-
 ցին ամբարտաւանք որոդայթ ինձ :
 Լարս ձգեցին որոդայթ ոտից իմոց , շուրջ
 զշաւզօր իմովք եղին ինձ զգայթակղութիւն :
 Վասցին տէր աստուած իմ ևս դու , ունի
 դիր տէր ձայնի աղօթից իմոց :
 Տէր տէր զօրութիւն փրկութեան իմոց , հո-
 վանի գլխաց իմոց յաւուր պատերազմի :
 Ո՞ի մասներ զիս տէր ՚ի ցանկութիւն մեղա-
 ւորաց , ոյք խորհեցան վասն իմ . մի ընդ
 վայր հարկաներ զիս :
 Օ՞ի մի երրէք բարձրասցին , և խորհուրդը նոցա
 մի կատարեացին . վախճան կատարածի նոցա
 վաստակ շրթանց խորեանց ծածկեացէ զնոսա :
 Վշիցես ՚ի վերաց նոցա զկայծակունս հրոյ ,
 և կործանեացէս զնոսա . ՚ի տառապանաց մի
 կարասցէն կեալ :

Վարդոց լեզուանոց մի յաջողեացի ՚ի վերաց
 երկրի . զայր մեղաւոր չարիք խոր որսասցէն
 ՚ի կորուստ :

Օսմեաց զիս առնես տէր դատաստան աղբա-
 տի և իրաւունս ոնսանեի :

Եղդարք դ ոհարցին զանուանէ քումմե , և
բնակեսցին ու զիզք առաջի երեսաց քոց :
Տաշտ ժդ :

Ա Ա Ա Ա Ա Ա Ա :

Ա Ա Ա Ա Ա Ա Ա :

Տէր կարդացի առ քեզ և լուր ինձ , նայեա ՚ի
ձայն աղօմից իմոց ՚ի կարդալ իմում առքեզ
լի զիզ և զիզին աղօմք իմ սրագէս խունել ա-
ռաջի քու տէր . համբարձումն ձեռաց իմոց
պատարագ երեկոյի :

Դիր տէր պահապան բերանց իմոց , և դառնե
ամուր շրիմանց իմոց , զի մի խստորեսցի սիրա
իմ բանիւ չարութեան :

Եպատճառել զպատճառ մեզաց ընդ մարդու ,
ոչք գործեն զանօրէնութիւն . և ոչ եզեց
կըորդ ընտրելոց նոցա :

Խրառեցէ զիս արդարին սղօրմաւթեամք և
յանդիման արասցէ . իւզ մեզաւորի մի օծցէ
զգլուխ իմ , այլ աղօմք իմ ՚ի կամն նորա :
Երգելան մերձ առ վիմին դատաւորք նոցա .

Լուիցեն բանից իմոց , և քաղցրասցին :
Որպէս թանձրութիւն հողոց զի սփռեալ է
՚ի վերաց երկրի . ցրուեսցին ուկեբք նոցա
մերձ ՚ի դժօխա :

Վր քեզ տէր տէր են աչք իմ . ՚ի քեզ յուր
ասցոց , մի հաներ զհազի յինէն :

Պահեա զիս յորագայթէ որ թագուցաւ ինձ ,

՚ի գայթակղութենէ զործողին զանօրէնութիւն
Վնկցին ՚ի ցանցս նորա մեղաւորք , միայն և մ
ես մինչեւ անցից :

Տառնք Ճ.

Ա Ա Ա Ա Ա Ա Ա Ա Ա Ա

Եմաստութիւն Ղաւաթի . Ազգիս . ՚ի ժամանակի
ու էլ նո յայրի անդ :

Չայնիւ Խմով ես առ տէր կարդացի , ձայնիւ
Խմով զտէր աղաւեցի :

Ամուեցից առաջի տեառն զաղօթս իմ , և ըզ
նեղութիւնս իմ առաջի նորա սպասմեցից :
Ինուաղիւ յինէն հոգւց իմոյ , դու տէր
ծանեար զշաւիզս իմ . ՚ի ճանապարհ յոր և
դնայի , թագուցաւ ինձ որոգայթ :

Հայէի յաջմե՝ տեսանէի , և ոչ ոք ճանաչեր
զիս . կորեաւ յինէն փախուստ իմ , և ոչ գր-
աւաւ ինպրազ անձին իմոյ :

Եղաղակեցի առ քեզ տէր և ասացի , դու ես
յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց :
Եայէա տէր յաջօթս իմ , զի ես խոնարհ և
զէ յոյժ . ապրեցո զիս ՚ի հալածաց իմոց .
զի հզօրք եղեն քան զիս :

Տէր հան ՚ի բանտէ զանձն իմ . զոհանոմ
զանուանէ քումմե՝

Եւ քեզ սպասեն արդ արք մինչեւ հասաւ սցես :
Տառնք Ճ . Գորդոյս Ճ :

ԱԾՎ.ՄՊՍ ՃԽԲ.

Ուղին Դաս-Բի . ՚ի Ճամանակի վե հաւածեր չե՞
Աբիսողմ որդի նոր:

Sեր լուր աղօթից խնոց , ունեն զիր խրն-
զըրուածաց խնոց ճշմարտութեամբ քով :
Լուր ինձ արդարութեամբ քով , և մի մաս-
ներ ՚ի գատապատան ընդ ծառայի քում . զի ոչ
արդարանոց առաջի քո ամենայն կենդանի :
Հաղածեաց թշնամին զանձն իմ . խնարհ ա-
րար յերկիր զիւեան իմ . և նասաց զիս ՚ի խո-
ւարի որպէս մեռեալ յաւխունից :
Չահարտառ յիս հոգի իմ . և սիրու իմ խր-
ռովեցաւ յիս :

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս , խորհեցաց յա-
մենայն գործո քո . յարարածս ձեռաց քոց
խորհեցաց , և համբարձի առ քեզ զձեռու իմ :
Ենձն իմ որպէս Երկիր ծարաւի է առ քեզ .
Վաղվարդի լուր ինձ աեր , զի նուաղեցաւ
յինէն հոգի իմ :

Ո՞ի գարձուցաներ զերեսս քո յինէն . նմա-
նվցիմ այլացիկ , ոք իջանեն ՚ի գուր :
Լսելի արա ինձ առաւուու զաղորմութիւնս
քո . զի ես ՚ի քեզ աեր յուսացաց :
Հայց ինձ ճանապարհ յոր և դնացից . զի առ
քեզ աեր համբարձի զանձն իմ :
Որպէս զիս ՚ի թշնամեաց խնոց աեր . զի
զքեզ ապաւ են ինձ արտրի :

Ուստի ինձ առնել զկամն քո, զի դու ես ասու
ուած իմ:

Հոդի քո բարի առաջնորդեցեք ինձ ՚ի յեր
կիր ու զիղ:

Վ ասն անուան քո տէր կեցուցես զիս, ար
դարսութեամբ քով հանցես ՚ի նեղութենէ
դանձն իմ:

Ոզորմութեամբ քով աստակեա զթշնամիս
իմ, և կորս զամենայն նեղիս անձին իմց,
զի ես ծառայ քո եմ:

Տառապ ժ:

Ա Ա Յ Մ Ա Ս Շ Կ ։

Ա ա շ ն ո գ ա ս տ ի ո գ ա ս տ ի ։

Օրհնեալ տէր աստուած իմ, որ ուսոց ըզ
ձեռս իմ ՚ի պատերազմ, և զմաստենս իմ ՚ի
ճակատամարտ:

Ոզորմութիւն իմ և ապաւ էն իմ, օդնական իմ
և փրկիչ իմ. ապաւ էն իմ, և ես յուսամ ՚ի նս.
ո հնազանդ առնել զժողովուրդս ընդ ինեւ:

Տէր՝ ով է մարդ զի յայտնեցար դու ՚նմա,
կամ որդի մարդոց լմէ համարիս ինչ զեա:
Վարդ ՚նակրոյ ՚նմանեցաւ, և աւուրք ՚նորս
որպէս հովանի անցին:

Տէր խնարհեցա զերկինս և էջ, մերձեա ՚ի
լերինս և ծխեսցին:

Փայլեա զմայլատակաւնս քո, և խոտիւա ըզ
նոսաւ, առաքեա զնեսսս քո և ցրուեա զնոսաւ:

Վասրեա զձեռն քո 'ի բարձանց . և փրկեա
զիս 'ի ջուրց բազմաց , և 'ի ձեռաց որդւոց
օտարաց :

Որոց բերանք իւրեանց խօսեցան զնաներու-
թիւն , և աջ նոցա աջ է մեղաց :

Վասուած յօրհնութիւննոր օրհնեցից զքեղ ,
տասնադեաւ սաղմասարանաւ սաղմաս ասա-
ցից քեզ :

Ո տացէ զիբրկութիւնագուաց մերոց , որ
փրկելոց իցէ զգաւիթ ծառայիւր 'ի սրոց շարէ :
Փրկեա զիս և ապրեցո զիս 'ի ձեռաց որդւոց
օտարաց :

Որոց բերանք իւրեանց խօսեցան զնաներու-
թիւն . և աջ նոցա աջ է մեղաց :

Որոց ուստերք իւրեանց որովէս նորատունկ
հաստատուն են 'ի մանկութենիւ իւրեանց
դստերք նոցա զարդարեալ և պաճուճեալ
'ի նմանութիւն տաճարիւ :

Ըստեմարանք նոցա լի են և բդիսէն 'ի մի-
մեանց . խաչինք նոցա բազմածինք են , և
բազմանան 'ի գնացս իւրեանց . և անդեայք
նոցու սլարարանք են :

Ոչ գոյ իրամաստութիւն ցանկոյ նոցա , և
ոչ աղաղակ 'ի հրապարակս նոցա :

Վրդ երանեցից ժողովրդեան , որոց սյս սյո-
պէս է . նա երանի ժողովրդեան , որոց ակը
աստուած է նոցա :

ՕՐԵՆՆԵՐՆԵՐՆ ՍԱՌՅՈ ԴԱՎԱՐԻ :

Եարձր առնեմ զքեզ աստիած իմ և թու
զառոր իմ, և օրհնեմ զակոն քո յաւիտեան
և յաւիտեան յաւիտենից :

**Օ օրհնանապաղ օրհնեցից զքեզ, և զովեցից
զակոն քո յաւիտեան և յաւիտեան յաւ
իտենից :**

Մէծ է տէր և օրհնեալ է յայժ, և մեծու
թեան նորա ոչ դոյ չափ :

**Վագը և աղդը զովեցին զգործս քո, և ըզ
զօրութիւնս քո պատմեցին :**

**Օ մէծվայելութիւն ժառաց սրբութեան քո
խօսեցին, և զարանչելիս քո պատմեցին :**

**Օ զօրութիւն ահի քո ասացին, և զմեծու
թիւնս քո պատմեցին :**

**Օ յիշատակ բազում քաղցրութեան քո ըրդ
խեցին, և արդարութեամբ քո ցնծացին :**
**Վիճած ողորմած է տէր. երկրայիսմիտ և ըտ
զումաղորմ :**

**Վագը է տէր առ ամենեսեան, և զիժութի
նորա ՚ի վերայ ամենայն ազարածոց խրոց :**

**Խոստովան և զիցին առ քեզ տէր ամենայն
գործը քո, և սուրբք քո օրհնեցին զքեզ :**

**Օ ժառաւ սրբայութեան քո ասացին, և ըզ
զօրութիւնս քո պատմեցին :**

Ճանաչել օրդւոց մարդկան զօրութիւնս քո,

և զիառու մեծվայելութեան արբայտ թէ քո :
Երբայտ թիւն քո արբայտ թիւն նմշյաւ խոե-
նից , և տէրու թիւն քո ազգէ մինչեւ յազգ :

Հաւասարիմ է տէր յամենայն բանս իւր :

և արդար է յամենայն գործս իւր :

Հասասակէ տէր զամենայն գայթակղեալս :

և կանգնէ զամենայն գլորեալս :

Աշք ամենեցուն ՚ի քեզ յուսան , և զո-
տաս կերակուր նոցա ՚ի ժամու :

Տաս զու նոցա և կերակրին . բանաս զձեռն
քո , և ըսուցանես զամենեւեան քաղցրու-
թեամբ կամօք քովք :

Վրդար է տէր յամենայն ձանապարհութեան իւր :

և սուրբ է յամենայն գործս իւր :

Ուրծ է տէր առ ամենեւեան ոյք կարգանե-
առ նա , առ ամենեւեան ոյք կարգանե սո-
նա ձշմարտութեամբ :

Օկան երկիւ զածաց իւրոց առնէ տէր . ա-
զօմից նոցա լու , և կեցուցանէ զնոսա :

Պահնէ տէր զամենեւեան ոյք սիրեն զնա , և
զամենայն մեղաւորս սասակէ տէր :

Օօրհնութիւնս անառն խօսեսցի բերանն իմ-
օրհնեսցէ ամենացէ կենդանի զանուն սուրբ
նորա յաւ խուեան և յաւ խուեան յաւ խոե-
նից :

Տաշք իր : Գործոցու ծր :

ԵԼԵՎ-Ի- ԱՆԳԻ- և Զ-Տ-Ր-Ի-:

Օրհնեա անձն իմ զտեր . օրհնեցից զտեր
՚ի կեանս իմ , սաղմաս առացից աստուծոյ ի-
մոյ մինչեւ եմ ես :

Ո՞ւ յուսացք յիշխանս յորդիս մարդկան , զի
ոչ գոյ վրկութիւն ՚ի նոսա :

Ելցէ հոգի ՚ի նոցանէ՝ և դարձցին անդրէն
՚ի հող , և յայնմ աւուր կորիցեն ամենայն
խորհուրդը նոցա :

Երանի ազգի՛ որոյ տեր աստուած յակոբաց
օգնական է նմա , և յոյս նորա ՚ի տեր ած է :
Որ արար զերկինս և զերկիր , զծով և զամե-
նայն որ ՚ի նոսա :

Ո պահէ զճշմարտոթիւն յաւիտեան , և
առնէ իրաւունս զրկելոց :

Տայ հացքազցելոց , և արձակէ զկապեալս տեր
Տէր բանաց զաւարաց , և կանգնէ զգլո-
րեալս տեր :

Տէր սիրէ զարդարա , տեր պահէ զպան-
դուխաս . զորքս և զայրիս ընդունի տեր ,
և զճանապարհս ամբարշտաց կորուսանէ :

Յժագաւորեացէ տեր յաւիտեան , աստուած
քո սիօն ազգէ մինչեւ յազգ :

ԵՐԵՎ-ԻՆ . ԱՆԴԵՎ և ԶԱՏՈՐԻԿ :

ՕՐՀՆԵցէք զատէր՝ զի բարի է սազմոս . առանձոյ մերում քաղցր եղիցի օրհնութիւն : Ընել զերուսաղէմ տէր , և զցրուեալսն խռայէլի ժողովէ :

ԲԵԺԵԿ զբեկեալ սիրոս , և պատէ զամենայն վերս նոցա :

Ո թուէ զբաղմութիւն աստեղաց , և զամենեան զնոսա յանուանէ կոչէ :

Անծ է տէր և մեծ է զօրութիւն նորա , և մասսութեան նորա ոչ դոյ բաւ :

Բնդունի զշեզս տէր , և խոնարհ առնէ զամբարտաւանս մինչեւ յերկիր :

ՕՐՀՆԵցէք զաստուած խաստովանութեամբ , սազմոս սասացէք նմա օրհնութեամբ :

Ո զգեցոյց զերկինս ամօղովք , և պատրաստ արար զանձրեւ իւր յերկիր :

Բուսոյց զխոս ՚ի լերինս , և զդալարի ՚ի ծառ ոսյութիւն մարդկան :

Ո տայ անսանց կերակուր , ձագուց ազուաւուց՝ ոյք կարդան առ նս :

Ու թէ ընդ զօրութիւնս ձիոյ կամեցաւ տէր , և ոչ ընդ իրանս առն հսկոյի հաճեցաւ :

ԵԱՅԼ հաճեցաւ տէր ընդ երկիխ զածս իւր , և ընդ այնասիկ ոյք յուսան յողորմութիւնորա :

ԱՅԻ. ՄՈՒ Տ Հ ԽԵ.

ԱՀԵԼ-ԻՆ. ԱՆԴԻ-Ա և Զ-ԱՐԴԻ-Ա :

Դավիթ Երաւանցի մ զուկը :

Եւ օրհնեա զատուուած քո սիօն :

Օի զօրացոց վնիդս զբանց քոց, և օրհնեաց
զորդիս քո ՚ի քեզ :Ու եղ զատհմանս քո ՚ի խաղաղութիւն, պա-
րարտութեամբ ցորենց լոռոց դքեզ :Վոսքէ զրան իւր յերկիր, վաղվազ ընթա-
նան պատգամի նորա :Ենէ զձիւն որդէս զար, և զմեզ որպէս
փաշի ցանեաց :Երկանէ զատն որպէս որատուս, առաջի
ցրաց նորա ո՛ կարէ կեալ :Վոսքէ զրան իւր և հալէ զնոտա. չնշեսցեն
հաղմը, և զնացոցն ջուրը :Պատմէ զրան իւր յակորաց, զարդարութիւն
և զիրտունո խառայէլի :Ու այսպէս արար տենայն ազգաց տէր, և
զգատաստանս իւր ու յայտնեաց նոցա :

Տաղաւոր, զորզաց ը:

ԱՐՕԹԻՔ ԱՐԲԱՌԱՅԻ ՄԱՏ ՄԵՐԳԱՎՐԵՒՄ

ԱՀԵՆ. 7.

Տէր, զբոքքո լուս և երկեայ . տէր՝ նաև
յեցայ ՚ի գործո քո և զարհութեցայ .
Եմէջ երկուց կենդամեցն ծանիցիս դու ,
՚ի մերձենալ ամացն յայտնեցիս , և ՚ի հաւ
ասնիթ ժամանակին երեւեցիս :

Եխումիւն անձին իմոյ ՚ի ժամանակի բարկու-
թեան զաղորմութիւն յիշեցես :
Եսուած ՚ի հարաւոյ եկեցի , և սուրբն ՚ի
ժաման լեռնի :

Յայտնեցեն երկինք զիայելութիւն փառաց
նորա . և օրհնութեամբ նորա լցան տիեզերք :
Դառագոցիք որպէս ՚ի լուսոյ հաստան ՚ի նը-
մանե , և եղջիւրք ՚ի ձեռին նորա զտան .
և անդ հաստատեցաւ զօրութիւն փառաց
նորա :

Յերեսաց նորա եցեն հարսածք . և զհետ
շաւզաց նորա երթիցեն մեծամեծք ՚ի թոշնոց :
Եկաց և շափեաց զերկիք . հայեցաւ և զիս-
եաց զհեթանոս :

Երինք հաղեցին և անոսաք վասնեցին .
ճանապարհք՝ որք ՚ի սկզբանեն էին , կու-
րացին . և ՚ի նմանե դողասցի ամենայն երկիք :
Տիսի զբանակո քուշացւոց . խռովիցան բնա-
կչք վրանացն մազիսմու :

Վիթէ ՚ի վերաց գետոց բարկասցին դու
տէր . կամ սրամառութիւն քո ՚ի վերաց գե-
տոց , կամ բարկութիւն քո ՚ի վերաց ծովու .
Ելեր դու ՚ի կառա քո . հեծելութիւնդ քո
փրկութիւն եղեւ յելանելն քո :

Օ արթեաւ աղեղն քո . զնեւոս կապարձից
քոց արբուցեր , զգեստ ցրուեցեր , զերկիքը
շողացուցեր ՚ի ստամիւթենէ անձրեւի , որը
անցանեն ընդ սա :

Ենդունդը աղաղակեցին մեծապէս . լոյս փայլ
ման արեգականն արգելաւ , և ծագումն
լուսնին դադարեցաւ :

Արագէս ՚ի նշողս սլաքոց քոց գնացես , և
որպէս ՚ի լոյս փայլատակման որոյ քո :
Եարկութեամբ զարթիցես ՚ի վերաց Երկրի ,
և գողութեամբ կացես զհեթանոսա :
Երեւեցար ՚ի փրկութիւն ժողովրդեան քո
՚ի փրկել զբնարեալ քո :

Վետաձիդ եղեր ՚ի գլուխս մարդկան տմբար-
տաւանից . մինչեւ յանդունդս ծովու ըն-
կրզմեցան :

Խնդրեցեր զիրէ ճ զօրութեամբ քով ՚ի զօրա-
գրինացն մեղաւորոց , որը յուսացեալ էին
յանդ գնութիւնս խրեանց . զի կերին զաղ-
քանն ՚ի դաղանիս :

Վասքեցեր ՚ի վերաց ծովու զերխիարս քո և
խռովեցան յազմթ ջուրը անդնդոց :
Կացի ես՝ և գելան աղիք իմ ՚ի ձայնէ ըերաւ-

նոյ իմայ . եմուտ դողումն յասկերս իմ , և
ևս յանձն իմ խռովիցայ :

Օստ պահեցոց յաւուք նեղութեան , ա-
ծել ՚ի վերայ ազգի ամենայնի որք մարտնչին
ընդ ժաղախողեան քում :

Յդկենի ոչ տացէ զպտուղ իւր , և յայդւոջ
բեր մի դացի . ձիթենիք սնասցին , և երկիր
մի բուսուոցէ զդալարի :

Պակասեացին հօռք ՚ի հարակաց , և եղինք
մի դացին առ մառքս :

Ես ՚ի տէր յուսացայ , ցնծացայց և ուրախ
եղէց յաստուած փրկիչ իմ :

Տէր տէր ետ ինձ զօրութիւն , և կացոց զո-
տպս իմ ՚ի հաստատութեան . ՚ի վերայ պա-
րանոցի թշնամուոյն կացոյց զիս և հանգոյց
զիս երագ երագ :

Փառք հօռ և որդւոյ և :

ՄԱԴՐԱՍԻ ԲԱՆ Ք

Եռք մեղ տէր լուր մեղ , աստուածացին ո-
զորմութեամբ և գթութեամբ քո խնայեա
յարարածս քո :

Վարդասէր տէր , վասն սրբուհւոյ անարասի-
մօր քո և կուսի , և վասն խաչի քո պատուա-
կանի , ընկալ զաղաշանս մեր , և կեցո զմեղ :

Օքարուն և շաշին ՚ի վերջն Ազորմեա խաննին
գրշեւ ՚ի 140 երես :

ՍԱՐՄԱՆ ՃԽԸ.

ԱԷԼ-ԴԻ- ԱՆԳԻ- և ԶԵՏ-ՇԻ-:

Օրհնեցէք զակը յերկնից, օրհնեցէք զնա
՚ի բարձանց:

Օրհնեցէք զնա ամենայն հրեշտակը նորա +
օրհնեցէք զնա ամենայն զօրութիւնը նորա:

Օրհնեցէք զնա արեգակն և լուսին, օրհնե-
ցէք զնա ամենայն աստեղը և լոռը:

Օրհնեցէք զնա երկինք երկնից, և ջաւըք որ ՚ի
վերոյ քան զերկինս, օրհնեցէք զանուն ուն:
Չի նա ասաց՝ և եղեն, հրամայեաց՝ և հա-
ստուցան:

Լացոց զնասա յաւ խուանս յաւ խունից,
սահման եղ, և ոչ անցանեն:

Օրհնեցէք զակը յերկրէ վիշապը և ամե-
նայն խորը:

Հուր և կարեռուտ, ձիւն և սառն, հողմ և
մրրիկ, որք առնեք զրան նորա:

Երինք և ամենայն բարձունք, ծառք ովտ-
զարերը և ամենայն մայրը:

Դաղանք և ամենայն անսառունք, սողունք և
ամենայն թռչունք թեւաւորք:

Թաղաւորք երկրի և զօրք իւրեանց, իշխանք
և ամենայն գալանորք երկրի:

Արիստարոդը և կուսանք, ծելք և արագը
օրհնեցէք զանուն ական:

բարձրացաւ անուն նորա միայն . խոստավա-
նութիւնն նմա յերկինս և յերկրի .
բարձր տունէ տէր զեզը իւր ժողովրդեան իւ-
րոց . օրհնութիւնմա յամենայն օրբոց նորա յորդ-
ւոյն խրայելի ժողովրդին՝ որ մերձ է առ տէր .
Տաշք չ:

ՍԱԴՄԱՍ ՃԽԹ.

ՎՀԵՇԻՆ . ԱՆԴԻՆ և ԶԵՏՄԻՆ :

Օրհնեցէք զտէր յօրհնութիւն ՚ի նոր , օրհ-
նութիւնն նմա յեկեզեցիս օրբոց .
Խրախասացի խրայել յարարիւ իւր . որդիք
սիօնի ցնծասցեն ՚ի թագաւորն իւրեանց .
(Օրհնեցցեն զանուն նորա օրհնութեամբ ,
սաղմափիւք և օրհնութեամբ սաղմաս երդեւ-
ցեն նմա :

Հաճի տէր ընդ ժողովարդ իւր սուրբ . և
բարձր տունէ զհեզս ՚ի պրկութեան :
Պարծեսցին սուրբքն վասոք . և ցնծասցեն
՚ի հանգիստ իւրեանց , և բարձր արայեն-
պատուած բերանօք իւրեանց :

Առար երկասյրի ետ ՚ի ձեռոս նոցա . առնուլ
զհատոցումն ՚ի հեթանոսաց . ՚ի յանդիմա-
նութիւնն ամենայն ժողովրդոց :

՚ի կապել զիթազաւոր նոցա կապանօք . զր-
բալսրո նոցա ձեռնակառօք երկաթեօք .
Վանել նոցա զատաստանս ըստ զրոց . և
վասոք այս են սմենայն օրբոց նորա :

Տաշք ը:

ԱԷԼ-Ի- ԱՇԻԽ- և ՋԱՄԻՒԽ :

ՕՐՀԱՆԵԳԵՔ զաստուած՝ ի սրբութեան նորա,
օՐՀԱՆԵԳԵՔ զնա՝ ի հաստատութեան՝ ի զօրու-
թեան նորա :

ՕՐՀԱՆԵԳԵՔ զնա՝ ի զօրութեան նորա, օՐՀ-
ԱՆԵԳԵՔ զնա՝ ի բազում մեծութեան նորա :

ՕՐՀԱՆԵԳԵՔ զնա՝ ի ձայն օՐՀԱՆՈՒԹԵԱՆ, օՐՀ-
ԱՆԵԳԵՔ զնա սաղմասիւք և օՐՀԱՆՈՒԹԵԱՄՔ :

ՕՐՀԱՆԵԳԵՔ զնա ցնծութեամք, գովեցեք բդ-
նա ու բախութեամք :

ՕՐՀԱՆԵԳԵՔ զնա՝ ի բանս բազոյք, գովեցեք
զնա՝ ի բարբառ լսելի :

ՕՐՀԱՆԵԳԵՔ զնա՝ ի ձայն գոհութեան, ամե-
նայն հոգիք օՐՀԱՆԵԳԵՔ զմեք :

ՏԱԿՅՐ Դ. Գ. ԱՐԴՅՈՒՆ ԻՒ :

Կանան յիշ : Զորք կանան ՏԱԿՅՐ այխը :

Միահամուռ սաղմաս՝ կորչ զայտ ձզ : Անզման չե :

ՏԱԿՅՐ ի սմա սնիք :

Ե.յ. Սունա իւնագիր Դամենի որդուց իւնա :
Ի Ճամանակի վկ էլ նու նուստի ընտրել զոյլի թու :
---ջկ Սունա և մենայի ըբու էրոյէլ էլ :

Փաքր էի ես յեղբարս իմ, և կրտսեր ՚ի տան
հօր իմոյ, արածէի զիսաշնու հօր իմոյ :
Չեռք իմ արարին զսազմնարան, և մատունք
իմ կազմեցին զգործի օրհնութեան :
Խսկ արդ ո պատմեսցէ զայս տեառն իմում .
ինքնին տէր ամենայնի լուիցէ զամենայն :
Եւ առաքեաց տէր զհրեշտակ իւր, և համ
բարձ զիս ՚ի հօտէ խաշանց հօր իմոյ, և էօծ
զիս յօծումն իւզոյ իւրոյ :

Եղբարք իմ մեծամեծք և զեղեցիկք, և ոչ
հաճեցաւ ընդ նոսա տէր :

Ելի ես ընդդէմ այլազգւոյն, և նզովեցի ըդ
կոռաս նորա :

Հանի զսուսերն ՚ի նմանէ, և հասի զգլուխ
նորին, և բարձի զնախատինս յորդւոցն իւ-
բայէլի :

Փառք հօր և որդւոյ և :

Օ Բ ՃՆ Ա Խ Թ Ի Կ Ն

ԵՐԻՅ ՄԱՆԿԱՑ

Դաշնիւթ գ .

Օրհնեալ ես տէր աստուած Հարցն մերաց,
օրհնեալ վառ առ որեալ անուն քո յաւ խոնակ :
Եմբաւ ան անցուցեր զայս ամենայն ընդ
մեղ , արդար ես դու տէր , և ամենայն գործք
քո ճշմարիս են :

Դանապարհը քո ու զիղ են , և ամենայն գա-
տաստանը քո արդար են :

Դաստանն արդարութեան ածեր ՚ի վերաց
մեր ըստ ամենայնի զօր ինչ ածեր ՚ի վերաց
մեր , և քաղաքի որրոյ Հարցն մերաց երա-
սաղէ մի :

Երդարութեամբ և յիրաւի ածեր զայս ա-
մենայն ՚ի վերաց մեր վանն մեզաց մերաց ,
Ենօրինեցաք և յանցեաք ապաստամբ լինել ՚ի
քէն . մեզաք յամենայնի , և պատուիրանց
քաց մեք ոչ անապար :

Աչ պահեցաք և ոչ արարաք որպէս պատուի-
րեցեր զու մեղ , զի զբարիս զացուք մեք
՚ի քէն :

Երդ զամենայն զօր արարեր և զօր ինչ ա-
ծեր ՚ի վերաց մեր , արդար դաստանանա-
սարաբեր :

Վասնեցեր զմեզ ՚ի ձեռս թշնամուաց մերսց,
անօրինաց, խառաց և ապատամբողաց:

՚ի ձեռս թագաւորի անօրինի և չարի քան
զամենայն երկիր, մասնեցեր զմեզ:

Եւ արդ ոչ զց մեզ Ժամ բանալ զրերան
մեր, զի ամօն և նախատինք եղաք ծառաւ

ից քոց պաշտօնելից:

Վ. Ալ մի մասներ զմեզ խապառ վան անուան
քո, մի ցրեր զուխտ քո, և մի ՚ի բացեաց
առներ զաղորման թիւնաքո ՚ի մէնջ:

Ո ասն արբահամաւ սիրելոյ քո. խահակաց
ծառայի քո, և խորայելի որրոյ քո:

Խոստացար նոցա և ասացեր, բազմացուցից
զգուակ ձեր որպէս զատելզու երկնից բար-
ման թեամբ, և որպէս զաւազ տո եզր ծովա.
Եւ արդ աէր նուազեցաք մեր քան զամե-
նայն ազգո, և եօք տուապէալ յամենայն
երկրի այսօր վանի մեզաց մերսց:

Ու զոյ ՚ի ժամանակին յայտնիկ իշխան՝ մու-
զարե և տաաջնորդ, ոչ ողջակեզր պատա-
րագաց, ոչ խունկը օրինաց, և ոչ տեղի
պատարագո մասուցանելու ստաջի քո, և
զաղորման թիւն զամնել ՚ի քեն:

Վ. Ալ ունաներք խանարհեալ և հազւով առ
ուսպանաց ընդաւնելի լիցուք մեր որպէս զա-
տկեց զո խոցաց և զաւարակաց. և որպէս բխ-
րաւ պատանց պարագանաց:

Վ. Յնպէս ընդաւնելի լիցին պատարագուք մեր

այսօր առաջի քո , զի կատարեալ դացուք ըդ
կնի քո և չիք ամօթ յուսացելոց ՚ի քեզ .
Եւ արդ գամբ զհետ քո ամենայն սրտիւք
մերովք , երկնչիմբ ՚ի քէն , և խնդրեմբ զե-
րեսս քո . տէր մի յամօթ առներ զմեզ :

Եւլ արա առ մեզ ըստ հեղութեան քում
և ըստ բազում ողորմութեան քում . փրկեա
զմեզ վասն սրանցելեաց քոց տէր . և փառա-
ւորեսցի անուն քո յաւիտեան :

Համօթ լիցին ամենեքեան , որ չարշարեն ըդ
ծառայս քո . ամաչեցեալ լիցին բռնութիւնք
նոցա , և ամենայն զօրութիւնք նոցա խոր-
տակեսցին :

Եւ ծանիցեն զի դու ես տէր աստուած մի-
այն , որ փառաւորեալդ ես ՚ի վերայ ամե-
նայն տիեզերաց :

Օրհնեալ ես դու տէր աստուած հարցն մե-
րոց , գովիճակ և առաւել բարձրացեալ յա-
ւիտեան :

Եւ օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց .
գովիճակ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեան :

Օրհնեալ ես ՚ի տաճարի փառաց սրբութեան
քո . գովիճակ և առա :

Օրհնեալ ես ՚ի վերայ աթոռոց արքայու-
թեան քո . գովիճակ և առա :

Օրհնեալ ես որ նստիս ՚ի քրովք և հայիս
յանդունդս . գովիճակ և առա :

Օրհնեալ ես ՚ի վերայ հաստատութեան երկ-

նից . գովեալ և առա :

- (Օրհնեցէք ամենայն գործը տեառն զտէր .
օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :
(Օրհնեցէք երկինք զտէր . օրհնեցէք և բարձր
արարէք զնա յաւիտեան :
(Օրհնեցէք հրեշտակը տեառն . և ջուրը որ
՚ի վերս երկնից զտէր . օրհ :
(Օրհնեցէք զօրութիւնք տեառն . արեգակն
և լուսին զտէր . օրհ :
(Օրհնեցէք աստեղք երկնից , անձրեւք և
ցողք զտէր . օրհ :
(Օրհնեցէք ամենայն հոգմք հուր և ջեր ըզ
տէր . օրհ :
(Օրհնեցէք ցուրտ և տօթ , ցող և ձիւնա-
բեր զտէր . օրհ :
(Օրհնեցէք սառն և պարզ , եղեամն և ձիւն
զտէր . օրհ :
(Օրհնեցէք սիւք և գիշերը , լոյս և խաւար
զտէր . օրհ :
(Օրհնեցէք ամպք և փայլատակունք և եր-
կիր զտէր . օրհ :
(Օրհնեցէք լերինք և բլուրը , և ամենայն
բոյք երկրի զտէր . օրհ :
(Օրհնեցէք աղըիւրը ծավք և գետք զնը . օրհ :
(Օրհնեցէք կետք և ամենայն կայտառք՝ որ
՚ի ջուրս , և թռչունք երկնից զտէր . օրհ :
(Օրհնեցէք գաղանք և անասունք , և օրդիք
մարդկան զտէր . օրհ :

- (Օրհնեացէ խորայէլ զտէր . օրհնեացէ և բար-
ձրը արասցէ զնա յաւիսեան :
- (Օրհնեցէք քահանայք զտէր . օրհնեցէք և :
- (Օրհնեցէք ծառացք տեսոն զտէր . օրհնե :
- (Օրհնեցէք անձիթք , և շունչք արդարոց բղ-
տէր . օրհ :
- (Օրհնեցէք սուրբք և խմնարհք սրբիւք բղ-
տէր . օրհ :
- (Օրհնեցէք անանիա ազարիա և միացէլ բղ-
տէր . օրհ :

ՕՐ ՀՆԱՌԻԹՒԽՆ

ՄԱՐՏՅԱՆԻ ԵՍՏՈՒԱԾ-ԸՆԴԱԿԻ

Դաստիարակություն

Ո՞հացուացէ անձն իմ զտեր, և ցնծացէ
հոգի իմ ասառւծով փրկչաւ իմով:

Երար արար ՚ի վերաց խոնարհութեան աղախ-
նոց իւրոց . այսուհետեւ երանիցեն ինձ ա-
մենայն աղջք :

Երար ընդ իս մեծամեծս հղօրն . և սուրբ է
անուն նորա :

Ոլորմութիւն արար ազգաց յազգս երկիւ-
զածաց իւրոց . արար զօրութիւն բազկաւ-
իւրով:

Ծրուեաց զամբարտաւանս ՚ի մասց սրտից ,
և քակեաց զհզօրս յաթոռոց :

Օխոնարհո բարձրացոյց , զկարօսս ելից բա-
րութեամբ , և զմեծատունս արձակեաց ո-
նայնս :

Պաշտպանեաց խրայէլի ծառայի իւրոց յի-
շելով զողորմութիւն իւր :

Որպէս խօսեցու առ հարսն մեր , ընդ ար-
բահամու և զաւակի նորա յաւիտեան :

ՕՐԴՆՈՒԹԻՒՆ ԶԱԳԱՐԻԱՅԻ

ՀՕՐՆ ՅՈՎՀԵԱՆՈՒ ՄԿՐՏՉԻ

Ղ. մ. կ. ա.

ՕՐՀԱՆԵԱԼ տէր ասառւած խրայէլի , որ
յաց ել , և արար փրկութիւն ժողովրդեան
իւրոյ :

Յարոց մեզ եղջիւր փրկութեան ՚ի տանե-
դաւթի ծառայի իւրոյ . որպէս խօսեցաւ
բերանովք սրբոցն՝ որ յաւխտենից մարգա-
րէլն եին :

Փրկութիւն ՚ի թշնամեաց մերոց . և ՚ի ձե-
ռաց ամենայն ատելեաց մերոց :

Վռնել ողորմութիւն առ հարսն մեր , և յի-
շել զկոտակարանս սրբութեան իւրոյ :

Երգումն զոր Երգուաւ աբրահամու հօր մե-
րոյ՝ տալ մեզ առանց Երկիւղի զփրկութիւն
՚ի թշնամեաց մերոց :

Պաշտել զնա սրբութեամբ և արդարու-
թեամբ առաջի նորա զամենայն աւուրս կե-
նաց մերոց :

Եւ զու մանուկ՝ մարգարէ բարձրելոյն կռ
չեսիր . զնաացես առաջի տեւառն՝ պատրաս-
տել զնանապարհո նորա :

Տալ զգիառութիւն փրկութեան ժողովրդեան
իւրոյ , ՚ի թողութիւն ամենայն մեզաց մերոց :

Ա ասն զի՞ց ողորմութեան տեառն ասսու-
ծոյ մերոյ, որով երեւեցաւ մեզ արեգակն
՚ի բարձանց՝ լուսաւոր առնել դիսաւար մեր:
Օ ազել լոյս ՚ի վերայ այնոցիկ՝ որ նատեաք
՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու, ուղղել
զսոս մեր ՚ի ճանապարհու խաղաղութեան:

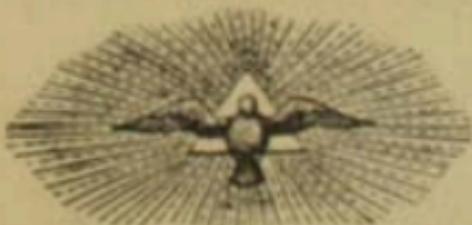
ԱՆՕԹ.Ք.

ՍԻՄԵՈՎԱՆԻ ՏԵՐԱԿՈՒՑԵԿՆ

Դաստիարակութեան

Այդ արձակեա զծառայս քո տեր ըստ բանի
քում ՚ի խաղաղութիւն, զի տեսին աչք իմ
զիրկութիւն քո, զոր պատրաստեցեր առա-
ջի ամենայն ժողովրդոց:

Լոյս յայտնեցար հեթանոսաց, և փառք ժո-
ղովրդեան քում իսրայէլի:

ԱՆՕԹՔ ԱՊԱՇԽԱԲԻԹԵԱՆ

ՄԸՆԱՍԻՒ ԹԵՎԴԱԿՈՐԴՆ

Տէր ամենակալ աստուած արքահամու , իւ
ասհակայ , յակորայ և զաւակի նոցա արդա
բոց . ամենակալ տէր՝ թող զմեզս իմ :

Որ արարեր զերկինս և զերկիր և զամենայն
զարդ նոցա . ամենակալ տէր :

Որ կապեցեր զծով բանիւ հրամանի քո . փա
կեցեր զխորս . կնքեցեր ահաւոր և փառա
ւորեալ անուամբ քով սրբով . ամե :

Որ ամենայն ինչ սարսի և դողայ յերեսաց
ահի զօրութեան քո . ամենակալ :

Ենթաւ է մեծվայելութիւն փառաց սրբու
թեան քո . սաստիկ է բարկութիւն սպառ
նալեաց քոց ՚ի վերայ մեզաւորաց . անչափ և
անքննին են ողօրմութիւնք աւետեաց քոց .
ամենա :

Դու տէր բարձրեալ , գթած , երկայնամիս ,
բազումազորմ . և զղջանաս ՚ի վերայ շարեաց
մարդկան . ամենա :

Դու աստուած՝ ոչ եղեր ապաշխարութիւն
վասն արդարոցն՝ արքահամու , իսահակայ և
յակորայ , որը ոչ մեզան քեզ . ամենա :

ԵԱԼ եղեր ապաշխարութիւն վասն իմ մե
զաւորիս , զի մեզայ աւելի քան զաւազ ծո-

կու , և բազմացնե անօրէնութիւնիք իմ . առ
շեմ արժանի հայիլ և տեսանել պարձրու-
թիւնս երկնից ՚ի բազմութենե անօրէնու-
թեան իմոց . ամենա :

Կրտացեալ եմ ես ՚ի բռնութենե կապանաց
երկաթից , և ոչ գոյ ինձ հանգիստ . ամենա :
Շարկացուցի զրամառութիւն , և չար առա-
ջի քո արարի . կանգնեցի սրատիկը և բազ-
մացուցի զրամառմեն . ամենա :

Եւ արդ տէր՝ խոնարհեցուցանեմ զծունք
սրտի իմոց . և հայցեմ ՚ի քաղցրութենե քում
մեն . ամենա :

Ո՞ւզայ տէր մեզայ , և զանօրէնութիւնս իմ
ես ինձեւ գիտեմ . ամենա :

Վզաշեմ և խնդրեմ ՚ի քէն՝ թող ինձ տէր .
թող ինձ . և մի կորուսաներ զիս ըստ անօ-
րէնութեան իմոց . ամենա :

Ա՞ն յաւիտեան բարկանար ինձ տէր , և մի
յիշեր զարիսն իմ . և մի պարտաւորեր զիս
ընդ իջեալոն ՚ի ներբոյ երկրի չարեօք . ամենա :
Օի դու աստուած՝ աստուած ապաշխա-
րազ ես , և յիս ցոյց զբարերարութիւնոյ
քո , որ անարժան եմ . ամենա :

Կեցուսցես զիս ըստ բազում սղորմաւթեան
քում . և ես օրհնեցից զքեղ զամենայն ա-
ւուրս կենաց իմոց . ամենա :

Օքեզ տէր օրհնեն ամենայն զուարթունոց
երկնից . և քո են փառք յաւիտեան . ամենա :

Փառք հօր և որդւոյ և : Այժմ և միշտ և .
Վշաշեմ և խնդրեմ 'ի քէն տէր , թող ինձ
զմեզս իմ :

Դազու մոզորմ տէր , ողորմեա ինձ :

Կստուած , քաւեա զիս զմեզաւորս 'ի մե-
ջաց և կեցո :

Վքարիչ իմ և յոյս աստուած , գթա յիս 'ի
մեղուցեալ ծառայս , և ողորմեա ինձ բազ-
մամեզիս :

Վմենօրհնեալ սրբուհի և միշտ կոյս աստ-
ուածածին մարիամ , բարեխօսեա առ տէր
վասն իմ մեղաւորիս :

Վմենայն սուրբք աստուծոյ , բարեխօսեցէք
առ հայր 'ի յերկինս վասն մեր մեղաւորացս :
Քրիստոս որդի աստուծոյ անսխակալ , ընկալ
զաղաշանս մեր , զի 'ի քեզ են ապաւինեալ
անձինք մեր :

Յաղթող զօրութեամբ՝ սուրբ և կենդանա-
բար և պատուական խացիւ քո տէր պահպա-
նեա զմեզ :

Վքարեա տէր զհրեշաակ խաղաղութեան քո ,
որ եկեալ պահեացէ զմեզ անխուովս 'ի տուէ
և 'ի գիշերի :

Եշ մարգասիրութեամբ քո յիշեա զմեզ տէր ,
յիշեա զմեզ յորժամ զաս արբայութեամբ
քով , և ողորմեա մեզ :

Ն-ի-ր-ր-ր-ի-ն-ի, ի-ր-ր-ր-ի-ն-ի, յ-շ-տ-ո-ւ-լ-ի-ց-ի. չ-
ո-ւ-ր-ր-ր-ը-լ-է Տ-ե-մ-ն- Ն-ե-ր-ե-դ-է Ե-լ-ք-օ-ր-ն Գ-ր-ի-դ-ր-ե-դ-է Հ-
յ-շ ի-ր-ր-ր-ը-լ-ի-ց-ի :

Ազօթք հասարակաց քրիստոնեից մեծաց և
փոքրունց, զոր պարտին ուսանիլ ամենեքեան՝
և ուսուցանել զմիմեանս. քահանայք՝ զժռ
զովուրդս, հարք՝ զորդիս, մարք՝ զդստերս,
և ընկեր՝ զընկերն իւր. Եւ ազօթեսցեն սո-
վաւ յաւուրն հինգ անգամ՝ երկոտասան
ծնրադրութեամբ. 'ի ժամուն. այսինքն՝ յա-
ռաւօտուն, 'ի ճաշուն, 'ի հասարակաւուրն,
յերեկոյին, և 'ի հանգստեան. Ապա թէ
պղերդ ոք լինիցի և ծուլանայ զհինգ ժամ
ազօթս կատարել, ազօթեսցէ չորս անգամ,
կամ երեք անգամ, կամ երկու անգամ,
կամ մի անգամ յաւուրն. որ միայն ճանա-
չի թէ քրիստոնեայ է, և զինքն ծանիցէ թէ
արարած եմ աստուծոյ և երկրապագունորա:
Եւ թէ զամենայն բանս ազօթիցն հեզգայ
ուսանիլ, (որը և զատանայական երգս բա-
զումս փութով ուսանեին), ուսցի զկես սո-
րա, կամ այլ նուազ. զի թէ տունս երիս
ուսանիցին. 'ի սմանէ, և ազօթեսցեն երիս
ծնրադրութեամբ. 'ի ժամուն, ընդունելի է
առաջի աստուծոյ: Ապա թէ ոք 'ի քրիստո-

նելիցն անփոյթ տռնեկ զսա յուսանելոյ և յա-
 զօմելոյ , յանդիմանեացի և ՚ի մոլար յողո-
 վոյն պալաղգեաց , որք զազօմժմն զոր ուսոց
 նոցա , ՚ի պատերազմունս անդամ ոչ խափա-
 նեն՝ թող թէ ՚ի խազաղութեան : Խոկ մեր
 յողովուրդք արտաքրաց ազօմից տեղւոյ բնաւ-
 ոչ յիշեն զանունն ասուուծոյ . զի ոչ ունին
 փոյթ ՚ի կարգս ազօմից որպես զասաւա-
 ծապաշտա . այլ սիրեն զգաստարկարանութիւնն
 քան զազօմժա : Եւ թէ երրեւնն զան ոմանք
 յազօմթել առ քահանայն , կամ փակեալ բե-
 րանով կանգնին , կամ զրուցարութիւնն
 առնեն ընդ միմեւանս . զի ոչ ինքեւանք զիսեն
 բանս ազօմից , և ոչ քահանայից միտ դնեն
 օազմոսաց և պաշտամնաց : Ո ասն այսր պատ-
 ճառի արարաք զազօմժա զայս որպրդ և յըս-
 տակ բառիւ վասն ախճարաց զիւ բահաս լի-
 նելոյ . որ է սակաւ բառ բանից տռնես քանի
 և չօրս , բառ ժամոց տռնընչան և դիշե-
 րոյ , և բառ տառից որրոց մարդարելոյն , և
 զօրտոր բառ մոտաց . զի զյոլովիտդոյն սիւսս
 խնդրուածոց մերոց որ յասուուծոյ ունի
 յինքեան . և տռար յողովորեան մերում
 յուսումն . զի ամենայն անձն քրիստոնեի
 ուսցի զսա , և ուր հանդիպեսցին ՚ի ժամ ա-
 զօմիցին՝ խօսեացին սովու ընդ ասուուծոյ :
 թէ յեկեղեցի՝ թէ ՚ի ասն թէ յանդի՝ թէ
 ՚ի գործ ինչ թէ ՚ի ճանապարհի : Եւ որք

աւսանին զառ և աղօմեկոցեն մասդրութք՝
ջերմեռանդ սրտիւ և արտասաւօք, ամենայն
խնդրուածք որ գրեալ են ՚ի սմա՝ կատարես-
ցին ՚ի կենդանութեան և յետ մահու։ Իսկ
որբ արհամարհեն և ոչ ուսանին և ոչ աղօ-
թեսցեն, ինքեւնք տեսցեն զվեսս անձանց
խրեսնց. մեր հասաք ՚ի մէնջ զպատճառն
առնելով զաղօմք զայս. զի մի ոյլ և սպառ-
ճառեսցեն թէ ոչ դիտեմք բանա աղօմից.
վասն այնորիկ ոչ կամք յաղօմք ։ Եսց ծա-
նիցեն այնպիսիքն, թէ սաստանայ ոչ այնչափ
ջանայ զայլ բարեգործութիւնն մեր խափա-
նել որչափ զաղօմք. զի դիտէ որ յաղօմիցն
միայն ինքն հաղածի ՚ի մէնջ, և աստուած
բնակէ ՚ի մեզ։ Արդ՝ մեք աղաշեսցուք զբա-
րերարն աստուած բանալ զայս մոաց ձերոց,
յօժարութեամբ ուսանիլ զառ և աղօմել։

և աստուածոյ սիրելի լինել։

Եւ յաղօմելն՝ զ՚Երիտորիս կաթու զիկոս հա-
յոց, և զեղոայրն նորին զ՚Երակս զաղօմիցն
յորինօզն յիշեցէք ՚ի քրիստոս։ Եւ որբ ընդ-
օրինակէք ՚ի դիրս զաղօմք, զրեցէք և զիկ-
րատական բանս զայսոսիկ. և որբ զրեն զառ
զրեսցին ՚ի զպրութիւն կենացն յաւխե-
նից։ Եւ որբ ուսանին և աղօմեսցեն, ո-
զորմութիւն ընկալցին ՚ի քրիստոնէ. և որբ
ուստցանիցեն զընկերս, վարձս առցեն յաս-
տուածոյ։ Եւ որբ զրեն, մի առաւել բան զա-

ըինակս՝ բան կամ գիր խառնեցեն, և մի նը
ւազ գրեցեն, զի մի այլ և այլ լինիցին
բանքն, այլ հաւասար լիցին ամենեքեան
ուր և գրեցին: Եւ տիմարքն ՚ի գիրս՝ ու
զիշ գրողացն տացեն գրել. և քրիստոսի
փառք յաւիտեանս. ամէն:

ուս պատագ թշուառի է ի կ
նութի անդի օրի դաշտ
աւանդեց սիւ ուշ
իւ ուսաւ կանա օքան

ԵՐՈՅԱՔ ԻՆԻՍՏԱՆՑԻՒՄ ԱՆՁԻՆ

ՀԱՄԱՍՏԱՆԵԼՈՅ Ի ՎՐԵՄԱՆԱ

ՕՇ ԱՐԱՐԵՎԵԼԵ ՀԻԿ ՏԵՌԱՆ ԱՆԴՐԵՎ ՀԱՅԱ
ՀԱՅԱՆԱԿԵՐ:

Հաւատով խոստովանիմ և երկիրապագա-
նեմ քեզ, հայր և որդի և սուրբ հոգի, ա-
նեղ և անմահ բնութիւն, արարիչ հրեշտա-
կոց և մարդկան և ամենայն եղելոց, ողօր-
մեա քա արտարածոց, և ինձ բազմամեղիս,
Հաւատով խոստովանիմ, և երկիրապագանեմ
քեզ՝ անբաժանելի ըստ, միանական սուրբ
երրորդութիւն և մի աստուածութիւն, ա-
րարիչ լուսոց և հալածիչ խռարի, հալա-
ծեա ՚ի հոգւոյ իմմա զիտուար մեղաց և ան-
դիտութեան, և լուսուարեա զիտուա իմ ՚ի
ժամառ յայումիկ աղօթմել քեզ ՚ի հաճոց, և
ընդունել ՚ի քեն զիմնզրուածս իմ. և ողօր-
մեա քա արարածոց և ինձ բազմամեղիս:

Հայր երկնաւ որ տառաւած ճշմարիս, որ ա-
ռաքեցեր զօրդիոց քո սիրելի ՚ի խնդիր մալո-
քեալ ովհարիս, մեզոց յերկինս և առաջի
քո, ընկալ զիս որովէս զանառակ որդին, և

զդ Եցո ինձ զպատմու ճանն զառ աջին՝ զոր մեր
կացայ մեզօք . և ողորմեա քո արա :
Որդի աստու ծոյ աստու ած ճշմարիս , որ իու
նարհեցար 'ի հայրական ծոցոյ՝ և առեր մար
մին 'ի սրբոյ կուսէն մարիամաց վասն մերոյ
փրկութեան . խաչեցար թաղեցար և յար
եար 'ի մեռելոց և համբարձար վառօք առ
հայր . մեզայ յերկինս և առ աջի քո . յիշեա
զիս որպէս զառ ազակին՝ յորժամ գաս արքա
յութեամբ քով . և ողորմեա :

Հոդի աստու ծոյ աստու ած ճշմարիս , որ իւ
չեր 'ի յորդանան և 'ի վերնատուննե , և լու-
սաւորեցեր զիս մկրտութեամբ սուրբ առա-
զանին , մեզայ յերկինս և առ աջի քո . մար-
քեա զիս վերստին աստու ածային հրով քով՝
որպէս հրեղէն լեզուօք սուրբ զառ աքեալսն ,
և ողորմեա :

Վահ ընութիւն , մեզայ քեզ մտօք խմովք .
Հոգւով և մարմնով խմով . մի՛ յիշեր զմեզս
խմ զառ աջին՝ վասն անուանդ քում սրբոյ .
և ողորմեա :

Տեսող ամենային , մեզայ քեզ խորհրդով
բանին և գործով . ջնջեա զձեռապիր յանցա-
նաց խմոց , և գքեա զանուն խմ 'ի դպրու-
թեան իենաց . և ողոր :

Վահող գաղանեաց , մեզայ քեզ կամաւ և
ակամաց , զխութեամբ և անդ խութեամբ .
Թողութիւն շնորհեա մեղուորիս , զի 'ի ծը-

Նընդենէ սուրբ աւազանին մինչեւ ցայսօր
մեղուցեալ եմ առաջի աստուածութեանդ
քո զգացարանօք խմավք, և ամենայն անդա-
մօք մարմնոյս. և ողորմեաւ :

Վմենախնամ տէր, դիր պահապան աշոց ի-
մոց զերկիւղ քո սուրբ՝ ոչ եւս հայիլ յա-
րաս, և ականչաց խմոց՝ ոչ ախորժել լուել
զբանս չարութեան, և բերանոց խմոց՝ ոչ խա-
սիլ զատութիւն, և սրափ խմոց՝ ոչ խորհիլ
զշարութիւն, և ձեռաց խմոց՝ ոչ գործել
զանիրաւութիւն, և ոտից խմոց՝ ոչ գնալ ՚ի
ձանապարհո անօրէնութեան. այլ ու զզեա-
զշարժումն առցա լինել միշտ բատ պատուի-
բանաց քոց յամենայնի. և ողորմեաւ :

Հուր կենդանի քրիստոս, զհուր սիրոց քո՝
զոր արկեր յերկիր, բորբոքեա յանձն իմ,
զի այրեսցէ զախտ հոգւոց խմոց, և սրբեսցէ
զիսիզն մասց խմոց, և մաքրեսցէ զմեղու մարմ-
նոց խմոց, և վառեսցէ զայս գիտութեան քո
՚ի սրափ խմում. և ողորմեաւ :

Խմաստութիւն հօր յիսուս, տուր ինձ խմա-
ստութիւն զրարիս խորհիլ և խօսիլ և գործե-
առաջի քո յամենայն ժամ. ՚ի չար խորհրդ
՚ի բանից և ՚ի գործոց փրկեա զիս, և իւր
կամեցող բարեաց տէր կամորտը, այլ ու-
զուր զիս ՚ի կամս անձին խմոց գնիսմաց քոց
ու աջնորդեա ինձ լինել միշտ բու-
բարեսիրաց. և ողորմեաւ :

Վրբոց երինաւոր, տուր ինձ զարքայութիւն
քո՝ զոր խոստացար սիրելեաց քոց. և զօրա-
ցո զսիրոս իմ առել զմեզս, և սիրել զքեզ
միայն, և առնել զկամս քո. և ողորմեա:
Խնամաղ արարածաց, պահեան նշանաւ խաչի
քո զհոգի և զմարմին իմ ՚ի պատրանաց մե-
զաց, ՚ի փորձութեանց դիւաց, և ՚ի մարդաց
անիրաւաց, և յամենայն վասնդից հոգւոյ
և մարմնոյ. և ողորմեա:

Պահապան ամենայնի քրիստոս, աջ քո հո-
վանի լիցի ՚ի վերաց իմ ՚ի տուել և ՚ի գիշերի,
՚ի նատիլ ՚ի տան, ՚ի գնալ ՚ի հանապարհ, ՚ի
ննջել և ՚ի յառնել, զի մի երբէք սասանե-
ցաց, և ողորմեա:

Վստուած իմ, որ բանաս զձեռն քո, և ըստս
զամենայն արարածս ողորմութեամբ քով,
քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ, զու հոգա
և պատրաստեա զպէտս հոգւոյ և մարմնոյ ի-
մաց յայտմշետէ միւչեւ յաւխուսն. և ողոր:
՚Վարձուցիչ մոլորելոց, դարձո դիս ՚ի չար-
սովորութեանց իմոց ՚ի բարի սովորութիւնն,
և բեւեռ եա ՚ի հոգի իմ զասկալի օր մա-
հուն, և զերկիւղ գեհենին, և զաւը արքա-
յութեանն. զի զզացաց ՚ի մեզաց՝ և զոր-
ծեցից զարդարութիւն. և ողորմեա:

Վզրիւր սմամահութեան, աղքերացո ՚ի սրտէ
իմմէ զարտասուս սպաշխարութեան որպէս
ուռնելին, զի լուացից զմեզս անձին իմոց յա-

աաջ քան զելանելն իմ յաշխարհէս . և ու
պարգեւիչ ողորմութեամն , պարգեւեա ինձ
ուղղափառ . հաւատով և բարի գործով , և
ուրբ մարմնոյ և արեան քո հաղորդութեամբ
գալ առ քեզ . և ողոր :

Եարերար աէր , հրեշտակի բարւոյ յանձն
արասցես զիս քաղցրութեամբ աւանդեւ ըշ
հոգի իմ . և անխուով անցուցանեւ ընդ չարու-
թիւն ացացն՝ որ են 'ի ներքոյ երկնից . և ու
լոյս ճշմարիտ քրիստոս , արժանաւ որեւ ըզ
հսդի իմ ուրախութեամբ աւսանեւ զրայ
փառաց քոց 'ի կոչման աւորին , և հանգիւլ
յուսով բարեաց յօթեւանս արդարոց միեւ
չեւ յօր մեծի գալատեան քո . և ողորմեա :
Դատաւոր արդար . յորժամ գաս փառօք
հօր դատեւլ զիենդանիտ և զմեռեալս . մը մը-
տաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում .
այլ փրկեա զիս 'ի յաւիտենական հրայն . և
լոելի արա ինձ զերանաւէտ կոչումն արդա-
րոց յերկնից արքայութիւնդ . և ողորմեա :
Վմենազարմ աէր , ողորմեա ամենայն հաւա-
տացելոց 'ի քեզ . իմոց և օստրոց , ծանօթի
և անծանօթից , կենդանեւոց և մեռելոց .
Նորհեա և թշնամեաց իմոց և առելու թ-
թողութիւն՝ որ առիս յանցանոց . թ իմ ,
ձո զետա ՚ի չարեացն զոր ունիթիցին . և
զի ողորմութեանդ քում արժակացնում ծա-
փառաւարեալ աէր , ընկայ

ռայիս քո . և կատարեւա ՚ի բարի զինդքուածո
իմ բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ աստուա-
ծածնին և յովշաննու մկրտչին և սրբոյն բո-
տեփաննոսի նախավկային և սրբոյն գրիգորի
մերոյ լուսուորչին , և սրբոց առաքելոց՝ մար-
գարելից՝ վարդապետաց՝ մարտիրոսաց՝ հայ-
րապետաց՝ ճգնաւորաց՝ կուսանաց՝ և ամե-
նայն սրբոց բոց երկեաւորաց և երկրաւո-
րաց : Եւ քեզ վասոք և երկրագագութիւն
անբաժանելի սուրբ երրորդութեանդ յա-
ւիտեանս յաւիտենից . ամեն :

ՄԵԱԹԵԱՆՔ ԶՕՐԵԱՈՐՔ

ԱՐԴԱՐԻԱՑ ԳԻՀԵՐԱՑՆՈՑ

ԱՐԵՎԱԿ ԳՐԵՒԴՐԻ ՆԱՐԵՒԵՐԵՐ ՀԱՅԵՐԵԼ:

Բան Ճը:

Ի նկալ քաղցրութեամբ , տէր աստուած հըզօր , զգառնացազիս զաղաշանս , մատիր դըթութեամբ առ պատկառեալս դիմօք . փարատեա , ամենապարգև , զամօթական տըխըրութիւնս . բարձ յինէն , ողորմած , զանքերկի ծանրութիւնս . անջրավետեա , հնարաւոր , զմահացու կրթութիւնս . աւարեա , միշտ յազմող , զիսաբողին հաճութիւնս . բացազրեա , վերնանցին , զմոլելոյն մառախուղ . կերեա , կեցուցիչ , զկօրուօչին ընթացմունո . ցրուեա , ծածկատես , զմբռնողին չար գրումունս . խորասակեա , անքննին , զմարտողին դիմեցմունո : Տեառնազրեա քո անուամբ զուսանցոց երգ յարկիս . պարփակեա ձեռամբդ զառաստաղ տաճարիս . զծողիս . քո արեամբդ զմուտ սեմոց սենեսե սովուն . պացո զբոնշանդ ՚ի հետո Ելից ս խշտի . ամբացո քո աջովզ զհանդսքրան անկուն մաքրեացես ՚ի հաղթից զծ

նոյս . պահեցես քո կամբօդ զտառապեալ
 անձն ոգւստ . անխարդախ արացես զքո շր-
 նորհեալ շունչ մարմար . կացուցես շրջա-
 փակ զպար զօրուդ երկնայնայ . կարգեցես ՚ի
 զիմի ընդդեմ զիւացն զատու . Տուր հան
 դիստ թերլութեան մահահանգոյն նիրհ-
 ման ՚ի խորութեան զիշերիս , բարեխօսու-
 թեամբ հայցուածոց սրբայ աստուածածնիդ
 և ամենայն ընտրելոց : Վմիտինալ պարութեա-
 զպատուհան տեսութեանց զզայտրանաց ի-
 մաստից անզպարհութելի զետեզմամբ ՚ի ծփա-
 կան խռովութեանց , կենցաղական զբաղ-
 մանց , անրջական երազոց , խորականաց ցնո-
 րից , յիշատակաւ քո յուսոյդ անվիտասնի
 պաշտպանեալ : Աւ սմափիեալ վերտաին ՚ի
 նեֆմանէ ծանրութեան ամենազդաստ արթ-
 նութեամբ , հոգենորոգ զուարթութեամբ
 ՚ի քեզ արձունացեալ զայս ձայն մաղթանաց
 բուրմամբ հաւատոց քեզ , ամենօրհնեալ
 թագաւոր փառաց անձառից , փառաբան-
 զաց երկնազումար խմբից երգակցեալ յեր-
 կինս առաքել : Ոի զու փառաւորեալ ես
 յամենայն արարածոց յաւիտեանս յաւիտե-
 նից . ամեն :

Ա.ՕԹ.Բ. ԵՐԵԿՈՅՑԵԱՆ

ՆՐԱՆ ԱՐԴՅԱ ԳՐԻԴՐԻ :

Բառ 77.

Վստուած յաւիտենական . բարերար և ամենաերալ . սուշղծիչ լուսոց , և յօրինիչ դիշերոց . կեանք ՚ի մահու , և լոյս ՚ի խառարի . յոյս ակն ունողաց և երկայնմոռութիւն տարակուաւըց . Որ ամենարուեստ իմաստութեամբ քո՝ դարձուցանես յայդ զատաւերս մահու , աննուազ ծագումն և անմուտ արեգակն . քանիզի ոչ զօրէ ծածկել զիասոս տէրութեան քո խառար դիշերոց : Որում կրկնի ծունք երկրապագութեան ամենայն եղելոց՝ երկնաւորաց և երկրաւորաց , և սան դարամեասականաց , որ լուս զհեծութիւն կապելոց , և հայիս յաղօթս խոնարհաց , և բնդունիս զիմնդրուածսնոցա . աստուած իմ և թագուար իմ . կեանք իմ և ապաւեն իմ յոյս իմ և վատահութիւն իմ . յիսուս քը տաս աստուածդ ամենայնի . սուրբդ հայես ցեալ ՚ի հսդիս սրբոց միմիթարութեան տաց՝ և քաւարան մեղուցելոց . առա զամենայն յառաջ քան զլինեւածոց քո , և քեւ զպահպանողական զօրու

վրկեա զիս յերկին զէ զիշերի և 'ի դիւէ չու
 քէ : Արագէս զի զիշատակ սոսկալի և սուրբ
 քո անուանոց՝ միշտ համբուրեալ շրթամբք
 հոգւոց՝ ըղձութեան շնոց, կեցից պահպա-
 նեալ ընդ այնոսիկ՝ որ կարգան զքեզ 'ի բռ-
 լոր սրտէ : Եւ 'ի գրում խաչի քոց նշու-
 նիդ, զոր աստուածային արեամբդ քո ներ-
 կեալ նորագեցեր, և 'ի նոյն շնորհ որդեգ-
 րութեան զմեզ մկրտեցեր, և 'ի փառս պատ-
 կերի քո նկարեալ՝ յօրինեցեր, այսու պար-
 գեւոք աստուածականօք՝ ամաչեցէ աստա-
 նայ . քակուսային մեքենայքն . բարձցին օրո-
 գայիմքն . պարտեսային մարտուցեալքն . պա-
 կականեսային զէնքն սայրաստրք . մեքենայի
 մեզն . փարատեսայի խաւարն . մեկնեսայի մա-
 ռախուզն : Բազուկ քո հովանասայի , և աջ
 քո կնքեսայէ . վասն զի գթած ես և ողորմած ,
 և անուն քո կոչեցեալ է 'ի վերայ ծառայից
 քոց : Եւ քեզ ընդ հօր՝ հոգւովդ որբով՝
 փառք և իշխանութիւն յաւիտեանս յաւի-
 տենից . ամէն :

ԱՅՆ ՕԹ Ք ԶՈՐԱԿԱՐԱ

ԵՐԵՒՆ ԱՐԵՎԱՆ ԳԱՐԵՎՈՐԻ

Բառն իւս :

Որդի աստուծոյ կենդանոյ օրհնեալ յամենայնի , հօրդ ահաւորի անքննին ծնունդ , որ ակարանայ առ ՚ի քէն և ոչ ինչ . որ ՚ի ծագել անստուեր նշուլից ողորմութեան քո մառաց , հալին մեղք , հալածին գեւք , ջրն ջին յանցանք , խզին կապանք , խորտակին շըդմայք , կենդանածնին մահացեալք , բժշկին հարուածք , ողջանան վերք , բառնին ապականութիւնք , տեղի տան ախրութիւնք , նահանջին հեծութիւնք , մախանութիւնք , մեկնի մեղն , մերժի մառախուղն , մարտափ մութքն , գնոյ գիշերն , տարագրի տագնապն . չքանան չարիքն , հալածին յուսահատութիւնքն , և թագաւորէ ձեռն քո ամենակարքաւիշտ ամենայնի : Ոյ ոչ երկիր կորուսանել զմարդկան ոգիս , այլ կեցուցանել . թողինան զանթիւ չարիսն իմ բազում . ողորմութեամբդ , զի դու միայն ես յերկնի անձառ , և յերկիրի անզննին , ՚ի տարր գոյի , և յեզրս ծագաց աշխարհի , սկիզբն ամենայնի և յամենայնի ամենայն լրմամբ , օրհնեալ ՚ի բարձունս . և քեզ ընդ հօր և հոգւոյդ որբ ովագաք յաւիտեանս . ամեն :

ՅԱՆԿ ՍԵՎՄՈՍՏ

Ըստ կարգի այլուրներ:

Աշուշակեցեր առ առառած ամենայն երկիր	կե .
Ազաղակեցեր առ աեր առանցքն երկիր	զթ .
Ազրեց զիս աեր : զի նաևաց	ժա .
Ազրեց զիս աեր ՚ի մարդ ց շարե	չթ .
Առ զեստ բարելոցաց : անզ նաևաց	չթ .
Առ քեզ աեր կարգացի առառած : իմ մի	իէ .
Առ քեզ աեր համբարձի զաման իմ	իդ .
Առ քեզ աեր համբարձի զաշ իմ : որ	չթր .
Առոց անզգամի ՚ի սրախ իւրում . թէ ոչ	ժդ .
Առոց անզգամի ՚ի սրախ իւրում . թէ ոչ	ձր .
Առոց աեր ցաեր իմ : նիստ ընդ ավճէ իրէ	չթ .
Առոցի թէ պահեցից զնանապարհն իմ	լը .
Առ անօրնն ՚ի մը զանչէ ընդ միստ	լէ .
Առունած՝ ականձնաց մերովք լուսը զը հարցն	իզ .
Առունած առանց ամ իմ : ես առ քեզ սուստ առանց կը .	իր .
Առունած առանց իմ՝ նայեց առ իստ . ընդ էր	իս .
Առունած առանց ամեր իսաւցաւ : և կոչեց	իսթ .
Առունած եկոց ՚ի մարզի առանց աց	ձա .
Առունած զիրաւուն րա արքայի առար	հա .
Առունած մըր տառա եւ եւ զարութիւն . ոզ	իսէ .
Առունած մերեկեցիր և աւերեցիր զեզ	ձթ .
Առունած մօնիւ հեթանուց ՚ի ժառանց զու	հը .
Առունած յանա ամ քու մ կեց զիս : և ՚ի զո	ձզ .
Առունած յազնէ թիւ նայեց : և աեր յըն	կթ .
Առունած ազգալիս մեզ և ազնաւ զեզ	իզ .
Առունած ոչ զի նեշնիցիր : մի լուեր և	ձր .
Առունած զի թիւնինինիր : աեր առանց ամ	զզ .
Առունած կրթութեան իմաց մի լուեր : զի	ձը .
Առ օրդնեցիր առանցքն ծառաց անան	չթ .
Բազու մ անզ ամ մարտաւ ընցիս	չթր .
Բազց միոյն առանց աց հնազանց քըր անձն	կու .
Բանից իմաց անձնիցիր աեր : և ՚ի միստ առա	ե .

Բարի և խոստաված լինիւ ամառն ։ և ապօնս	Դ-
Բարձր առնեմ զքեզ առաստան իմ և թու	Տիգ .
Բարձր առնեմ զքեզ ամեր զի ընկայար	ԻՇ .
Բարիւնց սիրս իմ զպատզան բա բարի	Խզ .
Պահացոց զքեն ամեր բազրով սրաիւ	Բ-
Գովիս երառազեմ զաեր	Տիւե .
Դաստ արս թնա առաստան և իրաւ արս	Խը .
Դաստ արս թնա ամեր զի և յամբենութեան	Խւ .
Դաստաւ ամեր զպատզան ոյք գատեն	ԷՇ .
Եթէ ոչ ամեր եր առ մեզ : առանցք	Տիգ .
Եթէ ոչ ամեր շնու զպատզան ի նունիր	Տիղ .
Եկայք ցնծացուուք ի ամեր : ապազակեցուուք	ՊՊ .
Երանեալ էն ամբիծք ի հանուպարնի	ՏԺԸ .
Երանեալ է այր որ երիշչի ի ամառնեն	ՏԺԱ .
Երանեալ է այր որ ոչ զնոց ի խորհուրդն	Ա-
Երանի ամենացուն ոյք երիշչին ի ամառնեն	Տիւ .
Երանի որ խորհուրդ զազ քառան և զպատզան	Խ-
Երանի ու մ թուզ թիւն եզիւ մեզոց	ԷՄ .
Երկինք պատմեն զինուու առաստանց և զարս	ԺԸ .
Զ ի բարի կոմ զի վոյշեւալ զի բնակին	Տիր .
Զ ի պարծի ի շարու թիւն հզօր	Տաւ .
Զազորման թիւն բա ամեր յաւբանեն որն	ՃԸ .
Էնզ էր իս սիլցան հեթանուու և ժազու	Բ .
Էնզ էր մերժեցիր աստուան խապա	Հիգ .
Թէ արդարեւ զարդարութիւն խոսիք	Ճէ .
Խորիւ զի բարի և խորայիլ աստուան	Հիր .
Ի գարձաւանել ամառն զի երանթիւն	Տին .
Ի խորց կարդացի առ քեզ ամեր ամեր	Տիգիլ .
Ի կարց ալ թիւն մ քաւար թնա աստուան	Չ .
Ի նշառ թիւն թիւն մ ևս առ քեզ ամեր կարդացի	ՏԺԸ .
Ի ամեր յաւացոց սրազես արիցեր ցանեն	Ճ .
Ի քեզ ամեր յաւացոց մի ամաչցից յաւիս	Է .
Ի քեզ ամեր յաւացոց մի ամաչցից յաւիս	Հ .
Լուսորոք զայս ամենացի ազզք և անձիցիր	ԺԸ .
Լուիցիք քեզ ամեր յաւուր անձկութիւն	ԺԾ .
Լուր աստուան ազմից իմց յաւուլլիւն	ՀՊ .

Հուր աստուած ազգմից խնց և նայեա աեր	հ.
Հուր աեր արդարութեան և նայեա	մշ.
Խոհարհց աեր զա նկն քո և բոր բնձ	մշ.
Խոհարհան եղերուք աետան և կորդացեք	մշ.
Խոհարհան եղերուք աետան զի բարի և զի	մշ.
Խոհարհան եղերուք աետան զի բարի և զի	մշ.
Խոհարհան եղերուք աետան զի քաղցր է	մշ.
Խոհարհան եղերուք աետան զի քաղցր է	մշ.
Խոհարհան եղեց քեզ աեր բոլորով պարի	մշ.
Խոհարհան եղեց քեզ աեր բոլորով պարի	մշ.
Խոհարհան եղեց քեզ աեր աստուած	հ.
Ճափո հարեք ամենայժ հեթանոսը	իշ.
Կեց զիս աստուած . զի հասնի նոր ըր	իշ.
Համեցոր աեր ընդ երկիր քո և ն գարդա	մշ.
Համբարդի զաշ իմ ի ըրբին : աւ ասի եկեա	մշ.
Համբարդի զաշ իմ ի ըրբին : աւ ասի եկեա	իշ.
Համբարդի զաշ ի խոսեց : և ես իս	մշ.
Համբարդի զաշ ի խոսեց : և ես իս	մշ.
Հայեց իմ ի ըրբին : աւ ասի եկեա	մշ.
Հայեց իմ ի ըրբին : աւ ասի եկեա	մշ.
Հայեց իմ ի ըրբին : աւ ասի եկեա	մշ.
Մասացեք աետան որդիք աստուած	իշ.
Մեծ և աեր . և օրնենալ և յոյժ	իշ.
Մի նախանձիր ընդ շարս : և մի ընդ այն	մշ.
Մինչեւ յեր աեր մաս անա զիս	մշ.
Յոյժնի և ՚ի հրեաստանի աստուած . և	հ.
Յորից աստուած՝ և ցռու և այն ամենայժ	հ.
Յերանձն խրացելի յեզ խրանձ	մշ.
Յիշեա աեր զատ իմ : և զամենայն հեզու	մշ.
Յոզորնաթիւն և միուն որդեն	մ.
Նայեցարուք ճազիւս որդ յօրինա իմ	մ.
Որովն իմ աստուած . զի կրիսեց	մ.
Որովն աման աստուած որով մանի որոր	մ.
Ո յուսոյ ՚ի աեր : որով ո ըստան միս	մշ.
Ո ընակն մին և յազնութիւն բար	մ.
Ո ընակն մին յազնութիւն նայեա : որ	մ.

Ո՞րպես ամրելից են յարկը քո տեր զօրու	ՀՊ :
Ո՞րպես վասփառի եղջերու յազրելու	ԽԱ :
Ո՞ւնիցից առառած ած աղօթից իմաց . և	ՀՊ :
Ո՞ւրսի եղի և ո՞չ ոչ առելի ցիս	ՋԱՅ :
Պահնեա զիս առառած իմ . զի ևս ի՞ւ քեզ	ԺՀ :
Պատրաստ և սիրու իմ առառած ած	ԱՅ :
Սիրեցի . զի ըստից տեր զժայն	ՀԺԴ :
Սիրեցից զքեզ՝ տեր զօրու թիւն իմ	ԺԵ :
Տեսան և երկիր լրիւ խւրով	ԻԿ :
Տէր ազգաւն եղիր մեր ազգ է	ՀԺ :
Տէր առառած իմ ի՞ւ քեզ յու սացոյ մզր	Է :
Տէր առառած գրիլութեան իմաց . ի՞ւ սուն	ՁԵ :
Տէր զի բազու մ' եղին նև զիշք իմ	Գ :
Տէր թազա որեաց . բարեկացան ժազը	ՂՅ :
Տէր ինազա որեաց վայելուն թիւն զզեցու	ՂԲ :
Տէր թազա որեաց շնչացէ երկիր	ՂՂ :
Տէր ի՞ւ զօրու թիւն քու մ' ու բախ եղիցին	Ի :
Տէր ըստիմ և կեանք իմ . ևս յամեն	ԻՂ :
Տէր ըստ ազօթից իմաց . անձնոցիր	ԱՅՈՒ :
Տէր ըստ ազօթից իմաց . ազազակ	ԱՅ :
Տէր կարգացի առ քեզ՝ և ըստ ինձ	ԱՅ :
Տէր հագուեցն զիս . և ինձ ինչ ոչ	ԻՐ :
Տէր մի որոճառ թիւն ամբ յանցինաներ զիս	Լ :
Տէր մի որոճառ թիւն ամբ յանցինաներ զիս	Լ :
Տէր ոչ բարձրացա . սիրու իմ . և ոչ	Խ :
Տէր ով կացցէ ի՞ւ խորոնի քում	ՀՊ :
Տէր տեր մէր . զի որոճեցի և անձն	Է :
Տէր փոքր ցիր զիս և ծանձար	ՀԸ :
Ծնծայկը առ առառած . պշանկան է	Հ :
Ծնծայկը արդարք ի՞ւ տեր . առզոյ	ԽԲ :
Փրկիս զիս ի՞ւ թշնամուց իմաց առառած	ՀՊ :
Քեզ վայէլ որհնու թիւն առառած ի՞ւ սիրու	ԼՂ :
Օրնենա անձն իմ զանք . տեր առառած իմ մենք	ՀՊ :
Օրնենա անձն իմ զանք . և առնայնյ	ՀՊ :
Օրնենա անձն իմ զանք . արնեցից զանք	ՋԱՅ :
Օրնենա տեր առառած իմ . որ ուսաց	ՀԺՈՒ :

Օրնեցեր զանուն անուան + պահ	279
Օրնեցեր զանուն ան 'ի սրբութեան նորս	280
Օրնեցեր զանը առնեայն աղբնիք զավ	281
Օրնեցեր զանը զի բարի և ասզ	282
Օրնեցեր զանը շերելից . արհես	283
Օրնեցեր զանը յարնեան թիւն նոր . զի ու անչեփա	284
Օրնեցեր զանը յարնեան թիւն նոր . արհ	285
Օրնեցեր զանը յարնեան թիւն 'ի նոր . արհնեան թիւն	286
Օրնեցեր մանկանց զանը և	287
Օրնեցեր զանը յամենայն ժամ . յամե	288

ՕՐՆԵԿԱՆ ԹԻՒՆ Ք.

Աւր արձակեան զետանցայ քա	277
Եւ առացի 'ի մերժանութիւնն	212
Զի հուր բորբոքաց 'ի բարեկաթիւնն	102
Ք պէտեաց կունդեմնացի թիւ' առանան առ	178
Ի նեղադիւն բառ մ և առ առ առ կար կարդացի	249
Հաստութիւն սիրու թիւ 'ի ամբ . և	158
Անձագուցի անձա թիւ զանը . և	295
Կոյեցարաք երկինք . և բառեցայ	65
Տեր պար քա լու ոչ և երկինք	285
Տեր ամենակար առաւ ան արքանանաւ	298
Փոքր եի ևս յ զբար թիւ . և կըրս	289
Օրնեցու հուատ ան ան նոր . մի թազ	290
Օրնեցու ամբ առաւ ան բարութիւն . որ	296
Օրնեցուցի զանը զի փառ որ և	27
Օրնեցեր զանուն ան յանութիւնն նոր	248

Եօթն Առաջար Արագարանիւնն

Տեր մի սրբացան թիւնաւ քայլ յանութիւ	27
Արածուն ան մի թիւնաւ թիւն մեղաց	28
Տեր մի սրբացան թիւնաւ քայլ յանութիւ	29
Արածուն թիւն առաւ ան ըստ մեղի ողար	30
Տեր առար ազանի թիւն . ազանիկ	299
Ի խորս կարց այս առ յեզ ամբ . ամբ	297
Տեր առար աշբենի թիւն . աշբենի եւն	298

